HARUKI MURAKAMI

yaban koyununun izinde

Dünya Edebiyatı / Roman

Yaban Koyununun İzinde

Haruki Murakami

Fransızcadan çeviren: Nihal Önol

Doğan Kitap

I

Bir Başlangıç

1

Çarşamba günü pikniği

Sabah baskısında, tek paragraflık bir haberdi. Bir arkadaşım bana telefon edip, haberi okudu. Bir özelliği yok. Liseyi yeni bitirmiş acemi bir muhabirin yalnızca alıştırma olsun diye yazabileceği bir haber.

Tarih; bir sokak köşesi, bir kamyon sürücüsü, bir yaya, bir kaza, bir ihmalin araştırılması.

Bir derginin iç kapağındaki o şiirler gibi geliyordu kulağa.

"Cenazesi nereden kalkıyormuş?" diye sordum.

"Ben de bilemiyorum ki. Acaba ailesi var mıydı kızın, o bile belli değil."

Elbette vardı bir ailesi.

Ailesinin adresini ve telefon numarasını bulmak için emniyet müdürlüğüne telefon ettim, sonra da kızın evini arayarak, cenaze töreninin ayrıntılarını öğrendim.

Ailesi Tokyo'nun eski bir mahallesinde yaşıyormuş. Haritamı çıkartıp, oturduğu yeri kırmızıyla işaretledim. Her yere metro, tren ve otobüs seferleri vardı ve bunları gösteren çizgiler, biçimsiz bir örümcek ağı gibi birbirini kesiyor; birbirinin üstünden atlıyor, mahallenin sokakları ve pis su kanallarından yapılmış bir labirent oluşuyordu.

Cenaze töreninin yapılacağı gün, Vaseda'dan bir tramvaya bindim, son durağa yakın bir yerde indim. Harita, bir yerküresi kadar yardımcı olabildi diyebilirim. Her defasında, törenin nerede yapılacağını öğrenmek için, paket paket sigara satın almak zorunda kaldım.

Kahverengi bahçe parmaklığıyla çevrilmiş ahşap bir evdi. Küçük bir bahçe, içinde yağmur suyu birikmiş ve terk edilmiş seramik mangalıyla. Toprak, koyu renk ve ıslak

Sadece aile, hemen hemen hepsi yaşça büyük. Ancak otuzunda olan ağabeyi başkanlık ediyordu törene, eniştesi de olabilirdi.

Babası, elli-elli beş yaşlarında, kısa boylu bir adam, koluna siyah bir yas bandı takmıştı. Girişte dikiliyor ve neredeyse hiç kımıldamıyordu. Sağanak yağmurla tertemiz yıkanmış bir sokağı anımsattı bana.

Ayrılırken, sessizce başımı eğdim; o da tek kelime etmeden başını eğdi.

O kızla dokuz yıl önce, sonbaharda, ben yirmi, o on yedi yaşındayken tanışmıştım.

Üniversitenin yakınında, arkadaşlarla takıldığım küçük bir kahve vardı. Pek bir şeye benzemezdi ama bazı değişmez özelliklerini koruyordu: hard rock müzik ve kötü kahve.

Hep aynı yerde otururdu, dirsekleri masaya sıkıca dayanmış, okuyarak. Gözlüğü –diş düzeltme aygıtını andıran– ve incecik, bir deri bir kemik elleriyle, sevimli görünümlüydü. Kahvesi hep soğuk, kül tablası izmaritlerle doluydu sürekli.

Değişen tek şey, kitaptı. Bir gün Mickey Spillane okurdu; başka bir gün Kenzaburo Oe, başka bir günse, Allen Ginsberg. Ve onları baştan sona okurdu, ön kapaktan arka kapağına kadar. Okumak demeyelim de, mısır koçanı kemirir gibi kemirirdi. O günlerde, insanların ödünç kitap vermesi pek olağandı, bu yüzden okuyacak şey bulma sıkıntısı çekmiyordu hiç.

O günler, the Doors, the Stones, the Byrds, Deep Purple ve the Moody Blues topluluklarının revaçta olduğu günlerdi. Her şey, yıkılıp yok olacağı uçurumun tam kıyısındaymış, tek bir itiliş bekliyormuş gibi görünse bile, hava dipdiriydi.

Kızla ben birbirimize kitap alıp veriyor; bitmez tükenmez söyleşilere dalıyor, kötü viski içiyor, tatsız tuzsuz bir cinsel ilişki kuruyorduk. Biliyorsunuz işte, gündelik şeyler. Perde de bu arada, altmışlı yılların kargaşasına doğru iniyordu usulca.

Kızın adını unutmuşum.

Ölüm ilanını çıkartıp bakabilirim ama ne değişir ki artık, unutmuşum.

Diyelim eski dostlara rastladım da konu ondan açılıverdi. Kimseler anımsamıyor onun adını. Baksana, bir zamanlar bir kız vardı, hani önüne gelenle yatardı, biliyorsun, yüzü nasıldı, adını bir türlü çıkartamıyorum işte, ama kaç kez yatmıştım onunla, acaba şimdi ne yapıyordur, sokakta rastlasam ne tuhaf olur değil mi?

"Bir zamanlar, önüne gelenle yatan şu kız vardı." İşte onun adı.

Sözcüğün gerçek anlamıyla, önüne gelenle yatmazdı o kız. Kendince ölçüleri, ilkeleri vardı.

Gene de, şurasını kabul etmek gerekir ki; var olan durum, kızın, kim olursa olsun, yatmaya istekli olduğunu kanıtlamaya yeter.

Bir kez, sadece bir kez ona, şu ölçütlerinin neler olduğunu sormuştum,

"Şey, ille de bilmen gerekiyorsa eğer..." diye başladı. Otuz saniye kadar düşündükten sonra, "öyle kim olursa olsun, değil. Kimi zaman, düşünmesi bile canımı sıkıyor. Ama biliyor musun, belki de çeşitli tipler hakkında bir şeyler öğrenmek istiyorumdur. Ya da belki de benim dünyam, bana göre ancak böyle bütünlenebiliyor."

"Birileriyle yatarak mı?"

"Hıı-hı."

Düşünme sırası bendeydi.

"Öyleyse söyler misin bana, bir şeylere anlam vermene yardımcı oldu mu hiç değilse?"

"Biraz," dedi.

Kıştan başlayarak, bütün yaz boyu, onu neredeyse hiç görmedim diyebilirim. Üniversite kuşatılmıştı ve birkaç kez de kapatıldı, üstelik benim de çözmem gereken kendimce sorunlarım vardı.

Ertesi sonbahar yine o kahveye gittiğimde müşteriler tamamen değişmiş ve tanıdık bir yüz olarak, bir tek o kız kalmıştı. Gene eskisi gibi hard rock müzik çalınıyordu, ama ortamdaki coşkudan eser kalmamıştı. Yalnızca kız ve kötü kahve değişmemişti. Karşısındaki sandalyeye çöktüm ve buraya eskiden gelenler hakkında konuştuk.

Çocukların çoğu ayağını kesmiş, gelmez olmuştu; biri kendi canına kıymış, bir başkası, yitmiş, izini kaybettirmişti. İşte bunları konuştuk.

"Sen geçen yıl neler yaptın?" diye sordu bana.

"Çeşitli şeyler," dedim.

"İyice akıllandın mı hiç değilse?"

"Birazcık."

O gece, onunla ilk kez yattım.

Yaşadığı çevre, aile ortamı konusunda hiçbir şey bilmiyorum. Bildiğimi, bana belki birisi anlatmıştır; belki de ikimiz yataktayken kendisi anlatmıştır. Lisedeki ilk yılında babasıyla derin bir anlaşmazlığa düşmüş ve evden kaçmış (liseden de). Öykünün bu olduğuna eminim. Tam olarak nerede yaşıyordu, neyle geçiniyordu, bilen yoktu.

Gün boyu rock müzik dinlenen bir kahvede oturuyor, kahve üstüne kahve içiyor, içtiklerimizin parasını ödeyecek birinin gelmesini bekliyordu (ki o günlerde bu bile bizler için hiç de azımsanacak bir para değildi), sonra

da kaçınılmaz bir şey, soluğu, parayı ödeyen herifle birlikte yatakta alıyordu.

İşte, onun hakkındaki bütün bildiklerim bunlar.

O yılın sonbaharından başlayıp, ertesi yılın ilkbaharına dek, haftada bir, salı geceleri benim Mitaka dışındaki daireme düşecekti. Yapmış olduğum basit yemeği silip süpürecek, kül tablalarımı dolduracak, radyonun sesi sonuna kadar açık, yayında bir rock müzik programı varken, benimle sevişecekti. Çarşamba sabahları uyanınca, yakınlardaki üniversite kampusunun ormanında bir yürüyüşe çıkacak ve okulun yemekhanesinde öğle yemeği yiyecektik. Öğleden sonra, öğrenci kantininde hafif bir fincan kahve içecek ve eğer hava güzelse çimenlere uzanıp gökyüzünü izleyecektik.

Bizim çarşamba pikniğimiz, diyordu buna.

"Ne zaman buraya gelsek, pikniğe gelmişiz gibi oluyorum."

"Sahi mi? Pikniğe mi?"

"Şey, çayır uçsuz bucaksız ve herkes o kadar mutlu görünüyor ki..."

Doğrulup oturur ve sigarasını yakmak için birkaç kibrit çakardı art arda.

"Güneş gökte iyice yükselip, sonra alçalmaya başlıyor. Birileri geliyor, sonra gidiyor. Zaman da tatlı tatlı akıp geçiyor. Tam bir piknik gibi, değil mi?"

O sırada yirmi bir yaşındaydım, yirmi ikiye girmek üzereydim. Okuldan ayrılmam için bir neden olmadığı gibi, yakında mezun filan olacağım da yoktu henüz. En olmayacak moral bozuculuktaki koşullara sıkışıp kalmıştım. Aylar boyu, kıpırdayamadım, yeni herhangi bir yöne tek bir adım bile atamadım. Dünya, dönmeyi sürdürüyordu; sadece ben, kazık gibi, olduğum yere çakılıp kalmıştım. Sonbaharda her şey inanılmaz bir

hüzne büründü, renkler, gözlerimin önünde hızla soldu. Güneş ışığı, ot kokusu, en ufak bir yağmur çisentisi, her şey sinirlerimi bozar oldu.

Kim bilir kaç kez, gece yarısı bir trene binmenin düşünü kurdum. Hep aynı düş. Sigara dumanı ve hela kokusuyla, havası iyice bozulmuş bir gece treni. Öyle kalabalık ki, ayakta duracak yer bile yok. Oturacak yerlerin hepsinde kusmuk, kurumuş, sertleşmiş. Tek yapabileceğim, istasyonda kalkıp trenden inmekti. Ama indiğim yer, istasyon değildi. Hiçbir yerinde tek bir ev ışığı görünmeyen, sadece açık bir alan. İstasyon şefi yok, saat yok, tren tarifesi yok, hiçbir şey yok; düş böylece sürüp gidiyordu.

O garip günü hâlâ anımsıyorum. Kasım ayının yirmi beşinci günü. Şiddetli yağmurların yerlere indirdiği gingko yaprakları, orman patikalarını altın renkli kuru dere yataklarına dönüştürmüştü. Ellerimiz ceplerimizde, yürüyüşe çıkmıştık ikimiz. Ayaklarımızın altında yaprakların hışırtısından ve kuşların tiz çığlıklarından başka ses yoktu.

"Nedir seni böyle düşündüren, söylesene," diye patlayıverdi.

"Gerçekten, hiçbir şey," dedim.

Biraz daha yürüdükten sonra yolun kenarına oturup sigarasından bir nefes çekti.

"Kötü düşler mi görürsün hep?"

"Sık sık kötü düşler görürüm. Çoğunlukla, paralarımı yiyen para bozma makineleri."

Güldü, elini dizime koyup, hemen sonra çekti.

"Bu konuda konuşmak istemiyorsun, değil mi?"

"Bugün değil. Konuşmakta zorlanıyorum."

Yarı içilmiş sigarasını yere atıp ayağıyla, dikkatle ezdi. "Aslında söylemek istediğin şeyi söylemeyi bir türlü başaramıyorsun, demek

istediğin bu, değil mi?"

"Bilmem," dedim.

Yakınlardan iki kuş havalanıp uçarak, bulutsuz gökyüzünce yutulup gittiler. Gözden yitinceye dek izledik onları. Sonra o, bir çalıyla toprağa okunmaz bazı şeyler çizmeye koyuldu.

"Seninle yatarken kimi zaman gerçekten kendimi yalnız hissediyorum."

"Böyle hissetmene neden olduğum için üzüldüm."

"Suç sende değil. Sevişirken aklında başka bir kız var gibi değil çünkü. Zaten öyle olsaydı bile, neyi değiştirirdi ki bu? Söylemek istediğim sadece..." Cümlesini yarıda bıraktı ve yere düz çizgiler çizdi usulca. "Şey... bilmiyorum işte."

"Biliyorsun, seni hiçbir zaman kendimden uzak tutmak istemedim ben," dedim bir süre sonra. "Bana neler olduğunu anlamıyorum. Ama ne olduğunu bulmak için çok çabalıyorum. Olayları abartmak da istemiyorum, ancak gene de hiç yokmuşlar gibi davranamam ki. Zaman alır."

"Ne kadar zaman?"

"Kim bilir?

Elindeki çırpıyı yere atıp, ayağa kalkarak ceketine yapışmış otları silkeledi. "On yıl mı? Boş verip, sonsuz desene şuna."

"Belki," dedim.

Ormanın içinden üniversite kampusuna yürüdük, öğrenci kantininde oturup sosisli sandviç yedik. Saat ikiydi ve ses ayarı bozulmuş televizyonda Yukio Mişima'nın fotoğrafı, bir görünüp bir kaybolarak göz alıyordu, ses yüzünden neler konuşulduğunu pek çıkartamıyorduk ama ne olursa olsun, bizim için önemi yoktu. Bir öğrenci bir iskemleye çıkarak ses ayarıyla oynamayı denediyse de, sonunda usanıp çekti gitti.

"Seni istiyorum," dedim.

"Tamam," dedi.

Böylece biz de, yine ellerimiz ceketlerimizin ceplerinde, ağır adımlarla benim daireye döndük.

Uyandığımda onu usulca hıçkırıyorken buldum, incecik bedeni yorganın altında titriyordu. Elektrik sobasını yakıp saate baktım. Sabahın ikisi. Göğün ortasında, şaşılacak kadar beyaz bir ay parlıyordu.

Çaydanlığı ocağa koymadan önce, onun ağlamayı kesmesini bekledim. İkimiz için bir çay poşeti. Şekersiz, limonsuz, sadece sıcak çay. Sonra iki sigara yaktım, birini ona uzattım. İçine çekti, dumanı püskürttü, art arda hızla, üç kez, sonra bir öksürük tutturdu.

"Söylesene beni öldürmeyi düşündün mü hiç?" diye sordu.

"Seni mi?"

"Hıı."

"Neden böyle bir şey soruyorsun ki bana?"

Sigarası hâlâ dudaklarında, parmak ucuyla gözkapağını ovuşturdu.

"Özel bir nedeni yok."

"Hayır, hiç," dedim.

"Doğru mu söylüyorsun?"

"Doğru söylüyorum. Neden öldürmek isteyeyim ki seni?"

"Şey, sanırım haklısın," dedi. "Bir an düşündüm ki, belki de biri tarafından öldürülmek hiç de fena olmazdı. Örneğin, ben derin uykudayken."

"Sanırım öldürmeye meraklı türden biri değilim ben."

"Öyle mi?"

"Bildiğim kadarıyla."

Güldü. Sigarasını söndürüp, çayını bitirdi, sonra gene yaktı.

"Yirmi beş yaşıma dek yaşayacağım ben," dedi, "sonra öleceğim."

Temmuzda, sekiz yıl sonra, yirmi altısında öldü.

II

Temmuz, Sekiz Yıl Sonra

2

On altı basamak

Gözlerimi kapatmadan, arkamdan, asansör kapılarının sıkıştırılmış hava hışırtısıyla kapanmasını bekledim. Sonra, zihnimdeki kırıntılarını toplayarak, holden, dairemin kapısına inen on altı basamağa attım adımımı. Gözlerim kapalı, tam tamına on altı basamak. Ne daha çok, ne daha az. Kafam, viskiden, bomboş, ağzım, içtiğim sigaralardan zehir gibi.

Ne denli sarhoş olursam olayım, bu on altı basamağı cetvelle çizilmiş gibi, dümdüz bir rotada inerim. Yılların anlamsız özdisiplininin meyvesi. Ne zaman sarhoş olsam, omuzlarımı gerer, omurgamı doğrultur, başımı dik tutarım ve beton girişte, serin sabah havasını derin derin çekerek doldururum ciğerlerimi. Sonra gözlerimi kapatır, viskinin yarattığı sislerin arasından on altı basamağı dümdüz inerim.

Bu on altı basamaklık dünyanın sınırları içinde "Sarhoşların en kibarı" unvanını taşırım. Sıradan bir başarı. Kişinin, sarhoş olduğu gerçeğini peşinen kabullenmesi yeterli.

Eğerler de yok, amalar da. Sadece "Ben sarhoşum" gerçeği, basit ve dümdüz.

İşte benim En Kibar Sarhoş olmam için yapacağım tek şey. En Erken Kalkan, Köprüyü Son Geçen Otobüs.

Beş, altı, yedi...

* * *

Sekizinci basamakta durdum, gözlerimi açıp derin bir soluk aldım. Kulaklarımda belli belirsiz bir uğultu. Paslı bir tel örgünün arkasından fısıldayan deniz gibi. Sahi, son ne zaman gitmiştim kumsala acaba?

Dur bakalım. 24 temmuz, saat sabahın 6:30'u. Kumsal henüz kimsecikler tarafından kirletilmemiş. Dalgaların kumsalla birleştiği çizgide şiddetli rüzgârın ardından yerlere saçılan çam iğneleri gibi, deniz kuşlarının izleri.

Kumsal, hmmm...

Gene yürümeye başladım. Kumsalı unut. Bütün bunlar çok, ama çok gerilerde kalmış.

On altıncı basamakta durdum, gözlerimi açtım ve kendimi kapı tokmağımın tam karşısında dikilmiş buluverdim, her zamanki gibi. Posta kutusundan, günlük iki gazeteyi ve iki zarfı alıp koltuğuma sıkıştırdım. Sonra cebimin ta diplerinden anahtarlarımı bulup çıkartarak eğildim, alnım buz gibi demir kapıya dayalı. Kulaklarımın arkasında bir yerlerden, bir klik sesi. Ben, alkole batırılmış, ıpıslak bir pamuk parçası. Duyularımın pek azı çalışır halde.

Olağanüstü.

Kapıyı ancak üçte bir kadar açıp bedenimi içeri kaydırdım, ardımdan kapattım. Antre ölü gibi sessizdi. Olması gerekenden de sessiz.

İşte o zaman ayaklarımın dibindeki kırmızı pabuçlar ilişti gözüme. Daha önce de görmüş olduğum kırmızı pabuçlar. Üzerindeki çamuru kurumuş lastik ayakkabılarımın arasına park etmiş, bir çift ucuz plaj sandalı, mevsimsiz bir Noel armağanı gibi. Çevremde bir sessizlik uçuşuyordu, toz kadar ince.

Kadın, alnını kollarına dayamış, profili, dümdüz siyah saçlarıyla gizlenmiş, mutfak masasına çökmüş durumdaydı. Saçlarının arasından güneşten yanmamış, bembeyaz bir ense, çiçekli elbisesinin –hiç görmediğim– sarkmış omzundan da sutyen askısının bir parçası gözüküyordu.

Ceketimi, kol saatimi çıkardım, siyah boyunbağımı çözdüm. Gözümü hiç kırpmadan yaptım bunları. Onun sırtına bakmak anılarımı

canlandırmıştı. Onunla tanışmamdan önceki zamanlara ait anılarımı...

"Buyurun bakalım," diye kendiminkine hiç benzemeyen, hım hım bir sesle konuştum.

Tahmin edileceği gibi, yanıt gelmedi. Uyuyor olabilirdi, ağlıyor olabilirdi, ölmüş olabilirdi.

Karşısına oturup gözlerimi ovuşturdum. Kısa bir güneş ışığı masayı ikiye bölüyordu, ben aydınlıkta, o gölgede. Renksiz gölgede. Masanın üzerinde bir saksıda buruşmuş bir sardunya duruyordu. Dışarıda, birisi sokağı suluyordu. Kaldırıma dökülen suyun hışırtısı, ıslak asfaltın kokusu.

"Kahve ister misin biraz?"

Yanıt yok.

Ben de kalkıp iki fincanlık kahve öğütmeye gittim. Kahveyi öğüttükten sonra aklıma geldi ki, canımın asıl istediği, buzlu çaydı. Hep böyle, aklım sonradan başıma gelir zaten.

Transistörlü radyo arka arkaya tatsız tuzsuz pop şarkılar çalıyordu. Tam bir sabah programı işte. Sözcükler on yıl içinde yaklaşık olarak hiç değişmemişti. Değişen, sadece şarkıcılar ve şarkı adları. Bir de benim yaşım.

Su kaynadı. Gazı kapattım, su ılısın diye otuz saniye bekledikten sonra, kahvenin üstüne döktüm. Taneler emebildiğini emdi, yavaş yavaş kabarıp kahve kokusuyla doldurdu odayı.

"Dün geceden beri burada mısın?" diye, elimde çaydanlık, sordum

Yavaş bir baş hareketiyle, evet dedi.

"Bunca zaman bekledin öyleyse?"

Yanıt yok.

Oda, kaynayan su ve sıcacık güneş yüzünden buharla dolmuştu. Pencereyi kapatıp havalandırmayı çalıştırdım, sonra iki kahve fincanını masaya bıraktım.

"İç," dedim kendi sesimi yadırgayarak.

Sessizlik...

"Bir şey içmen iyi gelir."

Ancak otuz saniye sonra ağır ağır, telaşsız, başını kaldırıp saksıdaki çiçeğe baktı dalgınca. İncecik birkaç saç teli yapışıp kalmıştı ıslak yanaklarına. Çevresinde bir ıslak hale...

"Bana aldırma sen," dedi, "ağlamak değildi niyetim."

Ona bir kâğıt mendil kutusu uzattım. Sessizce sümkürdü ve yanağına yapışan saçları çekti.

"Aslında, sen geldiğinde gitmiş olmayı tasarlıyordum. Seni görmek istememiştim."

"Ama bakıyorum, fikrini değiştirmişsin."

"Hiç de değil. Gitmek istediğim başka bir yer yoktu. Ama şimdi gidiyorum, tasalanma."

"Neyse, sen hele bir kahve iç de."

Kahvemi yudumlarken, radyoyu trafik haberleri verme durumuna getirdim ve gelen zarfları açtım. Biri, bir mobilyacının reklamıydı, her şeyin yüzde yirmi indirildiğini duyuruyordu. İkincisi, düşünmeyi boş ver, aklıma bile getirmek istemediğim birinden gelen bir mektuptu. İkisini de buruşturup kâğıt sepetine fırlattıktan sonra, kalmış peynirli krakerleri kemirdim. Kız, ısınmak istiyormuş gibi, kahve fincanını avuçlarına almış, gözlerini bana dikmişti. Dudağını fincanın kenarında usulca dolaştırıp, "Buzdolabında salata var," dedi.

"Salata mı?"

"Domatesli yeşil fasulye. Başka bir şey bulamadım. Hıyarlar bozulmuştu. Atmak zorunda kaldım."

"Ya?"

Buzdolabına gidip mavi Okinava camından yapılmış salata kâsesini çıkardım ve salça şişesindeki son damlaları serptim üzerine. Domatesler ile yeşil fasulyeler soğutulmuş tatsız gölgelerden başka bir şey değillerdi. Kahvede de, krakerlerde de tat mat arama. Acaba sabah güneşi yüzünden mi? Sabah ışığı her şeyi bozar. Çürütür. Kahveyi yarı yolda terk ettim. Eğrilmiş bir sigara bulup çıkardım cebimden ve o zamana dek hiç görmediğim kibritlerle yaktım. Sigaranın ucu, lavanta renkli dumanı sabah ışığında şekiller çizerken, kuru kuru çatırdadı.

"Bir cenazeye gitmiştim de. Sonra da Şinyuku'ya gittim, kendi başıma."

Kedi bir yerlerden çıkageldi, uzun uzun esnedi. Sonra kızın kucağına zıpladı. O da kedinin kulaklarının arkasını kaşıdı.

"Bunu bana açıklamak zorunda değilsin," dedi. "Nasıl olsa artık senin görüş alanından çıkmış bulunuyorum."

"Açıklamıyorum. Sadece laf olsun diye söylüyorum."

Omuz silkip, sutyen askısını giysisinin içine çekti. Yüzünde hiçbir anlam okunmuyordu, okyanus dibine gömülmüş bir kentin fotoğrafı gibiydi.

"Yıllar öncesinden bir tür tanıdık işte. Senin bildiğin biri değil."

"Ya, öyle mi?"

Kedi bacaklarını açıp, uzun uzun gerdi, sonra da bir güzel esnedi.

Ağzımdaki sigaranın yanar ucuna bir göz attım.

"O tanıdık nasıl ölmüş?"

"Kamyon çarpmış. On üç kemiği kırılmış."

"Kadın mı?"

"Hıı-hı."

Saat yedi haberleriyle trafik durumu sona erdi, radyo dalgalarına hafif rock müzik geri döndü. Kız, kahve fincanını bırakıp yüzüme baktı.

"Söylesene, ben ölseydim çıkıp böyle içer miydin?"

"Cenazenin benim içmemle hiç ilgisi yoktu. Sadece birinci veya ikinci kadeh belki de."

Yeni bir gün başlıyordu. Gene sıcak bir gün. Bir demet gökdelen, pencereden içeri doğru kötü kötü bakıyordu.

"Soğuk bir şeyler içmeye ne dersin?"

Başını hayır anlamında salladı.

Buzdolabından bir kutu kola alıp bir dikişte mideye indirdim.

"Önüne gelenle yatan türde bir kızdı." Ne biçim ağıt ama; müteveffa, önüne gelenle yatacak türde bir kızdı.

"Bunu neden bana söylüyorsun?"

Sahi, neden? Hiçbir fikrim yoktu.

"Pekâlâ öyleyse." Benim bıraktığım yerden aldı, "önüne gelenle yatacak türde bir kızdı, öyle mi?"

"Öyle."

"Ama seninle, hayır, öyle mi?"

Sesinde bir kırgınlık vardı. Başımı salata kâsesinden kaldırıp ona baktım.

"Öyle mi sanıyorsun?"

"Nedense, hayır," dedi usulca. "Hayır, sen o türden değilsin."

"Hangi türden?"

"Bilmem. Sende bir şeyler var. Diyelim, bir kum saati: kum bitmek üzere. Senin gibi birinin, saati tersyüz edeceğine her zaman güvenilir işte..."

"Demek öyle?"

Dudaklarını büzüp gevşetti.

"Kalan eşyamı almaya gelmiştim. Kışlık mantomu, şapkalarımı, bıraktığım şeyleri. Kutulara doldurdum. Zamanın olunca paket postanesine götürebilir misin onları?"

"Geçerken bırakabilirim."

Başını salladı. "Çok iyi olur. Senin gelmeni istemiyorum. Anlıyorsun, değil mi?"

Elbette anlıyordum. Fazla konuşurum ben, düşünmeden.

"Sende adres var mı?"

"Evet."

"O zaman burada işim bitti demektir. Bu kadar çok kaldığım için özür dilerim."

"Peki, ya evrak işleri filan, onlar da tamam mı?"

"Hıı-hı. Hepsi tamam."

"Bunca kolay olduğuna inanamıyorum. Daha yapılacak çok şey olduğunu sanıyordum ben."

"Bu konuda hiçbir şey bilmeyenler hep öyle düşünürler, ama aslında basittir. Bir kez olup bittikten sonra." Bunları söyleyip, kedinin başını kaşımaya koyuldu yine. "Hele iki kez boşan, deneyimli, kıdemli biri olur çıkarsın."

Kedi, gözleri kapalı, şöyle bir gerindi, sonra hemen başını kadının koltukaltına sokup, yerleşti. Kahve fincanlarını ve salata kâsesini musluğun önüne yığdım, kraker kırıntılarını bir makbuz ile süpürdüm. Güneş ışığı gözlerimi zonklatıyordu.

"Ayrıntıların bir listesini çıkardım. Evrakın dosyalandığı yeri, çöp verme günlerini, bu gibi şeyleri işte. Üstesinden gelemediğin bir şey olursa, beni ararsın."

"Sağ ol."

"Çocuk istemiş miydin?" diye ansızın soruverdi.

"Yoo, çocuk istemiştim diyemeyeceğim."

"Bir süre bunu düşündüm, merak ettim de. Ama böyle sona erdiğini görünce, sanırım istememen daha iyi olmuş. Ya da belki, eğer bir çocuğumuz olsaydı buralara gelmezdik. Böyle sonuçlanmazdı, ne dersin?"

"Boşanan birçok çocuklu çift var."

"Belki de haklısın," dedi çakmağımla oynayarak. "Seni hâlâ seviyorum. Ama galiba sorun şimdi bu değil, değil mi? Bunu kendim de yeterince biliyorum artık."

3

Don

O gidince, bir kola daha yuvarladım, sonra sıcak bir duş alıp tıraş oldum. Hemen hemen her şeyim sıfırı tüketmişti; sabundu, şampuandı, tıraş kremiydi.

Duştan çıkıp saçımı kuruttum, vücut losyonumu sürdüm, kulaklarımı temizledim. Sonra doğru mutfağa, kahvenin kalanını ısıtmaya gittim. Bu da sadece şunu saptamama yaradı: masada, karşımda oturan kimse olmadığını. Kimsenin oturmadığı bu sandalyeye bakarken kendimi bir De Chirico tablosundaki küçücük çocuğa benzettim, yabancı bir ülkede, tek başına, arkada bırakılmış bir çocuğa. Elbette ki küçük bir çocuk değildim ben. Bunu düşünmemeye karar verdim ve kahvemle sigarama daldım.

Yirmi dört saat uyumamış biri olarak kendimi şaşılacak kadar uyanık buluyordum. Bedenim, iliklerine dek yorgundu, ama zihnim, bilincimin karmaşık ırmaklarında huzursuz bir su yaratığı gibi hızla yüzüyor, dolanıyordu.

Karşımdaki boş sandalye aklıma bir süre önce okumuş olduğum bir Amerikan romanını getirdi. Karısı evi terk edip gittikten sonra koca, onun donunu katlayarak iskemlenin üzerine bırakır. Şimdi düşününce... Bunda bir anlam buluyordum işte. Gerçi böyle bir davranışın hiçbir şeye yararı olmazdı ama karşımdaki şu öldü ölecek sardunyadan gene de daha iyiydi. Üstelik belki kedi bile, onun kullandığı şeyleri çevresinde bulursa daha rahat ederdi.

Yatak odasına baktım, bütün gözleri teker teker açtım, hepsi boş. Sadece güveyeniği bir atkı. Üç tane giysi askısı ve bir paket naftalin. Kozmetik eşya; tuvalet gereçleri, bigudiler, diş fırçası, süslenmelikler, el çantaları, askılı çantalar, bavullar, para çantaları. Her zaman pek düzenli çamaşırları, külotlu çorapları, soket çorapları, mektupları, kadınsı en ufak bir koku taşıyan her şey, gitmişti. Hatta belki parmak izlerini bile silmiş

olabilirdi. Kitaplar ile plakların da üçte biri gitmişti; kendi satın aldığı veya benim ona verdiğim her şey...

Fotoğraf albümlerinden, onun her fotoğrafı kopartılıp alınmıştı. İkimizin bir arada olduğu fotoğraflar kesilmiş, onun olduğu bölüm özenle çıkartılmış, benimki bırakılmıştı. Benim yalnız fotoğraflarım ya da dağların, ırmakların, geyiklerin ve kedilerin fotoğrafları, olduğu gibi bırakılmıştı. Yeniden gözden geçirilen bir geçmişe teslim olmuş üç albüm. Sanki doğduğumdan beri yalnızmışım, şimdiye dek hep yalnızmışım ve yolumu yalnız sürdürecekmişim gibiydi.

Bir don! Hiç olmazsa bir don bırakabilirdi!

Seçim, onundu ve tek bir iz bile bırakmamayı seçmişti o da. Ya bunu kabullenebilirdim ya da niyetinin de öyle olduğunu tahmin ediyordum zaten, kendi kendimi, sanki o hiç yaşamamış gibi düşünmeye, inanmaya alıştırabilirdim. Eğer o hiç var olmadıysa, donu da olmayacaktı o zaman.

Kül tablasını boşalttım, don hakkında biraz daha düşündüm, sonra pes edip vurdum kafayı, uyumuşum.

Ben boşanmaya razı olalı ve o evden taşınalı bir ay geçmişti. Olmayan bir ay, bir yok-ay. Odaklanılmamış ve duyumsanmamış bir ay, bir ayın ılık bir foto plazması.

Bir günden diğerine hiçbir şey değişmiyordu, tek bir şey bile. Yedide kalkıyor; ekmeğimi kızartıyor, kahvemi yapıyor, işime gidiyordum; akşam yemeğimi dışarıda yiyor, bir iki kadeh yuvarlıyor, eve dönüp yatakta bir saat kadar okuyor, ışıkları kapatıyor ve uyuyordum. Cumartesi ve pazarları, işe gitmek yerine, sabahtan, zaman öldürmek için çıkıyor, sinemaları dolaşıyordum. Sonra yemek yiyip birkaç tek atıyor, okuyor, uyuyordum, tek başıma. Böylece sürüp gitti. Bütün bir ayı böyle, insanların takvimlerdeki günleri işaretlemesi gibi işaretleyerek geçirdim, art arda çarpılar atarak.

Bir bakıma, onun evden gitmesi benim denetimim dışındaki koşullara bağlıydı. Olan olmuştur, işte böylesi şeyler. Son dört yılı nasıl

geçirebildiğimizin tıpkı albümden kopartılıp alınmış fotoğraflar kadar olsun önemi yoktu.

Uzun zamandır bir arkadaşımla yatmasının ve bir gün her şeyi ortaya dökerek onun yanına taşınmasının da önemi olmadığı gibi. Bütün bunlar, olanakların çerçevesi içindeydi. Bu gibi şeylere pek sık rastlanıyordu, bu yüzden, onun beni terk etmesini nasıl olağandışı bir durum olarak görebilirdim ki? Uzun sözün kısası şuydu ki, bütün bunlar onun bileceği şeylerdi.

"Uzun sözün kısası, bütün bunlar senin bileceğin şeyler," demiştim ona.

Bir pazar öğle sonrasıydı, ben bira kutusunun kapağını açmaya uğraşırken, ağzından baklayı çıkarıp, boşanmak istediğini söylemişti.

"Demek ki senin için ikisi de bir, öyle mi?" diye sordu, sözcükleri ağzından tane tane çıkartarak.

"Hayır, benim için ikisi bir değil," dedim, "sadece senin bileceğin şey, diyorum."

"Gerçeği bilmek istiyorsan, seni terk etmek istemiyorum ben," dedi, hemen sonra.

"İyi o halde, terk etme beni," dedim.

"Ama seninle kalarak bir yere varamıyorum ki."

Başka bir şey söylemedi, ama ben onun yine de ne demek istediğini biliyordum. Birkaç ay sonra otuz yaşıma girecektim. O da yirmi altı olacaktı. Ve yaşamamız gereken yılların uzunluğunu göz önüne alırsanız, attığımız temeller topu atmak üzereydi. Dört yıllık birlikteliğimizde yaptığımız tek şey, birikimlerimizi kemirmek olmuştu.

Hatanın çoğu da bende, galiba. Belki de hiç evlenmemeliydim. En azından, onunla hiç evlenmemeliydim.

Önceleri, evlilik yaşamına uygun olmayanı kendisi sanıyor ve beni toplum yaşamına alıştırmaya çabalıyordu. Karşılıklı rollerimizi, görece iyi oynuyor sayılırdık. Ama geçerli bir anlaşmaya vardığımızı düşünmeyegörelim, hemen bir şeyler yıkılıveriyordu. En ufak bir değinme bile, onarılmaz yaralar açıyordu. Uzun, çıkmaz bir sokakta öyle huzurla yürüyegelmiştik ki. Bu da sonumuz olmuştu.

Ona bakılırsa, ben şimdiden yitik biriydim. Beni hâlâ seviyor olsa da, bunun hiçbir önemi yoktu artık. Birbirimizin rolüne fazlasıyla alışmıştık. O, bunu içgüdüleriyle anladı; bense deneyimlerimle bildim. Umut yoktu.

İşte böylece o ve donu bir daha görünmemek üzere kayboldular. Kimi şeyler unutulur, kimi şeyler kaybolur, kimi şeyler ölür. Ama buna gene de facia denemezdi.

24 temmuz, saat sabahın 8:25'i.

Dijital saatin rakamlarına baktım, gözlerimi kapattım ve uykuya dalmışım.

III

Eylül, İki Ay Sonra

4

Balina penisi ve üç uğraşlı kadın

Bir kadınla yatmak: aklınızda birincil derecede önemli gibi görünebilir veya hiç önemsiz gibi de görünebilir. Bu da şu demek oluyor; bir, tedavi (yani kendi kendini tedavi) olarak cinsellik vardır, bir de zaman öldürmek için cinsellik.

Baştan sona kendini geliştirme amaçlı cinsellik olduğu gibi, salt zaman öldürmek için de cinsellik vardır; başlangıçta tedavi anlamı taşırken yapacak başka bir şey olmadığı için yeğlenen cinsellik veya bunun tam tersi vardır. Bizim insan olarak cinsel yaşantımız –nasıl desem– temelde, bir balinanın cinsel yaşantısından farklılıklar gösterir.

Bizler balina değiliz ve bu da bizim cinsel yaşantımızın önemini azaltan önemli bir gerçektir.

Küçük bir çocukken, yaşadığım yerden bisikletle yarım saat çeken bir akvaryum vardı. Orada soğuk, akvaryum benzeri bir sessizlik egemen olurdu hep, ara sıra sadece bir şıpırtı duyulurdu, o kadar. Loş bir köşede soluk alan Kara Göl Canavarı'nı duyumsuyorum sanırdım neredeyse.

Koskocaman havuzda sürülerce ton balığı çember çizip dururlardı hep. Mersinbalıkları kendi daracık yollarında gider, piranhalar jilet gibi keskin dişlerini et parçalarına geçirir ve elektrikli yılanbalıkları patlayan ampuller gibi çıtırdar, kıvılcım saçarlardı.

Akvaryum bunun gibi, pek çok balıkla doluydu. Her birinin adları başka, pulları başka, yüzgeçleri başka balıklarla. Dünyada neden bu kadar çok balık çeşidi olduğunu düşünür, düşünürdüm de, aklım almazdı bir türlü.

Akvaryumda, elbette balina yoktu. Bütün duvarları yıksan ve bütün akvaryumu bir tek havuza dönüştürsen bile, burası bir balinanın

sığamayacağı kadar küçüktü çünkü. Ama akvaryumda bir balina penisi sergileniyordu. Bir tür simge olarak, diyebiliriz.

Böylece çocukluğumun en etkilenebilir yılları balinaya değil de, bir balinanın penisine bakarak geçmiş oluyor. Akvaryumun serin koridorlarında gezmekten ne zaman yorulup bıksam, sergi salonunun loş, yüksek tavanlı sessizliğinde, sıradaki yerime gider ve orada balinanın penisini seyrederek saatler geçirirdim.

Kimi zaman bana suyu çekilmiş bir hurma ağacını, kimi zaman da dev bir mısır koçanını anımsatırdı. Gerçekten de, altındaki BALİNA ÜREME ORGANI: ERKEK yazısı olmasaydı, bunun bir balina penisi olduğunu kimseler asla anlayamazdı. Güney Kutup Okyanusu'nun bir ürünü olmaktan çok, Ortaasya çöllerinde topraktan çıkartılmış antik bir buluntuya benziyordu çünkü. Benim penisimle de, görebilmiş olduğum başka hiçbir penisle de benzer hiçbir yanı yoktu. Daha da beteri, kesik penisten garip, bir bakıma anlatılamaz bir hüzün dalgası yayılıyor gibiydi.

Bu dev penis, ilk kez bir kızla ilişkide bulunduktan sonra aklıma geliverdi. Kaderin hangi oyunları, hangi dolambaçlı okyanus araştırmaları onu bu mağara benzeri sergi salonuna getirmişti?.. Bunu düşündükçe yüreğim sızlıyor, dünyada hiç umudum kalmamış gibi bir duyguya kapılıyordum. Ama sadece on yedi yaşındaydım ve besbelli her şeyden vazgeçmek için henüz fazlasıyla gençtim. İşte o zaman ve oradadır ki, kafama bir gerçek dank etti ve bu gerçek o zamandan beri hiç çıkmadı kafamdan.

Bu gerçek de, benim bir balina olmadığım gerçeğiydi.

Şimdi yeni kız arkadaşımla yatakta, parmaklarımı saçlarının arasında dolaştırırken, uzun zamandır hiç düşünmediğim şeyi, balinaları düşündüm.

Belleğimdeki akvaryumda, hep güz sonlarıdır. Havuzların suyu soğuk. Arkamda bir kazak var. Sergi odasının geniş penceresinden deniz, kurşun kadar karadır, sayısız beyaz köpükler kızların elbiselerindeki dantel yakaları çağrıştırır.

"Ne düşünüyorsun?" diye sordu kız.

"Uzun zaman öncesinden bir şey," dedim.

Yirmi bir yaşındaydı, çekici, incecik bir bedeni, büyüleyici, kusursuz, biçimli kulakları vardı. Bir yandan, küçük bir yayınevinde yarım gün düzeltmenlik yapıyor; bir yandan da, kulak fotoğrafları için bir reklam ajansında model olarak çalışıyordu; üstelik çok kapalı bir çevrenin devam ettiği ağırbaşlı bir kulüpte telekızdı da. Bu üç ayrı uğraşından hangisini asıl uğraşı olarak gördüğü konusunda bir fikrim yoktu. Hoş, onun da yoktu ya.

Gene de belli başlı özelliklerini göz önüne alınca, bence doğal yetenekleri bakımından ona en çok uyan uğraş, kulak modelliğiydi. O da bu görüşüme hak verdi. Bu, güzel ve olumlu bir işti, ancak unutmamalı ki, reklamcılıkta bir kulak modeline sunulacak olanaklar son derece sınırlı, konum ve kazanç bakımından da pek yetersizdi. Sizin tipik halkla ilişkiler uzmanınız veya makyaj uzmanınız için o sadece "kulak sahibi", kulakları olan biriydi. Aklı ve bedeni, kulakları bir yana bırakılırsa, resmin tamamen dışında kalıyor, önemsenmiyor, yok sayılıyordu.

"Ama biliyorsun ki bu, gerçek ben değilim," diyordu. "Ben demek kulaklarım demek, kulaklarım demek ben demek."

Ne düzeltmenliği, ne de telekızlığı hiç, ama bir saniyeliğine bile olsa, kulaklarını başkalarına gösteriyordu.

"Çünkü onlar gerçek ben değil de ondan," diye açıklıyordu.

Telekız olarak çalıştığı, dışarıya sözde bir "yetenek" kulübü olarak tanıtılan kulüp, Akasaka'daydı ve herkesin Bayan X diye çağırdığı kır saçlı bir İngiliz kadının yönetimindeydi. Otuz yıldır Japonya'da yaşayan bu kadın, Japoncayı rahat konuştuğu gibi, temel Çin harflerinin de çoğunu okuyabiliyordu.

Bayan X, telekız merkezinden en fazla beş yüz metre uzakta, kadınlar için bir İngilizce kursu açmıştı ve burayı yeni telekız adayları seçmek için

de kullanıyordu. Buna karşılık, telekızlardan birkaçı da, İngilizce kurslarına gidiyorlardı. İndirimli tarifeyle, kuşkusuz.

Bayan X telekızlarının hepsine "canım" derdi. Bir ilkbahar günü kadar yumuşaktı bu "canım"ları.

"Sakın unutma, iç çamaşırların cicili bicili olmalı, canım. Külotlu çorap giymek de yok." Veya "Sen çayını kremayla içiyordun, değil mi canım?" Piyasasını çok iyi tanıyordu. Müşterileri, kırklı, ellili yaşlardaki zengin iş adamlarıydı. Üçte ikisi yabancı, gerisi Japon. Bayan X politikacılardan, yaşlı erkeklerden, sapıklardan ve yoksullardan hiç hoşlanmazdı.

Uzun bacaklı bir düzine kadar güzel telekızı hazır halde bulunduruyordu, ama hepsinin içinde en az çekici olanı, benim yeni kız arkadaşımdı. Telekız olarak sıradan biriydi sadece. Gerçekten, kulaklarını gizleyince herhangi bir kız oluyordu. Bayan X'in nasıl olup da onu bu iş için seçtiğini ben de anlayamıyordum doğrusu. Belki bu sıradanlığında özel bir çekicilik bulmuştu, belki de bir tek, sıradan ve gösterişsiz kızlar bulunmasının değişiklik olacağını düşünmüştü. Bayan X, her iki durumda da, görüşlerinde yanılmamış olmalı ki, kız arkadaşımın da çarçabuk, sürekli birkaç müşterisi oldu. Ona aylık kazancını sağlamaya yetecek olan, haftada bir ya da iki erkekle yatmak için Hilton; Okura veya Prens Oteli'ne giderken, üzerine sürekli rasgele şeyler geçiriyor; üstünkörü makyaj yapıyor; basit çamaşırlar giyip, özelliksiz kokular sürünüyordu.

Kalan gecelerinin de yarısını benimle geçiriyordu, bedava. Öteki yarısını nerede geçirdiği konusunda en ufak bir fikrim yok.

Yayınevinde haftanın birkaç günü düzeltmen olarak sürdürdüğü yaşam, daha normaldi. Haftada üç gün, Kanda'ya, küçük bir hanın üçüncü katına gidiyor ve dokuzdan beşe kadar, taslakları okuyor, düzelti yapıyor, çay demliyor, arada aşağıya koşup (çünkü binada asansör yok) silgi satın alıyordu. Alışveriş için dışarı gönderilen de oydu, onu küçümsedikleri için değil, şirketteki tek bekâr kadın olduğu için. Bir bukalemun gibi, yerine ve koşullarına göre değişiyor, çekiciliğini istediği gibi takınma veya denetim altına alma yeteneğini kullanıyordu.

Onunla (daha doğrusu, kulaklarıyla) ilk tanışmamız, karımla ayrılışımın hemen ertesine rastlar. Ağustos başıydı. Bir bilgisayar yazılım şirketi için alt sözleşmeli bir telif hakları işiyle uğraşıyordum, kulaklarıyla bir bakıma yüz yüze geldiğim zaman...

Reklam şirketinin yöneticisi masamın üzerine bir kampanya önerisiyle, üç tane büyük, siyah beyaz fotoğraf koyup, hafta içinde bunlarla üç tane baş fotoğrafı seçeneği hazırlamamı istedi benden. Her üç fotoğraf da, kocaman bir kulağı gösteriyordu.

Kulak mı?

"Neden kulak?" diye sordum.

"Kim bilir? Ne fark eder ki? Kulak işte. Kulakları düşünmek için bir haftan var."

Böylece bir hafta boyunca kulak seyrettim ben de. Üç koca kulağı yazı masamın karşı duvarına bantla yapıştırdım ve gün boyu, sigara tüttürürken, kahve içerken, tırnaklarımı düzeltirken bu kulaklara dalıp gittim.

İşi hafta içinde bitirdim ama kulaklar duvarıma yapıştırılmış halde kaldı. Hem onları oradan indirmek uzun işti, hem de zamanla bu kulaklara alışmıştım. Ama fotoğrafları oradan indirmememin gerçek nedeni, bu kulakların beni tutsak almış olmasıydı. Düşü yaşatılacak kulaklardı bunlar. Kulakların özü, ideal kulak örneği. İnsan bedeninin büyütülmüş hiçbir bölgesi (üreme organları dahil, kuşkusuz) bana bu denli çekici görünmemişti. Bu kulaklar beni içine çeken güçlü bir kader burgacı gibiydi.

Fotoğrafın ortasında, şaşırtacak kadar gururlu bir kıvrım dikkat çekiyor, diğerleriyse, hafif gölgeler içinde belli belirsiz, zarafetle dolanırken, daha başka kıvrımlar da çok eskiden kalma bir tablo gibi, geçmiş zamanların söylencesini çiziyordu. Ama kulakmemesinin yumuşacık eti hepsini yenip, güzelliğin ve arzunun doruğuna sürüklüyordu bakanı.

Birkaç gün sonra, fotoğrafçıya telefon ettim, bu kulakların adını ve telefonunu öğrenmek için.

"Ne demek oluyor bu şimdi?" diye sordu fotoğrafçı.

"Sadece merak ettim, o kadar. Öyle etkileyici ki bu kulaklar."

"Şey sanırım konu kulaklar olduğu sürece, sorun yok da, sahibine gelince, hiçbir özelliği olmayan bir kız. İstediğin genç bir parçaysa eğer, seni geçen gün fotoğraflarını çektiğim o mayo mankeniyle tanıştırabilirim."

İstemedim, kulakların adını ve telefonunu yazdım, adama teşekkür edip, kapattım.

Saat iki, saat altı, saat on, durmadan çevirdim numarayı ama yanıt alamadım. Anlaşılan, kendi yaşamına dalmış gitmişti.

Sonunda onu, ertesi günün saat onunda yakaladım.

Kendimi kısaca tanıttım, sonra da bir reklam hakkında konuşmam gerektiğini belirtip, benimle akşam yemeği yemek isteyip istemediğini sordum.

"Ama bana işin bittiğini söylemişlerdi," dedi.

"İş bitti, evet," dedim.

Biraz şaşırmış gibi göründüyse de, başka soru sormadı. Ertesi akşam için sözleştik.

Bildiğim en gösterişli Fransız lokantasında yer ayırttım. Akoyama Caddesi'nde. Sonra yepyeni bir gömlek çıkardım, boyunbağı seçmek için uzun zaman ayırdım ve yalnızca iki kez giyilmiş ceketimi sırtıma geçirdim.

Fotoğrafçının da uyarıp söylediği gibi, kızın hiçbir özelliği yoktu. Sıradan giysiler, sıradan görünüş. İkinci sınıf bir kız kolejinin koro üyelerinden birine benziyordu. Ama bu, benim ilgi alanım açısından, hiç önemli değildi. Beni düş kırıklığına uğratan, kulaklarını dümdüz saçlarıyla örtmüş olmasıydı.

"Kulaklarını gizliyorsun," dedim, önemsemezmiş gibi.

"Evet," dedi önemsemezmiş gibi.

Zamanından önce gelmiştik ve lokantanın ilk akşam müşterileriydik. Işıklar loştu, garson, elinde uzun bir kibritle gelip masamızdaki ince uzun mumu yaktı, şef garson her şey yerli yerinde mi diye peçetelere ve sofra takımlarına kuşkuyla, bir göz attı. Kırmızı meşe parke pırıl pırıl cilalanmıştı ve garson da topuklarını tıkırdatarak gidip geliyordu. Pabuçları, benimkilerden çok daha pahalı görünüyordu. Vazolarda taptaze tomurcuk güller ve beyaz duvarlarda orijinal modern yağlıboya tablolar...

Şarap listesine bir göz attım, buruk bir beyaz şarap ve başlangıç olarak da *pâté de canard,*[1] *terrine de dorade,*[2] bir de *foie de baudroie au crème fraiche*[3] seçtim. Kız da yemek listesini yoğun bir dikkatle inceledikten sonra, *potage tortue,*[4] *salade verte*[5] ve *mousse de sol'*de[6] karar kıldı. Ben, *potage d'oursin,*[7] *roti de veau avec garnie persil*[8] ve bir *salade de tomate*[9] istedim. Bizim maaşın yarısı böylece uçmuş oldu.

"Ne kadar güzel bir yer," dedi, "buraya sık gelir misiniz?"

"Sadece ara sıra, iş için," diye karşılık verdim. "İşin doğrusu, yalnızken pek lokantaya gitmem ben. Çoğunlukla barlara gider, ne bulursam onu yer, içerim. Böylesi daha kolay. Mutlaka karar vermek gerekmiyor."

"Peki barlarda ne yersiniz genellikle?"

"Ne bulursam. Çoğu zaman da omlet ile sandviç."

"Omlet ile sandviç," diye yineledi. "Her gün barlarda omletle sandviç mi yiyorsunuz?"

"Her gün değil. Her üç günde bir filan da kendim pişiririm yemeğimi."

"Demek ki üç günün ikisinde omletle sandviç yiyorsunuz?"

"Galiba evet," dedim.

"Neden omletle sandviç?"

"Orta derecede bir bar bile, çok lezzetli omlet ve sandviç yapabilir."

"Hımmm," dedi, "bu pek tuhaf."

"Hiç de değil."

Bu konudan nasıl kurtulabileceğimi düşünemiyordum, bu yüzden orada sessizce oturup, kül tablasındaki külleri izledim hayranlıkla.

Çıkış yolunu o buldu. "Ve evet, sadede gelelim."

"O gün de size söylediğim gibi, iş bitti. Sorun yok. Bu yüzden, benim de söyleyecek bir şeyim yok."

İnce uzun, uçlu bir sigara çıkardı çantasından. Lokantanın kibritiyle yakıp, "Eeee?" der gibi baktı bana.

Tam konuşacaktım ki, şef garson masamıza yaklaşıp, şarabın etiketini gösterdi bana, tek oğlunun fotoğrafını gösteriyormuş gibi, ağzı kulaklarındaydı. Başımla onayladım. Mantarı hoş bir pat, sesiyle açtı, sonra bardağıma biraz şarap doldurdu. Tadı bütün yemeğin fiyatı gibiydi.

Şef garson çekildi ve yerine, başka bir garson belirip, ikimizin de önlerine küçük birer tabak ile üç meze tabağı daha koydu. Garson çekilip bizi yine baş başa bırakınca, dayanamadım, "Kulaklarınızı görmem gerekiyordu."

Tek söz etmeden, tabağına *pâté ve foie de baudroie* aldı, şarabından da bir yudum tattı.

"Sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim," dedim.

Gülümsedi. "Nefis Fransız mutfağı, rahatsız etmez ki."

"Kulaklarınızın tartışılmasından sıkılır mısınız?"

"Pek sayılmaz. Neyinin tartışıldığına bağlı." Çatalını ağzına götürürken başını salladı. "Bana dosdoğru söyleyin. Çünkü en sevdiğim yanı budur."

Şarabımızı sessizce yudumlayıp, yemeğimizi sürdürdük.

"Bir köşeyi dönmekteyim," diye söze başladım, "tıpkı önümden giden birinin köşeyi dönmesi gibi. O insanın neye benzediğini göremiyorum. Görebildiğim tek şey; beyaz frak kuyrukları. Ama frak kuyruklarının beyazlığı bilincime silinmeyecek biçimde kazınmış. Bu duyguyu hissettiniz mi hiç?"

"Sanırım evet."

"İşte sizin kulaklarınızdan edindiğim izlenim de bu."

Gene, sessizce yedik yemeğimizi. Önce ona, sonra da kendime şarap doldurdum.

"İzlediğiniz sahne değil, yani," dedi, "ama sizde kalan izlenimi, öyle mi?"

"Öyle."

"Siz hiç böyle hissetmiş miydiniz daha önce?"

Biraz düşündüm, sonra başımı hayır anlamında salladım. "Hayır, sanırım hissetmedim."

"Demek ki sadece kulaklarımı düşününce oldu bu?"

"Buna yemin edemem. Emin olmam olanaksız. Birinin kulaklarının biçiminin herhangi birini bu kadar etkileyebildiğini duymamıştım hiç."

"Farah Fawcett'in burnunu her görüşünde aksıran birini tanıyorum. Aksırma ruhbilimsel bir öğe içerir, bilir misiniz? Bir kez neden sonuç ilişkisi doğmayagörsün, kaçış yoktur artık."

"Ben Farah Fawcett'in burnu konusunda uzman değilim," dedim şarabımdan bir yudum alıp. Sonra da ne söyleyeceğimi unuttum.

"Ama sizin söylemek istediğiniz tam olarak bu değildi, değil mi?"

"Hayır, pek değildi," dedim. "Benim algıladığım, aynı zamanda odaklanılmamış olmasına karşın, çok sağlam bir duygu." Söylediklerimi, ellerimi önce bir metre açık tutup, sonra da beş santim kadar yaklaştırarak güçlendirmeye çalıştım. "Sanırım bunu iyi açıklayamıyorum."

"Belirsiz nedenlere dayanan yoğunlaştırılmış bir olgu..."

"Tastamam öyle."

"Benden yedi kat daha akıllısınız."

"Mektupla eğitim alıyorum."

"Mektupla eğitim mi?"

"Evet, postayla ruhbilim."

*Pâté'*nin kalanını paylaştık. Şimdi ne diyeceğimi hiç kestiremiyordum.

"Benim kulaklarımla sizin duygularınız arasındaki karşılıklı ilişkiyi hâlâ kavrayamadınız, öyle mi?"

"Bir bakıma, hayır," dedim ben. "Yani, kulaklarınız beni doğrudan mı çekiyor, yoksa sizde olan başka bir şey mi beni kulaklarınız aracılığıyla çekiyor, tam olarak kavrayamıyorum."

Ellerini masaya koyup başını hafifçe salladı. "Sizin şu duygunuz iyi türden mi, kötü türden mi?"

"İkisi de değil. Ya da her ikisi birden. Bilemeyeceğim."

Şarap kadehini iki eliyle sımsıkı kavradı, sonra doğruca yüzüme baktı. "Anlaşılan, duyguları dışa vurmak konusunda daha fazla çalışmanız gerekiyor."

"Bunları açıklamakta da pek iyi olduğumu söyleyemem," dedim.

Gülümsedi. "Aldırmayın. Galiba ne demek istediğinizi anlıyorum ben."

"Peki öyleyse, ne yapmam gerekiyor?"

Uzun süre yanıt vermedi. Bambaşka bir şey düşünüyor gibiydi. Masanın üzerinde beş tabak bomboş duruyordu, beş sönmüş gezegenden oluşan bir takımyıldız.

"Dinleyin," diyerek sessizliği bozdu. "Sanırım sizinle dost olmamız gerek. Yani, kuşkusuz, size uyarsa tabii."

"Kuşkusuz, bana uyar," dedim.

"Ve demek istediğim, pek yakın dost," dedi.

Başımla onayladım.

İşte böylece, ikimiz pek yakın dost olduk. Tanışmamızın üzerinden otuz dakikacık bile geçmeden.

"Yakın bir dostun olarak sana sormak istediğim bir iki şey var," dedim.

"Hadi sor bakalım."

"Birincisi, kulaklarını neden göstermiyorsun? İkincisi, kulakların benden başka hiç kimsede herhangi bir özel etki bırakmış mıydı?"

Tek söz söylemeden, masada duran ellerine bakıyordu.

"Bazılarında, evet," dedi usulca.

"Bazılarında mı?"

"Evet. Ama şöyle de söyleyebilirim, kulaklarını göstermeyen uğraşıma daha alışkınım."

"Demek oluyor ki kulaklarını gösterdiğin zamanki sen, kulaklarını göstermediğin zamanki senden başka."

"Doğru."

İki garson, tabaklarımızı alıp, çorbayı getirdiler.

"Bana, kulaklarını gösteren senin hakkında bir şeyler anlatır mısın?"

"O kadar uzun zaman geçti ki, doğru dürüst anlatabilir miyim bilemiyorum. Gerçek şu ki, yirmi yaşımdan beri bir kez bile göstermemişimdir kulaklarımı."

"Ama o modelliği yaptığın zaman. Kulaklarını gösterdin değil mi?"

"Evet," dedi, "ama gerçek kulaklarımı değil..."

"Gerçek kulaklarını değil mi?"

"Onlar tıkalı kulaklardı."

Çorbamdan iki kaşık aldım ve başımı kaldırıp ona baktım.

"Şu 'tıkalı kulakları' anlatsana bana."

"Tıkalı kulaklar ölü kulaklardır. Ben kendi kulaklarımı öldürdüm. Yani, geçit yolunu bile bile kesip çıkardım... Söylediklerimi izleyebiliyor musun?"

Hayır izleyemiyordum.

"Sor öyleyse," dedi.

"Kulaklarını öldürmekle, kendini sağırlaştırdın mı demek istiyorsun?"

"Hayır, pekâlâ işitiyorum ben. Ama işitirken bile, kulaklarım ölü. Bunu herhalde sen de yapabilirsin."

Çorba kaşığını bıraktı, sırtını dikleştirip, omuzlarını beş santim kadar kaldırdı ve çenesini öne uzatıp, bu duruşunu otuz saniye kadar korudu, sonra birden düşürüverdi omuzlarını.

"İşte. Kulaklarım öldü. Şimdi de sen dene bakalım?"

Onun hareketlerini üç kez yineledim. Yavaş yavaş, dikkatle, ama hiçbir şey bende kulaklarımın öldüğü izlenimini bırakmadı. Şarap, bedenimde hızla dolanıyordu.

"Kulaklarımın tam olarak ölmediğine inanıyorum," dedim, düş kırıklığıyla.

Başını hayır anlamında salladı. "Zararı yok. Eğer kulaklarının ölmeye gereksinimi yoksa, ölmemelerinin de sakıncası yok demektir."

"Sana bir şey daha sorabilir miyim?"

"Sor."

"Bana söylediklerinden bir sonuç çıkartacak olursam, öyle anlaşılıyor ki, kulaklarını yirmi yaşına dek göstermişsin. Sonra bir gün gizlemişsin onları. Ve o günden başlayarak, bir kez bile göstermemişsin. Ama kulaklarını göstermen gerektiğin zamanlarda, kulaklarınla bilincin arasındaki geçidi tıkıyorsun. Öyle mi?"

Yüzü hoş bir gülüşle aydınlandı.

"Öyle."

"Peki, yirmi yaşındayken ne oldu kulaklarına?"

"İşleri aceleye getirme," dedi, sağ elini masanın üstünden uzatıp, sol elimin parmaklarına usulca dokunarak, "Lütfen."

Şarabın kalanını kadehlerimize boşalttım ve benimkini yavaşça içtim.

"Önce, senin hakkında daha çok şey öğrenmek isterim," diye başladı.

"Benim hakkımda neleri?"

"Her şeyi. Nasıl yetiştirildin, kaç yaşındasın, hayatını nasıl kazanıyorsun, böylesi şeyler işte."

"Her zamanki, sıradan hikâye, hem de o kadar sıradan ki, anlatmaya başlasam, yarı yolda uyur gidersin, sanırım."

"Sıradan hikâyelere bayılırım."

"Benimki kimsenin hoşuna gerçekten gidemeyecek kadar sıradan bir hikâye ama."

"Tamam, hiç olmazsa on dakikalık bölümünü anlat."

"1948'de, yirmi dört aralıkta doğmuşum, Noel akşamı. Şimdi, Noel akşamı pek iyi bir doğum günü sayılmaz. Yani, demek istiyorum ki, Noel armağanıyla doğum günü armağanını ayrı ayrı almazsın. Herkes böylece fazla harcamalardan kurtulduğunu düşünür. Burcum Oğlak ve kan grubum da A negatif, yani banka veznedarları ve devlet memurları için biçilmiş kaftan. Yaylarla, Terazilerle ve Kovalarla bağdaşamazmışım. Can sıkıcı bir yaşam, değil mi?"

"Çok çekici."

"Sıradan bir kasabada büyüdüm, sıradan bir okula gittim. Sessiz bir çocuktum ama canı sıkkın bir delikanlı oldum. O sıradan kızla tanıştım, sıradan bir ilk aşk yaşadım. On sekiz yaşımdayken, üniversite eğitimi için Tokyo'ya geldim. Okuldan çıkınca, bir arkadaşımla birlikte, küçük bir çeviri bürosu açtık ve her nasılsa, geçinip gittik. Üç yıl önce halkla ilişkiler belletenlerine ve reklamcılığa el attık ve işimiz de çok iyi gidiyor. Şirkette çalışan kadınlardan biriyle ilişki kurdum. Dört yıl önce evlendik ve iki ay önce de boşandık. Belirli bir nedeni olduğunu söyleyemeyeceğim. Evde yaşlı bir erkek kedi besliyorum. Günde kırk sigara içerim. Bırakamıyorum bir türlü. Üç takım elbisem, altı boyunbağım, ayrıca umutsuzca eski moda olmuş beş yüz plaklık bir koleksiyonum var. Ellery Queen polis romanlarındaki bütün katillerin adları ezberimdedir. *Geçmiş Zamanın İzinde*

roman dizisinin bende serisi var ama sadece yarısını okudum. Yazları bira, kışları viski içerim."

"Ve üç günden ikisinde barlarda omlet ile sandviç yersin, değil mi?"

"Hı-hıı," dedim

"Ne kadar ilginç bir yaşam!"

"Buraya kadar olanı çok sıkıcı geçti. Bundan sonrası da öyle geçecek sanırım. Ama umursadığım yok. Yani, elimdekiyle yetiniyorum."

Saatime baktım. Dokuz dakika, yirmi saniye.

"Ama bana şimdi anlattıkların tamamı değil, değil mi?"

Masada duran ellerime baktım. "Elbette değil. Bir insanın yaşamı ne denli sıkıcı olsa da, her şeyine varıncaya kadar anlatılamaz ki."

"Yorum ekleyebilir miyim?"

"Elbette."

"Birileriyle ne zaman tanışsam, on dakika sürekli konuştururum. Sonra onların, bana anlattıklarının tam tamına karşıtından ölçü alırım. Sen bunu saçma mı buluyorsun?"

"Hayır," dedim başımı hayır anlamına sallayarak, "sanırım yöntemin çok iyi işliyor."

Bir garson geldi, masaya yeni tabaklar bıraktı, bu tabakların üzerine başka bir garson başlangıç yemeğini koydu, üçüncü bir garson da gelip sosunu döktü. Beysbol oynar gibi, çarçabuk, ikinciye. İkinciden birinciye.

"Bu yöntemi sana uygulayınca bir şey öğrendim," dedi bıçağını dilbalığına batırıp.

"Seninkinin sıkıcı bir yaşam olmadığını ve senin de sıkıcı bir yaşam aramadığını. Yanılıyor muyum?"

"Belki hayır. Belki yaşamım sıkıcı değil, belki de sıkıcı bir yaşam aramıyorum gerçekten. Ama aslında, ikisi de aynı şey. Ne olursa olsun, hep. Başıma gelenleri kabullenmek zorunda kalmışım. Pek çokları sıkıcılıktan kaçınmaya çalışır ama ben sıkıcılığın ta yüreğine, bağrına girmek için çabalıyorum. Bu yüzden, hayatım sıkıcı derken yakınmış olmuyorum. Ama gene de karımı kaçırmaya yetti bu yaşam."

"Karınla bu yüzden mi ayrıldınız?"

"Daha önce de söyledim ya, belirli bir nedeni yok ortada. Ama Nietzsche'nin dediği gibi, 'Tanrılar can sıkıntısına bayrak açar'. Ya da öylesi bir şey işte."

Yemeğimizi hiç acele etmeden yedik. O, sostan biraz daha aldı, ben de ekmek istedim fazladan. Sonra tabaklarımız kaldırıldı, çitlembikli dondurma yedik ve sıra espressoya geldiğinde bir sigara yaktım. Dumanı kısa bir süre yükseldikten sonra, sessizce çalışan havalandırma sistemiyle usulca dağılıp gitti.

Müşteriler masalardaki yerlerine oturmaya başlamışlardı. Tepemizdeki hoparlörden bir Mozart konçertosu yayılıyordu.

"Kulakların konusunda sana bir şeyler daha sormak isterdim, izin verirsen," dedim.

"Kulaklarımın özel bir gücü olup olmadığını mı sormak istiyorsun?"

Başımla evet dedim.

"Bu, senin bulman gereken bir şey," dedi. "Sana her şeyi anlatacak olursam, ilgini çekmeyebilir. Hatta itici bile gelebilir."

Yine başımı salladım.

"Yalnızca senin için, kulaklarımı göstereceğim," dedi, espressosunu bitirdikten sonra.

"Ama bilmem sana sahiden bir yararı dokunur mu? Sonunda pişman da olabilirsin."

"Neden olacakmış o?"

"Can sıkıntın sandığın kadar yerleşik olmayabilir."

"Bu, göğüslemem gereken bir olasılık," dedim.

Masanın üzerinden uzanıp, elini elimin üzerine bıraktı. "Bir şey daha, şimdilik –yani önümüzdeki birkaç ay boyunca, diyelim– yanımdan ayrılma. Tamam mı?"

"Elbette, tamam."

Bu sözlerden sonra, çantasından siyah bir saç bandı çıkardı. Dudaklarının arasına sıkıştırıp iki eliyle saçlarını geri çekti hızla ve büküp bantla sarıverdi.

"Eeee?"

Yutkunup, büyülenmiş gibi bakakaldım. Ağzım kurudu. Hiçbir yerimden herhangi bir ses çıkartamıyordum. Beyaz badanalı duvar, bir an dalgalanır gibi oldu. Diğer masalarda oturanların sesleri ve yemek takımlarının şıngırtısı kesildi, sonra gene eski haline döndü. Deniz dalgalarının sesini duydum, çoktan unutulmuş bir akşamın kokusu doldu burnuma. Gene de bütün bunlar şu birkaç yüz saniye boyunca içimden geçip giden duyguların küçücük bir parçasıydı sadece.

"Nefis," diyebildim. "Aynı kişi olduğuna inanamıyorum."

"Ne demek istediğimi anlıyor musun?"

5

Tıkacı çıkartılmış kulaklar

"Ne demek istediğimi anlıyor musun?" dedi

Öyle güzel olmuştu ki, anlamamak olası değildi. Ömrümde gözlerim böyle bir güzellik görmemişti. Var olduğunu aklıma bile getiremediğim türden bir güzellik. Tüm evren kadar geniş, gene de bir buzul kadar yoğun. İnanılmayacak denli aşırı ama aynı zamanda da bir öze indirgenmiş. Algılarımın sınırları içindeki bütün kavramları aşıyordu. Kulaklarıyla birdi o, zamanın çapraz yüzünden aşağıya, her biçime girebilen bir ışık demeti gibi kayarak iniyordu.

"Olağanüstüsün," diyebildim soluğum düzelince.

"Biliyorum," dedi. "Bunlar benim tıkalı olmayan durumdaki kulaklarım."

Diğer müşterilerden birkaçı da şimdi bizden yana dönmüş, ağızları bir karış açık, ona bakakalmışlardı. Espressoyu tazelemek üzere gelmiş olan garson, kahveyi fincanlara doğru dürüst dolduramadı. Kimse tek söz etmiyordu. Sadece teypin bantları ağır ağır dönüyordu.

Çantasından uçlu bir sigara çıkarıp dudaklarına götürdü. Hemen çakmağımla yaktım.

"Seninle yatmak istiyorum," dedi.

Böylece yattık.

6

Tıkalı olmayan kulakların yeni serüvenleri

Yine de henüz, olanca parıltısının dışavurumuna tanık olmamıştım. Daha beklemem gerekecekti. Sonraki iki üç gün, kulaklarını ancak ara sıra ortaya çıkardı, sonra bu yaradılış harikalarını yine saçlarıyla gizleyip, sıradanlığına döndü.

Ona göre bu, mart ayı başında paltosunu çıkarmayı denemek gibi bir şeydi. "Sanırım kulaklarımı göstermenin zamanı hâlâ gelmedi," dedi. "Onlarla henüz pek rahat sayılmam da."

"Aslında umurumda değil," dedim. Kulakları görünmezken bile, hiç de fena değildi.

Bana kulaklarını zaman zaman gösteriyordu, çoğunlukla da cinsellikle ilişkili zamanlarda. Kulakları açıktayken onunla cinsel ilişkide bulunmak benim hiç tatmadığım bir deneyimdi. Yağmur yağıyorsa, yağmurun kokusu billur gibi dupduru, içeri girerdi. Kuşlar ötüyorsa, şarkıları berrak bir nitelik kazanırdı. Nasıl anlatacağımı bilemiyorum ama o kadın işte böyle biriydi.

"Başka erkeklerle yatarken kulaklarını göstermez misin?" diye sormuştum bir defasında.

"Elbette hayır," dedi, "kulaklarım olduğunu bile bilmezler belki."

"Kulakların görünmezken, cinsel ilişki senin için nasıl bir şey?"

"Bir görev. Kuru ve tatsız, gazete çiğnemek gibi. Ama önemi yok. Bir görevi yerine getirmenin kötü yanı yoktur, biliyorsun."

"Ama kulakların açıktayken, bu ilişki bin kez daha güzel, değil mi?"

"Kuşkusuz."

"O halde onları göstermelisin," dedim. "Böyle bir tatsızlık yaşamak için neden kendini zora sokasın ki?"

Son derece ciddi, yüzüme bakıp, "Hiçbir şey anlamıyorsun, sen," dedi.

Kuşkusuz, hiç anlamadığım pek çok şey vardı.

Örneğin, bana neden özel biriymişim gibi davrandığı. Herhangi bir konuda başka herhangi birinden daha iyi olabileceğimi hiç düşünemezdim ki.

Ama bunu ona söylediğimde, sadece güldü.

"Çok basit," dedi. "Beni arayıp bulan, sendin. İşte en büyük neden bu."

"Peki ya başka biri seni arayıp bulsaydı?"

"En azından şimdilik, beni isteyen sensin. Üstelik sen, sandığından da çok daha iyisin."

"Öyleyse acaba neden böyle düşünüyorum?" diye şaşkınca sordum.

"Sadece yarı-yaşıyorsun da ondan," dedi sertçe. "Öteki yarı hâlâ bir yerlerde, tıkacı açılmamış olarak duruyor."

"Hımm."

"Bu bakımdan bana benzemiyor değilsin. Ben kulaklarımın üstünde oturuyorum ve senin de ancak yarın gerçekten yaşamakta. Böyle görünüyor elbette, değil mi?"

"Böyle olsaydı bile, geri kalan yarım, gene de senin kulaklarınla bir tutulamazdı."

"Belki öyle," diye gülümsedi. "Hiçbir fikrin olmazdı, değil mi?"

Ve hep öyle, gülümsemesini bozmadan, saçlarını kaldırdı, bluzunun düğmelerini açtı.

Yaz sonuna doğru, o eylül günü, öğleden sonra, işe gitmedim ve onunla yatakta yatıp, saçlarını okşarken, balinanın penisini düşünüyordum. Deniz koyu, kurşuni... Sert bir rüzgâr akvaryumun penceresini dövüyor. Yüksek tavan, bomboş sergileme salonu. Penis, balinadan sonsuza dek kesilip alınmış, bir balina penisi olarak anlamı, geri dönülmeyecek biçimde yitirilmiş.

O zaman karımın donunu, içimden, bir kez daha savurdum. Gerçek don yoktu. Sadece, kafama kazılmış, katlanıp bir mutfak sandalyesine bırakılmış belirsiz bir don imgesi. Benim için ne anlam taşımış olduğunu anımsayamıyordum. Bütün bu süre içinde bir başkası mı yaşayagelmişti benim hayatımı?

"Söylesene. Sen don giymiyorsun, değil mi?" diye sordum kız arkadaşıma.

Başını omzumdan kaldırıp, yüzüme boş boş baktı.

"Donum yok benim."

"Hımmm," dedim.

"Ama eğer olsaydı daha hoşuna gideceğini düşünüyorsan eğer..."

"Hayır, konu bu değil," diye hemen atıldım. "Bunun için sormuyordum ben."

"Yok canım, gerçekten de utanıp sıkılacak bir şey yok ki. Ben bu tür şeylere alışkınım, işimden dolayı. Hiç çekinmem, utanmam."

"Hiçbir şey istemiyorum ben," dedim. "İçtenlikle söylüyorum, bana gereken tek şey, sen ve kulakların, bu kadarı yeter."

Başını şöyle bir salladı, sonra alnını omzuma bastırdı. On beş saniye geçmeden, gene kaldırıp, yüzüme baktı.

"Dinle, on dakika içinde önemli bir telefon gelecek."

"Telefon mu?" Başucumdaki telefona bir göz attım.

"Evet, telefon çalacak."

"Sen böyle şeyleri bilebiliyor musun?"

"Bilebiliyorum."

Başı göğsümde, bir sigara yaktı. Bir an sonra külü göbeğime düşünce, dudaklarını büzdü, üflemek için. Parmaklarımın arasında kulağını duyumsadım. Kafamın içi bomboştu, şekilsiz görüntüler oradan oraya sürükleniyor, dağılıyordu.

"Koyunlar hakkında bir şey," dedi. "Birçok koyun ve özellikle de bir koyun."

"Koyun mu?"

"Hıı-hı," dedi, yarı içilmiş sigarasını bana uzatarak. Bir nefes çektim, sonra kül tablasında ezip söndürdüm. "Ve bu da inanılmaz bir serüvenin başlangıcı olacak."

* * *

Hemen sonra telefon çaldı. Ona bir göz attım ama göğsümde uyuyakalmıştı. Telefonu bıraktım dört kez çalsın, sonra almacı kaldırdım.

Ortağımdı. "Hemen buraya gelebilir misin?" dedi. Sesi heyecanlıydı. "Seninle konuşmam gereken çok önemli bir konu var da."

"Ne kadar önemli?"

"Tanrı biliyor ya, koyunla ilgili olmalı mutlaka," dedim öyle rastgele bir deneme balonu atarak ortaya. Söylememem gereken bir şeydi. Almaç, buz gibi olmuştu.

"Nereden bildin?" diye sordu ortağım.

Vahşi koyun avı başlamış oluyordu.

IV

Yaban Koyununun İzinde I

7

Garip adamdan önce

Bireyin çok miktarda alkol tüketmeyi alışkanlık edinmesinin çeşitli nedenleri vardır, ama sonunda hepsi aynı kapıya çıkar bu nedenlerin.

Beş yıl önce benim iş ortağım mutlu bir ayyaştı. Üç yıl sonra, mutsuz bir ayyaş oldu. Geçen yaz ise alkol bağımlılığı kapısının tokmağıyla oynamaya başlamıştı. İçki düşkünlerinin çoğu gibi o da, ayık olduğu zamanlar çok sevimli, tam olarak zeki denmese de aklı başında biriydi. Herkes onun pek sevimli, zeki sayılmasa bile aklı başında bir adam olduğunu düşünüyordu. Kendi de öyle düşünüyordu zaten. Bu yüzden içiyordu. Çünkü anlaşılan, bedeninde alkol bulundukça böyle biri olma düşüncesini daha iyi sahiplenebiliyordu.

İşler başlangıçta iyiydi. Ama zaman geçtikçe ve alkol miktarı arttıkça belli belirsiz değişiklikler olmaya başladı ve bu belli belirsiz değişiklikler giderek derin bir alışkanlığa dönüştü. Aklı başındalığı ve sevimliliği önü sıra gider oldu hem de aşırı bir biçimde. Tipik bir olay. Ne var ki, gene tipik bir gerçek, insanlar kendilerini tipik olay olarak görmezler. Üstelik pek de zeki sayılmayanlar, büsbütün göremezler. Yitirdiklerini yeniden yakalayabilme girişimi onu daha da derin bir alkol sisine gömmekten başka bir işe yaramadı.

Buna karşın, en azından şimdilik, güneş batıncaya kadar aklı başında biriydi. Ve artık yıllardır, güneş battıktan sonra onunla karşılaşmamak için bilinçli bir çaba harcadığım için de, benim açımdan o, hep aklı başında biri olarak kalmıştı. Gene de, güneş battıktan sonra onun pek de aklı başında olmayan birine dönüştüğünü ve bunu kendisinin de bildiğini çok iyi biliyordum ben. Bu konuya ikimiz de hiç yanaşmadığımız için, her zamanki gibi iyi geçiniyorduk. Sadece eskiden olduğu gibi iki yakın dost değildik artık, hepsi bu.

Değerini yüzde yüz (hatta yüzde yetmişe dek de inilebilir) anladığımı söyleyemesem de, lisedeki tek arkadaşım olmuştu o ve böyle giderek

yozlaştığını, yoldan çıktığını yakından izlemek benim için hiç de kolay bir şey değildi. Belki de, denebilir ki, yaşlanmak yapıyor bunu.

Ben işyerine vardığımda o bir kadeh viskisini içip bitirmişti bile. Bir kadeh içtiği sürece bay aklı başında olabiliyordu ama aklı başında kalmak için ikinciye ne zaman ihtiyaç duyacağını kimse bilemezdi. Bu olduğunda ikimizin de kendi yollarımıza gideceğimizi biliyordum.

Havalandırmanın altında durmuş, terimi kurutuyor ve bir yandan da, soğuk bir bardak arpa çayı içiyordum. Bir şey söylemiyordum. O da bir şey söylemiyordu. Kızgın öğle sonrası güneşi, yer döşemesinde garip şekiller çiziyordu. Aşağıda, parkın yeşilliklerinde insanlar çimenlere uzanmış, güneş banyosu yapıyorlardı. Ortağım, sağ elinin avucuna tükenmez kaleminin ucuyla vuruyordu.

"Duyduğuma göre boşanmışsın," diye başladı söze.

"İki hafta öncesinin haberi bu," dedim hep öyle, pencereden dışarı bakarak. Güneş gözlüğümü çıkardım, gözlerim acıdı.

"Peki, neden boşandın?"

"Kişisel nedenlerle."

"Bunu biliyorum," dedi. "Zaten kişiselden başka nedenlerle boşananı hiç duymadım."

Bir şey demedim. Birbirimizin özel işlerine karışmamak konusunda aramızda çok eskiden beri sözsüz bir anlaşma yok muydu?

"Burnumu sokmak değil niyetim," dedi "ama karın benim de arkadaşımdı. Bu haber beni çok şaşırttı. İkinizin pek yakın olduğunu sanırdım hep."

"Pek yakındık evet. Zaten kavga ederek ayrılmadık ki."

Avucuna kalemiyle vurmayı sürdüren ortağım, zoraki sırıttı. Koyu mavi bir gömlek giymiş, siyah boyunbağı bağlamıştı, saçları güzelce taralı, kolonya sürmüş. Benimse üzerinde, elinde sörf Snoopy resimli bir tişört ve

yıkana yıkana rengi uçmuş bir blucin pantolon, ayağımda kirli lastik pabuçlarım vardı. Kim olsa elbette ki aklı başında insan olarak beni değil, onu gösterirdi.

"Onun ikimizle birlikte çalıştığı zamanları anımsıyor musun?"

"Çok iyi anımsıyorum."

"Mutlu günlermiş onlar," dedi ortağım.

Havalandırmadan uzaklaştım, odanın ortasına yürüdüm ve kendimi gök mavisi kadifeden, İsveç tarzı kanepeye bıraktım. Ziyaretçilere özel sigara kutusundan filtreli bir Pall-Mall alıp ağır masa çakmağıyla yaktım.

"Sonra?" dedim.

"Sonrası, söylemek istediğim belki ikimiz de işi gereğinden fazla büyütmüşüz."

"Reklamcılık ve dergi işinden mi söz ediyorsun?"

Kabullenmek onun için sanırım zor olmasına karşın, başıyla evetledi ortağım. Ben çakmağı elimde şöyle bir tarttım, alevi ayarlamak için vidasını çevirdim ve onun adına üzüldüm.

"Anlaşıldı, ne demeye çalıştığını biliyorum ben," dedim, çakmağı gene masaya bırakırken. "Ama unutma, bu yeni işi getiren, ben değildim ve bu işi yapmak da benim fikrim değildi. Bu öneriyle gelen sen, bunu başlatmak isteyen de gene sensin."

"Koşullar bize bu doğrultuda baskı yapıyordu. Hiçbir şeyimiz yoktu..."

"Para kazandırdı."

"Elbette para kazandırdı. Daha geniş bir işyerine taşınalım ve daha çok yardımcı alalım. Yeni bir arabam var, bir daire satın aldım, iki çocuğumu pahalı bir özel okula gönderdim. Otuz yaşında biri için hiç de fena sayılmaz sanırım."

"Sen kazandın bunu. Utanılacak bir şey yok ki."

"Utanan kim?" dedi ortağım, masasından uçan tükenmezkalemi yerden alıp, avucunun ortasını birkaç kez daha dürterek, "Ama biliyor musun, gerçek gibi görünmüyor. İşte buradaydık, ikimiz, borçtan başka bir şeyimiz yok, çeviri işiyle iki yakayı bir araya getirmeye çabalayan, aşağıda, istasyonda el ilanları dağıtan..."

"Şimdi de eğer istersek el ilanı dağıtmamıza engel olan nedir peki?"

Ortağım başını kaldırıp bana baktı. "Hey, ben dalga geçmiyorum."

"Ben de öyle."

Aramıza bir sessizlik çöktü.

"Birçok şey değişti," dedi ortağım. "Yaşamlarımızın akış hızı, düşüncelerimiz. Hepsinden çok da, gerçekte ne kadar kazandığımızı kendimiz bile doğru dürüst bilmiyoruz. Bir muhasebeci geliyor ve tüm şu berbat vergi işlerini yapıyor, bağışıklıklarıyla, indirimleriyle, o hesap kitaplarıyla, bilmem neleri."

"Başka herkes gibi."

"Biliyorum, biliyorum. Yapmamız gereken de bu, yaptığımız da bu. Ama eski günlerde daha eğlenceliydi."

"Çünkü söylenmemiş bir amacın gölgeleri, şimdi kat kat doldurmakta günlerimizi." Bir şiirin dizeleri ansızın ağzımdan çıkıvermişti.

"Nasıldı bakayım?"

"Hiç, bağışla. Ne diyordun?"

"Bir tür sömürülmeye tutsak olmuşuz gibi hissediyorum kendimi."

"Sömürülme mi?" Başımı kaldırıp baktım, şaşırmıştım.

Aramızda iki metre vardı ve oturduğumuz yerler eşit yükseklikte olmadığı için, onun başı benimkinin yirmi beş santim yukarısındaydı. Arkasında taşbaskısı bir resim asılıydı. Yeni bir resim. Daha önce görmemiştim, kanatlı bir balık resmi. Balık, kanatları yüzünden pek de mutlu görünmüyordu. Herhalde onları nasıl kullanacağını kestiremediği için.

"Sömürülme mi?" diye kendi kendime mırıldandım.

"Sömürülme."

"Peki, lütfen söyler misin kim yapıyor bu sömürüyü?"

"Çeşitli çıkarlar, hafiften hafiften."

Gök mavisi kanepede bacak bacak üstüne attım ve bakışlarımı, şimdi tam tamına göz hizamda olan, eliyle tükenmez kalemin oynadığı acıklı oyuna diktim.

"Her ne halse. Sence de değişmedik mi biz, öyle düşünmüyor musun?" diye sordu ortağım.

"Hep aynıyız. Hiç kimse de, hiçbir şey de değişmedi ki."

"Gerçekten öyle mi düşünüyorsun?"

"Evet gerçekten öyle düşünüyorum. Sömürü diye bir şey yok. Bu bir peri masalı. Sen bile Kurtuluş Ordusu'nun borazanlarının gerçekte dünyayı kurtarabileceğine inanmıyorsun, değil mi? Bence sen, fazla düşünüyorsun."

"Peki. Tamam, belki de ben gerçekten fazla düşünüyorum," dedi ortağım. "Geçen hafta sen –yani biz demek istiyorum–, şu margarin ilanının taslağını yazdık. Ve hiç de kötü bir taslak değildi. Gerçekten iyi gitti. Ama söylesene bana, şu son birkaç yıldır bir tek kez bile olsun margarin yedin mi?"

"Hayır, margarinden nefret ederim."

"Ben de öyle. İşte söylemek istediğim de bu. Hiç olmazsa, eskiden inandığımız işi yapardık ve bununla da övünürdük. Artık hiç kalmadı bu. Sadece saçmalıyoruz."

"Margarin sizin için iyidir. Bitkisel yağdır, kolesterolü düşüktür. Kalp sorunlarına karşı sizi korur ve son zamanlarda tadı hiç de fena değildi. Hem ucuz hem dayanıklı."

"Bu yüzden, siz de yiyin, öyle mi?"

Kanepeye yeniden, iyice gömüldüm, kollarımı, bacaklarımı uzattım.

"Önemi yok," dedim. "Margarin yesek de, yemesek de aynı şey. Sıkıcı çeviri işleri de yanıltıcı kopyadan ibaret, temelde bir fark yok. Elbette ki saçmalıyoruz ama söyler misin bana kim, nerede kullanıyor özlü sözcükleri? Baksana be, hiçbir yerde dürüst iş yok ki. Dürüst soluk alma veya dürüst işeme de olmadığı gibi."

"Eskiden sen daha masumdun."

"Belki evet," dedim sigaramı kül tablasına basıp söndürerek. "Ve hiç kuşkusuz bir yerlerde de masum bir şehir vardır, masum bir kasabın masum sucukları dilimlediği. Bu yüzden eğer daha öğle olmadan viski içmenin de masum olduğunu düşünüyorsan devam et, istediğin kadar iç."

Odadaki, yazı masasına vuran kalem solosu gittikçe hızlanıyordu.

"Bağışla, böyle söylemek istememiştim."

"Zararı yok," dedi ortağım. "Elbette ki inkâr edemeyeceğim."

Havalandırmanın termostatı garip bir ses çıkartıyordu. Son derece sessiz bir gündü bugün.

"Kendine biraz güvenin olsun," dedim. "Buraya dek kendi çabamızla gelmedik mi biz? Sadece ikimiz. Bizi şu değerli başarı masallarından ayıran tek şey, onların arkacıları ve unvanları olması."

"Eskiden dost olduğumuzu düşündükçe..."

"Gene dostuz biz," dedim. "Bunca yolu birlikte gelmişiz ya işte."

"Seni boşanmış görmek istemezdim."

"Biliyorum," dedim. "Ama ne dersin, biraz da koyunları konuşmaya başlasak mı acaba?"

Başıyla onayladı. Tükenmez kalemi tepsisine bıraktı ve gözlerini ovuşturdu.

"Adam geldiğinde saat sabahın on biriydi," diye söze başladı ortağım.

8

Şimdi, garip adam

Adam geldiğinde saat sabahın on bir buçuğuymuş. Şimdi, bizimki gibi küçük çaplı bir şirkete sabahın on bir buçuğunda iki tür insan gelir. Bizim gibi diyorum, yani ya işi başından aşmış, ya da hiç işi olmayan. Arası yok. Bu yüzden saat on bir buçukta biz ya hiçbir şey düşünmeksizin iş yetiştiriyor oluruz ya da hiçbir şey düşünmeksizin oturmuş hayal kuruyor oluruz. Bu ikisinin arasındaki işleri, eğer böyle bir inanılmaz olay var ise, öğleden sonrası için bir kenara bırakırız.

Adam geldiği zaman, ikinci türden bir sabahın on biriymiş. Yani inanılmaz derecede işsiz bir sabahmış. Eylülün ilk yarısı işimiz gerçekten başımızdan aşkındı, sonra tavsadı, azaldı, bitti. Üçümüz bir ay gecikmeli bir yaz tatiline çıktık, ama öyleyken bile, geride kalanlar kurşunkalem açmak gibi heyecan verici işlerle doldurdular günlük çalışma programlarını. Ortağım kendisi bir makbuz almak için bankaya gitmiş, bir başkası da yeni plakları dinlemek için hemen yandaki komşu ses donanımı mağazasındaymış. Telefona yanıt vermek için işyerinde kalan sekreter de, bir kadın dergisinin "sonbahar saç modelleri" sayfasını karıştırmaktaymış.

Adam, işyerinin kapısını hiç ses çıkarmadan açmış ve hiç ses çıkarmadan kapatmış. Sessiz davranmak için bilinçli bir çaba harcadığından değil. Yaradılışından gelme bir şeymiş bu. O kadar ki, sekreter onun geldiğini fark etmemiş bile. Ancak adam yazı masasına yaklaşıp, oturduğu yerde, başına dikilince fark edebilmiş.

"İşvereninizle görüşmek istediğim bir konu var da," demiş. Masanın üzerinde beyaz eldivenli bir el gezinir gibi konuşuyormuş.

Onu buraya getiren ne olabilirmiş acaba? Sekreter başını kaldırıp yüzüne bakmış adamın. Bakışları buranın bir müşterisine ait olmayacak derecede delici, kılığı vergi müfettişi olmayacak derecede düzgün, görünüşü de bir polis olmayacak derecede aydınmış... Sekreterin aklına, bu üçünden

başka bir olasılık gelmemiş. Bu adam, şimdi tepesinden bakan seçkin bir uğursuzluk simgesi, birdenbire, hiçlikten ortaya çıkıvermiş sanki.

"Korkarım kendisi şimdilik burada değil," diyerek dergisini telaşla kapatmış sekreter. "Yarım saat içinde döneceğini söylemişti."

"Beklerim," demiş adam, hiç duraksamadan. Besbelli, önceden verilmiş bir karar gereği.

Sekreter adını sorsun mu sormasın mı diye düşünmüş. Sormamaya karar verip adamı kabul odasına götürmüş. Adam gök mavisi kanepeye yerleşip bacak bacak üstüne atmış, tam karşısındaki elektrikli duvar saatine bir kez bakmış, sonra bu duruşunda donup kalmış. Milim kıpırdamadan. Biraz sonra sekreter ona bir bardak arpa çayı getirdiğinde de tıpatıp aynı biçimde oturuyormuş.

"Tam, şimdi senin oturduğun yerde," dedi ortağım. "Orada oturmuş tam otuz dakika, duruşunu hiç bozmadan, öyle, duvar saatine bakmış."

Oturduğum kanepeye baktım, sonra karşımdaki duvar saatine, sonra da gene ortağıma.

Dışarıdaki alışılmadık sıcak eylül sonu havasına karşın, adam epey resmi giyimliymiş. Gömleğinin beyaz yenleri iyi biçilmiş ceketinin kollarından tam tamına üçte ikisi görünecek kadar çıkıyormuş. Kibar tonlarda, çizgili, biraz simetrisizlikle renk katılmış boyunbağı, büyük bir özenle bağlanmış. Siyah pabuçları pırıl pırıl boyalıymış.

Yaş otuzların ortası ile kırk arası, boy bir altmıştan yukarı, bedeninde fazla yağdan eser olmayan bir adam. İnce uzun ellerinde kırışık filan yok. Uzun parmakları, uzun eğitilme ve evcilleştirilme sürecine karşın, ilkel anılarını koruyagelmiş bir hayvan sürüsünü akla getiriyormuş nedense. Tırnaklarına özenle manikür yapılmış, her tırnak, ucunda tertemiz, kusursuz yuvarlağıyla. Gerçekten güzel ellermiş az çok huzursuzluk verici olsalar da. Pek özel bir alanda –ama o alan ne olabilir tahmin edilemez– yüksek bir uzmanlaşmaya erişmeyi dile getiren eller.

Suratından bir anlam çıkarmak, daha da zormuş. Dümdüz bir suratmış bu, ifadesiz, boş bırakılmış bir mermer parçası. Burnu ve gözleri uzun uzun düşünüldükten sonra bir kâğıt keseceğiyle kesilmiş gibi, köşeli, dudakları kansız ve ince. Hafifçe esmerleşmiş güneşten ama bu yanık tenin kumsalda veya tenis kortunda geçirilen keyifli saatler sonucu kazanılmadığı besbelliymiş. Bu renk ancak bilinmedik bir gökte parlayan bilinmedik bir güneşin etkisi olabilirmiş.

Otuz dakika pek yavaş geçmiş. Soğuk, sağlam, kaskatı geçmiş. Ortağım bankadan döndüğünde, odanın havası dikkat çekecek derecede ağırlaşmışmış. Odadaki her şeyin düpedüz yere çakılmış olduğunu bile söyleyebilirmişsiniz.

"Kuşkusuz, sadece görünüşü böyleydi," dedi ortağım.

"Kuşkusuz," dedim ben de.

Yalnız başına kalmış olan sekreter sinirden harap olmuştu. Ortağım şaşırmış, kabul salonuna doğru yürüyüp, kendini yönetici olarak tanıtmıştı. Ancak o zaman donmuş kalmış adam çözülmüş, cebinden ince bir sigara çıkarıp yakmış ve acı çeker gibi bir ifadeyle dumanı üflemiş. Ortam, belli belirsiz de olsa, hafiflemiş.

"Çok zamanımız yok, onun için kısa keselim," demiş adam, fısıldar gibi. Cüzdanından parmaklarınızı kesecek kadar keskin bir kartvizit çıkartıp masaya bırakmış. Kartvizit son derece inceltilmiş, inanılmayacak derecede beyazmış ve yazısı da minicik, koyu siyah basılmışmış. Üstünde ne unvan ya da rütbe, ne adres, ne de telefon numarası. Sadece isim. Kartvizite yalnızca bakmak bile gözlerinizi acıtmaya yetermiş. Ortağım eline almış, evirip çevirmiş ve arkasının bomboş olduğunu görmüş, gene ön tarafa bir göz atmış sonra gene adama bakmış.

"Bu isim tanıdık gelmiş olmalı, herhalde?" demiş adam.

"Öyle oldu."

Adam çenesini birkaç milim öne çıkartıp, başıyla kısaca onaylamış. Görüş açısı hiç değişmemiş. "Yakın onu, lütfen."

"Yakayım mı?" Ortağım şaşkınlıktan dili tutulmuş gibi, bakmış adama

"Şu kartviziti. Yakın. Şimdi," diye sertçe konuşmuş beriki.

Ortağım hemen, masa çakmağını alıp kartviziti ucundan tutuşturmuş. Yarısı yanıncaya dek köşesinden tutmuş, sonra da geniş kristal kül tablasına bırakmış. İkisi, kartvizitin yanışını seyretmişler. Kartvizit bembeyaz küle dönüştüğünde, odaya kitle halinde kıyım yapılmış gibi ağır bir sessizlik çökmüş.

"Buraya bu şahsın tam yetkisiyle gelmiş bulunuyorum," demiş adam, neden sonra, sessizliği bozarak. "Bu da şu anlama geliyor ki, bu noktadan başlayarak, söylediğim her şey bu şahsın iradesini ve taleplerini dile getirecektir."

"Talepleri..." diye yinelemiş ortağım.

"Talep etmek, belirlenmiş bir hedefe yönelik temel bir tutumu dile getirmek için kullanılmıştır, kuşkusuz," demiş adam, "aynı şeyi söylemenin değişik yolları vardır. Anlıyorsunuz, değil mi?"

Ortağım içinden bir çırpıda çeviri yapmış. "Anlıyorum."

"Bununla birlikte, bu ne bir görüş alışverişi ne de politik sözleşme, bu sadece bir iş önerisi, o kadar." Adamın işşş demesi onu yabancı ülkede doğmuş bir Japon olarak belirlemiş: Japonların çoğu, iş derken ş'yi 'z' gibi söyler çünkü.

"Siz bir işşadamısınız. Ben de bir işşadamıyım," diye sözlerini sürdürmüş. "Gerçekçi olarak bakarsak aramızda tartışacağımız işşten başka bir şey olmamalı. Gerçekçi olmayanların tartışmasını başkalarına bırakalım biz. Anlaştık mı?"

"Elbette," demiş ortağım.

"Görevimiz, eldeki gerçekçi olmayan etkenleri alıp onları gerçekliğin geniş alanına yerleştirebilecek daha anlaşılır biçime sokmak. İnsanların ettikleri gerçekdışına yöneliktir. Neden dersiniz?" diye sormuş adam, ukalaca. Sol elinin orta parmağındaki yeşil taşlı yüzükle oynuyormuş bir yandan da. "Çünkü daha kolay gibi görünür de ondan. Buna ek olarak bir de gerçekdışının gerçeği gölgede bırakan bir izlenim yaratmaya çabaladığı durumlar vardır. Gene de iş konusunun gerçekdışı dünyasında yapacağı hiçbir şey yoktur. Başka bir deyişle," demiş adam, parmağındaki yüzükle oynamayı sürdürerek. "Bizler yaşantısı bile zorluklara yeniden yön vermekten ibaret olan bir kuşağız işte. Bu yüzden, şu noktadan başlayarak söyleyeceklerimden biri zorluklar ya da zor kararlar gerektirecek olursa sizden peşinen anlayış bekliyorum. İşlerin niteliği böyle gerektiriyor çünkü."

Ortağımın kafası artık iyice karışmışmış, ama gene de başıyla onaylamış.

"Peki, o halde ben, ilgili şahsın taleplerini dile getireceğim şimdi. Madde bir, 'P' Hayat Sigortası şirketi için yayımladığınız halkla ilişkiler belleteninin yayımlanmasına son vermeniz talep ediliyor."

"Ama..."

"Madde iki," diye adam, onun sözünü kesmiş, "bu sayfanın hazırlanmasından halen sorumlu olan kişiyle bir görüşme ayarlanması talep ediliyor."

Adam cebinden bir beyaz zarf alarak düzenli bir biçimde dörde katlanmış bir kâğıt çıkarmış içinden ve ortağıma vermiş. Ortağım katlı kâğıdı açmış. Bu, bizim işyerimizin yapmış olduğu bir halkla ilişkiler belletenindeki fotoğrafın kopyasıymış. Sıradan bir fotoğraf ve hoş bir Hokkaido manzarası: bulutlar, dağlar, otlaklar ve koyunlar, üzerinde de pek seçilemeyen bir, doğayla ilgili şiir dizesi. Hepsi bu kadar."

"Taleplerimiz şimdiye değin ikiyle sınırlı kalmıştır ama bunlardan birincisi, talepten çok olupbitti demektir. Daha açık söylemek gerekirse, taleplerimizle ilgili peşinen bir karara varılmıştır bile. Herhangi bir

kuşkunuz varsa eğer, hayat sigortası şirketinin halkla ilişkiler müdürüne başvurunuz lütfen."

"Anlıyorum," demiş ortağım.

"Gene de sizinkinin boyutunda bir şirket için böyle bir tersliğin getireceği zararın yüklü olabileceğini tahmin edebiliyoruz biz. Neyse ki – hiç kuşkusuz sizin de bildiğiniz gibi– konumumuz bu alanda hiç de azımsanmayacak bir etki yaratabilecek güçtedir. Bu yüzden, ikinci talebimiz doğrultusunda, sorumlu kişinin bizi tümüyle memnun edecek bir rapor vermesi koşuluyla bu konudaki bütün kaybınızı tam olarak karşılamaya hazırız. Hatta belki de kaybınızdan da çoğunu, diyebilirim."

Sessizlik çökmüş.

"Taleplerimizi yerine getirmeyecek olursanız," demiş adam, "bu alanda olsun, başka bir alanda olsun, hiç iş bulamazsınız ve dolayısıyla da bu dünyada size yer kalmaz, hiç."

Gene sessizlik.

"Sorunuz var mı?"

"Demek, şey, sorun çıkartan, şu fotoğraf, öyle mi?" diye kekelemiş ortağım.

"Evet," demiş adam ve uzatılmış bir avuçtaki seçeneklerden birinde karar kılıyormuş gibi, sözlerini özenle seçerek eklemiş. "İşin özü gerçekten budur. Gene de konuyu sizinle daha fazla tartışmakta özgür değilim. Böyle bir yetkim yok."

"Görmek istediğiniz kişiye telefon ederim. Saat üçte burada olur," demiş ortağım.

"Mükemmel," diye yanıtlamış adam da, kol saatine bir göz atıp. "Saat dörtte buraya onu aldırmak için bir araba göndereceğim. Şimdi bu nokta önemli: bu konudan kimseye ama kimseye söz etmeyeceksiniz. Anlaşıldı mı?"

Bunun üzerine ikisi tam da iki işşşadamı gibi ayrılmışlar.

9

"Patron"

"İşte işin bu derece önemli," dedi ortağım.

"Bir anlam veremedim doğrusu," dedim, dudaklarımda yakılmamış bir sigarayla. "Her şeyden önce, kartvizitteki adamın kim olduğu konusunda hiçbir fikrim yok. İkincisi, bir koyun fotoğrafı yüzünden neden böylesine telaşlanıp kızdığını anlamam olası değil. Son olarak da, bizim bir yayınımızı nasıl olup da durdurabildiğini anlamıyorum."

"Kartvizitteki adam önde gelen sağcılardan biri. Adı ve suratı hemen hemen hiç yayınlanmaz ve sen de herhalde, bizim çalıştığımız iş alanında, onun kim olduğunu bilmeyen tek kişisin."

"Dünyayla ilgisiz biri varsa o da benim işte" yetersiz bahanemdi.

"Sağ kanattandır ama bildiğimiz sağ kanattan değil. Hatta sağcı bile değil, diyebilirsin."

"Beni şaşırtıyorsun."

"İşin doğrusu, ne düşündüğünü kimse bilmez. Adıyla çıkan yazı filan yoktur, başkaları önünde konuşma yapmaz. Hiçbir zaman gazetecilerle görüşmez, fotoğraf çektirmez. Hatta hayatta olduğu bile kesin değildir. Beş yıl önce, bir dergi muhabiri onun adını birtakım ne idüğü belirsiz anlaşmalara karıştırmaya kalkıştıysa da yazdıkları hiç yayınlanamadı."

"Bakıyorum ev ödevini gereğince yapmışsın."

"Muhabiri tanıyordum da."

Masa çakmağını alıp sigaramı yaktım. "O muhabir şu sıralarda ne yapıyor peki?"

"Dergi yönetimine geçirilmiş. Sabahtan geceye, dosyalarla cebelleşiyor.

"Mesaj alınmıştır," dedim.

"Ama adamın savaş öncesi yaşantısı üzerine bildiklerimiz var. 1913'te Hokkaido'da doğmuş, devlet okulunu bitirdikten sonra Tokyo'ya gelmiş, sürekli iş değiştirmiş ve sağa kaymış. Galiba hapse de girmiş. Salıverilince Mançurya'ya gönderilmiş, orada Kanto Ordusu'nun üst rütbelileriyle ilişkisi olmuş ve bir suikast işine karıştırılmış. Arkasındaki örgüt konusunda pek bir şey bilinmiyor ama o sıralarda birdenbire gizemli bir şahıs oluvermiş. Söylentilere göre uyuşturucu işindeymiş, söylentidir ama pekâlâ doğru da olabilir. Kıta Çini'nde ortalığı altüst ettikten sonra, Sovyet orduları gelmeden iki hafta önce kapağı bir destroyere atıp Japonya'ya geri dönüvermiş. Ganimeti, koskocaman, neredeyse tükenmez bir altın ve gümüş yükü."

"Zamanlaması pek kurnazcaymış, diyebilirsin."

"Gerçekten de öyle. Adamın zamanı yakalamak gibi doğuştan bir yeteneği varmış. Ne zaman saldırıya geçmesi, ne zaman geri çekilmesi gerektiğini içgüdüsel olarak bilmiş. Ayrıca gözleri de her zaman, bakılması gerekene bakmak üzere eğitilmiş. Birinci sınıf savaş suçlusu olarak işgal kuvvetleri tarafından içeri atıldığında bile, yargılanması yarıda kesilmiş ve dosyası bir daha hiç açılmamış. Sözde sağlık nedenleriyle, ama gerçek burada biraz karışıyor. Anlaşılan, Amerikalılarla bir pazarlık yapılmış, MacArthur gözlerini Kıta Çini'ne çevirdiği için."

Ortağım kalem tepsisinden bir tükenmez kalem daha alıp parmaklarının arasında çevirdi.

"Sugamo Cezaevi'nden salıverildiğinde, ganimetinin yarısını almış ve muhafazakâr partinin bir kesimini, olduğu gibi maaşa bağlamış. Paranın diğer yarısı da reklam endüstrisini satın almaya harcanmış. Şurasını unutma ki, bunlar reklamcılığın ucuz el ilanlarından öteye gitmediği zamanlarda olmuş."

"Demek öngörü yeteneği de var. Peki, servetini gizlediği kuşkusuyla kovuşturma açılmamış mı?"

"Öyle bir şey yok. Unutma, muhafazakârların büyük bir kesimi satın alınmış."

"Öyle ya."

"Her ne halse, parasını hem politika hem de reklamcılık piyasasını köşeye sıkıştırmak ve bugüne dek gelen sağlam bir iktidar zemini hazırlamak yolunda kullanmış. Hiçbir zaman su yüzüne çıkmaz, çünkü buna ihtiyacı yok. Kimi siyasal merkezlerin ve halkla ilişkiler endüstrisinin çekirdek kesimleri üzerinde etkisini korumakta. Yapamayacağı hiçbir şey yok. Reklamcılığı elde tutmanın ne anlama geldiği konusunda bir fikrin var mı senin?"

"Galiba yok."

"Reklamcılığı elde tutmak, söz geçirmek demek, gazete ve televizyon yayıncılığının hemen hemen tamamına söz geçirmek demektir. Gazetecilik, televizyon ve radyo yayıncılığının reklamcılığa bağımlı olmayan tek bir dalı yoktur. Reklamcılık olmasa, hepsi de susuz akvaryuma dönerdi. Sana ulaşan bilgilerin yüzde doksan beşi zaten önceden seçilmiş ve karşılığı ödenmiş bilgiler baksana."

"Gene de hâlâ anlamadığım bir şey var." Adamımızın haber alma endüstrilerini avucunun içinde tutmasına dek seni izleyebiliyorum ama bu, bir hayat sigortası şirketinin halkla ilişkiler belletenine bile el koymaya dek, nasıl uzanabiliyor peki? Bu belleten ileri gelen bir reklamcıdan bile geçmemişti ki. Doğrudan yapılmış bir sözleşmeydi."

Ortağım öksürdü, sonra da artık ılınmış olan arpa çayını dikti bitirdi. "Hisse senetleri. Başlıca gelir kaynağı onlar. Piyasayla oynamak, insanları zorlamak, el koymak, işlemek... Muhabirleri gereken tüm bilgileri topluyor ve o da canının istediği gibi alıyor, seçiyor. Olan bitenin ancak pek küçük bir dilimi geçiyor haberlere. Tüm diğer haberler Patron için bir kenara ayrılıyor. Açık açık baskı yok, elbette, ama olaylar zaman zaman şantaja

çok ama çok yaklaşıyor. Ve eğer şantaj işe yaramazsa politikacılarına haber salıyor biraz pompalasınlar diye."

"Her şirketin bir iki zayıf noktası vardır."

"Her şirketin yıllık pay sahipleri toplantısının orta yerinde patlak vermesini istemediği bir sırrı vardır. Paydaşlar çoğu zaman kendilerine anlatılanları dinlemekle yetinirler. Uzun sözün kısası, Patron, politikacılar, haber alma servisleri ve borsanın oluşturduğu üç yönlü bir iktidar temelinin tam doruğunda oturmakta. Bu yüzden, herhalde kolayca anlayacağın gibi, onun için, bir halkla ilişkiler belletenini siliverip bizi işsiz bırakmak, katı yumurtanın kabuğunu soymak kadar kolay bir eylem."

"Yaa, o halde söyler misin bana, bu denli önemli bir kişi nasıl oluyor da, bir Hokkido manzarası basıldı diye bu kadar telaşa kapılıyor?"

"Çok güzel bir soru," dedi ortağım. "Ben de şimdi tam sana aynı soruyu sormak üzereydim."

Sadece omuz silkebildim.

"O halde söylesene, tüm bunların koyunlarla ilişkili olduğunu nereden bildin sen?" diye sordu ortağım. "Yoksa arkamdan garip bir şeyler dönüyor da benim mi haberim yok?"

"Ormanlardaki adsız periler değirmeni döndürmekteler ya."

"Doğruyu söyler misin lütfen?"

"Altıncı his."

"Dur bir soluklanayım," diye içini çekti ortağım. "Ben gene de sana son gelişmeleri aktarayım izninle. Biraz araştırmış olmak için aylık derginin o eski çalışanına bir telefon edeyim dedim. Patron'un bir beyin kanaması yüzünden yatağa düştüğü söylentisi dolaşıyor ortada, ama henüz resmen doğrulanmış bir şey yok. Diğer haber parçası da buraya gelen adamla ilgili. Patron'un özel sekreteri olduğu anlaşılıyor, iki numaralı adamı, örgütü şu sırada yönetme işini emanet ettiği herif. Japon-Amerikalı, Stanford mezunu,

on iki yıldır Patron'un yanında. Kendisi de bir bakıma gizemli bir adam. Hiç kuşkusuz omuzlarının üzerinde iyi çalışan bir kafası var. Öğrenebildiklerim aşağı yukarı bu kadar."

"Teşekkürler," dedim içtenlikle.

"Bir şey değil," dedi ortağım yüzüme bile bakmadan.

Neresinden bakarsanız bakın, içki içmediği zamanlar ortağım benden de çok daha aklı başında bir adamdı. Daha saf, daha anlayışlı ve düşüncelerinde daha tutarlıydı. Ama er veya geç sarhoş oluyordu. Benden iyi olanların karşımda paramparça çözülmeleri hiç de rahatlatıcı bir düşünce değil.

Ortağım odadan çıkar çıkmaz, çekmecesinden viski şişesini alıp bir bardak içtim ben de.

10

Koyun saymak

Eğer istersek, varsayımlar alanında dilediğimiz gibi at koşturabiliriz. Başıboş bir ilkbahar rüzgârının savurduğu kanatlı bir tohum gibi köksüz.

Öte yandan da, aynı zamanda, rastlantı diye bir şeyin varlığını yadsıyabilir, bilmezden gelebiliriz. Olan olmuştur, olacak olan da besbelli olacaktır, işte böyle, sürüp gidebilir. Başka bir deyimle, arkamızdaki "her şey" ile önümüzdeki "sıfır" arasında sıkıştırılmış olduğumuzdan, bizimkisi, içinde ne rastlantıya ne olanağa yer verilen, geçici bir varoluştur.

Bununla birlikte, günlük uygulamada, bu iki yorum arasındaki ayrım hiç önemsenmez niteliktedir. Bir bakıma aynı yiyeceğe iki ayrı ad vermek gibi (örneğin, çeşitli yorumların birbiriyle karşılaştırılması) bir durum denebilir buna.

Bu eğretilemeler konusunu burada keselim.

Benim hayat sigortası şirketi belletenine bir koyun fotoğrafı koymam da, bir bakış açısından, (a) bir rastlantı gibi görülebilirse de, başka bir bakış açısından (b), hiç de rastlantı gibi durmayabilir.

(a) Halkla ilişkiler belleteni için uygun bir fotoğraf arıyordum. Rastlantı sonucu çekmecemde bir koyun fotoğrafı varmış. O fotoğrafı kullanmaya karar verdim. Saf bir dünyadan saf bir fotoğraf.

(b) Masamın çekmecesindeki koyun fotoğrafı tüm bu zaman içinde beni beklemekteymiş. Bu belleten için kullanılmasa bile, daha ileri bir tarihte bir başka şey için kullanılmak üzere.

Düşününce bu iki formülün ikisi de, ömrümde bugüne dek başımdan geçen deneyimlerin hepsine uymakta. Biraz çalışırsam hiç kuşkum yok, (a) sağ elimle de bir yaşam sürebilirdim, (b) sol elimle de bir yaşam sürdürebilirdim. Ama hangisi olduğu pek önemli değil. Açma denilen çöreğin delikleri gibi bir şey bu. Bir açma deliğini boşluk olarak mı alacağın ya da başlı başına bir bütün olarak mı alacağın tam anlamıyla fizikötesi bir sorundur ve açmanın tadını hiç ama hiç değiştirmez.

Kanepede oturmuş viski içerken, hafif bir esintiyle oraya buraya sallanan bir karahindiba tohumu gibi, havalandırmanın yeli altında, elektrikli duvar saatine bakıp duruyordum. Ben saate baktığım sürece, en azından dünya devinim durumunda kalıyordu. Pek de etkileyici bir dünya değil ama gene de devinim halinde. Ve dünyanın hâlâ devinim halinde olduğunu bildiğim sürece, ben de var olduğumu biliyordum. Pek etkileyici bir varoluş değil ama gene de varoluş işte. Birisinin kendi varoluşunu sadece bir elektrikli duvar saatinin göstergeleriyle doğrulamak istemesi beni şaşırttı. Daha bilimsel bir doğrulama yolu olması gerekiyordu. Ama ne denli uğraşırsam uğraşayım, daha az kolay hiçbir yol gelmedi aklıma.

Sonunda pes ettim ve viskimden bir yudum daha aldım. Gırtlağımdan, yakıcı bir izlenim geçti, yemek borumun duvarından aşağı süzüldü, mideme indi. Pencerenin dışında, parlak mavi bir yaz göğü ve oradan oraya koşuşan beyaz bulutlar. İkinci elden bile olsa, hafifçe yıpranmışlık belirtileri gösteren güzel bir gök. Bir zamanlar böyle yıpranmamıştı ya, yepyeniydi, işte onun onuruna bir yudum daha aldım viskimden. Fena viski değil. Gök de fena sayılmaz. Bir kez alışınca. Bir jumbo jet, göğü, parlak bir uğurböceği gibi soldan sağa geçti.

İkinci viskimi bitirdiğimde geldi aklıma: ne yapıyordum burada ben be?

Neleri düşünüyordum ben, be?

Koyunları.

Kanepeden kalkıp, ortağımın masasındaki fotoğrafı aldım ve gene kanepeye döndüm, yirmi saniye baktım, viski bulaşmış buz parçalarını

emerek, içinde neler olup bittiğini çıkarmak için beynimi zorlayarak...

Fotoğrafta bir çayırda bir koyun sürüsü görünüyordu. Bir ucundan çayır, bir kayın ormanıyla birleşiyordu. Hokkaido'da gördüğünüz türden koskocaman ağaçlar, mahallenizdeki dişçinin girişinde bulunan o çelimsiz bodur türden değil. Bunlar dört ayının aynı zamanda gövdesinde tırnak bileyebileceği kayınlardı. Yapraklara bakılırsa mevsim, ilkbahar olmalıydı. Arka plandaki dağ doruklarındaki kar hâlâ kalkmamıştı, yamaçlardaki de öyle. Nisan veya mayıs... Toprağın eriyen karlarla vıcık vıcık olduğu zaman. Gök maviydi (ya da tek renkli fotoğraf-kurşunisinden mavi olduğunu sandım; somon pembesi bile olabilirdi), dağ tepelerini hafif, ak bulutlar süslüyordu. Aslında, koyun sürüsü sadece koyun sürüsü, kayın ormanı sadece kayın ormanı ve ak bulutlar da sadece ak bulutlar olarak algılanabilirdi. İşte hepsi bu kadar, sadece bu.

Fotoğrafı masaya fırlattım. Bir sigara içtim ve esnedim. Sonra gene fotoğrafı alıp koyunları saymayı denedim. Çayır öyle geniş, koyunlar, pikniğe çıkmış gibi, öylesine dağınıktı ki, ta uzaklardaki bu beyaz beneklerin koyun mu, yoksa sadece beyaz benekler mi olduğunu çıkarmakta bile zorlanıyordu insan. Ve ben gözümü yaklaştırdıkça beyaz benekler gerçekten beyaz benek mi, yoksa gözlerim bana oyun mu oynuyor, anlaması giderek güçleşiyordu ve sonunda hiçbir şeyden emin olamıyordum. Elime bir tükenmezkalem alıp koyun olduğundan kuşku duymadığım her şeyi işaretledim. Sayı otuz iki çıktı. Otuz iki koyun. Pek anlaşılır bir fotoğraf, dosdoğru, kusursuz. Alışılmadık hiçbir görünümü, hiçbir özelliği yok.

Ama gene de bir şey vardı orada. Gülünç bir şey. Sanırım üç ay önce, fotoğrafı ilk gördüğümde bunu sezmiştim ve şimdi de bu izlenim geri dönmüştü yine.

Kanepenin üzerinde öte yana döndüm ve fotoğrafı başımın üzerinde tutarak sayım işini bir daha yaptım.

Otuz üç.

Otuz üç mü?

Gözlerimi kapadım ve başımı iki yana salladım. Zihnim bomboştu. Koyunları son bir kez saymayı denedikten sonra derin bir öğle viskisi uykusuna yuvarlanıp gitmişim. Düşündüğümü anımsadığım son şey, kız arkadaşımın kulaklarıydı.

11

Limuzin ve sürücüsü

Araba önceden bildirildiği gibi, saat dörtte, geldi. Dakikası dakikasına, bir guguklu saat gibi. Sekreter beni daldığım derin uykudan sarsarak uyandırdı. Bunun üzerine lavaboya gidip yüzüme su çarptım. Uykum hiç ama hiç açılmamıştı. Aşağıya inerken asansörde üç kez esnedim. Hakkında dava açabileceğiniz esnemelerdi bunlar. Ama kim vardı ki davayı açacak? Kendimden başka kim vardı dava edilecek?

Orada, bizim binanın kapısı önünde bir limuzin, dev bir denizaltı gibi kurulmuştu. Yoksul bir aile bu arabanın damı altında pekâlâ yaşayabilirdi, öylesine büyüktü. Camları geçirimsiz maviydi, içerisini göstermeyen, yansıtıcı ayna. Gövde, ürkütücü bir siyah, tek bir lekesi yok, ne tamponlarında ne tekerleklerinde.

Limuzinin yanında, lekesiz beyaz bir gömlek giymiş, turuncu bir boyunbağı bağlamış, orta yaşlı sürücüsü, alesta dikiliyordu. Tam anlamıyla bir sürücü. Tek söz etmeden arabanın kapısını açması için yanına biraz yaklaşır gibi olmam yetti. Gözleri, ben yerleşinceye dek üzerimden ayrılmadı. Sonra kapıyı kapattı. Sürücü yerine binip kendi kapısını da kapattı. Ancak iskambil karıştırırken böylesine sessiz olunabilirdi. Ve bu limuzinin içinde oturmak, benim bir arkadaştan satın aldığım, on beş yaşındaki kaplumbağa tipi bir Volkswagen'le karşılaştırılınca kulaklarında tıkaçla bir gölün dibinde oturmak kadar sessizdi.

Arabanın içi, silme donanımlıydı. Bir limuzinde bunu bekleyebilirdiniz ama çoğu sözde lüks eklemelerin zevki kuşkulu olabilecekken, burada kuşku uyandıracak hiçbir zevksizlik yoktu. Benim oturduğum divan benzeri yerin ortasında şık bir düğme bulunuyordu, yanında da gümüş bir sigara kutusu, bir çakmak, bir kül tablası. Sürücü koltuğunun arkasına gömülmüş açılır kapanır bir yazı masası. Havalandırma sessiz ve doğal, döşeme görkemliydi.

Ben daha ayırdına varmadan, limuzin harekete geçmişti, cıvadan bir denizin üzerinde kayan bir banyo küveti gibi. Bu bebeğe gömülmüş olan para, dudak uçuklatıcı miktarda olmalıydı.

"Biraz müzik açayım mı?" diye sordu sürücü.

"Dinlendirici bir şey, belki."

"Başüstüne, efendim."

Sürücü, oturduğu yerin altına uzandı, bir kaset seçti ve ön tablodaki bir düğmeye bastı. Bir yerlerden, huzur verici bir viyolonsel sonatı su gibi akmaya başladı. Karşı çıkılamaz bir seçim, karşı çıkılamaz bir ses.

"Sizi birilerini almaya hep bu arabayla mı gönderirler?" diye sordum.

"Evet," diye karşılık verdi sürücü, çekimser. "Zaten son zamanlarda bütün yaptığım iş bu."

"Anlıyorum."

"Önceleri bu limuzin sadece patronun hizmetindeydi," dedi sürücü, kısa bir süre sonra, çekingenliğini üzerinden atmıştı. "Ne var ki, bu ilkbahar, içinde bulunduğu durumda, dışarı pek çıkmıyor. O yüzden bu arabayı öylece yerinde bırakmanın ne yararı var? Kuşkusuz, siz de bilirsiniz ki, bir otomobil düzenli olarak kullanılmalı, yoksa verimi düşer."

"Elbette," dedim. Anlaşılan şuydu ki, Patron'un sağlığının kötü olduğu, örgüt için bir sır değildi artık. Sigara kutusundan bir sigara aldım, inceledim, burnuma götürdüm. Özel yapım, markasız, filtreli bir sigaraydı bu; Rus tütünü kokusuna benzeyen bir kokusu vardı. Onu içmeli miyim, yoksa cebime mi atmalıyım diye bir süre duraksadım, sonunda sadece yerine koymakla yetindim. Çakmak ile sigara kutusunun ortasında dolambaçlı bir arma vardı. Bir koyun.

Koyun mu?

Başımı şiddetle sallayıp, gözlerimi yumdum. Bütün bunlar beni fersah fersah aşıyordu. Öyle görünüyordu ki, koyun fotoğrafı yaşamıma

girdiğinden bu yana, kafam hiçbir şey almıyor, hiçbir şey anlayamıyordum.

"Daha ne kadar yolumuz var?" diye sordum.

"Otuz kırk dakika, trafiğe bağlı."

"O halde havalandırmayı biraz kısabilir misiniz? Öğle sonrası uykumu tamamlamak istiyorum da."

"Başüstüne, efendim."

Sürücü, havalandırmayı kıstı, sonra ön tabloda bir düğmeyi çevirdi. Kalın bir cam, yukarı doğru çıktı, yolcu bölümünü sürücü bölümünden ayırdı. Neredeyse tam bir sessizliğe gömülmüştüm, sadece Bach'ın sakin notalarını duyuyordum ama artık beni hemen hemen hiçbir şey şaşırtmaz olmuştu. Başımı geriye yasladım, uykuya dalmışım.

Rüyamda sağmal bir inek gördüm. Çok sevimli ve küçük, üstelik pek görmüş geçirmiş gibi duruyor. Büyük bir köprünün üstünde birbirimizin yanından geçiyoruz. Hoş bir ilkbahar günü. İnek bir ayağında elektrikli bir vantilatör taşıyordu. İneğe, vantilatörü bana ucuza satar mısın diye sordum.

"Çok param yok da," dedim. Gerçekten de yoktu.

"Peki öyleyse," dedi inek, "onu bir kerpetenle değişebilirim."

Fena bir alışveriş sayılmaz. Böylece, inekle ben, birlikte eve gittik ve evi altüst ettim, kerpeteni bulmak için. Ama hiçbir yerde bulamadım.

"Garip şey," diyordum, "daha dün buradaydı."

Tam tırmanıp dolabın üstüne bakmak için bir iskemle getiriyordum ki, sürücü omzuma vurdu. "Geldik," dedi kısaca.

Arabanın kapısı açıldı, yaz akşamının kararmaya başlamış havası çarptı yüzüme. Binlerce cırcırböceği, bir saatin zembereği gibi yüksek tonda ötüyordu. Zengin bir toprak kokusu çarptı burnuma.

Limuzinden çıktım, gerindim ve derin bir soluk aldım. Rüyamın bir şeylerin habercisi olmaması için dua ettim.

12

Solucan evreni dolayısıyla

Simgesel rüyalar vardır, bir gerçeği simgeleyen rüyalar. Sonra bir de simgesel gerçekler vardır; bir rüyayı simgeleyen gerçekler. Simgelere bir bakıma, solucan evreninin onursal belediye meclisi üyeleri de diyebilirsiniz. Solucan evreninde bir sağmal ineğin bir kerpeten araması hiç de alışılmadık bir şey sayılmaz. Bir inek nasıl olsa kerpetenini almak zorunda kalacaktır. Bunun benimle hiç ilgisi yok.

Gel gör ki, ineğin kerpetenini bulmak için beni seçmesi, her şeyi değiştiriyor. Bu beni bütün bir düşünce seçenekleri evrenine itmiş oluyor. Ve bu düşünce seçenekleri evrenindeki temel sorun, her şeyin değiştirilmiş, uzatılmış ve karmaşıklaşmış olması oluyor. İneğe, "Neden istiyorsun kerpeteni?" diye soruyorum. Ve inek, "Gerçekten açım da ondan," yanıtını veriyor. Bunun üzerine ben de, "Madem açsın, neden kerpeten arıyorsun?" diye soruyorum. İnek, bu soruya da, "Şeftali ağacının dalına asmak için" karşılığını veriyor. Ben "Neden şeftali ağacı?" diye sorunca inek de, "Ama ben yelpazemi bunun için değiş tokuş ettim ya, değil mi?" karşılığını veriyor. Ve bu böylece sürüp gidiyor. Sorun hiçbir zaman çözümlenemiyor. Ben ineğe içerlemeye başlıyorum ve inek de bana içerlemeye başlıyor. İşte bir solucanın gözünde, evren, bu... Bu solucan evreninden kurtulmanın tek yolu, başka bir simgesel rüya görmek.

O eylül akşamı o koskocaman dört tekerlekli arabanın beni götürdüğü yer, hiç kuşkusuz solucan evreninin tam kalbiydi. Başka bir deyişle, dualarım kabul olmamıştı.

Çevreme bir göz attım ve soluğum kesildi. Gerçekten soluk kesecek bir yerdi burası.

Limuzin yüksek bir tepeye park etmişti. Arkamızda, geldiğimiz çakıl taşı döşeli yol vardı ve eğrile büküle ta uzaktaki ön kapıya gidiyordu. Herhalde, yavaş yürüyüşle on beş dakikalık bir yolumuz daha olmalıydı.

Yolun iki yanında sedir ağaçları ve cıvalı lambalar diziliydi, kalemlikler gibi eşit aralıklarla dikilmişlerdi. Her sedir ağacı gövdesine, yapışmış olan sayısız cırcırböceği, dünyanın sonu yaklaşmışçasına telaş ve heyecanla cırlayıp duruyordu.

Her sedir ağacı dizisi, özenle biçilmiş çimlerle örtülü topraklar boyunca gidiyordu ve çimler bayır aşağı, açelyalarla, ortancalarla ve adını çıkartamayacağım daha birçok bitkiyle nokta nokta bezenmişti. Bir sığırcık sürüsü çayırın sağında ve solunda, bir kumulun amaçsız göçü gibi kitle halinde uçtu.

Taş merdivenler tepenin iki yanından aşağı iniyordu: soldaki basamaklar bir taş feneri ve havuzu olan bir Japon bahçesine gidiyor, sağdakilerse küçük bir golf sahasına iniyordu. Golf sahasının ucunda romlu kuru üzüm renginde bir kameriye vardı ve tam karşısında da klasik bir taş Yunan heykeli. Daha ötedeki koskocaman garajda ise başka bir sürücü, başka bir limuzini yerleştiriyordu. Markasını çıkartamadım ama en azından, kullanılmış bir Volkswagen değildi.

Kollarımı kavuşturup çevreme bir kez daha bakındım. Hiç kuşkusuz, kusursuz bir bahçe ama ah, ne manzara.

"Peki posta kutusu nerede?" diye küstahça sordum. Yani her sabah ve her akşam gidip gazeteyi alması gerekiyordu.

"Posta kutusu arka bahçe kapısının orada," dedi sürücü. Birden kafama dank etti. Elbette ya, bir de arka bahçe kapısı olması gerekirdi.

Çevremi kolaçan etmeyi tamamladığımdan, yola döndüm ve kendimi oraya çökmüş, kocaman bir yapının karşısında buldum.

Bu –nasıl demeli?–, insanı üzecek kadar yapayalnız bir binaydı. Durun açıklayayım. Diyelim bir kavram sahibiyiz. Elbette bu kavramın kimi istisnaları olabilir. Şimdi, zamanla bu istisnalar lekeler gibi yayılıp sonunda apayrı bir kavram oluştururlar. Bunlara da başka istisnalar yapışır. İşte bu tür bir binaydı, çok çok eski bir yaşam biçimi, kim bilir hangi amaçla, körü körüne gelişmiş olan.

İlk yapılışında –Meiji çağı– Batı tarzı bir malikâne olmalıydı anlaşılan. Yüksek tavanlı bir revak, krem renkli, iki katlı bir eve geçit veriyordu. Yüksek ve çift pencereler özgün, eski tarzdaydı. Boyası kim bilir kaç kez yenilenmişti. Tavan, bekleneceği gibi, bakır süsleme ve yağmur olukları bir Roma su kemeri kadar sağlamdı. Başlı başına güzel bir ev, bir dönem çekiciliği içeren...

Ama sonra, şakacı mimarın biri, gelmiş, özgün yapının sağ yanına aynı tarz ve renkte bir kanat eklemişti. Niyet kötü sayılmazdı da sonuç, yenir yutulur gibi değildi. Aynı gümüş tepside şerbetle brokkoliyi bir arada sunmak gibi bir şey.

Bu mutsuz karışım, biri çıkıp da öteki yanına taştan bir kule ekleyinceye dek, on yıllarca böylece bırakılmıştı. Bu kulenin de ta tepesine süslü bir yıldırımsavar direği dikilmişti. Bir hata. Yıldırımın binaya çarpıp yakması bekleniyordu sanki.

Şimdi de heybetli bir damla örtülmüş yol, kuleyi doğrudan doğruya bir başka kanada bağlıyordu. Bu kanat da gene başlı başına ayrı bir bütündü ama hiç olmazsa tutarlı bir teması vardı. "İdeolojilerin karşılıklı çelişkisi," diyebiliriz buna. Bir bakıma acıma duygusu uyandırıyordu. Birbirine eş iki saman dolu kova arasında önce hangisinden yiyeceğine karar veremediği için açlıktan ölen katır gibi.

Özgün binanın solunda, zaten orada bulunan karmakarışık öğelerin üstüne, geleneksel bir tek katlı Japon köşkü uzanıyordu. Bowling alanları gibi tahtalarla dümdüz döşenmiş, göz alıcı sofalarıyla, çitlerin ve bakımlı çam ağaçlarının ortasında bir köşk.

Tepenin ta üstüne tünemiş bu üç-yönlü-artı-gelecek- program karışımı ev, hiç de alışılmış bir görüntü değildi. Eğer birinin yıllar boyu şaşkınlıktan uyandırmak veya uyku kaçırmak amacıyla gerçekleştirdiği büyük bir yapıt olmuş olsaydı, gerçekten de başarıya ulaşmış denirdi. Ama söylemeye gerek yok, böyle bir şey söz konusu değildi. Bu hilkat garibesi sadece paranın ürünüydü. Yığın yığın paranın, uzun bir ikinci sınıf yetenekler dizisinin, çağdan çağa, birbiri ardından kendilerini kanıtlamak istedikleri bir yapıttı.

Herhalde bu görüntüye bir süre öylece bakakalmışım ki, neden sonra, yanı başımda sürücünün saatine baktığını fark ettim. Anlaşılan, sık sık bunu yapmak zorunda kalıyor olmalıydı. Buraya arabasıyla getirdiği pek çok kişinin yanı başında, tam bu noktada, böyle çaresiz dikilip beklemişti kuşkusuz. Gelenlerin hepsi de çevrelerine tıpkı benim gibi şaşkınca bakınıp durmuşlardı.

"Dilediğiniz kadar seyredin, efendim. Lütfen acele etmeyin," dedi. "Daha sekiz dakikamız var."

"Gerçekten de büyükmüş," dedim söylenecek başka ve daha uygun bir şey bulamadığım için.

"Doksan altı bin altı yüz yetmiş bin fitkare," dedi sürücü.

"Buralarda bir de sönmemiş yanardağımız var, deseydiniz de hiç şaşmazdım doğrusu," diye güldüm, havayı biraz hafifletmek için. Burada kimsenin şaka filan yaptığı yoktu herhalde.

Sekiz dakika böyle geçti.

Kapıdan girer girmez sağda, geniş, Batı tarzı bir odaya alındım. Çok karmaşık, oymalı kabartmalarla süslü tavan, olağanüstü yüksekti. Güzel bir antika kanepeyle bir çay masası ve duvarda, gerçekçiliğin doruğunda bir natürmort tablo vardı. Elmalar ile bir çiçek vazosu ve bir bıçak. Belki de elmaları vazoyla yarmak, sonra da bıçakla soymaktı kastedilen. Çekirdeklerle kabuklar vazoya atılabilirdi.

Pencerelere, dantel perdeler üzerine kalın perdeler asılmış, aynı kumaştan saçaklarla yanlara tutturulmuştu. Perdeler arasındaki açıklıktan, bahçelerin nispeten sade bir kesimi görülüyordu. Meşe yer döşemesi pırıl pırıl cilalanmıştı. Solmuş renklerine karşın kabarık bir halı, zeminin yarısını kaplıyordu.

Fena bir oda değil. Hiç de fena bir oda değil.

Kimono giymiş, yaşlıca bir hizmetçi girdi odaya, bir bardak üzüm suyu bıraktı ve tek söz söylemeden çıktı. Kapı çat diye kapandı. Sonra her şey bir ölüm sessizliğine büründü.

Çay masasının üstünde gümüş bir sigara kutusu, çakmak ve kül tablası duruyordu. Limuzindekilerin eşi, üzerlerinde aynı koyun amblemi işlenmiş. Kendi filtrelilerimden birini çıkardım cebimden, gümüş çakmakla yaktım ve dumanını yüksek tavana doğru savurdum. Sonra üzüm suyundan bir yudum aldım.

On dakika sonra kapı açıldı ve siyah takım elbiseli, uzun boylu bir adam girdi içeri. Adam ne "hoş geldiniz," dedi, ne de "beklettiğim için özür dilerim." Ben de bir şey demedim. Karşımda bir yere oturdu, başını hafifçe yana eğdi ve beni tepeden tırnağa süzdü.

Vakit geçiyordu, kuşku yok.

v

Fare'den Mektuplar ve O Doğrultuda Anılar

13

Fare'nin birinci mektubu
(Geçen yıl, 21 aralık tarihli)

Eee, ne var ne yok, bakalım?

Seni son gördüğümden bu yana çok uzun zaman geçmiş gibi geliyor. Kaç yıl oldu sahi? Hangi yıldı?

Galiba zaman kavramımı giderek yitirmişim ben. Sanki o inanılmaz kara kuş başımın üstünde kanat çırpıyor da, üçten fazlasını sayamıyorum gibi. Beni bağışlamalısın ama neden sayma işini sen yapmıyorsun?

Kimseye bir şey söylemeden şehirden sıvıştım ve belki senin de başın bu yüzden derde girmiştir. Ya da belki sana bir not bırakmadan ayrıldığım için bana kızmıştın. Biliyorsun, kaç kez seninle işleri yoluna koymaya niyetlendim, ama yapamadım bir türlü. Bir sürü mektup yazdım ve hepsini de yırttım. Pek saçma gelecek ama başka çare yoktu. Kendi kendime bile açıklayamayacaklarımı başkalarına açıklayamazdım ki!

Sanırım.

Hiçbir zaman doğru dürüst mektup yazamamışımdır ben. Her şey ters gider. Tam tamına yanlış sözcükleri kullanırım. Bu da yetmezmiş gibi, mektup yazmak beni daha da çok şaşkına çevirir, bütün cesaretimi yitiririm.

Genellikle, mektup yazmakta usta olan kişilerin mektup yazmalarına gerek yoktur zaten. Kendi ortamları ve kavramları içinde sürdürülecek bol bol yaşamları vardır onların. Bu, kuşkusuz, benim görüşüm. Belki de bir yaşamı kendi ortamı ve kavramı içinde sürdürmek, olanaksızdır.

Şimdi hava çok soğudu, ellerim uyuştu. Sanki benim ellerim olmaktan çıkmışlar. Beynim, o da sanki benim beynim olmaktan çıkmış. Kar yağmaya başladı şimdi. Başka birinin beyni gibi lapa lapa kar. Ve gene başka birinin beyniymiş gibi giderek yığılacak, yığılacak (Şuna bak, nedir bu saçmalıklar be?).

Soğuk bir yana bırakılırsa, iyiyim ben. Senden ne haber? Sana adresimi vermeyeceğim ama bunu kişisel bir şey olarak görme sakın. Senden bir şey gizlemeye çalıştığımdan değil. Bunu bilmeni isterim. Bu, benim için çok nazik bir sorun, anlıyor musun? Yani sana adresimi verecek olursam o anda içimde bir şeyler değişecekmiş gibi bir duygu var bende. Pek iyi anlatamıyorum sanırım.

Ama bana öyle gelir ki, benim pek iyi anlatamadığım şeyleri sen her zaman çok iyi anlarsın. İşin kötü yönü şu ki, ben de her zaman anlatacaklarımı büsbütün anlatamaz duruma düşerim. Bu, bende doğuştan var olan bir kusur besbelli.

Elbette herkesin kusurları vardır.

Benim en büyük kusurum da, doğarken sahip olduğum kusurların her yıl daha da büyümesi. Sanki içimde piliç besliyormuşum gibi. Piliçler yumurtlar ve yumurtalardan başka piliçler çıkar, onlar da yumurtlar. Böyle yaşamak olur mu? Bunca kusurumla, düşünmeden edemiyorum doğrusu. Gerçi kuşkusuz, yaşamayı sürdürüyorum. Ama ne de olsa, sorun bu değil, değil mi?

Ne olursa olsun, sana adresimi göndermemeye karar verdim. İnanıyorum ki böylesi daha iyi olacak. Benim için de, senin için de.

Herhalde, on dokuzuncu yüzyıl Rusyası'nda doğsaydık daha iyi olurduk. Ben Prens Filanca ve sen de Kont Falanca olurdun. Birlikte ava çıkar, kavga eder, aşkta rakip olur, fizikötesi yakınmalarımızı birbirimize açar, Karadeniz kıyılarında günbatımını seyrederek bira içerdik. Yaşlılık yıllarımızda ikimiz de şu veya bu ayaklanmaya katılır, Sibirya'ya sürgün gönderilir ve orada ölürdük. Ne parlak bir düşünce, sence de öyle değil mi? Ben, eğer on dokuzuncu yüzyılda doğmuş

olsaydım, hiç kuşkum yok, çok daha iyi romanlar yazardım. Belki senin Dostoyevskin kadar değil ama tanınmış bir ikinci sınıf romancı olur çıkardım. Peki, ya sen ne yapardın? Belki sadece baştan sonuna dek Kont Falanca olarak kalırdın. Ama bu da pek fena sayılmazdı hani, Kont Falanca olmak. Hem on dokuzuncu yüzyıl, hem de güzel olurdu.

Neyse, şimdilik bu kadarı yeter. Yirminci yüzyıla dönelim.

Gördüğüm şehirleri anlatayım sana.

Doğduğum şehri değil, başka şehirleri.

Gerçekten de dünyada birçok ve değişik başka şehirler var. Her birinin kendince özellikleri, beni kendine çeken anlaşılmaz yanları var. İşte bunun içindir ki, ben şu son birkaç yıl kendi payıma düşen şehirleri gezip gördüm.

Soluğu nerede alsam, iniyorum ve bir küçük yuvarlak alanla karşılaşıyorum, şehir haritası olan, bir de dükkânların sıralandığı sokak. Bu kadarı, nereye gidersen git, hep aynı. Köpekler bile aynı görünüyor. Yaptığım ilk iş, ortalığı şöyle bir dolaşmak, sonra da ucuz bir pansiyon bulmak için bir emlakçıda alıyorum soluğu. Gerçi ben bir yabancıyım ve küçük bir şehirde kimse kimseye ilk bakışta güvenmez ama senin de bildiğin gibi, eğer kafama koyarsam pekâlâ ağırbaşlı görünebilirim. Bana on beş dakika ver, genellikle pek çok insanla kaynaşabilirim. Bu iş tamamlandıktan sonra, sıra, nereye takılabilirime ve şehir hakkındaki her türlü bilgiyi öğrenmeye geliyor.

Sonra, iş arıyorum. Bu da birçok kişiyle kaynaşmayla, anlaşmayla başlıyor. Biliyorum bu, senin gibi biri için bir rütbe kaybı, bir düşüş sayılır (ve inan bana, ben nice düşüşler, inişler görmüşüm, aklın almaz), çünkü nasıl olsa sadece dört aylığına kalacağını biliyorsun. Ama insanlarla iyi geçinmek hiç de zor değil ki. Oranın barını bulursun, tüm gençlerin takıldığı (her şehirde mutlaka bir tane vardır; şehrin bir bakıma göbeği gibidir) düzenli müşterisi olur, insanlarla tanışır, bir iş için salık verilmeni sağlarsın. Kuşkusuz doğru dürüst bir ad ve yaşamöyküsüyle çıkarsın insanların karşısına. Öyle ki, ben artık

inanmayacağın kadar çok değişik isimlere ve kimliklere sahibim. Zaman zaman gerçekten kim olduğumu bile unutuyorum.

Bu, iş konusunda da böyle, her türlü işe girdim çıktım. Çoğu sıkıcı oldu ama ben gene işi sevdim. Çoğunlukla bir benzin istasyonunda çalıştım. Sonra sıradan barlarda. Kitapçı dükkânlarında tezgâhlara baktım, hatta bir defasında bir radyo istasyonunda bile çalıştım. Gündelikçi işçi olarak gittim. Kozmetik satıcılığı yaptım. Şurasını söyleyeyim ki satıcı olarak epey ün kazanmışımdır. Ve payıma düşen kadınlarla da yattım. Her defasında başka bir ad ve kimlikle kadınlarla yatmak hiç de fena sayılmaz hani.

Genel görünüşü kavradın, değil mi... tüm değişik yönleriyle.

Şimdi yirmi dokuz yaşındayım, dokuz ay sonra otuzumda olacağım.

Hâlâ bilmiyorum, bu tür yaşam için yaratılmış olup olmadığımı. Bilmiyorum oradan oraya gezen biri olmayı istemek, evrensel bir şey midir? Ama bir zamanlar birinin bir yerlerde yazmış olduğu gibi, uzun bir gezgin yaşamı sürmek için şu üç şeyden birine sahip olman gerekiyormuş: ya dindar olacaksın, ya sanatçı, ya da ruhani. Eğer bunlardan birine sahipsen ama yeterli değilse, uzun bir gezgin yaşamı söz konusu bile değilmiş. Bana gelince, ben bunlardan hiçbiri olarak göremiyorum kendimi. Belki birazcık... hayır, o kadar bile değil.

Yoksa bir gün bakarsın yanlış kapıyı açmışım ama geri çekilemiyorum. Her ne halse, eğer kapı açılırsa, girmek zorundayım zaten. Yani ömrümün geri kalanını kusurlarımı bağışlatmakla geçiremem, değil mi?

İşte söyleyeceklerim bu kadar diyebilirim.

Başta da söylediğim gibi (söyledim mi acaba?) seni düşününce biraz huzurum kaçıyor. Çünkü sen beni herhalde aşağı yukarı, doğru çizgide yürüyen biri olarak anımsıyorsun.

Arkadaşın

Fare

P.S.: Yazdığım bir öyküyü gönderiyorum. Benim için artık hiçbir anlamı kalmamıştır, bu yüzden sen istediğini yap. Bu özel gönderiyi sana 24 aralıkta ulaşacak biçimde postaya veriyorum. Umarım zamanında eline geçer.

Her neyse, doğum günün kutlu olsun.

Ve unutmadan, mutlu Noeller.

Fare'nin paketi, buruş buruş edilip, benim dairemin posta kutusuna tıkıştırılmıştı 29 aralıkta. Bir de adres değişikliği kâğıdı ilişikti. Önceki adresime gönderilmişti. Taşındığımı ona haber verme olanağım yoktu ki!

Sık yazıyla doldurulmuş tam dört sayfa açık kahverengi kâğıt. Mektubu üç kez okuduktan sonra, hafif silinmiş gönderme adresine bakmayı akıl edebildim. Posta damgası, hiç duymadığım bir yerindi. Kitap rafımdan atlası indirip aradım.

Fare'nin yazdıkları bana Honşu Adası'nın kuzey ucundan, Aomori eyaletinin tam ortasındaki bir küçük kasabadan gönderilmişti. Her gün beş tren uğrarmış, iki sabah, bir öğle, iki de akşam.

Aralık ayında Aomori'ye birkaç kez gitmiştim. Buz gibi. Trafik işaretleri bile donuyor.

Mektubu karıma gösterdim, yani, o zamanki karıma. Tek söyleyebildiği "zavallı çocuk" oldu. Herhalde gerçekte *siz zavallı çocuklar* demek istemişti. Boş ver, artık ne fark eder ki!

Yaklaşık iki yüz sayfalık romanı, başlığına bile göz atmaya gerek görmeden masamın çekmecesine tıktım. Neden bilmem, canım okumak istememişti. Mektup yeterliydi.

Sobanın karşısına bir iskemle çekip üç sigara içtim.

Fare'nin bir sonraki mektubu ertesi yılın mayıs ayında geldi.

14

Fare'nin ikinci mektubu
(Bu yılın mayısında postaya verilmiş.)

Geçen mektubumda biraz fazla gevezelik ettim galiba. Öyleyken bile, neler söylediğimi tümüyle unutup gitmişim.

Gene adres değiştirdim ben. Şimdiye kadar gitmiş olduğum her yerden tümüyle bambaşka bir yerdeyim. Burası gerçekten sakin. Belki de aşırı sakin.

Bir bakıma, benim için son hedef olacak yere ulaşmışım. Kendimi, varmam gereken yere gelmişim gibi hissediyorum. Üstelik buraya gelmek için akıntıya karşı yüzmem gerektiği kanısındayım. Ama bu, benim üzerinde yargıya varabileceğim bir şey değil.

Ne pis yazı! Öyle belirsiz ki herhalde neden söz ettiğimi anlayamıyorsundur. Ya da belki yazgımdan çok fazla anlamlar çıkardığımı düşünüyorsundur. Eğer böyleyse, suç tamamen bende.

Şunu bilmeni isterim ki ben, içimde olan biteni sana açıklamaya çalıştıkça, büsbütün saçmalıyorum böyle. Gene de keyfim yerinde. Belki de şimdiye dek olmadığı kadar iyiyim.

Sana daha doğru dürüst anlatayım.

Buraları, önce de belirttiğim gibi; inanılmaz sakin. Burada yapacak hiçbir şey yok. Bu yüzden ben de kitap okuyorum (burada bana on yıl yetecek kadar kitabım var) ya da radyoda müzik veya plak (onlardan da çok var burada) dinliyorum. Bu kadar çok müzik dinlemeyeli on yıl oluyor. Çok şaştığım bir şey, Rolling Stones da Beach Boys da, hâlâ güçlü. Zaman gerçekten de tek ve arkası gelmeyen büyük bir kumaş parçası, değil mi? Genelde bize uysun diye zamandan parçalar biçer ve kendimizi, zamanı ölçümüze uyduruyoruz diye aldatırız ama gerçekte o, geçer de geçer.

Burada benim ölçüme uyacak hiçbir şey yok. Çevrede her şey için bir ölçüt olacak, ölçülerinden dolayı başkalarını övecek ya da kınayacak hiç kimse yok.

Zaman da duru bir ırmak gibi akıp gitmeyi sürdürüyor. Ara sıra, salt burada olmakla sicilimin temizlendiğini ve ta başa, ilk olduğum yere döndüğümü duyumsuyorum, Örneğin bir otomobil görecek olsam, onun otomobil olduğunu anlamam birkaç saniye sürüyor. Gerçi kuşkusuz, onun bir otomobil olduğunun temelde bilincindeyim ama zihnime yerleşmesi pek hızlı olamıyor. Bu izlenimlere son zamanlarda daha sık kapılmaya başladım. Belki de şimdi uzun bir süredir kendi kendime yaşadığım içindir.

En yakın kasaba otomobille yaklaşık bir buçuk saat. Hayır, kasaba bile denemez. En küçük kasabanı hayal et, sonra onu bir iskelete indirge. Gözünün önünde canlandırabileceğinden bile kuşkuluyum. Gene de ona kasaba demek zorundasın sanırım. Üst baş, bakkaliye ve bir de yakıt satın alabilirsin. Ve başka insanlar görmek gibi bir isteğe kapılırsan, onları da görebilirsin.

Tüm kış boyu yollar buzlandığı için hemen hemen hiç araba gelemiyor. Yolların dışında her yer ıslak olduğundan, toprağın üstü buzla kaplanmış. Kar yağdığı zaman, neresi yol, neresi değil anlamak olanaksız. Dünyanın sonu diyebileceğimiz bir manzara işte.

Buraya mart başında geldim. Cipi, zincirli tekerleklerle, kalın kar katmanının üzerinden sürerek. Tıpkı Sibirya'ya sürgün edilmiş gibi. Ama şimdi aylardan mayıs ve karlar eridi. Nisandan başlayarak, çığ sesleri dağları inletiyordu. Hiç çığ sesi duydun mu sen? Çığın arkasından, hemen ardından tam bir sessizlik gelir. Tam, dört dörtlük bir sessizlik. Nerede olduğunun bilincini adeta yitirirsin. Öylesine bir sessizlik.

Bütün bu süre içinde dağlar arasında sıkışıp kaldığımdan, son üç aydır bir kadınla yatmadım. Bu da şimdilik pek fena sayılmaz. Gene de eğer burada böyle daha uzun zaman kalacak olursam, insanlara karşı tüm ilgimi yitireceğimi biliyorum ki bu da hiç istediğim bir şey değil. Bu yüzden hava biraz ısınır gibi olunca bacaklarımı şöyle uzatmaya ve

bir kadın bulmaya niyetim var. Övünmek gibi olmasın ama kadın bulmak benim için hiçbir zaman sorun olmamıştır. Önemsemediğim sürece –ve burada kalmam, önemsemediğimin kanıtıdır– cinsel çekicilik kolay, sorun olmaz. Sorun, benim kendimin bu kolaylığımdan mutlu olmayışımda. Yani, işler belirli bir noktaya gelince, ben kendim nerede durduğumu ve cinsel çekiciliğimin nerede başladığını şaşırıyorum da ondan. Tıpkı, Laurence Olivier nerede bitiyor, Othello nerede başlıyor gibi bir şey bu. Artık dönecek yerim kalmadığını ve her şeyimin o andaki durumuma bağlı olduğunu öğrendiğim zaman, tam orta yerdeyim dediğim zaman, her şeyi denize atıveriyorum. Bu da çevremdekiler için sorunlar yaratıyor. Bütün ömrüm, şimdiye dek böyle bir büyük provadan öteye gidemedi.

Ama bu kez denize atacak hiçbir şeyim olmadığı için minnet duyabilirim (gerçekten de minnettarım). Eşsiz bir duygu. Denize atabileceğim tek şey belki kendim olabilir. Pek de kötü bir düşünce değil ha, kendimi denize atmak. Hayır, bu durum ağlatıya dönüşmeye başlıyor. Ama düşüncenin kendisi hiç de acıklı değil. Ben kendime acımıyorum. Sadece bunları yazdığım zaman acıyorum gibi görünüyor, o kadar.

İnilti ve homurtu.

Neden söz ediyordum ben be?

Kadınlardan, evet.

Her kadının "dolu," diye işaretlenmiş bir çekmecesi vardır ki, her türlü anlamsız öteberiyle tıka basadır. Bu da benim uzmanlık dalım. O işe yaramaz öteberiyi teker teker çıkartırım çekmeceden ve onlarda bir tür anlam bulurum. Sanırım cinsel çekicilik denen şey de budur işte. Peki, sonra? Ne işe yarayacak bu? Buradan gidecek hiçbir yer yok, benim kendim olmaktan vazgeçmemden başka.

Bu yüzden şimdi de salt ve yalın anlamıyla cinselliği düşünüyorum. Eğer zihnimi sadece cinselliğe yoğunlaştırırsam kendime acıyor muyum, yoksa acımıyor muyum diye eğilip bükülmeme, utanıp sıkılmama gerek kalmaz.

Karadeniz kıyısında bira içmek gibi.

Buraya dek yazdıklarımı yeniden okudum. Şurasında burasında az çok tutarsızlık var ama benim ölçülerime göre çok dürüst bir yazı. Özellikle, sıkıcı olduğu için büsbütün dürüst.

Sana bu mektubu yazıyor gibi bile değilim. Herhalde posta kutusu benim düşüncelerim kadar uzakta. Ama sen bana aldırma. En yakın posta kutusuna ciple bir buçuk saat sonra varılabilir.

Buradan sonra, bu mektup sana yazılmıştır

Senden iki isteğim olacak. İkisi de acele değil, bu yüzden ne zaman yerine getirebilirsen olur. Ama gerçekten beni çok mutlu edersin. Üç ay önce herhalde senden bir şey isteyemezdim ben. Ama şimdi isteyebiliyorum. Bu da ilerleme sayılır, sanırım.

Birincisi bir tür duygusal istek. Yani "geçmiş"le ilgili demek istiyorum. Beş yıl önce şehirden kaçtığımda öyle şaşkındım, öyle acelem vardı ki, birçok kişiye veda etmeyi unuttum. Özellikle sana ve J'ye, bir de o tanımadığın kadına. Sanırım yüz yüze veda etmek için seni yeniden görebilirdim, ama öteki ikisiyle bu olanağı hiçbir zaman yakalayamayacak olduğumu biliyorum. Bu yüzden, eğer bir gün oraya dönersen, ikisine de benim adıma veda eder misin?

Bunun bencil bir istek olduğunu biliyorum. Onlara kendim yazmalıydım. Ama açık söyleyeyim, senin oraya dönüp benim adıma bu ikisini görmeni yeğliyorum. Duygularımı bu yolla daha iyi aktaracağım, biliyorum. Kadının adresini ve telefon numarasını sana ayrı ayrı gönderiyorum. Eğer şimdiye dek taşındı veya evlendiyse sorun yok, onu görmen gerekmez. İşler bu kadarla kalsın. Ama eğer hâlâ aynı adresteyse ona selamımı söyle.

Ve J'ye de selamımı söylemeyi unutma. Benim için de bir bira yuvarlayın.

Bu, birincisi.

Diğer isteğim belki de biraz garip görünebilir.

Bir fotoğraf gönderiyorum zarfta. Bir koyun fotoğrafı. Onu bir yere koymanı istiyorum, neresi olursa, önemli değil ama insanların görebileceği bir yer olsun. Biliyorum bu istek seni çok şaşırtacak ama isteyebileceğim başka kimse yok. Dileğimi yerine getirecek olursan, bütün cinsel çekiciliğimi sana seve seve vermeye hazırım. Ama nedenini sana söyleyemeyeceğim. Bu fotoğraf benim için önemlidir. Bir gün, ileri bir tarihte sana her şeyi açıklayacağım.

Zarfa bir de çek ekliyorum. Giderlerin için harcarsın. Para sıkıntısı çekmene hiç gerek yok. Burada para harcayacak yer bile bulamıyorum ki ve şimdilik senin için yapabileceğim tek şey bu sayılır.

Benim için bir bira yuvarlamayı unutmayın sakın.

Arkadaşın,

Fare.

Mektubu evden çıkarken posta kutusunda buldum ve yazıhanede, masamda okudum.

Nereden postalandığı okunamıyordu. Zarfı açtım. İçinden yüz bin yen tutarında bir çek, üstünde bir kadının adı ve adresi yazılı bir kâğıt ve bir de siyah beyaz koyun fotoğrafı çıktı. Mektup öncekinin eşi renkte kâğıda yazılmıştı ve çek de Sapporo'daki bir bankanın çekiydi. Bu da Fare'nin Hokkaido'dan da daha kuzeye gittiği anlamına gelebilirdi.

Çığ konusuna pek aklım yatmadı ama Fare'nin kendisinin de dediği gibi bana içtenlikle yazılmış bir mektup gibi göründü. Üstelik kimse, şaka olsun diye yüz bin yenlik bir çek göndermez. Masamın çekmecesini açıp hepsini içeri tıktım, zarfı filan, hepsini.

Belki nedeni o sırada evliliğimin dağılmasıydı ama o yıl ilkbahar benim için hiç de neşeli geçiyor sayılmazdı. Karım dört gündür eve

gelmemişti. Onun, musluğun yanında duran diş fırçası bir fosil gibi taşlaşmıştı. Buzdolabındaki süt ekşi ekşi kokuyordu ve kedi her zaman açtı. Tembel bir ilkbahar güneşi bu durumu aydınlatıyordu. Hiç olmazsa güneş ışığı, her zaman bedavadır.

Upuzun, sonu gelmeyen bir çıkmaz sokak, belki de tam da budur onun söylemek istediği.

15

Şarkı bitti

Şehre döndüğümde haziran gelmişti.

Üç gün tatil yapmak için bahane uydurdum ve bir salı günü erkenden Hızlı Tren'e bindim. Beyaz, kısa kollu bir spor gömlek, dizleri yıpranmış yeşil pamuklu pantolon, beyaz lastik pabuçlar, eşya filan yok. O sabah kalktıktan sonra tıraş olmayı bile unutmuştum. Nicedir lastik pabuç giymemiştim ve topukları iyice aşınmış, yenmişti pabuçlarımın. Farkına varmadan yürümüşüm bunlarla.

Yanımda hiç eşya olmadan uzak yol trenine binmek bende büyük heyecan uyandırdı. Şöyle bir gezintiye çıkmışken birdenbire bir zaman-mekân burgacına yakalanmış bir savaş uçağına benzettim kendimi. Bu burgacın içinde ne dişçi randevuları vardı, ne de masa çekmecelerinde bir an önce halledilmeyi bekleyen işler, ne çözülmez insan ilişkileri, ne gelen istekler. Tüm bunları geride bırakmıştım, bir süre için. Yanımdaki tek şey, biçimsizleşmiş topuklarıyla lastik pabuçlarımdı. Ayaklarıma başka bir uzam-zamanın silik anıları gibi yapışmışlardı, ama bunun da önemi yoktu. Kutu birayla kurumuş salamlı sandviçin zihnimden uzaklaştıramayacağı hiçbir şeyin önemi yoktu.

Dört yıl oluyordu. Dört yıl önce, eve dönüşüm, evlendiğim zaman aile kayıtlarıyla ilgili işleri görmek içindi. Şimdi düşünüyorum da, ne gereksiz bir yolculukmuş meğer! Kim ne derse desin, sadece evrak işleriydi, o kadar. Eninde sonunda buna indirgeniyordu. Bir kişi için bitmiş olan, bir başkası için bitmiş olmayabilir. Bu denli basit. Bunun ötesinde yol, iki ayrı yöne ayrılır.

O noktadan başlayarak artık benim için doğduğum yer diye bir şey kalmamıştı. Ne büyük rahatlık! Beni isteyen kimse yok, benden herhangi bir şey isteyen kimse de yok.

İkinci biramı içtim ve otuz dakikacık kadar kestirdim. Uyandığımda, başlangıçtaki o kayıtsızlık, o ferahlama duygusu silinmişti. Tren durmadan gidiyordu ve gökyüzü bir yağmur kurşunisine dönüşmüştü. Altında da aynı can sıkıcı, tekdüze manzara uzanıyordu. Ne denli hızlanırsak hızlanalım, can sıkıntısından kaçış yoktu. Tam tersine, hız arttıkça, can sıkıntısına büsbütün balıklama dalıyordun. Ah, can sıkıntısının niteliği.

Yanımda yirmili yaşların ortalarında işadamı kılıklı biri, gazetesine dalmış, neredeyse kıpırdamıyordu bile. Lacivert yazlık takım elbise, tek kırışığı bile yok. Kolalı beyaz gömlek, temizleyiciden yeni dönmüş. Pırıl pırıl siyah pabuçlar.

Vagonun tavanına doğru bakıp sigaramın dumanını savurdum. Beatles topluluğunun şimdiye dek kayda geçirdiği bütün şarkıların kafamdan listesini yaptım. Yetmiş üçüncü şarkıda pes etmiştim. Kaç tane Paul McCartney şarkısını anımsadığımı unutmuştum bile. Bir süre pencereden dışarı boş boş baktım, sonra bakışlarımı gene tavana çevirdim.

İşte gene burada, doğduğum şehirdeydim. Zaman beni geçip gidiyordu. Oradan ayrılalı tam bir on yıl geçmiş. Koskocaman bir hiçlik. Bu zaman içinde tek bir değerli şey elde edememiş, tek bir anlamlı şey yapmamıştım. Hepsi can sıkıntısından ibaretti.

Peki, işler eskiden nasılmış? Elbette olumlu bir şeyler olması gerekirdi. Peki, beni gerçekten etkileyen, herhangi bir kimseyi gerçekten etkileyen bir şeyler olmuş muydu? Belki de, ama artık hepsi bitmiş, gitmişti. Yitirilmiş, belki de yitirilmeye mahkûm. Benim yapabileceğim hiçbir şey yok. Onun için koyvermek zorundayım, bırakmalıyım gitsin.

En azından ben hâlâ buralardaydım. Eğer tek iyi Kızılderili, ölmüş Kızılderili ise, benim yazgım yaşamı sürdürmekti.

Ne için?

Taş duvara masal anlatmak için mi?

Gerçekten, olamaz.

* * *

"Neden otelde kalasın ki?" diye sordu J bana mönüyü uzatırken. "Evin var, değil mi? Neden orada kalmıyorsun?"

"Artık orası evim değil," dedim.

J buna sesini çıkarmadı.

Önümde üç tabak yemek diziliydi, biramın yarısını içtim, sonra Fare'nin mektuplarını çıkartıp J'ye verdim. Ellerini havluyla kuruladı, sonra iki mektubu çabucak okudu ve sonra bir daha, dikkatle, sözcük sözcük okudu.

"Hımm, yaşıyor ve ortalıkta, öyle mi?"

"Yaşıyor, evet," dedim biramdan bir yudum daha alarak. "Ama biliyor musun, herhangi bir şey yapmadan önce, tıraş olmalıyım. Bana ödünç vereceğin bir tıraş bıçağıyla tıraş kremi vardır herhalde?"

"Var," diyen J, tezgâhın arkasından bir küçük seyahat takımı getirdi. "Tuvaleti kullanabilirsin ama sıcak su yok."

"Soğuk su da olur," dedim. "Yere uzanmış sarhoş kadının teki olmasın da. Tıraş olmayı zorlaştırıyor çünkü."

J'nin barı tümüyle değişmişti.

J'nin eski barı anayolun kenarında, eski bir binanın bodrumunda rutubetli bir yerdi. Yaz geceleri, havalandırma çalıştırılınca incecik bir sis oluşurdu. Uzun süre orada içerek zaman geçirirsen, gömleğin bile ıslanırdı.

J'nin adı, telaffuz edilemez bir tür Çin adıydı, çok heceli. J takma adını ona savaştan sonra çalıştığı Amerikan üssünde bir Amerikan piyadesi vermişti. Gerçek adı kısa zamanda unutulup gitmişti.

1954'te J üsteki işinden ayrılıp küçük bir bar açmış. İlk J'nin Barı. Bar çok başarılı olmuş. Müşterilerin büyük bölümü hava kuvvetleri subay adayı

okulundanmış ve barın ortamı hiç de fena değilmiş. Bar iş yapmaya başladıktan sonra J evlenmişse de, karısı beş yıl sonra ölmüş. J onun ölüm nedeninden hiç söz etmemiş.

1963'te Vietnam Savaşı kızışmaya başlayınca J, barı satmış ve uzağa, benim doğduğum kente taşınmıştı. Orada ikinci J'nin Barı'nı açtı.

Bir kedisi vardı. Günde bir paket sigara içer, alkole hiç el sürmezdi. İşte J konusunda bildiğim her şeyin özeti.

Fare'yle tanışıncaya dek, J'nin Barı'na hep yalnız giderdim. Biramı yavaş yavaş yudumlar, sigara içer ve müzik kutusuna para atardım. O zamanlar, J'nin Barı'nın genelde boş olduğu zamanlardı, bu yüzden tezgâha oturur, J ile aşağı yukarı her şeyden konuşurduk ama tam olarak nelerden konuştuğumuzu anımsamıyorum. On yedi yaşında, utangaç bir lise öğrencisinin Çinli dul bir erkekle konuşacağı nesi olabilir ki?

Ben on sekizime gelip şehirden ayrılınca Fare gelmiş ve bar tezgâhındaki yerimi alarak birasını içmeye başlamış. Beş yıl önce, Fare de oradan ayrılınca, onun yerini alacak kimse çıkmamış. Altı ay sonra, yol genişletilince, J yeniden dükkân değiştirmek zorunda kalmış ve J'nin ikinci barı da masal olmuştu.

Dördüncü J'nin Barı bir çeyrek mil kadar ötede, ırmak kıyısındaydı. Eski yerinden pek de büyük değildi ama, dört katlı, asansörlü yeni bir binanın üçüncü katındaydı. J'nin Barı'na gitmek için asansöre binmek bende yanlış adrese geldiğim izlenimini bırakmıştı, tezgâhta otururken yukarıdan, şehrin ışıklarını seyretmek de öyle.

Bu yeni yerin batıya ve güneye, eskiden okyanusun bulunduğu bölgeye ve sıra sıra tepelere bakan büyük pencereleri vardı. Okyanus kıyısı birkaç yıl önce doldurulmuş ve orada uzanan bir millik bölge, mezar taşı benzeri sıra sıra yüksek binalarla tıkış tıkış olmuştu.

"Eskiden orada su vardı," dedim.

"Doğru," dedi J.

"Yüzmeye çok gitmişimdir oraya."

"Hıı," diyen J dudaklarındaki sigaraya fiyakalı bir çakmak tuttu, "tepeleri buldozerle yerle bir edip evler dikiyor, molozları denize taşıyıp denizi dolduruyor, sonra da oralara bina dikiyorlar. Ve tüm bu işin pek iyi ve sağlıklı olduğunu sanıyorlar."

Biramı içtim. Tavandaki hoparlörler Boz Scaggs'ın pek tutmuş olan son parçasını çalıyordu. Görünürde para atılarak çalıştırılacak müzik kutusu filan yoktu. İçerideki müşterilerin hemen hemen tümü üniversite öğrencisi çiftlerdi, temiz pak giyimli ve biralarını uslu uslu yudumlayan gençler. Sarhoş olup kendinden geçmek üzere olan kız da yoktu, için için patlamaya hazırlanan nedeni belirsiz, esaslı bir kavga da. Evlerine gittiklerinde, pijamalarını giyip dişlerini fırçaladıktan sonra dosdoğru yatağı boylayacaklarını kestirebiliyordun. Bunda yanlış bir şey yoktu. Güzel, düzenli ve yolundaydı her şey. Bir barda veya genellikle dünya yüzünde, işlerin belirli bir yönde yürümesi gerektiğini söyleyecek hiçbir şey yoktur.

J gözlerini üstümden hiç ayırmıyordu.

"Demek böyle, her şey farklı ve sen buraya ait olmadığını düşünüyorsun?"

"Pek sayılmaz," dedim. "Sadece karmaşa, biçim değiştirmiş. Zürafa ile ayı, şapkalarını değiş tokuş etmişler, ayı da zebra ile boyun atkılarını değiştirmiş."

"Her zamanki gibi," diye güldü J.

"Zaman da değişti," dedim. "Pek çok şey değişmiş. Ama temel çizgide bunlar pek güzel. Herkes birbiriyle yer değiştiriyor. Yakınan yok."

J bir şey söylemedi.

Bir bira daha içtim, J de bir sigara daha içti.

"Yaşamın nasıl gidiyor?" diye sordu J.

"Fena sayılmaz."

"Karın nasıl?"

"Gerçekten bilmiyorum. İki kişi arasında işlerin nasıl yürüdüğünü bilirsin. Her şeyin yolunda gittiğini düşündüğüm zamanlar da var, öyle düşünmediğim zamanlar da. Belki de evlilik zaten bu demek."

"Evet, belki de," diyen J burnunun ucunu küçük parmağıyla kaşıdı. "Evliliğin neye benzediğini unutmuşum. Öyle uzun zaman oldu ki."

"Kedin nasıl?"

"Dört yıl önce öldü. Sen evlendikten hemen sonra. Bağırsaklarla ilgili bir şey... Ama gerçekte iyi, uzun bir ömür sürdü. On iki yıl yaşadı. Karımın benimle yaşadığından daha uzun. On iki yıl hiç de kötü bir küçük yaşam sayılmaz. Öyle değil mi?"

"Sanırım öyle."

"Tepenin orada hayvan mezarlığı var ya, kediyi oraya gömdüm. Yüksek binalara yukarıdan bakıyor. Buralarda nereye gidersen git, tek görebildiğin bu yüksek binalar zaten. Gerçi bir kedi için pek fark etmez ya."

"Üzüldün mü?"

"Elbette. Ama bir insan ölmüş kadar üzülmedim. Bu sana gülünç geliyor mu?"

Başımı hayır anlamında salladım.

J bir müşteri için değişik bir kokteyl ve Sezar salatası hazırlamaya girişti. Bu arada ben de tezgâhın üstündeki bir İskandinav yapbozuyla oynadım. Hepsi cam bir kutu içinde bulunan havadaki bu üç kelebek resmini bir yonca tarlasına konduracaktınız. On dakika sonra pes ettim ve oyuncağı kenara itiverdim.

"Çocuğun yok mu?" diye sordu J, tezgâha dönünce. "Biliyorsun, çocuk sahibi olmak için en uygun yaştasın artık."

"Çocuk istemiyorum."

"Ya?"

"Yani, benim gibi biri, çocuklara nasıl davranılacağını bilemem ki!"

J kıkır kıkır güldü ve bardağıma biraz bira daha doldurdu. "Her zaman çok fazla ileriyi düşünürsün zaten."

"Hayır, o değil. Hayır, demek istediğim şu ki, yapılması gereken en doğru şeyin bu olduğuna emin değilim, yeni bir yaşam yaratmanın. Çocuklar büyüyor, kuşaklar onların yerini alıyor. Sonunda ne oluyor peki? Daha çok buldozerle tepe yerle bir edilsin, daha çok deniz mi doldurulsun yani? Daha hızlı arabalar ve daha çok kedinin arabaların altında kalması mı? Bunlar, kimin için gerekli ki?"

"Bu işlerin sadece karanlık yüzü. İyi şeyler de oluyor, birtakım iyi insanlar çıkıyor, bazı şeyleri değerlendiriyor, boşa çıkartmıyorlar."

"Öyle mi? Üç tanesini say bakayım," dedim.

J bir an düşündü, sonra güldü. "Buna karar vermek senin çocuklarının kuşağına düşer, sana değil. Senin kuşağın... "

"İşi bitmiş zaten, defteri dürülmüş, öyle mi?"

"Bir bakıma öyle," dedi J.

"Şarkı bitti. Ama melodisi havada asılı kaldı."

"Her zaman bir anlatım yolu bulursun sen."

"Sadece caka satıyorum."

J'nin Barı saat dokuzda kalabalıklaşmaya başlıyordu, ben de J'ye iyi geceler dileyerek ayrıldım. Yüzümün tıraş olduğum yerleri soğuk su kullandığım için hâlâ sızlıyordu. Belki de tıraş losyonu yerine limonlu votka sürdüğüm için. J bunun da aynı derecede etkili olduğunu söylemişti. Ama şimdi tüm suratım votka kokuyordu.

Gece umulmadık derecede ılıktı ama gök her zamanki gibi bulutlarla kaplanmıştı. Güneyden nemli bir rüzgâr esiyordu usulca. Eskiden olduğu gibi tıpkı. Bir deniz kokusu, belirsiz bir yağmur kokusuna karışıyordu. Irmak boyunca öbek öbek otların arasından seslenen böcekler. Her şeyde, gizli, tembel bir özlem sezilmekte. Yağmur ha yağdı ha yağacak. Başladığı zaman, öyle incecik bir çiselemeydi ki, yağıp yağmadığı anlaşılmıyordu. Ama ben gene de iliklerime dek ıslandım.

Cıvalı sokak lambasının beyaz aydınlığında sadece ırmağı seçebiliyordum. Su, her zamanki kadar duruydu. Yol boyunca onu kirletecek hiçbir şeye rastlamadan dosdoğru yukarıdan iniyordu. Irmakta, yer yer, tepelerden aşağı yuvarlanan küçük kayalar ve çakıl taşlarının oluşturduğu setler, şurada burada küçük çavlanlar yaratıyordu. Her çavlanın altında derin bir su birikintisi oluşmuş, içinde küçük balıklar toplanmıştı.

Kuraklık dönemlerinde tüm ırmak kurur, sadece hafif ıslak bir iz bırakan kumluk bir yatağa dönüşürdü. Yıllar önce yürürken bu yatağı akış yukarı izler, ırmağın gittiği yeri arardım.

Irmak kıyısındaki yol, en sevdiğim yollardan biriydi. Irmakla aynı hızda yürüyebiliyordum. Onun soluk aldığını duyumsayabiliyordum. Canlıydı, yaşayan bir şeydi. Her şeyden çok da, bu şehri yarattığı için şükran duymamız gereken ırmaktı işte. Kim bilir kaç yüz binlerce yıl boyunca tepelerden aşağı aktığı, pisliği taşıdığı, denizi doldurduğu ve ağaçları yetiştirdiği için şükran duymamız gereken. Şehir daha başlangıcından itibaren ırmağa aitti ve bu her zaman böyle kalacaktı.

Mevsim yağmur mevsimi olduğundan ırmak, denize, hiçbir engelle karşılaşmadan koşuyordu. Boyunca dikilmiş ağaçlar taptaze yapraklarla süslenmişti. Havada bir yeşillik vardı. Çiftler kol kola yürüyor, yaşlılar köpeklerini gezdiriyor, liseli çocuklar motosikletlerinin başında sigara içiyorlardı. Örnek diyebileceğin bir erken yaz akşamı işte.

İçki satan bir büfeye uğradım, iki kutu bira alıp bir kesekâğıdına koydum, denizin oraya götürdüm. Irmak denizle buluştuğu yerde bir girinti, daha doğrusu yarı dolu bir kanal oluşturuyordu. Tek el değmemiş okyanus uzantısı burada kalmıştı, elli metre kadar bir şerit. Eski kumsalın bile kalıntıları vardı burada. Küçük dalgalar kıyıya yuvarlanıyor, düzgün tahta

parçaları bırakıyordu. Beton iskelenin üstünde eski çivilerden ve püskürtülmüş boyalardan kalıntılar duruyordu hâlâ.

Elli metre uzunluğunda el değmemiş kıyı. Ama yanı başında, doksan metre yüksekliğindeki beton duvarların dikildiğini unutursanız. Ve bu duvarların millerce uzunlukta dosdoğru devam ederek denizi arasına daracık sıkıştırdığını ve yüksek yapıların iki yanda da dikildiğini. Elli metrelik deniz. Gerisi, tarih olmuştu.

Irmaktan ayrılıp eskiden kıyı yolu olan yola, doğuya doğru yürüdüm. Çok şaşılacak bir şey, eski iskele hâlâ oradaydı. Şimdi okyanussuz bir iskele gerçekten de garip bir yaratık demektir. Tam denizi seyretmek için eskiden park ettiğim noktada durdum, gidip iskeleye oturdum ve bir bira içtim. Ne manzara! Okyanus yerine denizden kazanılmış geniş bir alan ve yoğun yapılanma karşıladı bakışlarımı. Yüzü olmayan apartman blokları. Bir komşu mahalle yaratma girişiminin acınası temelleri.

Yapı kümelerinin arasında asfalt yollar kıvrılıyor, şurada bir park yeri, burada bir otobüs terminali göze çarpıyordu. Bir benzin istasyonuyla geniş bir park ve olağanüstü bir toplantı merkezi. Hepsi yepyeni, hepsi doğaldışı. Bir yanda denizi doldurmak için tepelerden getirilmiş yığın yığın toprak, büyük planın bir parçası olmayan, çabuk yayılan otlarla hemen kaplanmış bölgenin yanı başında, yükseliyordu. Öte yanda aptal, küçük taşıma ağaçlar ve parça parça taşıma çimler uyum sağlamak için yapay gayretlerini esirgemiyorlardı.

Mide bulandırıcı.

Ama söylenecek ne vardı ki? Şimdiden yeni kurallarla oynanan yepyeni bir oyundu bu. Artık onu kimse durduramazdı.

İki biramı bitirdim ve boş kutuları denizden kazanılmış araziye doğru, eskiden denizin olduğu yere doğru savurdum. Onların rüzgârla dalgalanan otlar arasında gözden yitişini seyrettim. Sonra bir sigara tüttürdüm.

Tam son nefesimi çekiyordum ki, elinde cep feneri, bana doğru gelen bir adam gördüm. Kırk yaşlarında. Kurşuni gömlekli, kurşuni pantolonlu ve kurşuni kasketli... Herhalde bölgeden bir güvenlik görevlisi.

"Demin bir şey fırlattınız, değil mi?" dedi adam.

"Hıı, bir şey fırlattım."

"Ne fırlattınız?"

"Yuvarlak, madeni, kapaklı nesneler."

Güvenlik görevlisinin suratı asıldı. "Neden fırlattınız onları?"

"Özel bir nedeni filan yok. On iki yıl öncesinden beri bir şeyler fırlatırım ben. Kimi zaman bir defasında yarım düzine şey fırlatmışımdır da kimse bir şey dememiştir."

"O, o zamanlarmış," dedi güvenlik görevlisi. "Artık buraları kent malı olmuştur ve kent malına çöp atmak yasaya aykırıdır."

Yutkundum. Bir an içimde bir şeyler, ürperdi, sonra durdu. "Burada gerçek sorun," dedim, "söylediğinizin akla yakın olması."

"Yasa böyle," dedi adam.

İçimi çektim ve cebimden bir paket sigara çıkardım.

"Öyleyse ne yapmam gerekiyor?"

"Şey, sizden gidip onları toplamanızı isteyemem. Çok karanlık ve neredeyse yağmur başlayacak. Bu yüzden lütfen bana bir iyilik yapın ve bir daha öteberi fırlatmayın böyle."

"Fırlatmam," dedim. "İyi geceler."

"İyi geceler," dedi güvenlik görevlisi de, uzaklaşırken.

İskeleye boylu boyunca uzanıp yukarı, göğe baktım. Adamın dediği gibi, yağmur başlıyordu. Bir sigara daha içtim ve güvenlik görevlisiyle karşılaşmamı zihnimden geçirdim. On yıl önce olsaydı, daha sert çıkardım. Şey, belki de hayır. Zaten, ne fark ederdi ki?

Irmak boyu uzanan yola geri döndüm ve bir taksi buluncaya dek, yağmur ince ince yağmaya başlamıştı. Otele, dedim.

"Gezmeye mi geldiniz?" diye sordu yaşlı sürücü.

"Hı-hı."

"Buralara ilk gelişiniz mi?"

"İkinci," dedim.

16

Kadın tuzlu köpeğini içiyor, dalgaların sesinden dem vurarak

"Bende bir mektubunuz var," dedim.

"Bana mı?" dedi.

Ses iyi gelmiyordu, bu yüzden neredeyse bağıra bağıra konuşmak zorundaydık ki, bu da ince duyguları aktarmak için pek uygun bir yöntem değildi. Kalkık yakaların arasından, rüzgârlı bir tepeden seslenmek gibi bir şeydi bu.

"Gerçekte mektup bana yazılmış ama daha çok size yazılmış gibi görünüyor."

"Öyle görünüyor demek?"

"Evet, öyle görünüyor," dedim. Der demez de bu budalaca konuşmanın hiçbir yere götürmediği dank etti kafama.

Bir an bir şey demedi. Bu arada, hatlar da düzeldi, konuşma kolaylaştı.

"Sizin ile Fare arasında neler olup bittiği konusunda hiçbir fikrim yok. Ama benden sizi görmemi istemiş, bu yüzden telefon ediyorum. Üstelik sanırım mektuplarını okumanız daha iyi olacak."

"Ve bunun için mi Tokyo'dan kalkıp ta buralara geldiniz?"

"Evet."

Öksürdü, özür diledi, sonra, "O, sizin arkadaşınız olduğu için mi?" dedi.

"Galiba."

"Sizce neden doğrudan bana yazmadı dersiniz?"

Bir noktaya basmıştı.

"Bilmem," dedim içtenlikle.

"Ben de bilmiyorum. Yani, her şey bitti sanıyordum. Yoksa bitmemiş mi?"

Hiçbir fikrim yoktu ve bunu ona da söyledim. Otel yatağında, sırtüstü uzanmıştım, elimde telefon, tavanı seyrediyordum. Sanki okyanus dibinde uzanmış, balık seyreder gibi, diye düşündüm. İşim bitti diyinceye kadar kaç tane balık saymam gerekirdi ki acaba?

"Kayıplara karışması beş yıl önceydi. Ben o zaman yirmi yedi yaşındaydım," dedi, bir kuyu dibinden yankılanır gibi uzak bir ses. "Beş yılda çok şey değişebilir."

"Doğru," dedim.

"Ve gerçekten, hiçbir şey değişmemiş bile olsaydı, ben olaya böyle bakmazdım. Bunu kabullenmek istemezdim. Suratımı hiçbir yerde gösteremezdim. Bu yüzden, benim açımdan, her şey tümüyle değişmiştir."

"Galiba anlıyorum," dedim.

Aramızda kısa bir sessizlik uçuştu.

Sessizliği bozan, o oldu. "Siz onu son ne zaman görmüştünüz?" diye sordu.

"İlkbaharda, beş yıl oluyor, çekip gitmesinden hemen önce."

"Ve o size bir şey söyledi mi? Yani şehirden niye ayrıldığını filan?.."

"Yoo."

"Demek sizi de öyle birdenbire bırakıverdi?"

"Evet."

"Peki siz ne düşündünüz? O zaman, yani?"

"Öyle birden kalkıp gitmesi konusunda mı?"

"Hıı."

Yataktan kalkıp duvara dayandım. "Şey, elbette vazgeçip altı ay sonra döneceğini sandım. Zaten bana yapıştığın-yerde-kal türden biri olarak görünmezdi."

"Ama dönmedi."

"Evet, dönmedi."

Hattın ucunda bir duraksama oldu.

"Şimdi kaldığınız yer neresi?" diye sordu.

Otelin adını söyledim.

"Yarın saat beşten sonra sizinle orada buluşuruz. Sekizinci kattaki kahve, olur mu?"

"Pekâlâ," dedim. "Beyaz spor bir gömlekle yeşil pamuklu pantolon giymiş olacağım. Saçlarım kısa ve..."

"Gözümün önüne getirebiliyorum," dedi neşeyle sözümü keserek. Sonra kapadı telefonu.

Almacı yerine bıraktım. "Gözümün önüne geldi"yle ne demek istemişti? Ben getirememiştim ki, ama zaten hiç bilmediğim pek çok şey vardı. Yaş, kuşkusuz benim üzerimde etkisi olan bir şey değildir hiç. Huy belki ama basitlik değişmez. Bir Rus yazarın belirttiği gibi. Ruslar özlü söz yaratmakta ustadırlar. Herhalde uzun kış günleri boyunca onları düşünüp buluyorlardır.

Bir duş aldım, yağmurdan sırılsıklam olmuş saçlarımı yıkadım ve belime bir havlu sarıp, televizyonda eski bir Amerikan denizaltı filmi izledim. Filmin esas konusu her zaman gırtlak gırtlağa olan süvariyle ikinci kaptandı. Denizaltı bir fosildi ve tayfalardan birinde kapalı yerde kalma korkusu vardı. Gel gör ki tüm bunlar, sonunda her şeyin yoluna girmesini engellemedi. Her şey sonunda yoluna-girer-bu-yüzden-savaş-belki-de-o-kadar-kötü-bir-şey değildir türünden bir filmdi. Şu günlerde tüm insanlığın bir nükleer savaşta silinip süpürüldüğü ama sonunda her şeyin tatlıya bağlandığı bir film yaparlarsa hiç şaşmayacağım.

Televizyonu kapadım, yatağa girdim ve on saniye geçmeden uyumuşum.

Ertesi akşam saat beş olduğu halde, o ince çisenti hâlâ sürüyordu. Yağmurdan önce dört beş pırıl pırıl, taptaze yaz göğü yaşandığı için insanlar yanılgıya düşmüş, yağmur mevsiminin bittiğini sanmışlardı. Sekizinci kat penceresinden, yerdeki her santimetrekare, karanlık, ıslak görünüyordu ve trafik sıkışıklığı yükseltilmiş ekspres yolun doğuya giden yönünde millerce uzanıyordu.

Ben öyle gözümü dikip uzun uzun, dikkatle bakarken nesneler yağmurda erimeye başladı. Dalgakıran, vinçler, dizi dizi binalar, kara şemsiyeleri altında insanlar, kısaca her şey. Yeşillikler bile tepelerden aşağı akıyordu. Gene de gözlerimi birkaç saniyeliğine kapatıp açtığımda şehir eski haline dönüyordu. Altı tane vinç karanlıklar içinde hayalet gibi, dikiliyor, trenler, makineleri henüz çalıştırılmış gibi doğuya yöneliyor, şemsiye sürüleri dükkânların bulunduğu sokaklarda, bir o yana bir bu yana gidip geliyor, yemyeşil tepeler haziran yağmuruyla sırılsıklam oluyordu.

Kahve salonunun ortasında, çukur bir bölgede, göz alıcı pembe elbiseli bir kadın masmavi bir piyanoya oturmuş, o bitmez tükenmez, otel lobisi parçalarını çalıyordu, süslemelerle doldurulmuş parçaları. Pek de fena sayılmazdı ama her parçanın son notası bitince havada hiçbir yankısı kalmıyordu.

Saat beşi geçmiş, beklediğim kadın gelmemişti. Yapacak başka bir şeyim olmadığından, bir fincan kahve daha istedim ve piyano çalanı

seyrettim. Yirmi yaşlarında vardı, omuzlarına inen saçları bir pastanın tepesindeki krema gibiydi, kusursuz, sımsıkı bir atkuyruğu yapılmıştı. Saçlar, çalınan parçanın ritmine uyarak sola sağa neşeyle gidip geliyor, şarkı bitince de gerisin geriye ortaya dönüyordu. Ardından bir sonraki parça başlıyordu.

Bana, üçüncü sınıfta piyano dersleri alırken tanıdığım bir kızı hatırlattı. Aynı yaşta, aynı sınıftaydık. Zaman zaman piyanoyu ikili çalıyorduk. Ama yüzü de, adı da tümüyle unutmuştum. Ondan aklımda kalan yalnızca küçücük, solgun elleri ile güzel saçları ve fırfırlı elbisesi.

Bunun bilincine varmak, huzur kaçırıcı bir şey. Onun ellerini, saçlarını ve elbisesini çıkartıp almış mıyım ben? Geri kalan yanları başka bir yerde, bağımsız olarak yaşıyor mu? Elbette, bu, olamaz. Dünya, bensiz de sürer gider. İnsanlar benim hiçbir katkım olmaksızın sokaklardan geçer, kalemlerini açar, batıdan doğuya, dakikada elli metre yol alır, lobileri, kahve salonlarını, hiçliğe indirgenen müzik ile doldururlar.

"Dünya", dünya bana her zaman ve hiç yorulmadan dev boyutlu bir diski taşıyan bir kaplumbağa ile filleri çağrıştırır. Fillerin kaplumbağanın görevi konusunda hiçbir bilgisi yoktur, kaplumbağa da fillerin ne yaptıklarını göremez. Ve hiçbiri sırtlarındaki dünyanın hiç ama hiç farkında değildir.

"Beklettiğim için özür dilerim," dedi arkamdan bir kadın sesi. "İşim uzadı ve geciktim, bir türlü ayrılamadım da."

"Sorun değil. Nasılsa yapacak bir şeyim yoktu benim."

Anahtarlarını masaya bırakıverdi ve listeye bakmak zahmetine katlanmadan bir portakal suyu ısmarladı. Yaşını kestirmek kolay değildi. Eğer telefonda bana söylememiş olsaydı, herhalde bilemezdim. Otuz üç demiş olsaydı, gözüme otuz üç gibi gözükürdü. Yirmi yedi demiş olsaydı, o zaman da yirmi yedi gözükürdü. Onun yalancısıyım.

Giyim zevki pek güzel ve sadeydi. Geniş beyaz pantolon, kollar dirseklere dek sıvalı, turunculu sarılı kareli bir bluz ve deri bir askılı çanta.

Hiçbiri yeni değil ama hepsi bakımlı. Yüzük, gerdanlık, bilezik ve küpe de takmamıştı. Saçları düz, kısa ve kulaklarının arkasındaydı.

Gözlerinin kıyıcıklarındaki minicik kırışıklar, yaşla edinilmekten çok, doğuştan orada gibiydi. Sadece yakasındaki açık düğmeden gözüken ince, boyun çizgisi ve ellerinin üzeri yaşını belli ediyordu. İnsanlar erken, pek erken yaşlanmaya başlarlar. Yaşlılık, silinmeyen bir leke gibi, bütün bedenlerine yavaş yavaş yayılır.

"Ne gibi bir iş?" diye rastgele sordum.

"Bir mimarlık bürosunda plan çizme işi. Uzun bir süredir oradayım."

Söyleşi, sürüp gidiyordu. Ağır ağır bir sigara çıkardım, yaktım. Piyanist, çalmaya son verdi, kapağı kapadı ve bir yerlere çekildi. Onu kıskandım.

"Onunla ne kadar zamandır arkadaşlık ediyordunuz?" diye sordu.

"On bir yıldır, sanırım. Ya siz?"

"İki ay, on gün," diye hemen karşılık verdi. "Onunla ilk tanıştığımdan, ortadan kaybolduğu zamana dek. İki ay on gün. Aklımda, çünkü günlük tutarım ben."

Portakal suyu getirildi ve benim boşalmış kahve fincanım götürüldü.

"Ortadan kaybolduktan sonra üç ay bekledim. Aralık, ocak, şubat. Yılın en soğuk zamanı. Acaba o yıl kış soğuk mu geçmişti?"

"Hatırlamıyorum," dedim, beş yıl önceki kışın soğuğu şimdi bana dünkü hava gibi görünüyor olduğu halde.

"Siz hiç böylesine, bir kadını beklemiş miydiniz?"

"Hayır," dedim.

"Birini beklemek üzerine yoğunlaşırsınız ve bir süre sonra artık ne olmuş, ne olmamış hiç önemi kalmaz. Beş yıl da olabilir, on yıl da ya da

sadece bir ay da. Hepsi birdir artık."

Başımla onayladım.

Portakal suyunun yarısını içti.

"İlk evlendiğim zaman da böyleydi," dedi. "Bekleyen hep ben oluyordum, beklemekten bıkıncaya dek ve sonunda artık umursamaz oldum. Yirmi bir yaşımda evlenmiştim, yirmi iki yaşımda boşandım. Sonra buraya geldim."

"Karıma da aynı şey olmuştu."

"Nasıl aynı?"

"Yirmi birinde evlenip yirmi ikisinde boşandı."

Bir süre yüzümü inceledi. Sonra elindeki kamışla portakal suyunu karıştırdı. Boş konuşmuştum, anlaşılan.

"Gençseniz evlenmek ve sonra hemen boşanmak, zor geliyor. Çünkü iki boyutlu ve pek gerçek olmayan bir şey aramaktasınız. Ama gerçek olmayan bir şeyin sürüp gitmesini bekleyemezsiniz değil mi?"

"Sanırım öyle."

"Boşanmamdan onunla tanışmama dek geçen beş yıl boyunca bu şehirde yalnızdım. Nasıl diyeyim, çok gerçekdışı bir yaşam sürerek. Kimseyi tanımıyordum, pek seyrek çıkıyordum, ilişkim filan yoktu. Sabah kalkıyor, işe gidiyor, tasarımları yapıyor. Eve dönerken alışveriş yapmak için süpermarkete uğruyor ve evde yalnız başıma yemeğimi yiyordum. FM radyo dinliyor, okuyor, günlüğümü yazıyor, banyoda çoraplarımı yıkıyordum. Dairem okyanusa yakın, bu yüzden dalgaların sesi hep duyulur. Soğuk ve yalnızdı..."

Portakal suyunun kalanını bitirdi.

"Anlaşılan canınızı sıkıyorum."

Başımı olumsuz anlamda salladım.

Altıyı geçmişti. Lobideki ışıklar, kokteyl saati için, kısıldı, şehrin ışıkları kırpışmaya başladı. Vinçlerin tepesinde kırmızı ışıklar yandı. İncecik yağmur, çizgi gibi, çöken karanlıkta, görünür oldu.

"Bir şey içer misiniz?" diye sordum.

"Bir tuzlu köpek."

Garsonu çağırdım ve bir tuzlu köpek ile buzlu bir Cutty Sark viski ısmarladım.

"Nerede kalmıştık?"

"Soğuk ve yalnız yaşamınızda."

"Şey, doğruyu söylemek gerekirse, o denli de soğuk ve yalnız olmadı," dedi. "Sadece dalgaların sesi öyledir. İnsanı yalnızca o ürpertir. Taşındığım zaman yönetici yakın zamanda alışacağımı söylemişti ama ben hâlâ alışmış değilim."

"Orada artık okyanus yok ki."

Tatlı tatlı gülümsedi. Gözlerinin kıyıcığındaki kırışıklar kıpırdar gibi oldu. "Doğru. Dediğiniz gibi, orada artık okyanus yok. Ama öyle bile olsa, zaman zaman dalgaları işittiğime yemin edebilirim. Herhalde yıllar boyunca kulaklarıma kazınmış olmalı sesi."

"Sonra Fare çıktı ortaya."

"Evet. Ama ben ona hiçbir zaman böyle demedim."

"Ne dediniz?"

"İsmiyle çağırdım. Herkes gibi."

Düşününce, "Fare" gerçekten de biraz çocuksu geliyordu kulağa. Bir takma ad için bile.

"Hımm," dedim.

İçkilerimizi getirdiler. Tuzlu köpeğinden bir yudum aldı, sonra peçetesiyle dudaklarına yapışan tuzu sildi. Peçetede hafif bir ruj izi kaldı. Sonra ruj bulaşmış peçeteyi çabucak katlayıp bıraktı.

"Öyle... gerçekdışından da öteydi ki. Ne demek istediğimi biliyor musunuz?"

"Galiba."

"Sanırım benim kendi gerçekdışılığımı delip geçebilmek için, ancak onun gibi gerçekdışı biri olması gerekiyordu. Onunla daha ilk karşılaştığında anladım bunu. Bunun için ondan hoşlandım. Ya da belki ancak ondan hoşlanmaya başladıktan sonra böyle düşünmüşümdür. Zaten ikisi de aynı kapıya çıkar ya."

Piyanist dinlenmek için verdiği aradan döndü. Ve eski film müziklerinden parçalar çalmaya başladı. Kusursuz: yanlış sahne için yanlış film müziği.

"Bazen düşünürüm de, belki, sonuçta... Ben sadece onu kullanıyormuşum. Ve belki o da bunu hep hissetmişti. Siz ne dersiniz?"

"Bilemem ki," dedim. "Sizinle onun arasında bu."

Bir şey demedi.

Tam yirmi saniyelik bir sessizlikten sonra, anladım ki söyleyecekleri bitmişti. Viskimin son yudumunu da mideye indirdim. Sonra Fare'nin mektuplarını cebimden çıkardım, masanın ortasına koydum. Bir süre orada öyle kaldılar.

"Onları burada mı okumam gerekiyor?"

"Lütfen evinize götürüp okuyun. Okumak istemiyorsanız eğer, ne isterseniz onu yapın."

Başıyla evet dedi. Sonra mektupları çantasına koyup, çantayı çat diye kapattı. Ben ikinci bir sigara yakıp bir viski daha ısmarladım. İkinci viski her zaman en sevdiğimdir. Üçüncüden başlayarak hiç tadı kalmaz artık. Sadece midene dökeceğin bir şey olur çıkar.

"Ta Tokyo'dan buraya bunun için mi geldiniz?" diye sordu.

"Öyle sayılır, evet."

"Çok naziksiniz."

"Ben hiç böyle düşünmedim. Alışkanlık sorunu sadece. Eğer benim yerimde olsaydı, hiç kuşkum yok, o da yapardı aynı şeyi benim için."

"Ondan buna benzer bir şey istemiş miydiniz hiç?"

Başımı hayır anlamında salladım. "Hayır, ama çok uzun süre birbirimize kendi gerçekdışılıklarımızı kabul ettirerek geldik biz. İşleri gerçeklik açısından yola koyup koyamadığımız ise ayrı bir konu."

"Belki hiç kimse gerçekten yapamaz bunu."

"Belki öyle, evet."

Gülümseyip, ayağa kalktı, hesabı masadan alıverdi. "Bunu da ben halledeyim. Ne de olsa kırk dakika geciktim..."

"Eğer ille istiyorsanız, buyurun," dedim. "Ama bir şey daha, acaba bir soru sorabilir miyim size, diye düşünüyordum da."

"Elbette."

"Telefonda bana, nasıl biri olduğumu gözümün önüne getirebiliyorum demiştiniz..."

"Sizin hakkınızda içime doğan bir şeyler var, demek istemiştim."

"Ve bu da beni hemen tanımanız için yeterli oldu, öyle mi?"

"Siz olduğunuzu hemen çıkarıverdim."

Yağmur hep aynı hızla yağmayı sürdürdü. Otel penceremden, yan binadaki neon ışıklarının arasından, yüz binlerce yağmur çizgisi, yeşil pırıltı içinden toprağa doğru indi durdu. Yağmur, aşağı baktığımda, yerdeki tek bir değişmez noktaya akıyormuş gibi görünüyordu.

Kendimi yatağa attım ve birkaç sigara daha tüttürdüm. Artık bu şehirde yapacak bir şeyim kalmamıştı.

Yağmur geceyarısına kadar sürdü.

VI

Yaban Koyununun İzinde II

17

Garip adamın garip öyküsü

Siyah takım elbiseli adam, koltuğuna oturdu ve bir şey söylemeden bana baktı. Beni tepeden tırnağa süzüyora benzemiyordu, gözlerinde herhangi bir küçümseme belirtisi yoktu ve bana dikilmiş bakışları, içimi okuyor gibi değildi. Ne sıcak, ne soğuk, hatta ikisinin arası bile değil. Bu bakışta benim bildiğim duygulardan en ufak bir iz bile yoktu. Adam sadece bana bakıyordu. Arkama, duvara da bakıyor olabilirdi ama ben duvarın önünde bulunduğum için sonuçta adam ister istemez bana bakıyordu, hepsi bu.

Adam masadan sigara tabakasını aldı, kapağını açıp, filtresiz bir sigara çekti çıkardı, ucuna tırnağıyla birkaç fiske vurdu, masa çakmağıyla yaktı ve dumanı çaprazlamasına üfledi. Sonra çakmağı masaya bırakıp bacak bacak üstüne attı. Tüm bu süre içinde, gözünü bir kez bile kırpmadı.

Bu adam, ortağımın bana sözünü ettiği adamın ta kendisi... Aşırı şık giyinmişti, parmakları aşırı zarifti. Eğer gözkapaklarının keskin kıvrımı ve gözbebeklerinin bilye gibi soğuk parıltısı olmasaydı pekâlâ eşcinsel sanabilirdim onu. Gel gör ki, bu gözlerle, olanaksızdı. Peki ama neye benziyordu? Hiçbir türe benzemiyordu, hiçbir şeye.

Gözlerine dikkatle bakacak olduğunuzda, şaşırtıcı bir renkte olduğunu görürdünüz. Koyu kahve, belli belirsiz mavi tonu da var, üstelik sol gözü sağından farklı. Her ikisi de bambaşka iki nesneye odaklanmışa benziyordu.

Parmakları kucağında hafifçe kıpırdıyordu. Kendi başlarına davranır gibi, ellerinden ayrılmışçasına, bana doğru geldiler. Gergin, zorlayıcı, sinir bozucu, güzel parmaklar. Yavaş yavaş masanın üzerinden uzanan, üçte biri bile içilmemiş sigarayı söndürmek için. Bardağın içinde buzun erimesini seyrettim, dupduru buz suyunun üzüm suyuyla karışmasını. Başka başka renklerin birbiriyle bağdaşmasını...

Odada çıt çıkmıyordu. Şimdi, büyük bir konuta girdiğinizde, sizi karşılayan bir sessizlik vardır. Ve bir de, çok büyük bir mekânda çok az kişinin bulunmasının yarattığı bir sessizlik vardır. Ama bu, tümüyle bambaşka türden bir sessizlikti. Ağır, ezici bir sessizlik. Bir şeyi anımsatan bir sessizlik, ne olduğunu tanımlayabilmem biraz zamanımı almış olsa bile, ölümü bekleyen bir hastanın çevresinde uçuşan bir sessizlik. Ölüm önsezisine gebe bir sessizlik. Uğursuz, belli belirsiz küf kokan bir hava.

"Herkes ölür," dedi adam alçak sesle, önüne bakarak. Düşüncelerimin akışını her nasılsa izliyor gibiydi. "Hepimiz, kim olursak olalım, bir gün ölmek zorundayız."

Bunu söyledikten sonra adam gene ağır bir sessizliğe büründü. Sadece dışarıdaki ağustosböceklerinin çılgınca cırlaması işitiliyordu. Sona ermekte olan mevsime karşı duydukları amansız öfkenin son belirtileri, cızırtıları.

"İzninizle, sizinle olabildiğince açık konuşayım," dedi adam. Konuşmasında belirli bir metnin doğrudan çevirisinin tınısı vardı. Cümle ve sözdizimi seçimi yeterince doğruydu ama sözcüklerinde duygudan eser yoktu.

"Açık konuşmak ile gerçeği konuşmak birbirinden tümüyle farklı iki şeydir. Dürüstlük, gerçeğe oranla, pruva geminin kıçına oranla neyse, odur. Önce dürüstlük gelir, en arkadan da gerçek. Aradaki mesafe, geminin boyutuyla doğru orantılı olarak değişir. Herhangi büyük bir şeyde gerçeğin gelmesi epey gecikir. Kimi zaman kendini ancak iş işten geçtikten sonra gösterir. Bu yüzden eğer size şu sırada gerçekten söz etmeyecek olursam, benim suçum değildir bu. Sizin de değildir."

İnsan buna nasıl bir yanıt verebilirdi ki? Sessizliğimi onay olarak kabullendi ve konuşmayı sürdürdü.

"Herhalde sizi neden ta buralara kadar çağırdığımı merak ediyor olmalısınız. Gemiyi ileriye doğru hareket ettirmek için çağırdım. Sizinle ben, onu ileri götüreceğiz. Durumu dürüstlükle tartışarak gerçeğe adım adım yaklaşacağız." Sözlerinin burasında, öksürdü ve kanepenin kolçağında duran elime bir göz attı. "Ama bu soyutlamalar yeter, artık somut konulara

gelelim. Burada konu, sizin bastırdığınız ilanlar. Sanırım bu kadarı size söylenmişti."

"Evet, söylendi."

Adam başıyla onayladı. Sonra, bir an sustu ve sözlerini sürdürdü. "Bütün bunlar eminim sizin için bir sürpriz olmuştur. Kim olsa bunca uğraşarak ortaya çıkardığı bir şeyin bir kalemde yok edilmesine üzülür. Hele geçimi için yaşamsal bir konuysa. Herhalde küçümsenemeyecek boyutta bir kayıp anlamına gelebilir. Doğru değil mi?"

"Evet, doğru," dedim.

"Bana bu tür gerçek kayıplarınızdan söz etmenizi isterim."

"Bizim meslek kolunda, gerçek kayıplar, işimizin bir parçası sayılır. Müşterilerin üretilen bir şeyi birdenbire geri çevirmesi görülmemiş durumlardan değildir. Ama bizimki gibi küçük bir kuruluş için, varlığımızı tehlikeye düşürebilir. Bu yüzden, böyle bir tehlikeyi önlemek için biz de müşterinin görüşleriyle yüzde yüz bağdaşmaya özen gösteririz. Aşırı önemli durumlarda bu, müşteriyle birlikte tüm bir belleteni satır satır gözden geçirmek anlamına gelir. Böylelikle her türlü tehlikenin önünü almış oluruz. Kolay değildir ama ne yapalım bizimki gibi küçük işletmelerin yazgısı bu."

"Herkes bir yerden başlamak zorundadır," diye adam bana hak verdi. "Bu durumda, söylediklerinizi, şirketinizin, belleteninin yayından kaldırılması sonucu ağır bir parasal kayba uğradı biçiminde mi yorumlamalıyım?"

"Evet, sanırım böyle diyebilirsiniz. Basılmış ve bağlanmıştı, bu yüzden bu ay içinde kâğıt ve baskı parasını ödemek durumunda kalacağız. Üstelik makaleleri hazırlayanlara verilecek yazar ücreti de var. Parasal bakımdan bu da aşağı yukarı beş milyon yeni bulur ve belki de, en kötüsü, bu parayı karşılamak için borç almak durumunda bile kalabiliriz. Üstelik, yatırımlara başlayalı da ancak bir yıl olmuştu zaten."

"Biliyorum," dedi adam.

"Sonra bir de, müşteriyle aramızda geçerli olan sözleşme sorunu var. Durumumuz zaten pek zayıf ve bir kez bir reklam şirketiyle bir sorun çıkmayagörsün, müşteriler sizden kaçar. Biz hayat sigortası şirketiyle bir yıllık bir sözleşmeyle bağlanmıştık ve eğer bu yüzden bu sözleşme bozulacak olursa, bizim şirket de batmış demektir. Biz küçüğüz ve bağlantılarımız yok ama kulaktan kulağa yayılmış olan iyi bir ünümüz var. Eğer bir tek olumsuz söylenti çıkacak olursa, işimiz bitik demektir."

Ben sözlerimi tamamladıktan sonra bile, adam tek yorum yapmadan yüzüme dik dik bakmayı sürdürüp, sonra konuştu. "Çok dürüst konuşuyorsunuz. Üstelik bana anlattıklarınız, araştırmalarımızı da doğruluyor. Bu yüzden sizi kutlarım. Size bu iptal edilmiş hayat sigortası belletenleri karşılığında kayıtsız koşulsuz ödeme önerirsem ve şimdiki sözleşmenizin geçerli olmayı sürdüreceğini bildirirsem ne dersiniz?"

"O zaman söylenecek bir şey kalmaz artık. Biz o can sıkıcı günlük işlerimize, tüm bunların ne anlama geldiğini merak ederek de olsa, dönebiliriz demektir artık."

"Ve üstüne üstlük bir de ödülle öyle mi? Bir kartvizitin arkasına bir sözcük yazmam yeter, gelecek on yıl için işiniz hazır demektir. Ve hem de bu kalitesiz el ilanlarına gerek kalmaksızın."

"Başka bir deyişle, bir sözleşme..."

"Dostça bir alışveriş. Ben, iyi niyetimle sizin ortağınıza bir iyilikte bulunup Halkla İlişkiler Belleteni'nin, yayınını durdurduğunu haber verdim. Ve eğer siz de bana iyi niyetinizi gösterecek olursanız, ben de size daha fazla iyi niyet gösterisinde bulunurum. Bunu yapabilir misiniz acaba? Benim iyi niyetim size çok yararlı olabilir. Kafasız bir ayyaşla sonsuza dek birlikte çalışmak değil, sanırım amacınız."

"Biz onunla dostuz," dedim.

Kısa bir sessizlik oldu, dipsiz bir kuyuya atılan bir taş, aşağı iniyordu. Taşın dibi bulması otuz saniye sürdü.

"Nasıl isterseniz," dedi adam. "Burası size kalmış. Yaşamöykünüzü ayrıntılarıyla gözden geçirdim. İlginç bir geçmişiniz var. Şimdi, insanlar genelde iki sınıfa ayrılabilir: orta halli gerçekçilerle, orta halli düşseverler. Besbelli siz ikincilerdensiniz. Sizin yazgınız her zaman için bir düşseverin yazgısı olmuş ve olacak."

"Bunu aklımda tutacağım," dedim

Adam başıyla onayladı. Ben, iyice sulanmış üzüm suyunun yarısını içtim.

"Peki o halde, ayrıntılara gelelim şimdi," dedi adam. "Koyunlar konusundaki ayrıntılara."

Adam, bir zarftan, büyük bir siyah beyaz fotoğraf çıkartmak için duruşunu değiştirdi, fotoğrafı masaya, önüme koydu. Odaya çok hafif bir gerçeklik soluğu sızar gibi oldu.

"İşte belleteninizde kullandığınız fotoğraf."

Negatifi kullanılmadan doğrudan basılmış bir fotoğraf için, şaşılacak kadar temizdi görüntü. Herhalde özel bir teknoloji.

"Bildiğimiz kadarıyla, fotoğraf, bizzat sizin elinize geçmiş ve belleteninizde kullanılmış. Öyle değil mi?"

"Doğru."

"Araştırmalarımıza göre, fotoğraf, son altı ay içerisinde ve tam bir amatör tarafından çekilmiş, Makine, ucuz bir cep modeli. Fotoğrafı çeken siz değildiniz. Sizin bir Nikon SLR'niz var ve daha iyi fotoğraflar çekiyorsunuz. Ve son beş yıldır Hokkaiudo'ya gitmediniz. Doğru mu?"

"Tastamam doğru," dedim.

Adam hafifçe öksürüp sustu. Bu, tam bir sessizlikti, başka sessizliklerin niteliğini ölçmekte kriter olarak kullanılabilecek türden. "Nasıl olsa, istediğimiz biraz bilgi, daha doğrusu siz bu fotoğrafı nereden ve

kimden aldınız ve bu belletende böylesine zavallı bir görüntüyü kullanmaktaki amacınız neydi?"

"Korkarım bunu söylemeye yetkili değilim," diye kendimi bile şaşırtan bir soğukkanlılıkla yapıştırdım yanıtı. "Gazeteciler pek haklı olarak kaynaklarını açıklamazlar."

Adam gözlerimin ta içine baktı ve sağ elinin orta parmağını dudaklarında gezdirdi. Birkaç kez sonra parmakları, kucağına döndü. Sessizlik biraz sürdü. Elimde olmadan tam bu sırada bir gugukkuşu ötmeye başlasa, ne denli yerinde bir zamanlama olur diye geçirdim. Ama kuşkusuz, gugukkuşu filan ötmedi. Gugukkuşları geceleri ötmezler.

"Zeki birisiniz," dedi adam. "Biliyor musunuz eğer canım isterse size iş verilmesini önleyebilirim ben. Bu da gazetecilik savlarınızın sonu olur. Yani, o acınası el ilanlarınızla broşürleriniz gazetecilik sayılırsa eğer, demek istiyorum."

Düşündüm. Neden gugukkuşları geceleri ötmezler sanki?

"Üstüne üstlük, sizin gibileri konuşturmanın yolları vardır."

"Sanırım vardır," dedim. "Ama zaman alır ve ben de son dakikaya dek konuşmam. Eğer konuşacak bile olsam, ağzımdan hiçbir şey alamazsınız. Her şeyin ne kadar olduğunu asla öğrenemezsiniz. Yoksa yanılıyor muyum?"

Hepsi blöftü ama bu, hedefi bulmuştu anlaşılan. Bunu izleyen sessizlikteki duraksama, puan kazandığımın göstergesiydi.

"Sizinle konuşmak son derece eğlenceliymiş," dedi adam. "Düşsever olarak kurduğunuz senaryo gerçekten acınası. Şey, biz başka şeylerden söz edelim."

Adam cebinden bir büyüteç çıkartıp masaya bıraktı.

"Lütfen fotoğrafı dilediğiniz kadar inceleyiniz."

Fotoğrafı sol elime, büyüteci de sağ elime alıp iyice inceledim. Koyunların kimi bu yöne, kimi öbür yöne bakıyor, kimileri de otluyordu. Sıkıcı bir sınıf toplantısını çağrıştıran bir sahne. Her koyuna teker teker baktım, çimenlerin yayılışına, arka plandaki kayın ormanına, onun arkasındaki dağlara, gökteki tel tel dağılan bulutlara, iyice baktım. Olağandışı tek bir şey yoktu. Fotoğraftan ve büyüteçten kaldırdım başımı.

"Olağandışı bir şey ilişti mi gözünüze?"

"Hayır, hiç," dedim.

Adam düşkırıklığına uğramış gibi görünmedi.

"Yanılmıyorsam, üniversitede biyoloji eğitimi görmüşsünüz," dedi adam. "Koyunlar hakkında ne biliyorsunuz?"

"Hemen hemen hiçbir şey. Daha çok, yararsız uzmanlık dersleri almıştım."

"Bildiklerinizi anlatın bana."

"Toynaklı, otçul, toplu halde yaşayan bir hayvan, Japonya'ya Meiji döneminin başlarında getirilmiş sanırım. Yünü ve eti için kullanılıyor. Aşağı yukarı hepsi bu kadar işte."

"Pekâlâ," dedi adam. "Ama küçük bir düzeltme yapmak isterim: koyun Japonya'ya Meiji döneminde değil, Ansei krallığı döneminde getirilmiştir. Ondan önce, sizin de dediğiniz gibi, Japonya'da koyun yoktu... Gerçi evet, Heian döneminde Çin'den getirildiğini de öne sürenler vardır ama öyle olsa bile, aradaki dönemde çoktan yok olup gitmişlerdi. Bu yüzden, Meijilere gelinceye dek, Japonların pek azı koyun görmüş ya da koyunun ne olduğunu anlamıştı. Eski Çin takviminin on iki burç hayvanından biri olarak az çok herkesçe tanınsa bile, nasıl bir hayvan olduğunu doğru dürüst bilen yoktu denebilir. Yani bir ejderha veya Anka kuşu türünden düşsel bir yaratık da olabilirdi pekâlâ. Gerçekte, Meiji-öncesi Japonlarının çizdikleri koyunlar tümüyle uydurma canavarlara benziyordu. İnsan onlar konusunda bilinenlerin H.G. Wells'in Merihliler konusunda bildiklerinden öteye gitmediğini söyleyebilirdi.

"Bugün bile Japonlar koyunlar konusunda pek bilgili sayılmazlar. Yani koyunun hayvan olarak Japonların günlük yaşantısıyla tarihsel bağı yok demektir bu. Koyunlar devlet eliyle, Amerika'dan ithal edilmiş, kısa bir süre yetiştirilmiş, sonra da unutulup gitmiş. Bu, sizin koyunlarınız işte. Savaştan sonra Avustralya ile Yeni Zelanda'dan yün ve koyun eti dışalımı serbest bırakılınca, Japonya'da yetişen koyunların değeri sıfıra indirgenmiş. Acınası bir hayvan, sizce de öyle değil mi? O halde, işte, çağdaş Japonya'nın tam bir göstergesi bu.

"Ama şimdi size çağdaş Japonya'nın erdemleri üzerine söylev çekecek değilim elbet. Dikkatinizi çekmek istediğim iki nokta var: bir, geç derebeylik döneminin sonuna gelininceye dek, tüm Japonya'da herhalde tek koyun bile yoktu; ve iki, bir kez ülkeye getirildikten sonra, koyunlar sıkı hükümet denetimi altında tutuldular. Ve bu iki şey ne anlama geliyor?"

Soru, havada bırakılmış bir soru değildi; bana yöneltilmişti. "Yani Japonya'da her koyun türü tek tek kayıtlara geçirilmiş anlamına geliyor," dedim.

"Tastamam öyle. Buna şunu da ekleyebilirim ki koyun yetiştiriciliği, yarış atı yetiştiriciliğine benzer, soygeçmişi birkaç kuşak boyunca izlenebilir. Başka bir deyişle bu, tam anlamıyla denetim altına alınmış bir hayvan türüdür. Başka cinslerle melezleştirilip yetiştirilmesi kolayca denetlenebilir. Kaçakçılık filan olamaz. Hiç kimse dışarıdan kaçak koyun getirmeyi göze alacak kadar meraklı değildir bu işe. Tür olarak Japonya'da Southdown, İspanyol merinos, Cotswoyd, Çin, Shropshire, Border Leicester, Romney Marsh, Lincoln Dorset Horn, Suffolk türlerini sayabiliriz, işte hepsi bu kadar. Şimdi, bunları göz önünde bulundurarak," dedi adam, "fotoğrafa bir kez daha bakmanızı rica edeceğim."

Gene fotoğrafla büyüteci aldım elime.

"Ön sırada, sağdan üçüncü koyuna dikkatle bakınız."

Büyüteci ön sırada, sağdan üçüncü koyunun üzerine getirdim. Yanındaki koyuna bir göz attım, sonra gene sağdan üçüncü koyuna geldim.

"Peki şimdi ne söyleyebilirsiniz?" diye sordu adam.

"Farklı bir tür, değil mi?" dedim.

"Evet, öyle. Bu tek koyunun dışında tüm öteki koyunlar sıradan Suffolk koyunları. Sadece bu tek koyun değişik. Suffolklardan çok daha tıknaz ve postu değişik renkte. Suratı da kara değil. Onda insana daha güçlü gibi görünen bir şeyler var. Bu fotoğrafı bir koyun uzmanına gösterdim, bana bu koyunun Japonya'da var olmadığını söyledi. Hatta belki de dünyanın başka hiçbir yerinde yokmuş. Bu yüzden şimdi baktığınız şey, var olmaması gereken bir koyun."

Büyüteci alıp sağdan üçüncü koyuna bir kez daha baktım. Yakından inceleyince, orada, sırtının orta yerinde, sanki açık kahverengi bir leke var gibiydi. Belli belirsiz, dumanlı. Fotoğraftaki bir çizik de olabilirdi. Belki de gözlerim gene bana oyun oynuyordu. Ya da belki biri gerçekten de bu koyunun sırtına kahve dökmüştü.

"Sırtında şu belirsiz leke var."

"O, leke değil," dedi adam. "Yıldız biçiminde bir işaret, doğuştan. Şununla karşılaştırın."

Adam, zarftan tek sayfalık bir fotokopi çıkartarak doğrudan bana uzattı. Koyun fotoğrafının kopyasıydı bu. Besbelli kalın kurşunkalemle çizilmiş, sayfanın her yanında kapkara parmak izleriyle. Çocukça ama gene de dikkatinizi çeken bir şeyler vardı fotoğrafta. Ayrıntılar büyük bir özenle çizilmişti. Üstelik, fotoğraftaki koyun ile bu çizimdeki koyun hiç kuşkusuz aynı koyundu. Yıldız biçimli işaret, lekenin ta kendisiydi.

"Şimdi de buna bakın," dedi adam, cebinden bir çakmak çıkartıp bana uzatarak. Özel yapım, ağır, som gümüş bir Dupont çakmaktı bu, limuzinde görmüş olduğum koyun markası üzerine kazılmıştı. Elbette, yıldız biçimli leke de koyunun sırtındaydı, gün gibi apaçık.

Başıma bir ağrı girdi.

18

Garip adamın garip öyküsü sürüyor

"Basit olduğunuza değinmiştim az önce," dedi adam. "Sizi eleştirmek için değildi asla bu. Ya da daha açık bir biçimde söylemek gerekirse, dünya o kadar basit ki, siz de onun kadar basitsiniz işte. Öyle değil mi sizce de?"

"Anlamadım?"

"Dünya o kadar basit ki. Bu konuda hiç yanlışım yok. O halde, dünya ta ezelden beri böyle basit mi olagelmiştir? Hayır, başlangıçta, dünya kargaşaydı ve kargaşa, basit değildir. Basitleşme, insanlar üretim olanaklarını günlük yaşamdan ayırdığı zaman başladı. Çünkü Karl Marx, proletarya kavramını ortaya attığında, onların basitliğini de perçinlemiş oldu. Ve işte tam bunun içindir ki Stalincilik Marksçılıkla doğrudan bir bağlantı kurar. Ben Marx'a hak veriyorum. O belleği ta ilk baştaki kargaşaya dek uzanan, az bulunur dâhilerden birisiydi. Ve gene bu nedenledir ki, Dostoyevski'ye de büyük saygı duyarım. Bununla birlikte, Marksçılıktan yana değilim. Fazlasıyla basit bir görüştür."

Adam gırtlağını zorlayıp hafif bir ses çıkardı.

"Şimdi, son derece dürüst konuşmakla doğru bir şey yapıyorum. Bunu da sizin önceki dürüstlüğünüz için bir minnet belirtisi olarak yapmaktayım, üstüne üstlük. Herhangi bir dürüst kuşkunuz var ise eğer, onu da aydınlatmaya razıyım. Ama şimdi, konuşmam bittiği zaman, önünüzde açık kalan seçenekler son derece sınırlı olacaktır. Lütfen bunu önceden anlayınız. Daha doğrusu, şansınızı zorlamaktasınız. Anlaştık mı?"

"Ne gibi seçeneklerim var?"

"Şu sırada, şu malikânede yaşlı bir adam ölümle pençeleşmekte," diye söze başladı. "Nedeni ortada. Beyninde dev bir ur var. Beyninin bile

biçimini değiştirecek kadar büyük bir ur bu. Nöroloji konusunda ne kadar bilginiz var?"

"Hemen hemen hiç yok."

"O halde, daha basit söylemek gerekirse, bir kan bombası bu. Düzensiz bir şişmeye yol açan bir kan dolaşımı engeli. Golf topu yutmuş bir yılan gibi. Patlayacak olursa, beynin de çalışması duracak. Bu durumda bir ameliyat söz konusu değil. En ufak bir dokunuş, patlamasına yol açabilir. Gerçekçi olarak konuşmak gerekirse, sadece bekleyip onun ölümünü seyretmek zorundayız. Bir hafta sonra da ölebilir, bir ay sonra da. Kimse bir şey söyleyemiyor."

Adam dudaklarını büzüp, iç geçirdi.

"Onun ölmesinde şaşılacak bir şey yok. Yaşlı bir adam, hastalığı belli. Acayip olan, onun bu kadar süre yaşayabilmesi."

Ne söylemeye çalıştığı konusunda en ufak bir fikrim yoktu.

"Durum şu ki, eğer otuz iki yıl önce olmuş olsaydı kimseye bir zarar gelmeyecekti," diye sözlerini sürdürdü adam. "Hatta kırk iki yıl önce bu ur, ilk kez, birinci derecede savaş suçluları üzerinde Amerikan ordusu doktorlarının yaptığı bir sağlık yoklaması sırasında ortaya çıkartıldı. Ta 1946 sonbaharında, Tokyo Savaş Suçluları Mahkemesi'nden önce. Uru bulan doktor, röntgen filmlerini gördüğünde enikonu telaşlanmıştı. İnsanın beyninde böylesine dev bir ur olduğu halde hâlâ yaşayabilmesi –üstelik de rastgele birinden daha da hareketli olması–, her türlü tıbbi sağduyuya meydan okuyan bir durumdu. Adam, özel incelemeler için, Sugamo'dan St.Luke'daki ordu hastanesine nakledildi.

"İncelemeler bir yıl sürdü ama sonunda hiçbir şey öğrenemediler. Sadece ölümünün kimseyi şaşırtmayacağı ortaya çıktı, çünkü hayatta olması hiç mi hiç anlaşılmayacak bir sırdı. Gene de adam hiçbir aksaklık belirtisi göstermiyor; inanılmaz bir canlılıkla yaşamayı sürdürüyordu. Üstelik her türlü beyin etkinliği de, son derece normaldi. Hekimler ne diyeceklerini bilemiyorlardı. Bir çıkmaz sokak. İşte sana kuramsal olarak ölmüş olması gerektiği halde, yaşayan ve ortalıkta dolaşan biri.

Elbette ki birkaç özel belirtiye ışık tutmuşlardı. Her kırk günde bir gelip giden, üç günlük baş ağrıları vardı adamın. Kendi hesabına göre bu baş ağrıları 1936'da başlamıştı ki, hekimler bundan da urun ilk belirdiği zaman olması gerektiği sonucunu çıkardılar. Başındaki ağrı o derece dayanılmazdı ki, ağrı kesici istiyordu. Kısacası uyuşturucu. Uyuşturucular da evet, ağrıyı hafifletiyor ama sanrılar görmesine yol açıyorlardı. Neler yaşadığını ancak adamın kendisi bilir, ama öyle anlaşılıyor ki, hiç de hoş şeyler değildi yaşadıkları. Bu yaşadığı sanrıların ayrıntılı kayıtları hâlâ Amerikan ordusunun elinde bulunmaktadır. Anlaşılan doktorlar inceden inceye gözlemler yapmışlar. Ben o kayıtları özel yollardan ele geçirdim ve birkaç kez baştan aşağı okudum ve her ne kadar tıp dili kullanılmış da olsa, gene de pek can sıkıcı bir dizi olayı açığa vuruyorlar. Bu sanrı görme durumlarında böylesine bir cezaya katlanabilecek pek az insan olduğu düşüncesindeyim.

Bu sanrıların kaynağı konusunda kimse bir şey bilmiyor. Belki de ur, zaman zaman bir enerji yayıyordu ve baş ağrıları da bedenin buna tepkisiydi. Böylece tepki kaldırılınca, enerji doğrudan doğruya beynin birtakım özel bölgelerini etkiliyor, sanrılar görülmesine yol açıyordu. Elbette bu sadece bir varsayımdır ve Amerikalıların ilgisini çeken bir varsayım. İnceden inceye araştırmalar yapmalarına yol açacak kadar. Gizli servislerin yürüttüğü son derece gizli araştırmalar. Şimdi bile insan, Amerikalıların neden bir insanın beyin uruna bu derece ilgi gösterdiğini anlamakta zorlanıyor ama gene de akla birkaç olasılık gelmiyor değil.

İlk olasılık, belki de tıbbi araştırma perdesi altında birtakım daha derin soruşturmaları yürütmüş olamazlar mı? Başka bir deyişle, Çin kıtasına bağlanan casusluk yollarını ve afyon yollarını araştırmış olamazlar mı? Unutmayın, Çan Kay-şek'in uğrayacağı bir yenilgi, ABD'nin Çin'le bağlantısının kesilmesi anlamına geliyordu. Ama söylemeye gerek yok ki, bu araştırmalar açığa vurulamadı. Bu yüzden, incelemeler tamamlanınca, Patron yargılanmadan salıverildi. Belki de perde arkasında bazı işler çevrilmiş olabilir. Özgürlük karşılığında kimi bilgiler verilmiş olabilir.

İkinci olasılık, sağ kanadın önderi olarak, kazandığı önem ile beyin uru arasında karşılıklı bir ilişki kurulmasıydı. Bunu sizinle ileride daha açık konuşacağım ama daha da akla yakın bir olasılık gibi geliyor. Gene de, bir

şeyler öğrenebildiklerinden kuşkum var. Onun yaşaması gibi temel bir olgu sır kaldığı sürece gerçekten de bu türden bir şeyler öğrenebileceklerini sandılar mı acaba? Otopsi yapmadıkça, bir şeyler öğrenmelerine olanak yoktu ki. İşte size ikinci bir çıkmaz.

Üçüncü olasılık, beyin yıkamakla ilgili. Belki de beyne doğrudan doğruya önceden belirlenmiş bazı uyartılar göndermekle belirli bir tepki alabileceklerini ummuşlardı. O günlerde bu tür denemeler yapılıyordu. O zamanlarda gerçekten de böyle beyin yıkayan bir araştırma topluluğunun var olduğu sonradan ortaya çıkartılmıştır.

Haberalma kanallarını bu üç olasılıktan hangisinin yönlendirdiği bilinemiyor. Çabalarının, diyelim meyve verip vermediği de anlaşılamamıştır. Her şey tarihe gömüldü gitti. Gerçekleri bilenler sadece, Amerikan ordusunun o zamanki bir avuç ileri geleni ile Patron'un kendisi. Patron da, bu konuda şimdiye dek, ben dahil, kimseyle tek söz etmiş değil ve edeceğinden de kuşkuluyum."

Konuşması bittiğinde, adam, hafifçe öksürdü. Odaya girdiğimden bu yana ne kadar zaman geçmişti, hiç kestiremiyordum artık.

"1932 kışında Patron, anahtar konumundaki birine girişilen bir suikasta karıştığı suçlamasıyla hapse atılmış. Haziran 1936'ya kadar cezaevinde kalmış. Resmi cezaevi kayıtları ile tıbbı kayıtlar hâlâ elde ve kendisi de bir ara bu konuya değindi. Bu değinmelerinden şunu çıkartıyoruz: hapiste kaldığı sürece Patron ciddi uykusuzluktan yakınmış. Belki de sadece uykusuzluk değildi bu. Kimi zaman üç gün, dört gün, hatta tüm bir hafta gözlerini kapatamamış. O günlerde polis, siyasal suçluları, uykusuz bırakmak yoluyla konuştururmuş. Bu yüzden Patron da belki ceza olsun diye uykusuz bırakılarak sorguya çekilmiş olabilir, çünkü İmparatorluk yönetimine direnmekten ve kimi hizipleri yönetmekten suçlu bulunuyor, sorumlu tutuluyormuş. Tutuklu, uyumaya kalkışacak olursa ya üzerine su döker ya da bambu sopasıyla döver veya üzerine şiddetli ışık tutarlarmış, uykuyu önleyecek her yola başvurmuş olmak için. Çok insan böyle bir işleme aylarca hedef tutulursa elbette çöker, gevşer. Uyku sistemi altüst edilmiştir çünkü. Ya ölürler ya akıllarını kaçırırlar ya da artık hiç uyku tutmaz. Patron da bu son duruma düşmüş. Uykusuzluğundan tümüyle

kurtulması 1936 ilkbaharını bulmuş. Yani aşağı yukarı urun belirdiği zamanı. Bundan ne sonuç çıkartırsınız siz?"

"Herhangi bir nedenle uykusuz bırakılmak beynindeki kan akışını engellemiş ve ur ortaya çıkmış öyle mi?"

"Bana en akla yakın, mantıklı varsayım bu gibi görünüyor. Ve işin uzmanı olmayan bir kişi bile bunu düşünebildiğine göre, hiç kuşkusuz ABD ordusunun doktorlarının da aklına gelmiş olmalı. Gene de sadece bu açıklama yeterli olmaz. Burada eksik bir şey var. Bence beyin uru olgusunun daha anlamlı ikincil bir belirtisi olmalı. Örneğin, beyninde böyle bir ur olan daha birkaç kişiden bir tekinin bile böyle belirtiler göstermediğini düşünün bir. Üstelik, Patron'un yaşamayı sürdürmesine de bir açıklama bulunamadığını."

Adamın söylediklerinde bir mantık payı yok değildi kuşkusuz.

"Ur konusunda garip bir olgu daha. 1936 ilkbaharından başlayarak, Patron resmen yeniden doğmuş gibi olmuştu. Yepyeni bir insan. O zamana kadar Patron tek sözcükle, sıradan bir sağ eylemciymiş. Hokkaido'da yoksul bir çiftçi ailesine üçüncü oğul olarak doğmuş, on iki yaşına geldiğinde evden ayrılıp Kore'ye gitmiş ama orada da kendine bir yer edinemediği için, anayurduna dönüp sağcı bir topluluğa katılmış. Anlaşılan, samuray kılıcını her an çekmeye hazır, ateşli bir delikanlıymış. Büyük bir olasılıkla, okuması bile zayıfmış. Ama 1936 yazında, cezaevinden salıverildiğinde sağ kanadın, sözcüğün her anlamıyla, zirvesinde bulunuyormuş. Kişisel çekiciliği, sağlam bir ideolojisi, konuşma ve söylediklerine inandırma ustalığı, siyasal önsezisi, kararlılığı ve her şeyin üzerinde de yığınların zayıflığını kaldıraç olarak kullanıp toplumu gütme yeteneği varmış."

Adam, bir soluk alıp gene hafifçe öksürdü, gırtlağını temizledi.

"Gerçi sağcı bir düşünür olarak kuramları da, dünya anlayışı da çok aptalcaymış. Ama bunun pek önemi yokmuş o zaman. Esas sorun bu kuramların ve bu anlayışa inananları nereye dek örgütleyebileceğiymiş. Hitler'in şu, az pişmiş *lebensraum* ve ırksal üstünlük anlayışını nasıl alıp da ulusal düzeyde örgütlediğine bakınız. Bununla birlikte Patron, bu yola girmemiş. Onun seçtiği yol daha sapa bir yolmuş, bir gölge yol. Hiçbir

zaman açığa çıkmamış olan varlığı, toplumu perde arkasından güden varlık olagelmiş her zaman. Ve bu nedenle, 1937'de, kıta Çini'ne yönelmiş. Ama öyle bile olsa, neyse bunu burada bırakalım. Ura dönersek gene, söylemek istediğim, urun ortaya çıktığı dönemin, tam tamına mucize denecek bir özdeğişim gösterdiği döneme rastlamış olması."

"Sizin varsayımınıza göre," dedim, "ur ile kendi kendini değiştirme arasında hiçbir neden ilişkisi yok demektir; bu ikisi de, birbirine koşut olarak anlaşılmaz ve baskın bir etkenin güdümündeymiş."

"Çabuk kavrıyorsunuz," dedi adam. "Doğru ve tam yerinde."

Adam masanın üstündeki sigara kutusundan ikinci bir sigara alıp tırnağıyla fiskeledikten sonra dudaklarına götürdü. Yakmadı. "İşleri sırasıyla ele alalım," dedi.

Ağır bir sessizlik oldu.

"Bir krallık kurduk biz," diye gene söze başladı adam. "Güçlü bir yeraltı krallığı. Her şeyi koyduk içine. Politika, maliye, haberleşme, bürokrasi, kültür, aklınıza bile getiremeyeceğiniz, her türden şeyi. Bize düşman olan öğelere bile boyun eğdirdik. Yerleşik düzenden tutun da, düzen-karşıtına varıncaya dek, her şeye. Bu öğelerin hiçbiri değilse bile, pek azı oyuna getirildiklerinin ayırdına vardı. Başka bir deyişle, kendimize inanılmaz derecede karmaşık bir örgüt yarattık. Patron bunların tümünü kendi başına tek elden yarattı, savaştan sonra. Sanki Patron dev bir geminin dümenindeydi ve gemiyi yürütüyordu. Eğer tıpayı çekip çıkartacak olursa gemi batar. Yolcularıyla filan. Hepsi denizin dibini boylar gider de kimsenin ruhu bile duymaz."

Sözlerinin burasında sigarasını yaktı adam.

"Gene de, bu örgütün sınırları var. Yani, kralın ölümü. Kral ölünce krallık çöker. Anlıyorsunuz ya, krallık o tek adamın dehası tarafından kurulmuş ve sürdürülmüştü. Bana göre de o gizemli etken tarafından kurulmuş ve ayakta tutulmuş demektir bu. Patron ölecek olursa, her şeyin sonu gelecektir, çünkü bizim örgütümüz bir bürokrasi değil, doruğundaki tek bir zekâ tarafından, çok iyi kurulmuş bir makinedir. İşte örgütümüzün

gücü de, zayıflığı da buradan gelir. Ya da daha doğrusu, geliyordu. Patron'un ölmesi er veya geç örgütün parçalanmasına yol açacak ve alevlerin yuttuğu bir tanrısal konut, bir Valhalla gibi, bir basitlik denizine gömülecektir. Patron'dan sonra işin başına geçecek kimse yok. Örgüt dağılacak, görkemli bir saray yerle bir edilip bir toplu konut mahallesine dönüşecek. Değişmez ve tekdüze bir dünyaya. Ama belki de siz bunu yerinde bulabilirsiniz. Herkesin payına düşen filan gibi şeyler, demek istiyorum. Ama düşünün bir kez. Japonya'nın tümü, dağlarıyla, kıyı şeridiyle veya gölleriyle, dümdüz edilmiş, üzerine tekdüze konutlar, halk için yapılmış evler sıralanmış. Bu doğru bir şey olur muydu sizce?"

"Bilemeyeceğim," dedim. "Bu sorunuzun anlamı var mı, yok mu onu bile bilemeyeeğim."

"Akıllıca bir yanıt," dedi adam, parmaklarını kucağında kavuşturarak. Parmak uçları yavaş yavaş oynuyordu. "Tüm bu halk konutları konusu bildiğiniz gibi, sadece örnek olarak ortaya atılmıştır. Daha doğrusu, bizim örgütümüz iki öğeye bölünebilir. İleri giden bölüm ile ileri süren bölüm. Kuşkusuz başka etkenleri yöneten başka bölümler de vardır. Gene de kabataslak bölünmeyle örgütümüz bu iki bölümden oluşur. Öteki bölümler pek bir şey ifade etmez. Önden gelen bölüm, İrade'dir ve onu arkasından destekleyen ise Kazanç'tır. İnsanlar Patron'dan söz edince sadece Kazanç'ı düşünürler. Ve Patron ölünce de insanların pay isteyecekleri, sadece Kazanç'ı olacaktır. İrade'yi kimse istemez, çünkü onu anlayan yoktur. İşte burada paylaşılabilecek olanla paylaşılamayacak olanın gerçek anlamını görüyoruz. İrade paylaşılamaz, öylece aktarılır, ya da öylece yitirilir."

Adamın parmakları, kucağında hep aynı yavaş tempoyla kıpırdamayı sürdürüyordu. Bunun dışında ondaki hiçbir şey, ta başından beri, değişmemişti. Aynı bakış, aynı soğuk gözbebekleri, aynı dümdüz, ifadesiz surat. Bu surat tüm süre içinde hep aynı açıyla bana dönük kalmıştı.

"Nedir bu İrade?" diye sordum.

"Zamanı, mekânı ve olanağı yöneten bir kavram."

"Anlayamadım."

"Elbette. Pek az insan anlayabilir. Bunu sadece Patron, içgüdüleriyle kavrayabiliyordu. Hatta insan onun, bu anlayış gücünü bir yana itip yerine hepten devrim yaratan bir şey koyduğunu bile söyleyebilir. Sizin anlayacağınız sözlerle söyleyeyim, onunki, sermayeyi ve emeği kapsayan sermaye devrimiydi."

"Bir hayal ürünü."

"Tam tersi. Hayal ürünü olan, bilgiye ulaşmaktır asıl," diye araya girdi adam. "Size şimdi tüm söylediklerim sadece sözcüklerden ibaret, kabul ediyorum. Onları ne kadar değişik biçimlerde dile getirmeye çalışırsam çalışayım, Patron'un sahip olduğu İrade biçimini size hiçbir zaman anlatamam. Benim açıklamalarım sadece bu İrade ile benim aramda; sözcük düzeyinde bir karşılıklı ilişki olarak kalacaktır. Böylelikle bilginin reddedilmesi, dilin reddedilmesi anlamına gelecektir. Çünkü Batı hümanizmasının bu iki ana direği, kişisel bilgi ve evrimsel süreklilik, anlamını yitirince dil de anlamını yitirir. Bireyler için varlık, bildiğimiz biçimiyle, yok olur ve her şey kargaşaya dönüşür. Siz de kendi başınıza bir bütün olmaktan çıkıp sadece kargaşa olarak kalırsınız. Ve sadece siz olan kargaşa değil; sizin kargaşanız benim de kargaşamdır. Kısacası var olmak iletişimdir ve iletişim de var olmaktır."

Birdenbire oda soğuyuverdi ve içime anlatılmaz bir duygu doğdu, orada bir kenarda benim için güzel, sıcacık bir yatak hazırlanmış olduğu duygusu. Biri yorganın altından beni çağırıyordu.

Bir sanrı, kuşkusuz. Aylardan eylüldü. Dışarıda sayısız, binlerce cırcırböceği cırlayıp duruyordu.

"Sizin kuşağın, altmışların sonunda geçirdiği ya da en azından geçirmeye çabaladığı bilinçlenme, tam ve geri dönülmez bir başarısızlıkla sonuçlandı çünkü kökleri hâlâ, bireysellikteydi. Yani sadece bilinçlenmeyi genişletmek girişimi ki, bireyselde hiçbir nicel ya da nitelik açısından değişimi gerçekleştirmeden, böyle bir girişim zaten daha başlangıçta etkisiz kalmaya hükümlüydü. İşte basitlikten kastettiğim de, bu. Bunu sizin anlamanızı nasıl sağlayabilirim ki? İlle de anlamanızı beklemiyorum ya. Sadece dürüst ve açık konuşmaya çabalıyorum, o kadar."

"Size daha önce verdiğim o resme gelince," dedi adam. "O, ABD ordusu tıbbi kayıtlarındaki bir resmin kopyasıdır. 27 temmuz 1946 tarihlidir resim, bizzat Patron tarafından, hekimlerin isteği üzerine çizilmiş. Onun sanrı deneyimlerini belgelemekte kullanılacak bir halka olarak. Gerçekten, tıbbi kayıtlara bakılırsa, bu koyunlar Patron'un sanrılarında, dikkat çekecek kadar sık aralıklarla boy göstermektedir. Sayısal olarak belirtmek gerekirse koyun, sanrılarının yaklaşık yüzde sekseninde ya da beş sanrıdan dördünde var. Ve öyle, rastgele bir koyun değil. Bu, sırtında yıldızı bulunan kahverengi koyun.

İşte böylece Patron çakmağın üzerinde de kazılı olan bu koyunu 1936'dan itibaren kendi kişisel arması olarak kullanmaya başladı. Sanırım bu koyunun tıbbi kayıtlardaki koyunun eşi olduğunu siz de fark etmişsinizdir. Bu da gene sizin fotoğraftakinin eşidir. Çok ilginç, sizce de öyle değil mi?"

"Sadece rastlantı işte" deyiverdim. Soğukkanlı görünmek istemiştim ama sanırım başaramamıştım.

"Dahası da var," diye sözlerini sürdürdü adam. "Patron, evcil olsun, yabani olsun, koyunlar konusunda bulabileceği tüm kaynakları toplayan, pek meraklı bir koleksiyoncuydu. Haftada bir kez, o hafta Japonya'da yayımlanmış olan her dergi ve gazeteden kesilmiş olan, koyunlarla ilgili yazıları uzun uzadıya gözden geçirirdi. Ben de bu işte ona her zaman yardım ederdim. Patron, bu koyun kupürleri konusunda pek titizdi. Belirli bir şey arıyor gibiydi. Ve Patron hastalandığından beri, bu işi ben üstlendim. Ve bu araştırmaya da yavaş yavaş ilgi duymaya başladım. Neyin gün ışığına çıkabileceğini kim bilir? İşte siz de sahneye böylece girmiş oldunuz. Siz ve koyunlarınız. Ne yandan bakılırsa bakılsın, bir rastlantı olamaz bu."

Çakmağı elimde salladım. Pek hoş geliyordu ele. Ne fazla ağır, ne aşırı hafif. Dünyada böylesine kusursuz bir sıklet olduğunu düşünmek!..

"Peki sizce Patron neden ille de o koyunu bulmaya merak sarmıştı? Bir fikriniz var mı?"

"Hiçbir fikrim yok," dedim. "Patron'a sormak daha kolay olmaz mı?"

"Sorabilseydim sorardım. Patron, iki haftadır komada. Büyük bir olasılıkla da, bir daha kendine gelemeyecek. Ve Patron ölürse, sırtında yıldız bulunan koyunun esrarı da bir daha dirilmemek üzere, onunla birlikte gömülüp gidecek. Şunu iyi biliniz ki ben, bir kenarda durup sabırla bekleyecek biri değilim. Salt kendi kaybımdan ötürü değil. Herkesin çıkarını düşündüğümden."

Çakmağın kapağını açtım, alev çıkarmak için çaktım, sonra kapağı kapadım.

"Hiç kuşkum yok, tüm söylediklerimin bir sürü saçmalık olduğunu düşünmektesiniz. Gerçekten de sonunda saçmalık olduğu ortaya çıkabilir. Ama düşünün bir, bu, bize kalacak her şeyin toplamı da olabilir. Patron ölecek. O tek İrade, ölecek. Geriye kalan sadece sayıyla sayılabilecekler olacak. Başka hiçbir şey kalmayacak. İşte bunun içindir ki o koyunu bulmak istiyorum ben."

İlk kez, birkaç saniyeliğine gözlerini kapadı, bir an sustu. Sonra: "Bir varsayım öne sürebilirsem izninizle –sadece bir varsayım, başka bir şey değil ve sizin için hiç önemi yoksa eğer söylediğimi unutun– bizim şu koyunun, aslında, Patron'un İradesi'yle ilişkili olduğunu düşünmeden edemiyorum ben."

"Hayvan biçimli bisküvi gibi yani," dedim.

Adam duymamazlıktan geldi bu yorumumu.

"Büyük bir olasılıkla koyun, bir yolunu bulup Patron'un içine girmişti. Bu, herhalde 1936 yılında oldu. Kırkı aşkın yıl boyunca da Patron'da yaşadı. Orada, içeride, bir otlak bulmuş olmalı, bir kayın ormanı. Şu fotoğraftaki gibi. Ne dersiniz?"

"Son derece ilgi çekici bir varsayım," dedim.

"Özel bir koyun bu. Çok ö-z-e-l bir koyun hem de. Onu bulmak istiyorum ve bunun için de, sizin yardımınız gerekiyor bana."

"Peki bulunca ne yapmayı düşünüyorsunuz onu?"

"Hiçbir şey. Zaten belki de yapabileceğim hiçbir şey yok. İşlerin boyutu bana göre, elimden bir şey gelmeyecek kadar geniş. Tek isteğim sonunda tüm bunları gözlerimle görmek. Ve eğer bu koyunun herhangi bir isteği varsa, yerine getirmek için elimden gelen her şeyi yaparım. Nasıl olsa, Patron ölünce hayatımın hiçbir anlamı kalmayacak."

Bunun üzerine sustum. Fazlasıyla sustum. Sadece cırcırböcekleri hiç oralı olmadılar. Onlar ve bir de bahçede, bastırmakta olan alacakaranlıkta yapraklarını hışırdatan ağaçlar. Evin kendi de yürek paralayacak kadar sessizdi. Sanki ölüm tozları, önü alınamaz bir ölümü bulaştırma amacıyla havada uçuşuyor gibi. Patron'un kafasının içindeki otlağı gözümün önüne getirmeyi denedim. Sahipsiz ve unutulmuş bir otlak, otları kurumuş, koyunların hepsi gitmiş.

"Bir kez daha soruyorum size, bu fotoğrafı hangi yoldan elde ettiğinizi söyleyin bana."

"Söyleyemem," dedim.

Adam içini çekti. "Sizinle dürüst konuşmayı denedim. Bu yüzden ben de sizin bana dürüst davranacağınızı ummuştum."

"Konuşacak konumda değilim ben. Konuşacak olursam, fotoğrafı veren kişiye sorun çıkartabilir."

"Bu da demek oluyor ki," diye araya girdi adam, "koyunla ilgili olarak o kişinin başına dertler açılabileceğine inanmanız için haklı nedenleriniz var."

"Hiçbir haklı neden filan yok. Sadece önsezilerime güveniyorum. Sonunda bir çapanoğlu çıkabilir diye korkuyorum. Sizinle konuştuğumuz sürece bunu hissedegeldim çünkü. Bir yerlerde bir tuzak varmış gibi. Dilerseniz buna altıncı his deyin siz."

"Ve bu nedenle, konuşamıyorsunuz."

"Doğru," dedim. Ve biraz daha düşündükten sonra, sözlerimi sürdürdüm. "Bela çıkarmakta bir bakıma usta sayılırım. Başkalarının başına

iş açmakta üzerime olmadığına bahse girebilirim. Ömrüm boyunca işlerin sarpa sarmaması için elimden geleni yapmışımdır. Bu da sonunda daha çok sorun yaratmaktan öte bir işe yaramıyor. Hepsi aynı kapıya çıkıyor. Böylece durum içinden çıkılmaz hale geliyor. Ama bunu ne denli bilsem de, gene bir şey değişmiyor. Hiçbir şey başlangıçtaki gibi olamıyor. Sadece öyle görünüyor."

"Sizi anlayabildiğimi sanmıyorum."

"Söylemeye çalıştığım şu: basitlik dediğiniz, birçok biçime girebilir."

Dudaklarıma bir sigara götürüp, elimdeki çakmakla yaktım ve bir nefes çektim, biraz daha rahatlar gibi oldum.

"İstemiyorsanız konuşmak zorunda değilsiniz," dedi adam. "Ama ben, sizi koyunu aramaya göndereyim. İşte son anlaşmamız bu olsun. Bugünden başlayarak iki ay içinde koyunu bulmayı başaracak olursanız, ne isterseniz vererek sizi ödüllendirmeye hazırız. Ama eğer bulamayacak olursanız bu, hem sizin hem de şirketinizin sonu olacaktır. Anlaştık mı?"

"Seçeneğim var mı ki?" diye sordum. "Peki ya, her şeyden önce, böyle, sırtında yıldızı olan koyun hiç var olmamışsa?"

"Aynı kapıya çıkar. Sizin için de benim için de, sadece koyunu bulup bulamamak söz konusu. Arası yok. Durumu ortaya böyle koymak zorunda kaldığım için üzgünüm ama daha önce de söylediğim gibi, sizin iyiliğiniz için yapıyoruz bunu. Top sizin elinizde, bir an önce kaleyi bulmak için koşsanız iyi edersiniz. Sonunda kale filan olmadığı ortaya çıkacak olsa bile."

"Demek ki durum böyle?"

Adam cebinden şişkin bir zarf çıkartıp önüme koydu. "Giderlerinizi bununla karşılayın. Tükenirse bize bir haber salın. Bunun geldiği yerde daha çok var. Soracak bir şeyiniz?"

"Soru yok ama bir yorum var."

"O da?"

"Tüm bunlar aslına bakılırsa şimdiye dek işitmiş olduğum en inanılmaz, en gülünç masal, eninde sonunda. Gene de sizin ağzınızda bir gerçek tınısı kazanıyor ama bugün olanları birine anlatacak olsam inanırlar mı, hiç sanmıyorum."

Adam belli belirsiz dudaklarını büzdü. Gülümsemiş de olabilir. "Yarından tezi yok, işin peşindesiniz. Söylediğim gibi bugünden sonra iki ayınız var."

"Çetin bir görev. İki ay yeterli olmayabilir. Yani benden tüm dağ bayır dolaşıp tek bir koyunu bulmamı istiyorsunuz."

Adam dimdik suratıma baktı ve bir şey söylemedi. Kendimi bomboş bir havuz gibi hissetmeme yol açtı. Bir daha hiç kullanılamayabilecek pis, çatlak, boş bir kavanoz gibi. Gözünü kırpmadan tam otuz saniye bana öyle baktı. Sonra yavaş yavaş ağzını açtı.

"Gitme zamanınız geldi," dedi.

Gerçekten de öyle görünüyordu.

19

Limuzin ile sürücüsü, gene

"İşyerinize mi döneceksiniz? Yoksa başka bir yere mi gidiyorsunuz?" diye sordu sürücü. Beni getiren sürücüydü ama şimdi biraz daha yakın davranıyormuş gibiydi. İnsanlarla çabuk kaynaşabilen biriydi herhalde.

Gepgeniş arka koltukta kollarımı, bacaklarımı bir güzel gerdim ve nereye gitmem gerektiğini düşündüm. İşyerine dönmeye hiç niyetim yoktu. Zaten hâlâ izinde sayılırdım ve tüm bu olan bitenleri ortağıma hemen anlatacak değildim. Dosdoğru eve de gitmeyecektim. Şu sırada bana gereken, sıradan bir yerde, iki ayağı üzerinde, sıradan yürüyüşlü, bir sürü sıradan insandı.

"Şinyuku Garı, batı çıkışına," dedim

Şinyuku yönünde trafik hiç işlemiyordu, tıkanabildiğince tıkanmıştı. Akşam iş dönüşü saati de her zamanki sıkışıklığa eklenmişti. Bir noktayı geçince arabalar olduğu yere yapışmış, düpedüz kıpırdamaz olmuştu. İkide birde bir dalga arabalar boyunca esiyor, birkaç santim öne itiyordu. Dünyanın dönüş hızı geldi aklıma. Kafamda çarçabuk bir hesap yaptım ve bir lunaparktaki dönme dolabın hızından daha fazla olamayacak bir sayı buldum. Gerçekten bilemediğimiz pek çok şey var. Bir şeyler bildiğimizi düşünmemiz sadece bir hayal, bir sanı. Uzaydan gelenler beni durdurup sorsalar, "Söylesene arkadaş, dünya ekvatorda saatte kaç mil hızla dönüyor?" diye, kalakalırdım. Yahu, salının arkasından neden çarşambanın geldiğini bile aklım almıyor ki benim. Galaksilerarası bir alay konusu olurdum kesin.

Hem *Ve Durgun Akardı Don'*u hem *Karamazov Kardeşler'*i baştan sona üçer kez okumuşumdur. Bir zamanlar *İdeologie Germanica'*yı bile okumuştum, *Pi'*nin değerini de altı haneye dek, ezbere sayabilirim. Gene de alay konusu olur muydum? Belki de. O uzaylı kafalarıyla gülmekten çatlarlardı.

"Biraz müzik dinlemek ister miydiniz efendim?" diye sordu sürücü.

"İyi olur," dedim,

Ve bunun üzerine arabayı bir Chopin baladı doldurdu. Bir düğün töreninde, soyunma odasındaymışım gibi bir izlenime kapıldım.

"Bakar mısınız," diye sordum sürücüye, *"pi'*nin değerini biliyor musunuz?"

"Hani şu 3,14 zırıltısının mı, demek istemiştiniz?"

"Evet, ta kendisi. Kaç tane ondalık kesrini sayabilirsiniz?"

"Otuz iki haneye dek biliyorum" deyiverdi sürücü. "Bundan ötesi, şey..."

"Otuz iki hane?"

"Bir numarası var elbet, ama evet. Neden sordunuz?"

"Şey, öylesine işte," dedim, yıkılmıştım. "Boş verin."

Böylece limuzin, ancak on metre ilerleyebilirken, Chopin dinledik. Çevremizdeki arabalarda ve otobüslerde bulunanlar bizim canavar arabamıza ters ters bakıyorlardı. Bunca dikkatin hedefi olmak pek rahat bir şey değildi, içini göstermeyen camların ardında bile.

"Trafik berbat," dedim.

"Öyle ama nasıl gecenin ardından şafak geliyorsa, kesin o da bir zaman gelip rahatlayacak."

"Doğru da, sinirinizi bozmuyor mu sizin?"

"Elbette. Sinirleniyorum. Bozuluyorum. Özellikle de acelem varsa. Ama tüm bunları eğitimimizin bir parçası olarak görüyorum. Sinirlenmek yaşamdaki yolumuzu yitirmek demektir."

"Bu, trafik sıkışıklığının, deyim yerindeyse bir dinsel yorumu gibi geliyor kulağa."

"Ben Hıristiyanım. Kiliseye gitmem, ama her zaman Hıristiyan olmuşumdur."

"Öyle mi? Ben, Hıristiyan olmak ile ileri gelen bir sağcının sürücüsü olmak arasında hiçbir bağlantı göremiyorum."

"Patron saygıdeğer bir adamdır. Tanrı'dan sonra, tanımış olduğum en tanrısal kişi."

"Tanrı'yla tanışmış mıydınız?"

"Elbette. Her gece telefon ederim ona."

"Anlamadım?" diye kekeledim. Kafam gene karışmaya başlamıştı. "Herkes Tanrı'ya telefon edecek olsa, hatlar her zaman meşgul olmaz mı? Bilinmeyen numaraların öğle dolaylarında olduğu gibi?"

"Burada sorun yok. Tanrı sizinle birlikte olan varlıktır. Bu yüzden bir milyon kişi birden O'na telefon edecek olsa, O, aynı anda hepsiyle konuşabilir."

"Ben uzman değilim ama bu, dindar bir yorum sayılabilir mi? Yani, dinbilimi açısından, demek istiyorum."

"Ben köktenci sayılırım. Bu yüzden kiliseye gitmiyorum."

"Anlıyorum," dedim.

Limuzin elli metre ilerledi. Dudaklarıma bir sigara iliştirdim ve tam yakmak üzereydim ki, çakmağı hiç elimden bırakmamış olduğumu gördüm. Farkına varmadan, üzeri işlemeli gümüş Dupont çakmak elimde çıkmışım evden. Sanki onunla doğmuşum gibi doğal olarak avucuma yuvalanmış. Dengesi ve teması kusursuz. Birkaç saniye düşündükten sonra, artık benim olduğuna karar verdim. Bir iki çakmağın eksikliğini kim fark edecek ki? Kapağı birkaç kez açıp kapadım, yaktım ve çakmağı cebime koydum. Buna

karşılık bir şey vermiş olmak için de Bic tükenmezkalemimi kapıdaki cebe sokuverdim.

"Patron bana onu birkaç yıl önce vermişti," dedi sürücü birdenbire.

"Neyi vermişti size?"

"Tanrı'nın telefon numarasını."

Öyle yüksek sesle inledim ki başka her şeyi boğdu gitti. Ya ben aklımı kaçırıyordum ya da bunların alayı zırdeliydi.

"Sadece size mi söyledi, gizlice?"

"Evet, sadece bana, gizlice. Nazik bir beyefendidir kendisi. Onunla tanışmak ister miydiniz?"

"Mümkünse," dedim.

"İyi, o halde, numara, Tokyo 9-4-5-..."

"Bir saniye," dedim, telefon defterimle kalemimi cebimden çıkartarak. "Ama gerçekten, bana böyle numarayı vermenizin hiç sakıncası yok mu?"

"Elbette yok. Rastgele birine vermiyorum ki. Ve siz iyi bir insana benziyorsunuz."

"Şey, teşekkür ederim," dedim. "Ama Tanrı'yla hangi konuda konuşmam gerekiyor acaba? Ben Hıristiyan filan değilim ki?"

"Hiç sorun değil. Yapacağınız tek şey, zihninizi kurcalayan bir konu varsa veya canınızı sıkan bir şey oluyorsa onu açıkça anlatmanız. Ne denli önemsiz olduğuna inanırsanız inanın, Tanrı hiçbir zaman sıkılmaz ve yaptıklarınıza hiçbir zaman gülmez."

"Sağolun. Kendisini arayacağım."

"Ha, şöyle," dedi sürücü.

Şinyuku gökdelenleri gözüktüğünde trafik yavaş yavaş akmaya başladı. Yolun geri kalanında hiç konuşmadık.

20

Yazın sonu, sonbaharın başlangıcı

Limuzin gideceği yere vardığında, kentin üzerini soluk lavanta renkli bir alacakaranlık örtmüştü. Binalar arasında esen sert bir rüzgâr yazın sona erdiğinin haberini getiriyor, işten eve dönen kadınların eteklerini savuruyordu.

Ünlü bir otelin tepesine çıktım, geniş bara girip bir Heineken bira ısmarladım. Biranın gelmesi on dakika sürdü. Bu arada ben dirseğimi koltuğumun kol dayanacak yerine gömdüm, başımı elime dayadım ve gözlerimi yumdum. Aklıma hiçbir şey gelmedi. Gözlerim kapalı, yüzlerce perinin minicik süpürgeleriyle kafamı süpürdüklerini duyabiliyordum. Süpürüyor, süpürüyorlardı boşuna. Hiçbirinin aklına bir de faraş kullanmak gelmiyordu.

Biram sonunda gelebildiğinde, iki yudumda mideye indirdim. Sonra da birayla gelen fıstık tabağının hepsini yedim. Süpürme işi durmuştu.

Kasanın oradaki telefona gidip kız arkadaşımı, o güzel kulaklıyı aradım. Ama yerinde yoktu, benim evde de yoktu. Herhalde yemek yemeye çıkmış olacaktı. Hiç evde yemezdi.

Sonra eski karımı denedim. İkinci çaldırıştan sonra düşünüp almacı yerine koydum. Ne de olsa ona söyleyecek hiçbir şeyim yoktu ve budala yerine konmak da istemiyordum.

Bu ikisinden sonra, arayacak kimse kalmamıştı. Sokaklarda aylak aylak dolanan milyonluk bir kentin ortalık yerinde ol da sen, arayacak kimse bulama. Pes ettim, on yenliği cebe indirip kabinden çıktım. Sonra oradan geçen bir garsona iki Heineken daha ısmarladım.

Ve gün böylece sona erdi. Bu kadar amaçsız bir gün geçirdiğimi anımsamıyordum. Yazın son günü, peki ne işe yaramıştı ki? Dışarıda, erken bir sonbahar karanlığı her şeyin üzerini örtüyordu. Minicik sarı sokak

lambaları aşağıda her yanda seçiliyordu. Buradan bakıldığında, ayaklar altında çiğnenmeye hazır görünüyorlardı.

Biralar geldi. Bir tanesini hemen dikip bitirdim, sonra fıstık tabağını avucuma boşaltıp yemeğe başladım, teker teker. Otelin havuzundaki yüzme dersinden çıkmış orta yaşlı dört kadın, yan masada oturmuş, renkli kokteyllerini yudumlayarak çene çalıyorlardı. Yanımızda bir garson dimdik durmuş, esnemekten çeneleri ayrılacaktı neredeyse. Bir başka garson da, orta yaşlı bir Amerikalı çifte mönüyü açıklamaktaydı. Fıstıklar bitince üçüncü Heineken'ime geçtim. O da mideye inince, ellerimi ne yapacağımı bilemez oldum.

Levi's pantolonumun arka cebinden zarfı çıkardım, mührünü açtım ve on binerlik banknot destesini saymaya koyuldum. Para destesinden çok oyun kâğıtlarına benziyordu. Yarı yolda, parmaklarım yorulmaya başladı. Doksan altıya geldiğimde yaşlıca bir garson boş şişelerimi alırken, bir tane daha isteyip istemediğimi sordu. Başımla evet diyerek saymayı sürdürdüm. Yaptığım işle hiç mi hiç ilgilenmiş görünmedi.

Yüz elli tane banknot vardı. Yeni biram gelirken onları gene zarfa, zarfı da arka cebime tıktım. Gene tüm fıstık tabağını yedim ve o zaman aç olduğum kafama dank etti. Ama neden bu kadar acıkmıştım ki? Sabahtan beri sadece bir dilim meyveli kek yemiştim de ondan.

Garsonu çağırdım, peynirli salatalıklı bir sandviç ısmarladım. Cips koyma, turşuyu iki katı yap. Acaba tırnak makasları var mıydı? Elbette vardı. Otel barlarında aklınıza gelebilecek her şey bulunur. Hatta birinde, gerekmişti de, bir Fransızca-Japonca sözlük bile bulmuştum ben.

Bu birayı yavaşça içip, gece manzarasını seyrettim uzun uzun, tırnaklarımı kesip kül tablasına koyarak oyalandım. Gene manzaraya baktım, sonra tırnaklarımı törpüledim. İş kentte zaman öldürmeye gelince pekâlâ emekliler sınıfından olabiliyorum demek.

Tavana gömülü bir hoparlörden adım duyuldu. Önce adım gibi gelmedi kulağıma. Ancak birkaç saniye sonra adımı duymuş olduğum kafama dank etti, sonra da yavaş yavaş adımın benim adım olduğunu anladım.

Garson masama kordonsuz bir telefon getirdi.

"Planlarda biraz değişiklik oldu da," dedi bir yerlerden tanıdığım ses. "Patronun durumu ansızın kötüye döndü. Pek zamanı kalmadı, korkarım. Bu yüzden size verilen süreyi kısaltıyoruz."

"Ne kadara?"

"Bir aya. Daha fazla bekleyemeyeceğiz. Bir ay sonra o koyunu bulmadıysanız eğer, işiniz biter. Dönecek yer bulamazsınız."

Bir ay. Kafamda tarttım. Ama kafam, zaman kavramlarıyla uğraşmanın ötesine geçmişti artık. Bir ay olmuş, iki ay olmuş, ne fark ederdi ki? Her şeyden önce de bir koyunu bulmanın ne kadar zaman alacağı konusunda kimin, herhangi bir fikri, bir ölçütü olabilirdi ki? "Beni burada bulacağınızı nasıl bildiniz?" diye sordum,

"Pek çok şeyi biliriz biz," dedi adam.

"Bir koyunun nerede bulunacağı dışında," dedim.

"Tam üzerine bastınız," dedi adam. "Her ne halse, bir an önce başlayın, bakıyorum, fazlasıyla zaman yitirmişsiniz zaten. Nerede bulunduğunuzu iyice ölçüp tartmanız gerekirdi, köşeye sıkıştığınızda kendinizden başka suçlayacak kimseyi bulamazsınız."

Haksız da değildi. Hesabı ödemek için zarftaki ilk on bin yenliği kullandım. Aşağıda, sokakta insanlar hâlâ iki ayaklarının üstünde yürüyorlardı ama bu görüntü içimi rahatlatmıyordu artık.

21

Beş binde bir

Otel barından daireme döndüğümde, posta kutumda akşam gazetesiyle birlikte, üç tane de mektup buldum. Bankamdan bir hesap özeti, pek sıkıcı olacak gibi görünen bir partiye davetiye ve bir de, kullanılmış araba satıcısından bir ilan. Şöyle yazıyordu: "YAŞAMINIZA RENK KATIN – DAHA KALİTELİ BİR ARABAYA YÖNELİN." Teşekürler ama hayır, teşekkürler. Tüm zarfları bir araya getirip yırttım.

Buzdolabından bir meyve suyu alarak mutfak masasına oturdum. Masanın üstünde kız arkadaşımın bıraktığı bir pusula vardı: *Yemeğe çıktım. Saat dokuz buçukta dönerim.* Masanın üzerindeki dijital saat 9:30'u gösteriyordu. 9:31'e, sonra da 9:32'ye sıçramasını seyrettim.

Saati seyretmekten sıkılınca üstümü başımı çıkardım, duşa girdim, saçlarımı yıkadım. Banyoda dört ayrı marka şampuan ile üç ayrı marka saç durulama suyu vardı. Ne zaman süpermarkete gitse bir şeyler alır gelir, biriktirirdi. Banyoya adımını atmayagör, mutlaka yeni bir şey bulurdun. Dört ayrı marka tıraş sabunu ve beş tüp diş macunu saydım. Enikonu geniş bir ürün yelpazesi. Duştan çıkınca bir şortla bir tişört giydim. Garip bir günün sıkıntısı uçup gitmişti. Sonunda tazelenmişim gibi bir duyguya kapıldım...

Saat on buçukta, elinde alışveriş torbasıyla süpermarketten döndü. Torbada üç tane sırt yıkama fırçası, bir kutu ataş ve iyi soğutulmuş altılık kutu bira vardı. Ben de bir bira daha içtim.

"Koyunlar konusundaymış," dedim.

"Söylememiş miydim sana?"

Buzdolabından sosis çıkardım, tavada kızartıp önümüze koydum, yiyelim diye. Üçünü ben yedim, ikisini o. Mutfak penceresinden içeri serin

bir rüzgâr giriyordu.

Ona işyerimde olanları anlattım; limuzinle gidişimi, malikâneyi, çelik bakışlı sekreteri, kan pıhtısını ve sırtında yıldızı bulunan, iriyarı koyunu anlatım. Hiç susmamacasına konuşuyordum. Konuşmam bittiğinde saat on biri bulmuştu.

Tüm bu söylenenlere ve yapılanlara, hiç mi hiç şaşırmış gözükmedi. Dinlerken kulaklarını temizliyor, ara sıra da esniyordu.

"Peki, ne zaman gidiyorsun?"

"Gitmek mi?"

"Koyunu bulmak zorundasın, değil mi?"

Yüzüne baktım, ikinci biramın kutusunun açma halkası hâlâ parmağımda. "Hiçbir yere gitmiyorum," dedim.

"Ama gitmezsen başın büyük derde girer."

"Pek sayılmaz. Zaten şirketten ayrılmayı tasarlıyordum. Nasıl olsa beni geçindirecek bir iş bulurum her zaman, kim engel olmaya kalkışırsa kalkışsın. İşin ucunda ölüm yok ya. Daha neler!"

Kutudan yeni bir kulak temizleme pamuğu çıkardı ve bir süre elinde oynadı. "Ama aslında çok basit bir iş. Tek yapacağın şey, bir koyunu bulmak, değil mi? Eğlenceli olur herhalde."

"Kimsenin bir şey bulacağı filan yok. Hokkaido senin sandığından çok daha büyük bir ada. Koyunlar dersen, mutlaka yüz binlerce olmalı. İçlerinden tek bir koyunu nasıl arayıp bulacaksın? Olanaksız. Koyunun sırtında bir yıldız işareti olsa bile."

"Sen ona beş bin koyun de."

"Beş bin mi?"

"Hokkaido'daki koyun sayısı. 1947'de, Hokkaido'da iki yüz yetmiş bin koyun varmış ama şimdi sadece beş bin kalmış."

"Sen bunu nereden bilebiliyorsun peki?"

"Sen çıktıktan sonra kitaplığa gittim de, araştırıp öğrendim."

Derin derin iç geçirdim. "Her şeyi bilirsin, değil mi?"

"Pek sayılmaz. Bilmediklerim çok daha fazla."

Homurdandım. Sonra ikinci bir bira açıp aramızda bölüştürdüm.

"Her ne halse. Hokkaido'da sadece beş bin koyun varmış. Hükümetin gözlemlerine göre. Ne dersin buna? Birazcık olsun için rahatlamadı mı?"

"Aynı şey," dedim. "Ha beş bin koyun olmuş, ha iki yüz yetmiş bin koyun olmuş, pek fark etmez ki. Sorun gene de o uçsuz bucaksız alanlarda tek bir koyunu bulmak. Üstüne üstlük, elimizde başlayabilmemiz için bir ipucu da yok."

"İpucumuzun olmadığı doğru değil. Her şeyden önce, fotoğraf var ya. Sonra da, oradaki arkadaşın var, değil mi? Şöyle veya böyle, nasıl olsa bir şey bulabilirsin."

"Her ikisi de ipucu olarak son derece belirsiz. Fotoğraftaki manzara pek sıradan bir yer ve Fare'nin mektubundaki posta damgasını bile okuyamıyorsun!"

O birasını içti, ben biramı içtim.

"Koyunları sevmez misin?" diye sordu.

"Koyunları severim evet."

Gene aklım karışmaya başlıyordu.

"Üstelik," diye sözlerimi sürdürdüm. "Ben kararımı vermiş bulunuyorum zaten. Yani, gitmeyeceğim." Kendi kendimi inandırmak

istiyordum ama ağzımdan çıkan sözler doğru değildi.

"Bir kahveye ne dersin?"

"İyi olur," dedim.

Bira kutularını ve bardaklarını kaldırıp çaydanlığı ocağa koydu. Sonra da suyun kaynamasını beklerken, yan odada bir kaset dinledi. Johnny Rivers söylüyordu. Önce "Geceyarısı Özel", ardından "Git Öteye Beethoven". Sonra da "Gizli Polis Ajanı". Çaydanlık ıslık çalınca, kahveyi yaptı, "Johnny B. Goode"u da söyleyerek. Ben de bu arada akşam gazetesini okuyordum hep. Pek sevimli bir aile sahnesi. Eğer şu koyun konusu olmasaydı kendimi pek mutlu sayabilirdim.

Teyp bir yandan dönerken, biz de kahvemizi içtik, aynı zamanda da konuşmadan bir şeyler atıştırdık. Ben gene akşam gazetesine döndüm. Bitirince, yeniden okumaya başladım. Şurada bir hükümet darbesi, burada ölen bir film yıldızı, beride çeşitli numaralar yapmayı öğrenmiş olan bir kedi: benimle ilgisi olan pek bir şey yok. Bir yandan şarkı söylemeyi sürdüren Johnny Rivers'in umurunda bile değildi. Teyp sona erdiğinde gazeteyi katladım ve ona baktım.

"Bir türlü karar veremiyorum. Belki de hiçbir şey yapmamaktansa bir şey yapmak yeğdir demekle sen haklısın. Sonunda boşa çıksa bile en azından koyunu aramış olacağız. Öte yandan, emir almaktan, tehdit edilmekten ve itilip kakılmaktan hoşlanmam."

"Az veya çok, herkes her zaman emir alır, tehdit edilir ve itilip kakılır. Belki de bundan iyisini bulamayabiliriz."

"Belki de bulamayabiliriz, evet," dedim bir an duraksadıktan sonra.

Hiçbir şey demedi ve yeniden kulaklarını temizlemeye koyuldu. Upuzun saçlarının arasından etli kulakmemeleri gözüküyordu zaman zaman.

"Şu sırada Hokkaido çok güzeldir. Çok turist olmaz, hava iyidir. Üstelik koyunların da hepsi ortalığa dökülmüştür. İdeal mevsim."

"Sanırım."

"Eğer," diye söze başladı son bisküviyi kemirirken, "beni de yanında götürmek istersen, sana yardımım dokunabilirdi kuşkusuz."

"Neden bu koyun avına kadar bu kadar taktın sen?"

"Çünkü koyunu kendim görmek istiyorum da ondan."

"Ama neden o tek pis koyun yüzünden başımı belaya sokup kafamı kırdırayım ki? Üstüne üstlük seni de bu belaya sürükleyeyim?"

"Umurumda değil. Senin belan benim belam demektir," dedi şirin şirin gülümseyerek. "Sana takılmışım işte."

"Sağol."

"Söyleyebileceğin tek şey bu mu?"

Gazeteyi masanın bir köşesine ittim. Pencereden giren hafif esinti, sigaramın dumanını bir yerlere sürüp götürdü.

"Doğruyu söylemem gerekirse, tüm bu işte, bana göre, yerli yerine oturmayan bir şeyler var. Bir yerlerde bir tuzak kurulmuş sanki."

"Ne gibi?"

"Her şey gibi, ama her şey gibi," dedim. "Tüm bunlar o kadar saçma ki, ama gene de hepsinde üzücü bir belirginlik var ve yapbozun parçaları yerine pek güzel oturuyor. Hiç iyi bir duygu değil, hiç."

Bir an sustu, masadan bir lastik bant alıp oynamaya koyuldu.

"Ama senin şu arkadaşın zaten boğazına dek belaya batmış durumda değil mi? Öyle olmasaydı neden bunca zahmete girsindi sana fotoğrafı göndermek için?"

Buna diyecek sözüm yoktu, beni fena yakalamıştı. Ben tüm kâğıtlarımı masaya yaymıştım, o da her birini bir kozla almıştı işte. Düpedüz içimi

okumuştu.

"Gerçekten de yapılması gerektiğini düşünüyorum ben. O koyunu bulacağız, göreceksin," dedi gülerek.

Kulak temizleme törenini tamamladı ve kulak temizleme pamuklarını bir kâğıda sarıp attı. Sonra bir lastik bant alıp saçlarını kulaklarının arkasından bağladı.

"Haydi yatalım," dedi.

22

Pazar günü pikniği

Saat dokuzda boş bir yatakta uyandım. Pusula filan yok. Sadece leğenin yanında kurumakta olan mendili ve çamaşırı. Herhalde yemek yemeğe çıkmış olmalı, dedim, sonra da evine gitmiştir.

Buzdolabından portakal suyu aldım ve üç günlük ekmeği kızartma makinesine koydum. Kireç tadındaydı.

Mutfak penceresinden komşunun zakkumunu görebiliyordum. Uzaklarda biri piyano çalışması yapıyordu. Bir asansörün çıkıp inmesi gibi geliyordu piyanonun sesi. Bir telefon direğinde, üç tombul akılsız güvercin, bıcırdaşıyordu. Herhalde zihinlerini kurcalayan bir şey vardı ki böyle susmak bilmiyorlardı. Belki de ayaklarındaki nasır yüzünden, kim bilir? Güvercinlerin bakış açısından, herhalde akılsız gibi görünen bendim.

Kızarmış ikinci dilim ekmeği mideye indirirken, güvercinler geride sadece telefon direğiyle zakkumu bırakarak, yok oldular.

Pazar sabahıydı. Gazetenin hafta sonu ekinde bir çitten atlayan bir at fotoğrafı vardı, renkli. Atın üstünde, başında siyah kasket, çirkin suratlı bir binici, orkide yetiştirirken nelerin yapılıp, nelerin yapılmaması gerektiğini uzun uzun anlatan yan sayfaya ters ters bakıyordu. Yüzlerce orkide türü varmış, her birinin de kendi öyküsü. Orkideler uğruna ölen hanedan üyeleri varmış. Orkidelerin silinmez bir kadercilik halesiyle kuşatılmış oldukları biliniyormuş. Ve yazı böyle sürüp gidiyordu işte. Her şeyde, felsefe ve kader.

Artık koyunu aramak için gitmeye karar verdiğime göre, kalkıp hazırlanmaya başlamalıydım. O büyük yirminci yaş sınırımı aştığımdan bu yana, ilk kez böyle düşünüyor, hissediyordum. Bulaşıkları musluğun önüne yığdım, kedinin kahvaltısını verdim, sonra da siyah takım elbiseli adamın numarasını çevirdim. Altı çalıştan sonra, açtı.

"Sizi uyandırmadım umarım," dedim.

"O nasıl soru, çok erken kalkarım ben," dedi. "Ne vardı?"

"Hangi gazeteyi okursunuz?"

"Sekiz gazete, milli ve yerel. Ama yerel gazeteler ancak akşama doğru gelir."

"Ve baştan aşağı okursunuz, öyle mi?"

"İşimin gereğidir bu," dedi adam sabırla. "Ne oldu ki?"

"Pazar eklerini okur musunuz?"

"İster istemez, evet."

"Hafta sonu bölümündeki at fotoğrafını gördünüz mü?"

"Evet, at fotoğrafını gördüm."

"At ve binicisi tümüyle bambaşka şeyler düşünüyor gibi görünmüyorlar mı?"

Odaya almaçtan yayılan bir sessizlik doldu. Nefes sesi bile işitilmiyordu. İnsanın kulaklarını acıtacak kadar yaman bir sessizlikti bu.

"Beni bunun için mi aradınız?" diye sordu adam.

"Hayır, sadece konuşmak için. Biraz konuşmakta bir sakınca yok, değil mi?"

"Konuşacak başka konularımız var bizim. Örneğin koyunlar." Hafifçe öksürdü. "Beni bağışlayın ama benim sizin kadar boş zamanım yok. Lütfen bir an önce konuya gelebilir misiniz?"

"İşte sorun da bu ya," dedim. "Özetle şunu söyleyeyim, yarından tezi yok, o koyunu aramaya gidiyorum. Çok düşündüm ve sonunda buna karar verdim. Ama gene de kendimi ancak bu işi kendi keyfimce yaparken

görebiliyorum. Konuştuğum zaman da, keyfimin istediği gibi konuşurum. Yani demek istiyorum ki, eğer istersem, havadan sudan konuşmaya hakkım vardır. Her yaptığımın gözetim altında tutulmasından hoşlanmam ve bilinmedik kişiler tarafından oraya buraya güdülmekten de. İşte, söyleyeceklerim bu kadar."

"Anlaşılan siz nerede olduğunuzu, ne durumda bulunduğunuzu bilmiyorsunuz."

"Siz de ne durumda olduğunuzu bilmiyorsunuz. Şimdi dinleyin. Dün gece enine boyuna düşündüm ben. Ve aklıma geldi. Kendimi tehdit altında görmem için ne sebep var? Hemen hemen hiç. Karımdan ayrıldım. Bugün de işimden ayrılmayı düşünüyorum, dairem kira ve ne olacak diye kaygılanacağım eşyam da yok. Sahip olduklarıma gelince, belki bankada iki milyon yen kadar param var... Bir de kullanılmış arabam ve yaşı epey ilerlemiş bir kedim. Giysilerimin hepsi modası geçmiş şeyler, plaklarım da antika. Adımı duyurabilmiş değilim, toplum içinde güvenilirliğim yok, cinsel çekiciliğim yok, yeteneğim yok. Artık çok genç sayılmam ve her zaman sonradan pişman olacağım aptalca şeyler söylerim. Uzun sözün kısası, sizin deyiminizle söyleyeyim tümüyle sıradan, orta halli bir insanım. Yitirecek neyim var ki? Eğer sizin aklınıza bir şey geliyorsa, lütfen bana bir ipucu verin, neden vermiyorsunuz?"

Kısa bir sessizlik oldu. Bu arada ben, gömleğimin düğmesine takılmış ipliği çıkardım ve tükenmez kalemle bir not defterine on üç tane yıldız çizdim.

"Herkesin yitirmek istemediği bir şeyi vardır," diye söze başladı adam. "Siz dahil... Ve bizler de işte bu şeyi bulmakta uzmanlaşmış kişileriz. İnsanların ister istemez istekleriyle gururları arasında bir orta noktaları vardır. Her nesnenin bir ağırlık merkezi olması gerektiği gibi. İşte bu nokta, bizim mimleyebileceğim bir şeydir. Ancak yitirdikleri zaman insanlar onun bir zamanlar var olduğunu anlarlar." Duraksama. "Ama acele ediyorum galiba. Tüm bunlar sonra söylenecek. Şimdilik size şu kadarını söyleyeyim ki konuşmanız bir kulağımdan girip, diğerinden çıkmadı. İsteklerinizi göz önüne alacağım. Dilediğinizi yapabilirsiniz. Bir ay için, anlaşıldı mı?"

"Anlaşıldı," dedim.

"O halde, hoşça kalın."

Bunun üzerine telefon tık diye kapandı. Ağızda kötü bir tat bıraktı bu tık sesi. Bu tadı gidermek için otuz kez yatıp kalktım, otuz da şnav çektim, sonra üç gündür biriken bulaşıkları yıkadım. Tüm bunlar sayesinde neredeyse kendimi gene daha iyi hissediyordum. Ne de olsa hoş bir eylülün hoş bir pazarıydı bugün. Yaz çok gerilerde kalmış, neredeyse anımsanamayacak kadar eski bir anı olmuştu.

Temiz bir gömlekle, ketçap lekesi olmayan bir blucin giydim, uygun bir çift de çorap. Saçlarımı fırçaladım. Gene de on yedi yaşımdayken yaşadığım o pazar sabahı duygusunu geri getiremedim nedense. O halde başka ve yeni olan ne vardı ki? Galiba ben yaşadığım kadar yaşamıştım.

Sonra benim külüstür Volkswagen'i apartmanın park yerinden çıkartıp süpermarkete gittim, bir düzine kutu kedi maması, bir torba kedi kumu, yol için bir tıraş takımı ve çamaşır aldım. Krepçide tezgâha oturup tarçınlı bir krepi tatsız bir kahveyle mideye indirdim. Tezgâhın karşısındaki duvar, boydan boya aynaydı, kendi kendimi rahatça seyredebildim. Orada öyle oturup elimde yarısı yenmiş gözleme, yüzüme baktım. Başkalarının beni nasıl gördüğünü merak ettim. Elbette bunu bilmem olanaksızdı krepimi bitirip çıktım...

Gara yakın bir seyahat acentesi vardı, oradan Sapporo'ya ertesi gün için, iki uçak bileti aldım. Sonra gardaki mağazadan çadır bezinden bir sırt çantası ve bir yağmur şapkası aldım. Her defasında cebimdeki banknot destesinden bir on bin yenlik çıkarttım. Ne kadar banknot kullanırsam kullanayım, deste hiç de incelme belirtisi göstermiyordu. Sadece ben, yıpranmışlık belirtisi gösteriyordum. Dünyada bu tür de para vardır işte. Ona sahip olmak durumunuzu ağırlaştırır, harcamaksa sizi son derece üzer ve bitince de kendinizden nefret edersiniz. Ve kendinizden nefret ettiğinizde, canınız para harcamak ister. Ne var ki, para kalmamıştır, umut da.

Garın karşısında bir sıraya oturup iki sigara içerken, parayı düşünmemeye karar verdim. Gar meydanı pazar gezmesine çıkmaya hazırlanan aileler, genç çiftlerle doluydu.

Bunları ilgisizce seyrederken aklıma eski karımın giderken söylediği bir şey geldi, belki de çocuklarımız olsaydı iyi olurdu. Kuşkusuz benim yaşımda baba olmak akla yakın bir şeydi ama benim baba olmam. Aman Tanrım. Hangi çocuk benim gibi birini baba olarak isterdi ki?

Bir sigara daha içip kalabalığa karıştım, iki kolumda birer alışveriş torbası, süpermarketin park yerine gittim. Arabam getirilirken bir kitapçıya uğrayıp üç cep kitabı satın aldım. İki tane on bin yenlik daha gitti. Ceplerim bozuk parayla dolmuştu.

Daireme döndüğümde bütün bozuk paraları bir cam kavanoza boşaltıp yüzüme soğuk su çarptım. Kalktığımdan bu yana, sonsuz zaman geçmişti ama saate baktığımda daha öğle bile olmadığını gördüm.

Kız arkadaşım, öğleden sonra üçte döndü. Hardal rengi bir pantolonla, kareli bir gömlek giymiş, gözüne da koyu siyah bir güneş gözlüğü takmıştı. Omzunda, benimkine benzeyen büyük bir çadır bezi çanta asılıydı.

"Eşyamı aldım, gitmeye hazır halde geldim," dedi şişkin çantayı yere bırakırken. "Uzun bir yolculuk mu olacak?"

"Olursa hiç şaşmam."

Pencerenin önündeki kanepeye uzandı, güneş gözlüğünü çıkarmadan tavanı seyre daldı ve bir sigara içti. Gidip bir kül tablası getirdim, yanına oturdum. Saçlarını okşadım. Kedi de geldi kanepeye zıpladı, çenesiyle ön patilerini onun ayak bileklerine dayadı. Kız, içmekten sıkılınca, kalan sigarayı benim dudaklarıma aktardı.

"Yolculuğa çıkacağın için mutlu musun?" diye sordum.

"Hı-hı, çok mutluyum. Özellikle de seninle çıkacağım için."

"Biliyorsun, o koyunu bulamazsak dönecek yerimiz yok demektir. Ömrümüzün geri kalanını seyahat etmekle geçirmek zorunda kalabiliriz sonunda."

"Arkadaşın gibi mi?"

"Herhalde. Bir bakıma hepimiz aynı gemide sayılırız. Tek fark şu ki o, kendi öyle istediği için kaçıyor, bense sürükleniyorum başkaları tarafından."

Sigarayı tablada söndürdüm. Kedi başını kaldırıp esnedi, sonra gene eski duruşuna döndü.

"Eşyanı topladın mı?" diye sordu.

"Hayır. Daha başlamadım. Ama toplayacak fazla bir şeyim yok zaten. Birkaç kat giysi, sabun, havlu. Senin de bu kocaman çantaya ihtiyacın yok. Bir şey gerektiğinde oradan satın alabilirsin. Bol paramız var nasıl olsa..."

"Ben böyle seviyorum," dedi gene o pek sevimli gülüşüyle. "Kocaman bir çantayı yanımda sürüklemezsem kendimi yolculuğa çıkmış sayamam."

"Şaka ediyor olmalısın..."

Açık pencereden içeri tiz bir kuş çağrışı doldu, hiç işitmediğim bir çağrış. Yeni mevsimin yeni kuşu.

Kızın yanağına akşam güneşinin bir tutamı düştü. Beyaz bir bulutun pencerenin bir köşesinden öbürüne geçişini tembel tembel seyrettim. Çok uzun bir süre böyle kaldık.

"Bir şey mi oldu?" diye sordu.

"Nasıl anlatacağımı bilemiyorum ama şimdi ve buradanın gerçekten şimdi ve burada olduğunu bir türlü kafama yerleştiremiyorum işte. Ya da benim gerçekten ben olduğumu. Yerli yerine oturmuyor gibi. Hep böyledir zaten. Çok çok daha sonra her şey yerli yerine oturur ancak. Son on yıldır hep böyle oldu..."

"On yıldır mı?"

"Sonu gelmek bilmiyor işte. Hepsi bu."

Güldü ve kediyi alıp yere bıraktı. "Yapalım mı?"

Kanepenin üzerinde seviştik. Bir eskiciden satın almış olduğum sözde antika bir kanepe. Yüzünü dayarsan tarih kokusu alırsın. Kızın esnek gövdesi bu kokuyla kaynaştı. Yumuşak ve ılık, belli belirsiz bir anı gibi. Parmaklarımla saçını kenara çekip kulağından öptüm. Yer sarsıldı. O noktadan sonra zaman, sakin bir esinti gibi akmaya başladı.

Gömleğinin bütün düğmelerini çözdüm, vücudunu zevkle izlerken, memelerini avuçladım.

"Şimdi gerçekten yaşıyor işte," dedi.

"Sen mi?"

"Hımm, vücudum, tüm benliğim."

"Burada seninleyim işte," dedim. "Gerçekten canlıyım."

Ne kadar sessiz diye düşündüm. Çıt yok ortalıkta. Herhalde ikimizden başka herkes sonbaharın ilk pazarını kutlamak için bir yerlere gitmiş olmalı.

"Biliyor musun, bunu gerçekten seviyorum," diye fısıldadı.

"Mmmm."

"Sanki piknik yapıyoruz, o kadar güzel."

"Piknik mi?"

"Hıı."

Ellerimi sırtında kavuşturup ona sımsıkı sarıldım. Sonra burnumu perçemlerinin arasından sokup gene kulağından öptüm.

"Senin için çok uzun bir on yıl mıydı?" diye fısıldadı kulağıma, usulca.

"Yeterince uzun," dedim. "Çok çok uzun bir zaman. Neredeyse sonu gelmeyen. Ama ben hiçbir şeyi yapıp bitiremedim."

Başını kanepenin kolluğundan birazcık kaldırıp, gülümsedi. Daha önce bir yerlerde görmüş olduğum bir gülümsemeydi bu ama bir türlü, nerede ve kimin yüzünde gördüğümü çıkartamadım. Kadınlar çıplak olunca birbirlerine ürkütecek kadar benziyorlar. Bu, her zaman şaşırtıyor beni.

"Hadi gidip koyunu arayalım," dedi, gözleri kapalı. "Hele bir kez koyunu aramaya başlayalım, her şey yerli yerine oturacak. Göreceksin..."

Bir süre yüzüne baktım. Sonra kulaklarına. Bedenini, eski bir ölüdoğa tabloda olduğu gibi, yumuşacık bir akşam parıltısı kucaklamıştı.

23

Sınırlı ama sağlam düşünceler

Saat altıda giyindi, saçlarını tarayıp dişlerini fırçaladı, kolonyasını sürdü. Ben kanepede oturmuş, *Sherlock Holmes'ün Serüvenleri'*ni okuyordum. Öykü şöyle başlıyordu: "Yardımcım Watson düşünürken pek dar sınırlar içinde kalır ama dediği dediktir, düşüncesinden asla dönmez." Hiç de kötü bir başlangıç değil.

"Bu gece gecikeceğim, beni bekleme," dedi.

"İş mi?"

"Korkarım öyle. Aslında bugün izinliydim ama fazladan çalışmam gerekiyor. Bu yüzden, iş verdiler, yarından sonra gidiyorum ya..."

Çıktı, sonra da, bir iki saniye geçmeden kapı yeniden açıldı.

"Aklıma geldi de, biz yokken kedi ne olacak?" diye sordu.

"Sahi aklımdan tümüyle çıkmış o. Ama merak etme, bir çaresine bakarım ben."

Kediye süt ve peynirli kraker çıkardım. Dişleri öyle zayıflamıştı ki peyniri bin bir güçlükle yiyebildi.

Buzdolabında benim yiyebileceğim hiçbir şey yoktu, ben de bir kutu bira açıp televizyon seyrettim. Haberlerde de dikkati çekecek bir şey yok. Böyle pazar akşamlarında, hep hayvanat bahçesinden görüntüler verirler. Zürafaların, fillerin ve pandaların çaresizliğini seyrettim, sonra televizyonu kapatıp telefonu aldım elime.

"Kedim için aradım," dedim adama.

"Kediniz mi?"

"Evet, bir kedim var da."

"Ne olacak?"

"Şu olacak ki kediyi birisine bırakmadıkça hiçbir yere gidemem."

"Herhalde ona bakacak bir sürü hayvan bakımevi vardır."

"Ama o yaşlı ve nazik bünyeli. Kafeste bir ay kalırsa hiç kuşkusuz işi biter."

Parmakların masanın üzerinde trampet çaldığını işitebiliyordum. "Eee?"

"Ona sizin bakmanızı istiyorum. Kocaman bahçeniz var, elbette bir kediye bakabilirsiniz."

"Söz konusu bile olamaz. Patron kedilerden nefret eder ve bahçe, kuşların çok sevdiği bir yer. Bir kedi bütün kuşları kovalamaya yeter."

"Patron zaten kendinde değil ki, hem kedinin de kuşları kovalayacak dermanı yok."

"Peki öyleyse. Yarın sabah saat onda kediyi almaya bir şoförü gönderirim."

"Kedi mamasıyla kedi kumunu ben hazırlarım. Sadece aynı marka mama yer, bu yüzden eğer bitecek olursa gene o markadan alın."

"Belki de lütfedip bu ayrıntıları sürücüye söylersiniz. Sanırım size önce de belirtmiştim, işi başından aşkın biriyim ben."

"İletişimi tek bir kanaldan sağlamak isterim de ondan. En azından sorumluluğun kimde olduğunu bilmem gerekir."

"Sorumluluk mu?"

"Başka bir deyişle, diyelim kedi ben yokken öldü, o zaman aranan koyunu bulsam bile, hiçbir şey alamazsınız benden."

"Hımm," dedi adam. "Haklısınız. Belki biraz dengesiz davranıyorsunuz ama gene de bir amatör için hiç de fena sayılmazsınız. Bunları yazacağım, onun için lütfen tane tane konuşunuz."

"Ona yağlı et vermeyin. Hepsini kusuyor. Dişleri kötü durumda, bu yüzden sert yiyecekler de yok. Sabahları süt ve kutuda kedi maması verilir, akşam bir avuç kurutulmuş balık veya et ya da peynirli kraker. Ayrıca lütfen kumunu her gün değiştirin. Kirlilikten hoşlanmaz. Sık sık ishal olur ama iki günde geçmezse veteriner ona ilaç verir."

Burada sustum, kulak kabarttım telefonda tükenmez kalem ucunun kâğıt üzerindeki gıcırtısını işiteyim diye.

"Kulakları pirelenmeye başladı," diye sürdürdüm sözlerimi, "bu yüzden, günde bir kez kulaklarını, zeytinyağına batırılmış biraz pamukla temizlemelisiniz. Bundan da hiç hoşlanmaz, direnir, bu yüzden, dikkat edin kulakzarını delmeyin sakın. Ayrıca eşyanızı tırmalamasını istemiyorsanız haftada bir kez tırnaklarını kesin. Bu iş için tırnak çıtçıtı yeter. Piresi yoktur eminim ama ne olur ne olmaz, ara sıra bir de pire banyosu yaptırırsanız iyi olur. Pire şampuanını herhangi bir hayvan mağazasından alabilirsiniz. Banyodan sonra onu havluyla iyice kurulamalı ve güzelce fırçalamalısınız, en sonra da saç kurutma aletiyle kurulayın. Yoksa üşütür."

Cızır cızır cızır. "Başka bir şey?"

"Bu kadar işte."

Adam aldığı notları bana okudu. Her şeyi kâğıda geçirmişti.

"Tamam mı?"

"Çok güzel."

"Peki öyleyse," dedi adam. Ve konuşma kesildi.

Ortalık kararmıştı bile. Cebime biraz bozuk para, sigaralarımı ve bir de çakmak koydum, lastik pabuçlarımı giydim ve dışarı çıktım. Yakındaki kafede, en son Johnson Kardeşler plağını dinlerken biramı içtim. Bill

Withers plağını dinlerken de piliç pirzolamı yedim. Kahvemi, Maynard Ferguson'un "Yıldız Savaşları"nı dinlerken içtim. Tüm bunlardan sonra hiçbir şey yememiş gibi oldum.

Kahve fincanımı götürdüler ve ben de pembe renkli umumi telefona üç tane on yenlik atıp ortağımın numarasını çevirdim... Telefonu, ilkokulda okuyan en büyük oğul açtı.

"İyi günler," dedim.

"İyi akşamlar oldu artık," diye düzeltti. Saatime baktım. Doğru ya, haklıydı.

Az sonra telefona ortağım geldi.

"Nasıl gitti?" diye sordu.

"Şimdi konuşabilir miyiz? Seni yemekten filan kaldırmadım ya?"

"Yemeğin ortasındayız ama zarar yok. Pek bir yemek de yoktu zaten, üstelik senin anlatacakların daha ilginç."

Siyah takım elbiseli adamla yaptığımız konuşmadan bölümler aktardım. Sonra, kocaman limuzini ve ölmek üzere olan Patron'u anlattım. Koyunlara değinmedim. Nasıl olsa inanmazdı, ayrıca fazlasıyla uzun ve karmaşık bir öyküydü. Bu da doğal olarak her şeyi büsbütün içinden çıkılmaz hale getirecekti.

"Ne demek istediğini anlayamıyorum," dedi ortağım.

"Çok gizli de ondan, anlarsın ya. Eğer duyulacak olursa, başına büyük dert açılabilir. Yani, ailenle filan demek istiyorum..." Böyle konuştum durdum, bir yandan da, dört odalı şık apartman dairesini, yüksek tansiyonlu karısını ve tombul yanaklı iki oğlunu anımsatarak.

"Anlıyorum."

"Şimdi, yarından tezi yok, bir yolculuğa çıkıyorum. Uzun bir yolculuk, sanırım. Bir ay, iki ay, üç ay, gerçekten bilemiyorum. Belki de Tokyo'ya hiç

dönmem."

"Şeyyy... Hımm."

"Şirketteki işleri bu yüzden senin üstlenmeni istiyorum. Ben çekiliyorum. Senin başına dert açmak istemem. Benim işim zaten bitmiş sayılır. Gerçi ortak bir serüvendi ama önemli rol zaten sendeydi. Ben orada sadece yan oyuncuydum."

"Ama orada bana gereklisin sen, bütün ayrıntılarla ilgilenmek için."

"Savaş hattını iyice pekiştir, eski durumuna geri dön. Tüm reklam ve basım işlerini iptal et. Orayı gene çeviri bürosuna dönüştür. Geçen gün senin de söylediğin gibi. Bir sekreteri alıkoy, sözleşmeli çalışanları sav başından. Artık onlara ihtiyacın yok. İki aylık tazminat verirsen hiç kimse yakınmaz. İşyerine gelince, daha küçük bir yere taşınabilirsin. Gerçi gelir azalacaktır ama giderler de öyle. Ve benim payım olmayınca seninki artacak, bu yüzden, zarara uğramazsın. Kimseyi de, böylesine sömürüyorum diye kaygılanmana gerek kalmaz, vergiler de daha az sorun olur. Senin için ideal bir durum olacaktır yani."

"Boşuna," dedi biraz sustuktan sonra. "İşe yaramaz, biliyorum, devam edemez."

"Pek iyi de olur, diyorum sana. Seninle birlikte pek güzel yürütmedik mi?.. Bu yüzden, biliyorum, hiç sorun çıkmayacak."

"Yürüttük çünkü ikimiz de işin içinde, birlikteydik. Benimse, kendi başıma yapmaya kalkıştığım hiçbir işin sonu gelmemiştir."

"Dinle beni. Ben işi genişletmekten söz etmiyorum. Sana işini sağlamlaştır diyorum. Endüstri devrimi öncesinde yapageldiğimiz çeviri işine dönmeni istiyorum. Seninle bir sekreter, ayrıca serbest çalıştıracağın, işi öğreteceğin beş altı kişi. Başaramaman için bir neden yok ortada."

Son on yenlik para da tık diye makineye düştü, telefona üç onluk daha attım.

"Ben sen değilim," dedi. "Sen kendi başına başarabiliyorsun. Benim için öyle olmuyor. Dert yanacağım ya da bana yeni yeni fikirler verecek biri olmadıkça hiçbir yere varamıyorum ben."

Elimle almacı kapatıp içimi çektim. Hep aynı terane. Kara keçi ak keçinin okunmamış mektubunu yer, ak keçi kara keçinin mektubunu yer...

"Alo, alo?" dedi ortağım.

"Dinliyorum," dedim.

Hattın diğer ucunda, iki oğlunun hangi kanalı izleyeceğiz diye kavga ettiklerini işitiyordum. "Çocuklarını düşün," dedim. Pek de doğru değildi ama oynayacak başka kozum kalmamıştı. "Sızlanma lüksün yok senin. Pes edersen, herkes için bitmiş olur. Eğer dünyaya meydan okumak istiyorsan, çocuk sahibi olmayacaksın. Kendini topla, işini sağlamlaştır, içkiyi bırak."

Uzun süre sesini çıkarmadı. Garson kız bana bir kül tablası getirdi. Elimle işaret edip bir bira daha istedim.

"Beni köşeye sıkıştırdın," diye konuştu yeniden. "Elimden geleni yapacağım. Hiç güvenim yok başaracağıma ama..."

Bardağıma bira doldurup bir yudum aldım. "Olur olur, merak etme. Altı yıl öncesini düşünsene. Ne para vardı ne çevre, ama işler pekâlâ da yürüdü, değil mi?" dedim.

"Demin de söyledim ya, işe ikimiz birlikte başladığımız için kendimi ne denli güvende hissediyordum bilemezsin," dedi ortağım.

"Seni gene ararım."

"Hımm."

"Her şey için teşekkürler. Tüm bu süre, her şey çok güzeldi," dedim.

"Yapacağın işi bitirip Tokyo'ya dönünce gene birlikte bir iş kuralım."

"Elbette."

Telefonu kapadım.

O da ben de biliyorduk, benim onunla yeniden iş yapma olasılığını. Altı yıl birlikte çalışın, siz de anlarsınız.

Biramı alıp masama döndüm.

İş sorunu gündemden çıkınca derin bir soluk aldım. Yavaş ama emin adımlarla durumu basitleştiriyordum. Doğduğum kenti yitirmiştim, ilkgençlik yaşlarımı yitirmiştim, karımı yitirmiştim, üç ay sonra yirmili yaşlarımı da yitirecektim. Altmış yaşıma geldiğimde benden geriye ne kalacaktı düşünemiyordum. Böyle şeyler düşünülemez. Bir ay sonra bile neler olacağını kimse bilemez.

Evin yolunu tutup *Sherlock Holmes'*ümle yatağa girdim. Saat on birde ışığı söndürdüm ve derin bir uykuya dalmışım. Sabaha dek, deliksiz...

24

Ringa olsun adı

Sabah onda, denizaltı benzeri o gülünç otomobil, apartmanımın kapısında bekliyordu. Üçüncü kattaki penceremden, limuzin, denizaltıdan çok, ters konmuş bir madeni kurabiye keseceğini andırıyordu. Dev bir kurabiye yapabilirdin onunla, üç yüz çocuğun ancak iki haftada yiyebileceği. Kızla ben pencerenin pervazına oturarak aşağıdaki arabayı seyrettik.

Gök, şaşılacak kadar duruydu. Savaş öncesinin izlenimci bir filminden kalma bir gök. Tek bir bulut yok. Kapağı kesilmiş anıtsal bir göz gibi. İyice yükseklerde uçan bir helikopter minicik gözüküyordu.

Tüm pencereleri kapayıp kilitledim, buzdolabını fişten çektim, havagazını kapadım, kontrol ettim. Kuruyan çamaşırlar içeri alındı, yatak, örtüldü, kül tablaları yıkandı ve inanılmaz sayıda ilaç, musluğun yanına güzelce dizildi. Kira iki aylık peşin ödenmişti, gazete getirilmesin diye tembih edilmişti. Bir an burada geçirilmiş olan dört yıllık evlilik yaşamını düşündüm, karımla benim hiç sahip olmadığımız çocukları düşündüm.

Asansörün kapısı açıldı, kız bana seslendi, çelik kapıyı kapattım.

Sürücü bizi beklerken elinde kuru bir bez, ön camı özenle siliyordu. Hiçbir yerinde tek bir leke olmayan araba, güneşte yakıcı, cehennemi bir parıltıyla parlıyordu.

"Günaydın," dedi sürücü. İki gün önceki, dindar sürücünün ta kendisi.

"Günaydın," dedim ben de.

"Günaydın," dedi kız arkadaşım da.

Kedi onun kucağındaydı. Kedi mamasıyla kedi kumu torbasını da ben taşıyordum.

"Ne güzel hava, değil mi?" dedi sürücü, başını kaldırıp göğe bakarak. "Nasıl diyeyim, kristal duruluğunda bir hava."

Başımla onayladım.

"Böylesine duru olunca, herhalde Tanrı'dan gelen iletiler insanlara kolaylıkla ulaşabilir," diyecek oldum.

"Hiç de değil," dedi sürücü, sırıtarak. "Zaten her yerde Tanrı'dan iletiler var. Çiçeklerde, kayalarda, bulutlarda..."

"Ya arabalarda?"

"Arabaların içlerinde de."

"Ama arabaları fabrikalar yapıyor." Tam bana göre bir laf işte.

"Kim yaparsa yapsın. Gene de Tanrı'nın iradesi işleniyor içine."

"Kulak piresine olduğu gibi mi?" Kız arkadaşımın katkısı.

"Tıpkı havaya olduğu gibi," diye düzeltti sürücü.

"İyi öyleyse. Herhalde Suudi Arabistan'da yapılan arabalar da Allah'ın işi."

"Suudi Arabistan'da araba üretmiyorlar."

"Gerçekten mi?" Gene ben.

"Gerçekten."

"Peki ya Suudi Arabistan'a satılmak üzere Amerika'da yapılan arabalar ne oluyor? Onlar hangi tanrının işi?" diye sordu kız arkadaşım.

Zor bir soru.

Ona, "Şimdi bırak bunları," diye bir cankurtaran simidi attım ortaya.

"Şirin kedi, ha?" dedi sürücü de, rahatlamış.

Kedinin şirinlikle uzaktan yakından ilgisi yoktu. Daha çok, terazinin diğer kefesinde ağır basıyordu; postu eskimiş, tüyleri dökülmüş bir halı gibi eprimişti; kuyruğunun ucu altmış derecelik bir açıyla eğrilmiş, dişleri sararmıştı, sağ gözünden, üç yıllık bir yara nedeniyle, irin akıyordu. Öyle ki artık pek göremez olmuştu. Bir lastik pabucu bir patatesten ayırt edebilip edemeyeceği bile kuşku götürürdü. Tabanları nasır tutmuştu, kulaklarında kulak piresi vardı ve salt yaşlılıktan, günde en az yirmi kez osuruyordu. Karım onu parkta bir kanepenin altında bulup eve getirdiği gün güzel, genç bir erkek kediydi. Ama son iki yıl içinde hızla tepetaklak gidiyordu. Ayrıca, bir adı da yoktu. Adının olmaması kedinin acıklı yaşamını büsbütün acınacak hale getiriyor muydu acaba, bu konuda hiçbir fikrim yoktu.

"Gel pisi pisi," dedi sürücü, elini uzatmadan. "Adı ne bunun?"

"Adı yok."

"O zaman nasıl çağırırsınız arkadaşı?"

"Çağırmam," dedim. "Oradadır işte."

"Ama orada oturan bir çamur topağı değil ya bu. Kendi iradesiyle geziniyor, öyle değil mi? Kendi kendine kıpırdayan bir şeyin adının olmaması gerçekten garip görünüyor."

"Ringa balıkları da kendi iradeleriyle yüzerler, ama kimse onlara ad takmaz..."

"Öyle ama, her şeyden önce, ringa balıklarıyla insanlar arasında duygusal bir bağ yoktur. Üstelik, adlarını duysalar bile, anlamazlardı ki onlar."

"Demek ki sadece kendi iradeleriyle kıpırdanan ve insanlarla duygularını paylaşan hayvanlar değil, aynı zamanda görme ve işitme duyusu olanlar ad taşımaya hak kazanıyorlar öyle mi?"

"İşte tam üstüne bastınız," dedi sürücü memnun, başıyla tekrar tekrar onaylayarak. "Ne dersiniz? Hadi bakalım şu küçük delikanlıya bir isim bulun desem size?"

"Benim için hiç fark etmez. Ama nasıl bir isim?"

"Ringa nasıl? Yani az önce ona ringa balığıymış gibi davranıyordunuz da."

"Fena değil," dedim.

"Gördünüz mü?" dedi sürücü.

"Sen ne diyorsun?" diye sordum kız arkadaşıma.

"Fena değil," dedi. "Yerin ve göğün yaradılışına tanık olmak gibi bir şey."

"Hadi Ringa olsun," dedim.

"Gel, Ringa," dedi sürücü. Kediyi kucağına alarak. Kedi ürktü, sürücünün başparmağını ısırdı, sonra osurdu.

Sürücü bizi havaalanına götürdü. Kedi önde, sürücünün yanında sessiz sakin, ara sıra osurarak oturuyordu. Sürücü de bunu anlayalım diye ikide birde camı indiriyordu, havalandırmak için. Bu arada ben de sürücüye kedi hakkında tembihlerde, uyarılarda bulunuyordum durmadan. Kulakları nasıl temizlenecek, kedi kumu, koku gidericisi satan dükkânlar hangileri, ne kadar yiyecek verilecek, işte bunun gibi şeyler.

"Merak etmeyin," dedi sürücü. "Ona iyi bakarım ben. Ne de olsa isim babasıyım, biliyorsunuz ya."

Yollar şaşırtacak kadar boştu. Araba havaalanına, yumurtlamak için ırmak yukarı giden bir somon balığı hızıyla koştu.

"Neden gemilerin adı var da, uçakların yok?" diye sordum sürücüye. "Neden sadece 791 sayılı Uçuş ya da 326 sayılı Uçuş da *Çançiçeği* veya

Papatya değil?"

"Herhalde uçaklar gemilerden çok da onun için. Zincirleme üretim."

"Acaba? Pek çok gemi de zincirleme üretimle yapılıyor, belki de sayıları uçaklardan çok değildir."

"Gene de..." dedi sürücü, sonra birkaç saniye, sustu. "Gerçekçi olmak gerekirse her belediye otobüsüne de kimse isim koymaya kalkmaz."

"Bence her belediye otobüsünün bir adı olsaydı güzel olurdu," dedi kız arkadaşım.

"Ama o da yolcuları, binmek istedikleri otobüsü seçmeye yöneltmez miydi? Diyelim, Şinyuku'dan Sendagaya'ya gitmek için *Katıra* değil de *Antilopa* binerlerdi."

"Sen buna ne diyorsun?" diye sordum kız arkadaşıma.

"Hiç kuşkum yok *Katıra* binmeden önce iki kez düşünürdüm ben," dedi.

"Ama ne olur bir de *Katırın* zavallı sürücüsünü düşünsenize," diye sürücü, her yerdeki sürücüler adına konuştu. *"Katırın* sürücüsünün kabahati yok ki."

"Doğru söz," dedim ben.

"Belki de," dedi kız arkadaşım, "ama ben gene de Antilopa binerim."

"İşte görüyorsunuz," dedi sürücü. "Aynen böyle olurdu. Gemilere ad konmasına zincirleme üretim döneminden önce başlanmış, herkes buna alışmış. İlke olarak, atlara isim koymakla aynı kapıya çıkıyor. Bu yüzden at işlemi gören uçaklara da isim veriyorlar gerçekte. *Spirit of St. Louis* var, *Enola Gay* var. Biz iyice yerleşmiş, bilinçli bir isim koyma sisteminden söz ediyoruz burada."

"Bu da demektir ki yaşam bu konuda temel kavram."

"Tastamam öyle."

"Ve amaç, bu durumda isim verme konusunda sadece ikinci derecede önemli."

"Tastamam öyle. Sadece amaç açısından numaralama yeterli. Örnek ve tanık da Auschwitz'de Yahudilere yapılanlar."

"Buraya kadar çok iyi," dedim. "Bu yüzden, diyelim isim koymanın temeli, canlı şeylere duyulan bu bilinçli kimlik saptama ihtiyacıdır. O halde neden garların, parkların, beysbol stadyumlarının adı oluyor, onlar canlı değiller ki?"

"Neden mi? Çünkü garların adı olmasaydı kargaşa çıkardı."

"Hayır, amaçsal düzeyde konuşmuyoruz. Bana ilke açısından açıklamanızı bekliyorum."

Sürücü bunun üzerine ciddi ciddi düşündü, trafik lambasının yeşile döndüğünü gözden kaçırdı. Arkamızdaki römorklu araba, *Yedi Silahşor* filminin müziğini çalan kornasıyla uyardı bizi.

"Çünkü onlar değişemez de ondan sanırım. Örneğin sadece bir tane Şinyuku Garı vardır ve onun yerine Şibuya Garı'nı koyamayız. Bu değişemezlik demek, onların zincirleme üretim ürünü olmadığı anlamına geliyor. Bu iki noktada anlaştık mı?"

"Şinyuku Garı Ekoda'da olsaydı eğlenceli olurdu ama," dedi kız arkadaşım.

"Şinyuku Garı Ekoda'da olsaydı, o zaman Ekoda Garı olurdu," diyecek oldu sürücü.

"Ama gene de Odakyu hattıyla bağlantısı olacaktı."

"Biz gene asıl tartışma konumuza dönelim," dedim. "Eğer garlar değişebilir olsaydı ne anlama gelirdi ki bu? Örneğin eğer, tüm garlar zincirleme üretim ürünü, katlanabilir tipten binalar olsaydı ve Şinyuku Garı ile Tokyo Garı yer değiştirebilir olsalardı?"

"Çok basit. Şinyuku'da ise Şinyuku Garı olurdu, Tokyo'daysa da Tokyo Garı olurdu."

"Demek ki burada sözünü ettiğimiz elle tutulur bir nesnenin adı değil, bir işlevin adı. Bir rol. Amaç da bu değil mi?"

Sürücü sustu. Ne var ki, bu kez suskunluğu uzun sürmedi.

"Ne düşünüyorum biliyor musunuz? Belki de bu konuya biraz daha sıcak bakmamız gerektiğini düşünüyorum."

"Yani?"

"Yani demek istiyorum ki, şehirlerin; parkların, sokakların, garların, stadyumların ve sinemaların hepsinin isimleri var, değil mi? Hepsine, bir yerlere çakılı sabit olmak sakıncasına karşılık, bu sakıncayı hafifletmek için birer isim verilmiş."

Yepyeni bir kuram.

"Peki," dedim ben, "varsayalım ki, ben de bilincimi tümüyle kapattım ve hepten bir yere çakılıp kaldım, ben de değişik bir isim almaya hak kazanır mıydım o zaman?"

Sürücü, dikiz aynasında yüzüme bir göz attı. Kuşkulu bir bakış, bir tuzak kurmuşum gibi. "Çakılmak mı?"

"Diyelim ki olduğum yerde dondum kaldım ya da Uyuyan Güzel gibi bir şey oldum."

"Ama sizin zaten bir adınız var..."

"Bunda haklısınız," dedim. "Az kalsın unutuyordum."

Havaalanında uçuş kartlarımızı aldık ve sürücüye veda ettik. Bizi geçirmek için beklemek istedi ama daha uçağın kalkmasına bir buçuk saat vardı, bu yüzden çaresiz, ayrıldı.

"Gerçek bir karakter, adam," dedi kız.

"Sadece böylelerinin olduğu bir yer biliyorum ben," dedim. "Orada inekler cımbız arayarak dolaşıyorlar."

"'Pampalardaki Ev' gibi bir şey, desene."

"Belki de öyledir," dedim.

Havaalanının lokantasına girip erken bir öğle yemeği yedik. Ben fırında karides, o spagetti. 747'lerin ve Tristar'ların havalanışlarını ve ister istemez, yerçekimine kapılmış gibi süzülerek inişlerini seyrettim. Bu arada kız da yediği her bir spagetti çubuğunu kuşkuyla inceliyordu.

"Ben sanıyordum ki uçaklarda hep yemek verirler," diye homurdandı.

"Yok canım," derken, ağzımdaki sıcak karides lokmasını mideme indirmek için soğumasını bekliyordum. Tatsız ama sıcak. "Sadece uluslararası uçuşlarda yemek verilir. Daha uzun iç uçuşlarda da sana yiyecek bir şeyler verirler. Gene de pek bir şeye benziyor sayılmaz verdikleri."

"Peki ya film?"

"Ne gezer! Yahu zaten Sapporo'ya uçuş sadece bir saat."

"Öyleyse sana bir şey vermiyorlar demek."

"Hem de hiçbir şey. Koltuğunda oturuyor, kitabını okuyor ve gideceğin yere varıyorsun. Otobüsteki gibi."

"Ama trafik lambaları yok."

"Trafik lambaları yok."

"Vay canına," diyerek içini çekti. Çatalını bıraktı, spagettisinin yarısına dokunmamıştı.

"Ne var ki, oraya daha çabuk varıyorsun. Trenle gidersen on iki saat sürüyor."

"Peki arada artan zaman nereye gidiyor?"

Ben de yemeğimi yarıda bıraktım ve iki kahve ısmarladım. "Artan zaman mı?"

"Uçakların senin on saatini kurtardığını söyledin ya. O halde kurtarılan o fazla zaman nereye gitti?"

"Zaman bir yere gitmez. Sadece birikir. O biriken on saati dilediğimiz gibi kullanırız, Tokyo'da ya da Sapporo'da. On saatte dört film görebilir, iki yemek yiyebilirdik, her neyse işte. Tamam mı?"

"Peki, ya sinemaya gitmek ya da yemek yemek istemiyorsam ne olacak?"

"O senin sorunun. Zamanın sorunu değil."

Aprondaki 747'lerin tıknaz gövdelerini seyrediyorken dudaklarını ısırdı. 747'ler bana eskiden yaşadığım mahalledeki şişman, çirkin bir ihtiyar kadını anımsatır sürekli. Kocaman, sarkık göğüsler, şişmiş bacaklar, kırış kırış, kurumuş gerdan. Havaalanı, bu yaşlı kadınlar için biçilmiş kaftan, bir toplanma yeri. Düzinelercesi, birbiri ardına, bir geliyor, bir gidiyor. Pilotlarla hostesler, lobide başlar yukarıda, oradan oraya gider gelirlerken, garip bir biçimde uçakları andırıyorlardı, küçük kızların kâğıt bebekleri gibi. Elimde olmadan düşündüm, DC-7 ve Friendship-7 günlerine nasıl da hiç benzemediklerini, ama belki de benziyorlardı.

"Peki," diye sürdürdü konuşmasını, "zaman genişler mi?"

"Hayır, zaman genişlemez," diye karşılık verdim. Konuşmuş-tum ama sesim kulağıma neden kendi sesim gibi çalınmamıştı? Öksürdüm ve kahvemi içtim. "Zaman genişlemez."

"Ama zaman gerçekte artıyor, öyle değil mi? Saatlerin birbirine eklendiğini sen kendin söyledin."

"Çünkü oradan oraya gitmek için gereken zaman azalıyor da ondan. Ama toplam zaman değişmiyor. Sadece sen daha çok film seyredebiliyorsun."

"Eğer film seyretmek istiyorsan," diye ekledi.

Sapporo'ya varır varmaz, iki film birden gördük gerçekten de.

VII

Yunus Oteli Olayı

25

Yolculuk sinemada noktalanıyor, oradan Yunus Oteli'ne

Uçuş süresince, pencere kenarında oturup aşağısını, manzarayı seyretti. Ben de yanında oturup *Sherlock Holmes'ün Serüvenleri* kitabımı okudum. Gökte tek bir bulut yok, uçak hep, yeryüzüne düşen kendi gölgesinin üzerinde uçtu. Daha doğrusu, biz uçağın içinde olduğumuza göre, gölgelerimiz de dağların ovaların üzerinden kayıp giden uçağın içinde göründü. Bu da bir bakıma bizim yeryüzüne nakşedildiğimiz anlamına gelebilirdi.

"O adamdan gerçekten hoşlandım ben," dedi portakal suyunu içtikten sonra.

"Hangi o adam?"

"Sürücü?"

"Hımm," dedim. "Ben de hoşlandım ondan."

"Ne de güzel isim, 'Ringa'."

"Öyle. 'Ringa'."

"Neden bunca zaman kediye sen bir isim takmadın?"

"Neden sahi," diye şaştım. Sonra da koyun markalı çakmakla bir sigara yaktım. Düşündüm. "Galiba isimlerden hoşlanmıyorum da ondan. Aslında bana 'ben' ya da sana 'sen' veya bize 'biz', onlara da 'onlar' demenin ne sakıncası olduğunu anlamıyorum."

"Hmm," dedi. "'Biz' sözcüğü gerçekten hoşuma gitti ama. Bir Buzul Çağı tınısı da yok değil."

"Buzul Çağı mı?"

"'Güneye gidiyoruz' veya 'mamut avına çıktık' gibi ya da..."

Çitoze Havaalanı'nda dışarı çıktığımızda hava umduğumuzdan daha serindi. Ben tişörtümün üstüne bir kot gömlek geçirdim, o da bluzunun üstüne bir yün kazak giydi. Buralara sonbahar gelmişti bile, Tokyo'dan tam bir ay önce.

"Buzul Çağı'na girmeyiz umarım değil mi?" diye sordu, Sapporo'ya giden otobüste. "Sen mamut avlıyorsun, ben çocuk büyütüyorum."

"Kulağa pek hoş geliyor doğrusu."

Az sonra uyuyakaldı, beni otobüsün penceresinden yolun her iki yanında uzanarak, sonu gelmeyen sık orman manzaralarıyla baş başa bırakarak.

Şehre varır varmaz bir kahveye daldık.

"Hemen işe koyuluyoruz. En önemli adımlarımızı saptayalım," dedim. "İşbölümü yapacağız. Yani, ben fotoğraftaki manzaranın peşine düşeceğim. Sen de koyunun peşinden gideceksin. Böylece zaman kazanırız."

"Pek akla yakın."

"Her şey yolunda giderse," diye düzelttim. "En azından Hokkaido'daki belli başlı koyun çiftliklerini bulabilir ve koyun türleri üzerinde inceleme yapabilirsin. Aradığını herhalde hükümet kapısında veya yerel kitaplıkta bulabilirsin."

"Kitaplıkları severim," dedi.

"Memnun oldum."

Saatime baktım. Üç buçuk. "Yok, vakit geç olmuş. Yarın başlarız artık. Bugün yavaştan alıp, kalacak bir yer bulalım, yemek yiyelim, banyomuzu yapalım, biraz da uyuyalım."

"Bir film görseydik derim ben."

"Film mi?"

"Uçmakla o kadar zaman kazandık ya."

"Doğru söylüyorsun," dedim. Böylece, gözümüze ilk çarpan sinemaya daldık.

Gördüklerimiz, cinayet-korku filmleriydi. Kimsecikler yoktu. Ben, böylesine boş bir salona girmeyeli yıllar olmuştu. Vakit geçirmek için izleyicileri saydım. Bizimle birlikte, sekiz kişi. Filmlerde çok daha fazla oyuncu vardı.

Filmler irkiltici, tüyler ürperticiydi. Kükreyen MGM aslanının ardından, filmin tanıtım yazısını görür görmez arkanızı dönüp çıkmanızı gerektirecek türden filmler. Bu tür filmlerin hâlâ var olması şaşırtıcı bir şey.

Birincisi, doğaüstü bir temayı işliyordu. Kasabanın kilisesinin, tavanından sular damlayan rutubetli mahzeninde yaşayan şeytan, zayıf karakterli papazı parmağında dilediği gibi oynatarak kasabayı ele geçiriyor. Ama gerçek soru, her şeyden önce şeytanın kasabayı hangi amaçla ele geçirmek istediği sorusuydu. Kasaba hepi topu mısır tarlalarıyla çevrili yoksul birkaç mahalleden ibaretti çünkü.

Gene de şeytanda ille de burasını ele geçirmek gibi korkunç bir saplantı yer etmişti bir kez ve kasabadaki son insan, bir küçük kız, onun çekimine kapılmadı diye çok öfkelenmişti. Şeytan öfkelenince bedeni, yeşil pelte gibi tir tir titriyordu. Kabul etmek gerekir ki bu öfkede sevimli bir yön de yok değildi.

Önümüzde orta yaşlı bir adam sis düdüğü gibi horluyordu. Sağ uçta bir çift kendinden geçmiş, sevişiyordu. Arkada birisi sesli sesli gaz çıkardı. Orta yaşlı adamın horultusunu bir anlığına kesecek kadar yüksek sesle hem de. İki liseli kız kıkırdayarak güldüler.

Çağrışım oldu, aklıma Ringa geldi. Ve ancak o zaman. Gerçekten Tokyo'dan ayrıldığımızın ve Sapporo'da olduğumuzun bilincine varabildim.

Şaşılacak bir şey.

Bu düşünceler arasında, uyumuş gitmişim. Rüyamda o yeşil şeytanla karşılaştım ama hiç de sevimli değildi. Sessiz kaldı ve ben de sadece onun yaptığı kötülükleri izlemekle yetindim.

Bu arada film bitti, ışıklar yandı, uyandım. Seyircilerin her biri önceden kararlaştırılmışçasına, sırayla esnedi. Büfeye gidip ikimize dondurma aldım. Kaya gibi sertti, herhalde geçen yazdan kalmış olmalı.

"Film boyunca uyudun mu sen?"

"Hı-hı," dedim. "Nasıldı film?"

"Çok ilginç. Sonunda tüm kasaba havaya uçuyor."

"Vay canına."

Sinema ölü gibi sessizdi. Ya da daha doğrusu çevremizdeki her şey ölü gibi sessizdi. Hiç de alışılmış bir durum değil.

"Söylesene," dedi. "Sanki bedenin dünya değiştiriyormuş filan gibi gelmiyor mu sana da?"

Şimdi sözünü etmişti ya, gerçekten de öyle geliyordu.

Elimi tuttu. "Böyle duralım. Ürküyorum ben."

"Tamam."

"Böyle durmazsak başka bir yere götürebilirler bizi. İnanılmaz bir yere."

Sinema gene kararıp da bir sonraki film başlayınca, saçlarını yana çekip kulağından öptüm. "Yok bir şey. Korkma."

"Herhalde sen haklısın," dedi usulca. "Herhalde öyle, isimlerle filan uğraştık ya, bundan dolayı ürktüm işte."

Bunu izleyen bir buçuk saat boyunca, filmin başlamasından sona ermesine dek, karanlıkta öylece sessiz ve sakin, oturduk. Başını omzumdan hiç kaldırmadı. Omzum soluğuyla ısınıp, nemlendi.

Sinemadan çıktık ve günbatımında, kolumu omuzlarına atmış halde, yürüdük. Birbirimize hiç olmadığımız kadar yakın gibiydik. Gelen geçenlerin telaşı huzur veriyordu; gökte yıldızlar belli belirsiz parlamaya başlamıştı.

"Gerçekten doğru şehirde miyiz, ikimiz?" diye sordu.

Başımı kaldırıp göğe baktım. Kutupyıldızı doğru yerdeydi, ama nedense sahte bir Kutupyıldızı gibi duruyordu. Fazla büyük, fazla parlak.

"Bilmem ki," dedim.

"Bir şeyler yerinde değilmiş gibi geliyor da bana."

"Öyledir işte, yeni bir şehre gelmek. Bedenin kolay kolay alışamaz buna."

"Ama bir süre sonra, gerçekten alışıyorsun, değil mi?"

"İki üç gün sonra toparlanırsın," dedim.

Yürümekten yorulunca gördüğümüz ilk lokantaya daldık, fıçı birası içtik, somon balığı ve patates ısmarladık. Öylesine dalmıştık ama talihimiz varmış. Bira gerçekten nefis, yemek de güzeldi.

"Şimdi bakalım," dedim kahvelerimizi içtikten sonra, "ne dersin, yerleşecek bir yer bulalım mı artık?"

"Benim aklımda bir yer var zaten."

"Nasıl bir yer?"

"Boş ver. Sen otellerin listesini bul da, isimleri sırayla oku."

Bir garsondan rehberin sarı sayfalarını getirmesini istedim ve "Oteller, Pansiyonlar" bölümündeki isimleri okumaya başladım. Kırk isim okuduktan sonra, beni durdurdu.

"İşte bu."

"Hangisi?"

"Son okuduğun."

"Yunus Oteli," dedim.

"İşte orada kalıyoruz."

"Hiç işitmediğim bir yer."

"Ama kendimizi başka bir otele yerleşmiş göremiyorum."

Rehberi geri verdim, sonra Yunus Oteli'ne telefon ettim. Uyuşuk sesli bir adam yanıt verdi ve hem tek kişilik, hem çift kişilik boş odaları bulunduğunu söyledi. Peki tek ve çift kişilik odalardan başka tip odaları var mıydı? Hayır. Sadece tek ve çift kişilik odalar. Ben de, çift kişilik bir oda ayırttım. Fiyatı beklediğimden yüzde kırk ucuzdu.

Yunus Oteli, gittiğimiz sinemanın üç blok batısına ve bir blok güneyine düşüyordu. Küçük bir yer, hiçbir özelliği bulunmayan. Özelliksiz oluşu fizikötesi bir nitelikti. Ne neon lambaları, ne büyük bir panosu vardı, doğru dürüst bir girişi bile yoktu. Bir işyeri mutfağı girişini andıran camlı ön kapısının yanında üzerinde YUNUS OTELİ yazılı bir bakır levha vardı sadece. Bir yunus resmi bile yoktu.

İşte bizim Yunus Otelimiz burasıydı.

Gene de kız görür görmez buraya vurulmuş gibiydi.

"Hiç de fena otel değil, ha?" dedi.

"Fena değil mi?" diye sözlerini yineledim.

"Rahat, süsü püsü yok."

"Süsü püsü yok," diye yineledim gene. "Süs püs derken kuşkum yok; temiz çarşafları veya su kaçırmayan bir musluğu ya da çalışan bir havalandırmayı veya yumuşakça denebilecek bir tuvalet kâğıdını veya güneş çarpmasını engelleyecek perdeleri kastediyor olmalısın."

"Her zaman işlerin olumsuz yönüne bakıyorsun," diyerek güldü. "Zaten buraya turist olarak gelmedik biz."

Kapıyı açınca lobiyi sandığımdan daha büyük buldum. Ortasında rahat koltuklar ve büyük bir renkli TV vardı; bir yarışma programı açıktı. Görünürde kimsecikler yok.

Kapının iki yanındaki saksılarda büyük süs bitkilerinin yaprakları sararmış, kahverengiye dönüşmüştü. Orada durup her şeyi belleğime işledim. Lobi aslında ilk bakışta göründüğünden çok daha küçüktü. Geniş görünmüştü çünkü çok az eşyası vardı. Oturma takımı, sarkaçlı büyük bir saat ve bir de büyük renkli televizyon. Gittim aynaya ve saate yakından baktım. İkisi de şu veya bu olayın anısına sunulmuş armağanlardı. Saat yedi dakika geriydi: ayna, kafamı çarpık gösteriyordu.

Oturma takımı da otelin kendisi kadar yıpranmıştı neredeyse. Halı, sevimsiz bir turuncu renkteydi, ancak, güneşte iyice soldurduktan sonra bir hafta yağmur altında bırakıp sonra da küfleninceye dek bodruma atmakla elde edebileceğiniz bir turuncu renkli filmin ilk günlerinden kalma bir turuncuydu bu.

Daha dikkatle bakınca, saçları seyrelmiş orta yaşlı bir adam lobideki şezlonga, kurutulmuş balık gibi uzanmış, uyuyordu. Önce ölmüş sandım ama burnu kıpırdadı. Burun kemerinde gözlük izleri vardı ama gözlük ortalıkta yoktu. Demek ki televizyon izlerken uyuya kalmamıştı. Anlam veremedim.

Resepsiyon masasına yürüdüm, eğilip içeri baktım. Kimseler yok. Kız arkadaşım zile vurdu. Zil lobi boyunca çınladı.

Otuz saniye bekledik, hiçbir yanıt alamadık. Şezlongdaki adam kıpırdamadı bile.

Arkadaşım gene zile vurdu.

Şimdi şezlongdaki adam homurdandı. Kendi kendini suçlar gibi bir homurtu. Sonra gözlerini açtı ve boş boş bize baktı.

Kız üçüncü kez, daha hızlı vurdu zile.

Adam ayağa fırladı, ok gibi koştu. Beni ıskalayıp masanın arkasına geçti. Resepsiyon görevlisiymiş meğer.

"Ne yaptım ben," dedi. "Gerçekten de ne yaptım ben. Sizi beklerken uyuyakalmışım."

"Uyandırdığımız için özür dileriz," dedim.

"Önemli değil," dedi resepsiyon görevlisi. Bir kayıt defteriyle, tükenmez kalem çıkardı. Sol elinin küçük ve orta parmaklarının son boğumları eksikti.

Adımı karta yazdım ama sonra vazgeçip buruşturdum, cebime attım. İkinci bir kart aldım, uydurma bir isimle uydurma bir adres yazdım. Sıradan bir isimle adres ama o anda akla gelen bir isimle adres olarak hiç de fena sayılmaz. İşimi de emlakçı olarak belirttim.

Resepsiyon görevlisi telefonun yanında duran selüloit çerçeveli kalın gözlüğünü aldı ve doldurduğum kartı dikkatle inceledi.

"Suginami, Tokyo... 29 yaşında, emlakçı."

Cebimden kâğıt mendil çıkartıp parmaklarıma bulaşan mürekkebi sildim.

"İş için mi geldiniz?" diye sordu görevli.

"Eh, öyle sayılır," dedim.

"Kaç geceliğine?"

"Bir ay," dedim.

"Bir ay mı?" Bembeyaz, lekesiz bir resim kâğıdı bakışıyla baktı bana. "Tüm bir ay mı kalacaksınız burada?"

"Sakıncası mı var?"

"Hayır, şey, sakıncası yok elbette ama üç günlük parayı peşin alıyoruz biz."

Elimdeki çantayı yere bıraktım, yirmi tane on binlik banknot sayıp masasına bıraktım.

"Bu biterse daha da var," dedim.

Görevli, sol elinin üç parmağıyla banknotları alıp sağ eliyle saydı. Sonra bir makbuz yazdı. "Oda için özellikle istediğiniz bir şey var mı?"

"Asansörden uzak bir köşe oda, olabilirse..."

Görevli, arkasını döndü, asılı anahtarları uzun uzun inceledi. Neden sonra, 406 numaralı odayı seçti. Anahtarların hemen hemen hepsi yerinde duruyordu. Anlaşılan şu Yunus Oteli, pek işlek bir yermiş.

Görünürlerde belboy filan olmadığından eşyamızı asansöre kendimiz taşıdık. Kız arkadaşımın dediği gibi, süs püs yok. Asansör, ciğerlerinden hasta kocaman bir köpek gibi titriyordu.

"Uzun süre kalmak için, küçük, kendi halinde bir otel gibisi yoktur."

"Küçük, kendi halinde otel," hiç de fena bir cümle değil. Bir kadın moda dergisinin turizm sayfalarından alınma gibi. "Uzun bir yolculuğun ardından, küçük, kendi halinde oteliniz gibisi yoktur."

Bununla birlikte, küçük, kendi halinde otel odamızın kapısından girer girmez ilk yaptığım, bir terlik kapıp pencerenin pervazında yürüyen bir hamamböceğini ezmek oldu. Sonra da yatağın ayakucunda duran iki edep

yeri kılını alıp çöpe attım. Hokkaido'da bir hamamböceği görmek benim için yeni bir deneyim olmuştu. Bu arada kız da banyoyu dolduruyordu. Ve inanın bana, musluk çok gürültü çıkartıyordu.

"Sana söylemiştim, daha iyi bir otelde kalmalıydık," diye banyo kapısını açıp ona doğru seslendim. "Nasıl olsa paramız yeter de artar bile."

"Sorun para değil. Koyun avımız burada başlıyor. Tartışma yok, ille de burası gerekiyordu."

Yatağa uzandım ve bir sigara içtim, televizyonu açıp tüm kanallarda gezindim, sonra kapadım. En doğru dürüst şey, resepsiyondu. Az sonra su sesi kesildi ve kızın giysileri banyodan fırlatıldı. Sonra da el duşunun sesi geldi.

Pencerenin perdesini araladım, dışarı baktım, hepsi bizim Yunus Oteli kadar anlaşılmaz, asık suratlı bir sürü bina gördüm yolun karşısında... Her biri ruhsuz külrengi, görünüşlerinde bile çiş kokusu var. Saat dokuzu bulduğu halde, birkaç aydınlık pencerede harıl harıl çalışan insanlar görebiliyordum. Nasıl bir işte çalıştıklarını kestiremezdim ama hiçbiri mutlu görünmüyordu. Kuşkusuz onların gözüne ben de üzgün ve perişan görünüyor olmalıydım.

Perdeleri kapatıp yatağa döndüm, asfalt gibi sert kolalanmış çarşafların üstünde yuvarlanıp eski karımı düşündüm. Şimdi birlikte yaşadığı adamı düşündüm. Onun hakkında bilinecek ne varsa hemen hemen hepsini biliyordum. Eskiden arkadaşımdı ne de olsa, bu yüzden, neden bilmeyecektim ki? Yirmi yedi yaşında. Pek tanınmış olmayan bir caz gitarcısı ama gene de pek çok tanınmamış caz gitarcısının tersine, çok çalışkan, düzenli. Fena bir herif değil. Ama tarzı yok. Bir yıl Kenny Burrell ile B.B. King arasında bocalar, ertesi yıl Larry Coryell ile Jim Hall arasında.

Karım neden tutup benden sonra onu seçti, anlayamıyordum. Gerçi evet, bireyler arasında kimi özellikleri öne çıkartabilirdiniz. Ama onun benden üstün tek yanı, gitar çalabiliyor olması ve benim de ondan üstün tek yanım bulaşık yıkayabilmemdi. Çoğu gitarist bulaşık yıkayamaz. Parmaklarını hırpalar çünkü sonra her şey mahvolur.

Sonra baktım, eski karımla cinsel yaşamımı düşünmeye başlamışım. Dört yıllık evlilik yaşamımız süresince kaç kez ilişkide bulunduğumuzu hesaplamayı denedim. Yaklaşık olarak, ama yaklaşık bir hesabın ne önemi vardı ki? Keşke bir günlük tutsaymışım. Ya da en azından, bir deftere işaret koysaymışım. Böylece elimde tam bir sayı olabilirdi. Tam sayılar eşyaya bir gerçeklik anlamı kazandırır.

Eski karım cinsellik konusunda kesin kayıtlar tutardı. Günlük tuttuğu için değil. Bir deftere ilk yılından başlayarak âdet günlerini kaydediyordu zaten ve cinselliği de araya katmıştı işte ek bilgi olarak. Bu defterlerden toplam sekiz tane vardı, hepsi de önemli kâğıtlar ve fotoğraflarla birlikte, kilitli bir çekmecede duruyordu. Bunları kimseye göstermezdi. Cinsel ilişkilerin kaydını tuttuğunu biliyorum sadece. Ama ne yazardı, ne kadarını yazardı hiçbir fikrim yok. Ve artık birlikte olmadığımıza göre de herhalde asla öğrenemeyeceğim.

"Ölürsem," demişti bana, "bu defterleri yak. Onları gaza bula ve bekle yanıp kül oluncaya kadar, sonra da göm. Tek bir sözcük kalacak olursa seni asla bağışlamam."

"Ama seninle yatan, benim. Vücudunun her santimini çok iyi tanıyorum. Bunca zaman sonra utanılacak ne var ki?"

"Vücut hücreleri her ay kendini yeniler. Şu anda bile," dedi elinin tersini gözüme tutarak. "Benim hakkında bildiğini sandığın şeylerin çoğu anılardan öteye gidemez."

Kadın –boşanmamızdan bir ay kadar öncesi hariç– düşünce tarzında şaşılacak kadar titizdi. Yaşamını son derece gerçekçi olarak yürütürdü. Yani kapadığı kapıyı bir daha asla açmaz veya kural olarak hiçbir kapıyı ardına dek açık bırakmazdı.

Şimdi onun hakkında bildiğim tek şey, ona ait anılarım. Ve bu anılar da giderek daha çok uzaklaşıyor, gerilerde kalıyor; soluyor. Yıpranmış hücreler gibi. Yoksa bunların tümü sadece biyoloji miydi?

26

Koyun profesörü sahneye çıkıyor

Ertesi sabah sekizde uyandık, giyindik, asansöre binip dışarı çıktık, kahvaltı etmek için bir kahveye gittik. Hayır, Yunus Oteli'nin kahve içilecek bir yeri yoktu.

"Dün söylediğim gibi, birbirimizden ayrılacağız," diyerek ona koyun fotoğrafının bir kopyasını verdim. "Arkada görünen dağları araştırmaya başlamak için bir ipucu olarak kullanacağım. Sen de koyun yetiştirilen yerleri araştıracaksın. Ne yapılacağını biliyorsun. Herhangi bir iz, bir belirti ne denli küçük olursa olsun, işe yarar. Herhangi bir şey, Hokkaido Adası'nı baştan başa, körü körüne araştırmaya oranla bir ilerleme sayılır."

"Sen hiç merak etme. Bana bırak o işi."

"Tamam öyleyse, akşam otelde buluşuruz."

"O kadar tasalanma," dedi güneş gözlüğünü takarken. "Bulmak çocuk oyuncağı. Göreceksin."

Ne yazık ki hiç de çocuk oyuncağı olmadı. Evdeki hesap çarşıya hiçbir zaman uymaz zaten. Bölgesel Turist Bürosu'na gittim, çeşitli turist enformasyon bürolarını dolaştım, Dağcılık Derneği'nde araştırma yaptım. Genel olarak, turizmle ve dağlarla ilgili her yeri yokladım. Hiç kimse fotoğraftaki dağları gördüğünü hatırlayamıyordu.

"Öylesine sıradan görünüşlü dağlar ki bunlar," dedi hepsi. "Üstelik fotoğraf, dağların sadece bir bölümünü gösteriyor."

Kaldırımları arşınlayarak geçirilmiş tüm bir gün ve işte kaydedebildiğim tüm ilerleme bundan ibaretti denebilir. Bu arada dağların hiçbir ayırıcı özelliği olmayınca ve üstelik ancak kısmen görülebildikleri için, nerede bulunduklarını öğrenmenin zor olacağını anlamıştım.

Bir kitapçıya uğrayıp *Hokkaido'nun Dağları'*nı ve bir de Hokkaido atlası satın aldım. Sonra bir kafeye girip iki tane zencefilli bira yuvarladım ve satın aldıklarımı gözden geçirdim. Dağlar açısından, Hokkaido'da inanılmayacak sayıda dağ vardı ve hepsi de aşağı yukarı aynı renk ve biçimdeydi. Fare'nin fotoğrafındaki dağları kitaptaki her dağla karşılaştırmayı denedim; on dakika sonra başım dönmeye başlamıştı. Kitaptaki dağların sayısının Hokkaido'daki dağların ancak küçücük bir bölümü olduğunu öğrenmek de içimi hiç rahatlatmadı. Üstüne üstlük bir dağ, bir açıdan bakılınca başka görünüyordu, öteki açıdan bakılınca bambaşka.

"Dağlar canlıdır," diyordu yazar, kitabının önsözünde. "Dağlar, bakış açısına, mevsime, saate, bakanın ruh durumuna veya herhangi bir şeye göre gerçekten görünüşlerini değiştirebilirler. Bu yüzden, şunu aklımızdan çıkarmayalım ki, bir dağın bir yönünden, bir küçük yönünden fazlasını asla bilemeyiz."

"Aman ne âlâ!" demişim yüksek sesle. Olur iş değil. Saat beşte çıkıp, parkta bir sıraya oturdum ve güvercinlerle birlikte mısır yedim.

Kız arkadaşımın bilgi toplama çabaları benimkinden daha iyi gitmiş, ama sonuca bakılırsa onlar da boşuna denebilirdi. Yunus Oteli'nin arkasındaki bir lokantada sıradan bir akşam yemeğiyle günün araştırma ve serüvenlerinin notlarını karşılaştırdık.

"Bölgesel Hükümet Hayvancılık Şubesi hemen hemen hiçbir şey bilmiyordu," dedi kız. "Koyunların kayıtlarını tutmaktan vazgeçmişler. Koyun yetiştiriciliği kazançlı değilmiş. En azından geniş çaplı çiftçilik yoluyla veya otlağa salıverme yöntemiyle."

"Bir bakıma bu, araştırmayı kolaylaştırıyor."

"Pek değil. Çiftçiler hâlâ geniş ölçüde koyun yetiştiriyorlar, hatta kendi birlikleri bile var ve resmi makamlar bu birlikleri denetliyor. Ama orta ve küçük çapta koyun yetiştiriciliğinde kayıt tutmak zor. Herkes, kedi köpek besler gibi birkaç koyun besliyor. Listelerindeki otuz koyun yetiştiricinin adreslerini aldım ben gene de ama listeler dört yıl eskiye ait ve insanlar da

dört yılda çok yer değiştirir. Sen de biliyorsun ki Japonya'nın tarım politikası her üç yılda bir, öylesine kafadan değiştiriliyor."

"Çok iyi," dedim içimi çekerek. "Öyle görülüyor ki bir çıkmaz sokaktayız, önümüz kapalı. Hokkaido'da herhalde buna benzeyen yüzü aşkın dağ olmalı ve koyun yetiştiriciliğinin durumu ise tümüyle bir bilinmez..."

"Bu ilk gün. Daha yeni başladık."

"Senin şu kulakların hâlâ uyarıyı alamadı mı yoksa?"

"Şimdilik uyarı filan yok," dedi haşlanmış balığını yiyip sebze çorbasını içerken. "Bu kadarını biliyorum. Ancak ne yapacağımı şaşırdığım veya kafamın içinde bir şeyleri çözemediğim zaman uyarı alırım ben. Ama şimdi böyle bir durum yok."

"Cankurtaran simidi ancak tam sen boğulmak üzereyken atılıyor demek."

"Doğru. Şimdilik tüm bunları seninle birlikte yaşadığım için mutluyum ve mutlu olduğum sürece de, böyle bir uyarı almam. Bu yüzden koyunu bulmak şimdi bize kalıyor, başka kimseye değil."

"Bilmiyorum," dedim. "Bir bakıma, o koyunu bulamazsak gırtlağımıza dek battık demektir. Neye battığımızı söyleyemeyeceğim ama o herifler bizi yakalayacaklarını söylüyorlarsa, mutlaka yakalarlar. Bu işin ustaları onlar. Patron ölse bile örgüt kalır ve kolları da Japonya'nın her yerine uzanır, pissu boruları gibi. İşimizi bitirirler. İnanılmaz gibi görünse de, gerçek bu işte."

"Korku filmine benziyor desene."

"Gülünesi. Biliyorum. Ama gerçek şu ki kendimizi bu işin ortalık yerinde buluverdik işte ve 'kendimiz' derken seninle beni demek istiyorum. Başlangıçta yalnız bendim ama şimdi sen de girdin işin içine. Hâlâ kendini boğulmak üzereymişsin gibi bulmuyor musun?"

"Baksana, bu tam benim sevdiğim türden bir şey. Sana şunu söyleyeyim izninle, yabancılarla yatmaktan da, kulaklarımın fotoğrafını çektirmekten de, el âlemin yaşamöykülerinin taslaklarını okumaktan da daha eğlenceli. Yaşamak bu işte."

"Başka bir deyişle," diye araya girdim, "boğulmakta değiliz, bu yüzden ip de atılmıyor..."

"Doğru. Koyunu bulmak bize düşüyor... Ne sen, ne de ben pek bir şey yitirmiş sayılırız, gerçekten."

Belki öyle.

Otele döndük ve ilişkide bulunduk. Bu *ilişki* sözcüğü hoşuma gidiyor. Sadece sınırlı olanakları simgeliyor bence.

Sapporo'daki üçüncü ve dördüncü günlerimiz de boşa geçti... Saat sekizde kalkıyor, kahvaltı ediyor, birbirimizden ayrılıyor ve akşam olunca da yemekte, o gün öğrendiklerimizi birbirimize aktarıyor, otele dönüyor, ilişkide bulunuyor ve uyuyorduk.

Eski lastik pabuçlarımı attım, yeni spor ayakkabılar aldım ve oradan oraya dolaşarak fotoğrafı yüzlerce kişiye gösterdim. Kız arkadaşım da hükümetten alınan rakamlar ve kütüphane kaynaklarına dayanarak koyun yetiştiricilerinin uzun bir listesini çıkardı ve her birine teker teker telefon etmeye başladı. Sonuç, sıfırdı. Hiç kimse dağın yerini bilemiyordu ve hiçbir yetiştirici sırtında yıldız olan bir koyun anımsamıyordu. Yaşlı bir adam savaştan önce o dağı Sahalin'in güneyinde gördüğünü hatırladığını söyledi. Ama ben Fare'nin Sahalin'e gitmiş olabileceğine ihtimal veremedim.

Yavaş yavaş tükenip, usanıyordum. Dördüncü günümüzde yön duyumu tümüyle yitirmiştim. Güney, doğunun karşısı olunca çaresiz, kendime bir pusula aldım, ama pusulayla dolaşmak da, şehri giderek daha az gerçek kılmaktan öte bir işe yaramadı. Binalar bir fotoğraf stüdyosunun, önünde fotoğraf çekilen perdesi gibi, sokakta yürüyen insanlar da kâğıt bebekler gibi gözükmeye başladılar. Güneş, hiç özelliği olmayan bir yerin

bir yanından doğuyor, bir top mermisinin eğimini çizerek gökte yükseliyor, öte yandan batıyordu.

Beşinci, sonra da altıncı gün geçti. Ekim ayı, olanca ağırlığıyla çöktü şehre. Güneş epey ısıtıyordu ama rüzgâr sertleşti ve akşama doğru ince pamuklu bir rüzgârlık giymek zorunluluğunu duyar oldum. Sapporo'nun sokakları geniş ve insanın hevesini kıracak kadar dümdüzdü. O zamana dek dümdüz çizgilerinden başka bir şeyi olmayan bir şehirde yürüyüp dolaşmanın insanı ne denli yorabileceği konusunda hiçbir fikrim yoktu.

Günde yedi fincan kahve içiyor, iki saatte bir tuvalete gidiyordum. Ve iştahım giderek azalıyordu.

"Gazetelere neden ilan vermiyorsun," diye öneride bulundu kız arkadaşım. "Yani, 'sizinle bağlantı kurmak isteyen dostlar var' filan diye bir şey."

"Fena fikir değil," dedim. Eli boş da çıksak önemi yoktu, hiçbir şey yapmamaktan iyiydi.

Böylece ertesi günün sabah baskıları için dört gazeteye birden üç satırlık bir ilan verdim.

Dikkat: Fare
Hemen bağlantı kur. Çok önemli!
Yunus Oteli, Oda 406

İlanı izleyen iki gün, telefon başında bekledim. İlanın çıktığı gün üç kişi aradı. Biri Sapporo'luydu.

"Nedir bu 'Fare' ?"

"Bir arkadaşın takma adı," diye yanıt verdim.

Yeterli bulmuş olmalı ki, kapattı.

Bir başkası dalga geçmek için açmıştı.

"Ciik, ciik," diye bir ses geldi telefonun öte ucundan. "Ciik, ciik."

Ben kapadım. Şehirler, kahrolası, garip yerler.

Üçüncüsü tiz sesli bir kadındandı.

"Herkes bana her zaman Fare der," dedi. Öyle bir sesti ki, bu sesin içinde neredeyse telefon hatlarının ta uzaktan gelen rüzgârda sallandığını duyacaktınız.

"Aramak zahmetine katlandığınız için sağ olun. Ne var ki, benim aradığım Fare, bir erkek," diye açıklamada bulundum.

"Ben de öyle düşünmüştüm zaten," dedi kadın. "Ama en azından, ben de bir Fare olduğuma göre, sizi aramayı uygun gördüm işte."

"Gerçekten, çok teşekkür ederim."

"Bir şey değil. Arkadaşınızı buldunuz mu bari?"

"Henüz hayır," dedim, "ne yazık ki."

"Keşke aradığınız ben olsaymışım... ama hayır, ben değilim."

"Ne yapalım, böyle oluyor işte. Üzgünüm."

Sustu. Bu arada ben de küçük parmağımla burnumu kaşıdım.

"Gerçekten, sadece sizinle konuşmak istemiştim," dedi bu kez de.

"Benimle mi?"

"Nasıl anlatacağımı bilemiyorum ama sabah gazetesinde sizin ilanınızı gördüğümden beri böyle bir istek duydum. Yoksa amacım sizi rahatsız etmek değildi."

"Demek ki size de Fare dedikleri filan hepsi uydurmaydı öyle mi?

"Öyleydi," dedi. "Bana kimse hiçbir zaman Fare demez. Arkadaşım bile yoktur zaten benim. Bunun içindir ki sizi aramayı bu kadar çok istedim."

İçimi çektim. "Öyleyse; şey, gene de teşekkürler."

"Bağışlayın. Hokkaidolu musunuz?"

"Tokyoluyum," dedim.

"O halde buraya gene Tokyolu bir arkadaşınızı aramaya geldiniz, öyle mi?"

"Doğru."

"Kaç yaşında bu arkadaş?"

"Otuzuna bastı."

"Ya siz?"

"Aşağı yukarı ben de öyle."

"Bekâr mısınız?"

"Evet."

"Ben yirmi iki yaşındayım Umarım işleriniz zamanla yoluna girer."

"Şey," dedim, "kim bilir? Kimi şeyler yoluna girer, kimileri girmez."

"Bir akşam yemeğinde buluşup bunları konuşsak iyi olurdu."

"Beni bağışlayın ama, burada kalıp telefon beklemek zorundayım ben."

"Ah evet," dedi, "her şey için özür dilerim."

"Gene de aradığınız için sağ olun."

Telefonu kapadım

Akıllı, çok akıllı. Bir telekız, belki de iş arıyor. Gerçi sadece yalnızlık duyan bir kız da olabilirdi. Her ikisi de aynı kapıya çıkıyordu benim için. Hâlâ elimde hiçbir ipucu yoktu.

Ertesi gün sadece bir kişi aradı. Akli dengesi yerinde olmayan bir adam. "Fare mi dediniz? Siz o işi bana bırakın." Tam on beş dakika Sibirya'daki bir kampta fare kovalama konusunu anlattı durdu. İlginç bir öykü ama ipucu değil.

Telefonun çalmasını beklerken, pencerenin önündeki, yayları çökmüş koltukta oturup, günümü sokağın karşısındaki iş hanının üçüncü katındaki çalışanları seyrederek geçirdim. Gün boyu ne denli dikkatle baktımsa da, şirketin ne iş yaptığını bir türlü çıkartamadım. Şirketin on çalışanı vardı ve hepsi, durmadan, basketbol oynar gibi bir içeri bir dışarı koşuşturuyordu. Birisi, birine birtakım kâğıtlar uzatıyor, birisi bunları damgalıyor, sonra başka biri bunları bir zarfa tıkıp kapıya koşuyordu. Yemek molasında koca memeli bir sekreter kadın herkese çay doldurdu. Öğleden sonra birkaç kişiye kahve getirildi. Bu, benim de canımın kahve istemesine yol açtı, resepsiyon görevlisinden telefonları yanıtlamasını isteyerek gidip bir yerde kahve içtim. Dönüş yolunda iki şişe bira aldım. Pencerenin önündeki koltuğuma döndüğümde işyerinde sadece dört kişi kalmıştı. Koca memeli sekreter, genç bir çalışanla şakalaşıyordu. Biramı içerken orada olan bitenleri seyrettim ama daha çok da sekreteri.

Memelerine baktıkça, giderek daha büyük, olağanüstü gözüktüler gözüme. Herhalde Golden Gate Köprüsü'nü tutan kablolardan yapılmış bir sutyen taşıyordu onları. Genç çalışanlardan birkaçının onda gözü var gibi görünüyordu. Cinsel istekleri karşılıklı pencerelerden ve aradaki sokaktan aşıp bana ulaşıyordu. Başka birinin cinsel isteğini hissetmek, garip şey. Bir süre sonra onu kendinizinki sanıyorsunuz.

Sekreter, saat beşte üstünü değişip kırmızı bir elbise giyerek evine gitti. Ben de perdeyi kapatıp televizyonda bir çizgi film izledim. Yunus Oteli'ndeki sekizinci gün de işte böyle geçti gitti.

"İnanılmaz," dedim. Bu 'inanılmaz' sözü, giderek alışkanlığa dönüşüyordu. "Ayın üçte biri geçip gitti bile, biz hâlâ bir yere varamadık."

"Öyle görünüyor," dedi kız arkadaşım. "Acaba Ringa ne âlemde, merak ediyorum?"

Akşam yemeğinden sonra, Yunus Oteli'nin lobisindeki berbat turuncu kanepede dinlendik. Üç parmaklı resepsiyon görevlisinden başka kimsecikler yoktu ortalıkta. O da bir merdivene çıkmış, ampul değiştiriyordu; sonra pencereleri sildi, gazeteleri katladı, anlaşılan, kendine iş buluyordu. Otelde belki başka müşteriler de olabilirdi; belki de hepsi kendi odalarındaydı, gün ışığından uzak tutulan mumyalar gibi.

"İşler nasıl gidiyor?" diye çekingen, sordu resepsiyon görevlisi, saksıları sularken.

"Pek bir şey yok sözünü edecek," dedim.

"Galiba gazetelere ilan vermişsiniz?"

"Evet, verdim," dedim. "Bir toprak sorunuyla ilişkili olarak bir kişinin izini bulmaya çalışıyorum da."

"Miras mı?"

"Evet. İşin kötüsü mirasçı ortalıktan kaybolmuş, nerelerde olduğu bilinmiyor."

"Demeyin. İlginç bir iş gibi geliyor."

"Pek sayılmaz."

"Bilmem. *Moby Dick*'e benzeyen bir şey işte."

"Moby Dick mi?"

"Öyle ya. Bir şey kovalamanın heyecanı."

"Bir mamutu, örneğin," dedi kız arkadaşım.

"Öyle ya. Hepsi birbiriyle ilişkili işte," dedi görevli. "Zaten bu otele Yunus Oteli adını koymamın nedeni de *Moby Dick*'teki, yunuslarla ilgili bir

sahnedir."

"Ohoo," dedim ben. "Eğer öyleyse, Balina Oteli adını koymanız daha iyi olmaz mıydı?"

"Ama balinalar o görüntüyü yaratmıyor ki," diye güldü resepsiyon görevlisi. "Aklıma gelmişken, sizin burada böyle uzun süre kalmanız benim açımdan hayra alamet gibi görünüyor, bu yüzden size teşekkürlerimi bildirmek için şarap sunmak isterdim."

"Çok seviniriz," dedi kız.

"Minnettar kalırız," dedim ben.

Adam arka odaya gitti ve az sonra soğutulmuş bir şişe beyaz şarap ve üç kadehle sökün etti.

"Şerefe. Hâlâ işimin başındayım, bu yüzden benim için birer yudum alın."

Şarabımızı içtik. Özellikle iyi bir şarap değildi ama hafif, sek, hoş bir şaraptı gene de. Kadehler bile çok güzeldi.

"Siz bir *Moby Dick* tutkunu musunuz?" diye sormayı akıl ettim.

"Öyle de diyebilirsiniz. Çocukluğumdan beri hep denize açılmak istemişimdir."

"Ve bu nedenle mi bugün otel işindesiniz?" diye sordu kız arkadaşım.

"Bu yüzden parmaklarımı yitirdim," dedi. "Daha doğrusu, bir yük gemisinden yük indirirken vince takıldılar..."

"Ne feci!" diye bağırdı arkadaşım.

"O zaman yaşamım kararmıştı. Hayat çok oynak bir şey. Nasıl olduysa oldu, sonunda kendimi burada bu otelin sahibi olarak buldum işte. Pek matah bir otel değil ama pekâlâ yürütebildim bu işi. On yıldır buradayım."

Bu da, adam resepsiyon görevlisi değil, otelin sahibiymiş anlamına geliyordu.

"Bundan iyi bir otel düşünemezdim," diye onu yüreklendirdi kız.

"Çok teşekkür ederim," derken, kadehlerimizi yeniden doldurdu otel sahibi.

"Sadece on yıllık olmasına karşın, bina oldukça şey... kişilik kazanmış," diyecek oldum, hiç istifimi bozmadan.

"Evet, savaştan sonra inşa edilmiş. Bu kadar ucuza satın alabildiğim için kendimi çok talihli sayıyorum."

"Otel olmadan önce ne olarak kullanılıyormuş?"

"Hokkaido Koyunculuk Hanı'ymış. Her türlü evrak ve kaynak burada bulundurulmuş, şeylerle ilgili..."

"Koyunculukla mı?" dedim.

"Koyunlarla," dedi.

"Bina, Hokkaido Koyunculuk Derneği'nin malıydı, yani on yıl öncesine dek. Bölgede koyun yetiştiriciliğinin gerilemesiyle birlikte, han da kapatıldı," dedi şarabını yudumlarken. "Daha doğrusu o dönemde derneğin müdürü babamdı. Sevgili Koyunculuk Hanı'nın kapatılmasına gönlü razı olmadı ve sözde koyunculuk kaynaklarını korumak bahanesiyle, derneği, toprağı ve binayı uygun bir fiyata satmaya razı etti. Bu yüzden, bugüne dek ikinci katın tamamı, koyunculuk danışma odasıdır. Gerçi kaynak malzemesi olduğundan, evrakın çoğu eski ve yararsızdır. Yaşlı bir adamın merakı işte. Binanın geri kalanı da bana ait otelcilik işi için."

"Ne rastlantı ama," dedim.

"Rastlantı mı?"

"Gerçeği söylemek gerekirse, aradığımız kişi koyunlarla ilişkili. Ve elimizdeki tek ipucu da onun göndermiş olduğu şu koyun fotoğrafı işte."

"Demeyin," dedi. "Mümkünse, ben de bir göz atmak isterim ona..."

Not defterimin arasına koymuş olduğum, koyun fotoğrafını çıkartıp uzattım ona. Tezgâhtan gözlüğünü alıp fotoğrafı inceledi.

"Ben bunu gerçekten anımsıyor gibiyim," dedi.

"Anımsıyor musunuz?"

"Eminim," diyerek merdiveni bıraktığı yerden, lambanın altından alıp karşı duvara dayadı. Çerçeveli bir fotoğrafı indirdi. Sonra tozunu silip, bize uzattı.

"Aynı manzara değil mi bu?"

Çerçevenin kendisi hayli eskiydi ama içindeki fotoğraf daha da eskiydi, solmuştu da. Ve evet, resimde koyunlar vardı. Belki hepi topu altmış baş kadar. Çit, kayın ormanı, dağlar. Kayın ormanı biçim olarak Fare'nin fotoğrafındakinden farklıydı ama geride görünen dağlar aynı dağlardı. Fotoğrafın çekim açısı bile aynıydı.

"İnanılmaz," dedim kıza. "Bunca zaman bu fotoğrafın tam altından geçiyormuşuz demek."

"İşte bu yüzden ben de sana ille de Yunus Oteli olacak demiştim ya," diye kendini tutamadı, patladı arkadaşım.

"Peki öyleyse," diye sordum adama, "tam olarak neresidir burası?"

"Bilemeyeceğim," dedi. "Bu fotoğraf da Koyunculuk Hanı günlerinden beri burada asılı."

"Hımm," diye homurdandım.

"Babama sorun. Yukarıda bir odası vardır, günlerini orada geçirir. Hemen hemen hiç çıkmaz, koyun malzemesine öyle kaptırmıştır kendini.

Belki yarım ay oluyor, yüzünü bile görmedim. Yemeklerini kapısının önüne bırakıyorum, yarım saat sonra tepsi boşalıyor, bu yüzden anlıyorum yaşadığını.

"Babanız biz fotoğraftaki yerin neresi olduğunu söyleyebilir mi acaba?"

"Herhalde. Önce de söylemiştim ya, Koyunculuk Hanı'nın eski müdürüydü, en azından koyunlar hakkında bilinecek her şeyi bilir. Herkes ona Koyun Profesörü der zaten."

"Koyun Profesörü," dedim.

27

Koyun profesörü her şeyi yiyor, her şeyi anlatıyor

Yunus Oteli sahibi oğluna bakılırsa, Koyun Profesörü'nün hiç de mutlu bir yaşamı olmamış.

"Babam 1905'te Sendai'de doğmuş, toprak sahibi bir ailenin en büyük oğlu," diye anlattı oğul. "Batı takvimine göre gideceğim sizce sakıncası yoksa."

"Nasıl isterseniz."

"Pek zengin değillermiş ama kendi topraklarıyla geçiniyorlarmış. Bir zamanlar bölgedeki şatonun efendisi tarafından toprak bağışlanmış olan eski bir aile. Hatta Edo döneminin sonlarına doğru bir de saygıdeğer tarımcı yetiştirmiş olan bir aile."

Koyun Profesörü daha küçük yaşlarından başlayarak, okumaya çok düşkün olduğunu göstermiş. Sendai'de herkesin tanıdığı bir harika çocukmuş. Keman çalmakta üstüne yokmuş ve ortaokuldayken İmparator'un bölgeye yaptığı bir ziyaret sırasında onun huzurunda bir Beethoven sonatı bile çalmış. İmparator da ona bir altın saat vermiş...

Ailesi onu hukuk alanına yönlendirmeyi denemiş ama Koyun Profesörü açık açık reddetmiş bunu. "Hukukla hiç ilgim yok benim," demiş genç Koyun Profesörü.

"O halde müziğini ilerlet sen," demiş babası. "Ailede en azından bir müzisyen bulunmalı."

"Müzikle de ilgim yok benim," demiş Koyun Profesörü.

Kısa bir sessizlik olmuş.

"Öyleyse," demiş babası "hangi yolu seçmek istiyorsun?"

"Tarımla ilgileniyorum ben. Tarım yöneticiliğini öğrenmek istiyorum."

"Pekâlâ," demiş babası bir saniye sonra... Başka ne diyebilirmiş ki? Koyun Profesörü hem kararlı hem hevesliymiş, bir şey söyledi mi, sözünden dönmeyen türden bir gençmiş işte. Özbabası bile başka bir şey söyletememiş ona.

İsteği doğrultusunda, Koyun Profesörü, Tokyo İmparatorluk Üniversitesi'nin Tarım Fakültesi'ne kaydını yaptırmış. Harika çocukken çalışmaya duyduğu düşkünlük o zaman da azalmamışmış. Herkes, profesörleri dahil, onu yakından izliyormuş. Eğitim açısından her zamanki gibi kusursuz gelişmiş ve herkes tarafından çok sevilip tutulan bir öğrenci olmuş. Uzun sözün kısası, gerçekten az bulunur insanlardanmış. Boş şeylerle uğraşmaz, hep okurmuş. Okumaktan yorulunca da üniversite avlusunda kemanını çalarmış, altın saati hep okul üniformasının cebinde.

Üniversiteyi sınıf birinciliğiyle bitirip, seçkin biri olarak Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı'na girmiş. En büyük amacı, basitleştirilmiş biçimiyle, Japonya, Kore ve Tayvan için kimilerinin biraz fazla hayal ürünü olarak gördükleri, geniş çaplı bir ortak tarımsallaşma tasarısını gerçekleştirmekmiş. O zamanlar üzerinde çok konuşulan bir tasarıymış bu...

Bakanlıkta iki yıl çalıştıktan sonra, Koyun Profesörü, pirinç yetiştiriciliğinde araştırmaları yürütmek üzere Kore'ye gönderilmiş. *Kore Yarımadasında Pirinç Ürününün Alınması Üzerine Bir İnceleme* başlıklı raporu hükümetçe benimsenmiş.

Koyun Profesörü 1934'te Tokyo'ya geri çağrılmış ve genç bir subaya tanıtılmış. Büyük, kaçınılmaz Kuzey Çin Seferi için Koyun Profesörü'nden, koyunları esas alan bir yeterlilik programı hazırlaması istenmiş. Koyun Profesörü'nün koyunlarla ilk karşılaşması olmuş bu. Koyun Profesörü, Japonya, Mançurya ve Moğolistan'da koyun yetiştiriciliği konusunda bir genel çerçeve hazırlamak üzerine yoğunlaşmış. Ertesi ilkbaharda yerinde inceleme ve gözlem turuna çıkmış.

1935 ilkbaharı olaysız geçmiş. Olaylar temmuz ayında patlak vermiş. Gözlem turunda, at sırtında tek başına incelemeye çıkmış olan Koyun Profesörü, kayıplara karışmış.

Üç gün, dört gün geçmiş. Profesör hâlâ ortalarda yok. Ordu araştırma bölüğü araziyi inceden inceye taramış, ama hiçbir yerde bulamamış onu. Ya kurtların ya da düşman aşiretlerin saldırısına uğradığı düşünülmüş. Sonra, aradan bir hafta geçtiğinde, gün batarken herkesin tüm umudunu yitirdiği bir sırada, saç baş darmadağınık bir Koyun Profesörü, kampa dönmüş. Yüzü solgunmuş, birkaç yerinde çizikler, kesikler varmış ama gözleri gene pırıl pırılmış. Herkesin hiç duraksamadan kabul ettiği açıklamasına göre, sözde yolunu kaybetmiş ve atı sakatlanmış da ondan dönememişmiş.

Aradan bir ay geçmeden, hükümet çalışanları arasında garip bir söylenti yayılmaya başlamış: koyunlarla sözde, 'özel bir ilişki' kurduğu ağızdan ağza dolaşır olmuş. 'Özel ilişki'nin ne anlama geldiğini ise bilen yokmuş. Bunun üzerine amiri onu odasına çağırarak bir soruşturma yapmış, işin içyüzünü açığa çıkarmak için. Sömürge toplumlarında böyle söylentiler hiç hoş karşılanmaz çünkü.

"Koyunlarla özel bir ilişki yaşadınız mı gerçekten de?" diye sormuş amiri.

"Yaşadım" olmuş Koyun Profesörü'nün yanıtı.

Soruşturma aşağı yukarı şöyle sürdürülmüş:

S: Bu özel ilişki sözüyle, koyunlarla cinsel ilişkiye girdiğinizi mi belirtmek istiyorsunuz?

Y: Hayır, durum bu değil.

S: Lütfen açıklayınız.

Y: Zihinsel bir ilişkiydi.

S: Bu, bir açıklama değil.

Y: Tam olarak anlatması zor, efendim, ama belki de ruhsal birleşme en yakın anlam olabilir.

S: Bana koyunlarla ruhsal birleşme halinde olduğunuzu mu söylemek istiyorsunuz?

Y: Tastamam öyle...

S: Ortadan kaybolduğunuz hafta süresince koyunlarla ruhsal birleşme kurmuş olduğunuzu mu anlatıyorsunuz bana?

Y: Doğrudur.

S: Sizce bu, işinize son vermek için yeterli bir neden sayılmaz mı peki?

Y: Koyunları incelemek benim işim, efendim.

S: Ama ruhsal birleşme kabul edilebilir bir inceleme yöntemi değildir. Bu yüzden sizden lütfen bu tutumunuzu değiştirmenizi isteyeceğim. Tokyo İmparatorluk Üniversitesi'nden birincilikle mezun olduğunuzu düşünün, Bakanlığa girdiğinizden bu yana sergilediğiniz parlak başarılarınızı düşünün. Yarının Doğu Asyası'nın tarım yönetiminin bayraktarı olarak sizden çok şeyler beklenmektedir.

Y: Anlıyorum,

S: O halde şu ruhsal birleşme saçmalığını unutun. Koyunlar çiftlik hayvanlarıdır. Sadece çiftlik hayvanları.

Y: Benim için unutmak olanaksız.

S: Bunun nedenlerini açıklamak zorundasınız.

Y: Nedeni şu ki, efendim, benim içime bir koyun girmiş bulunuyor.

S: Bu bir açıklama değil.

Y: Bundan ilerisini de ben açıklayamayacağım.

Şubat 1936'da, Koyun Profesörü bir emir üzerine Japonya'ya geri gönderiliyor. Bu gibi birçok soruşturmadan geçirildikten sonra da ilkbaharda Bakanlık Başvuru Merkezi'ne atanıyor. Orada başvuru

malzemesini sınıflandırıyor ve kitap raflarını düzenliyor. Başka bir deyişle, Doğu Asya tarım yönetiminden uzaklaştırılmış, kızağa çekilmiş bulunuyor.

"Koyun artık içimden çıktı," demiş Koyun Profesörü o dönemde yakın bir arkadaşına. "Ama eskiden orada, içimdeydi."

1937. Koyun Profesörü, Tarım ve Ormancılık Bakanlığı'ndan emekli oluyor ve Bakanlık'tan, eskiden onun sorumluluğunda olan Japonya-Mançurya Koyunculuk tasarısı çerçevesi içinde kredi alarak Hokkaido'ya yerleşiyor ve çoban oluyor. 56 baş koyun.

1939. Koyun Profesörü evleniyor. 128 baş koyun.

1942. Büyük oğlu doğuyor (Halen Yunus Oteli'nin sahip-işletmecisi). 181 baş koyun.

1946. Amerikan İşgal Kuvvetleri Koyun Profesörü'nün koyun çiftliğine eğitim kampı yapmak üzere, el koyuyor,

1947. Koyun Profesörü Hokkaido Koyunculuk Birliği'ne giriyor.

1949. Karısı bronşitten ölüyor.

1950. Koyun Profesörü Hokkaido Koyunculuk Birliği'nin müdürlüğüne getiriliyor.

1960. Büyük oğul Otaru limanında parmaklarını yitiriyor.

1967. Hokkaido Koyunculuk Hanı kapanıyor.

1968. Yunus Oteli açılıyor.

1978. Genç emlakçı, koyun fotoğrafı konusunda soruşturma yapıyor."

Yani, ben.

"Mükemmel," dedim

"Ne olursa olsun, babanızla tanışmak isterdim," dedim.

"Onunla tanışmanıza itirazım yok ama babam benden hoşlanmadığı için, yalnız gitmenizi istersem beni bağışlamalısınız," dedi Koyun Profesörü'nün oğlu.

"Sizden hoşlanmıyor mu?"

"İki parmağım olmadığı için ve saçım da dökülmeye yüz tuttuğu için."

"Anlıyorum," dedim. "Değişik bir adam olmalı, babanız."

"Oğlu olduğum için söylemek bana düşmez ama, evet, değişik biridir gerçekten. Koyunlarla haşır neşir olalı beri hepten değişmiş bir adam... Son derece zor, hatta bazen acımasız biri. Aslında yüreği hiç de kötü değildir. Keman çalarken dinleseydiniz onu, anlardınız. Koyunlar babamın canını yaktı ve babamda dolayısıyla, benim canımı yaktı."

"Babanızı seviyorsunuz, değil mi?" dedi kız arkadaşım.

"Evet, seviyorum. Hem de çok seviyorum onu," dedi Yunus Oteli'nin sahibi. "Ama o, beni sevmez. Doğduğum günden beri bir defacık olsun beni kucağına almamıştır. Bir defacık olsun, bana tatlı bir söz söylememiştir. Ve parmaklarımı yitirdiğimden, saçım dökülmeye başladığından beri de benimle alay etmekten başka bir şey yapmamıştır."

"Eminim sizinle alay etmek istememiştir," dedi arkadaşım.

"Ben de öyle düşünüyorum," dedim.

"İkiniz de çok iyisiniz," dedi otelci.

"O halde gidip onunla doğrudan görüşmeyi deneyelim mi?" diye sordum.

"Bilmem," dedi otelci. "Gene de eminim sizinle görüşür, ama iki şeye dikkat etmeniz gerekiyor. Birincisi ona açık açık koyunlar hakkında bilgi edinmek istediğinizi belirtmelisiniz."

"Ya diğeri?"

"Onu size anlattığımı söylemeyin sakın."

"Olur," dedim.

Koyun Profesörü'nün oğluna teşekkür edip merdivene yöneldik. Üst katta hava rutubetli ve serindi. Ortalık loştu, holde uçuşan toz bulutları belli belirsiz seçilebiliyordu. Her yer hafiften eski kâğıt ve ihtiyarlık kokuyordu. Oğulun talimatına uyarak uzun koridoru geçip dipteki eski kapıya yürüdük. Kapının üzerindeki plastik levhada MÜDÜRİYET yazıyordu. Yanıt yok. Gene vurdum. Gene yanıt yok. Üçüncü vuruşumda bir homurtu duyuldu, ardından, yanıt: "Beni rahatsız etme... Defol..."

"Koyunlar konusunda bir şeyler sormaya geldik, izninizle."

"Bok ye!" diye haykırdı Koyun Profesörü içeriden. Yetmiş üç yaşına göre güçlü, sağlıklı bir ses.

"Gerçekten sizinle konuşmamız gerekiyor," diye bağırdım ben de kapının arkasından.

"Benim şu koyunlar-konusunda-konuşmak-istiyoruz-gerçekten mavalına karnım tok," dedi Koyun Profesörü.

"Ama bu, kesinlikle tartışılması gereken bir konu," diye onu yumuşatmaya çalıştım. "1936'da kaybolan bir koyun hakkında."

Kısa bir sessizlik oldu. Sonra kapı, ardına dek açıldı. Koyun Profesörü karşımızda duruyordu.

Koyun Profesörü'nün uzun saçları vardı, kar gibi beyaz. Kaşları da bembeyazdı, buz saçakları gibi gözlerine iniyordu. Boyu bir altmış kadardı.

Kendine güvenen bir adam. Sağlam yapılı. Burnu suratında meydan okur gibi, öne fırlamıştı, kayakla atlama pisti sanki.

Bedeninin kokusu, odayı doldurmuştu. Hayır, buna beden kokusu da diyemeyeceğim. Bir noktadan sonra beden kokusu olmaktan çıkıyor ve ışıkla karışıyor, kaynaşıyordu. Herhalde bir zamanlar geniş bir mekân olan oda, eski kitaplar ve kâğıtlarla o kadar tıka basa doluydu ki, zemini göremiyordunuz bile. Kitapların hemen hemen hepsi yabancı dillerde yazılmış, ciltli ve bilimsel şeylerdi. İstisnasız, hepsi de lekeliydi. Sağda duvara dayalı, pis bir yatak ve pencerenin önünde kocaman maun bir yazı masasıyla, döner bir koltuk bulunuyordu. Masanın üstü nispeten düzenli sayılırdı, kâğıtlar güzelce üst üste yığılmış, üstüne de koyun biçiminde bir kâğıt ağırlığı konmuştu. Oda karanlıktı, tek ışık, altmış mumluk, tozlu ve çıplak bir ampulden geliyordu.

Koyun Profesörü kurşuni bir gömlek, siyah hırka ve şekli filan kalmamış bir pantolon giymişti. Odanın loşluğunda, kurşuni gömleğiyle siyah hırkası, beyaz gömlekle kurşuni hırka gibi görünebilirdi. Belki de özgün renkleri bunlardı, söylemesi güç.

Koyun Profesörü yazı masasının başına geçti, bize de parmağıyla yatağın üstüne oturmamızı işaret etti. Mayın tarlasını geçer gibi kitapların üstünden atlayarak geçip oturduk. Yatak öyle elle tutulur bir pislik içindeydi ki, blucinim çarşaflara yapışacak diye korktum. Koyun Profesörü masasının üstünde parmaklarını kavuşturup dikkatle yüzümüze baktı. Parmakları kalın, boğum yerlerine dek kapkara kıllarla örtülüydü. Bu siyahlık, başının parlak beyazıyla çarpıcı bir çelişki oluşturuyordu.

Koyun Profesörü ansızın telefonu açtı ve almaca bağırdı: "Bana yemeğimi getir, çabuk!"

"Şimdiii, bakalım," dedi. "1936 yılında kaybolmuş bir koyunu konuşmaya geldiğinizi söylüyorsunuz. Öyle mi?"

"Öyle," dedim.

"Hımm," dedi. Sonra birdenbire bir kâğıt parçasına sesli sesli sümkürdü. "Anlatmak istediğiniz bir şey var mı? Ya da sormak istediğiniz

bir şey?"

"İkisi de."

"Önce, anlatacaklarınızı dinleyeyim."

"1936 ilkbaharında sizden kaçmış olan koyunun başına gelenleri biliyoruz biz."

Koyun Profesörü homurdandı. "Yani siz bana kırk iki yıldır izini bulmaya çalıştığım bir koyun uğruna her şeyimi bir yana fırlatıp attığımı bildiğinizi mi anlatıyorsunuz?"

"Bundan haberimiz var," dedim.

"Bunu uyduruyor olabilirsiniz."

Cebimden gümüş çakmağı çıkartıp Fare'nin koyun fotoğrafıyla birlikte masanın üstüne bıraktım. Kıllı elini uzattı, çakmakla fotoğrafı aldı ve lambanın altında uzun uzun inceledi. Odanın içinde sessizlik tanecikleri bir süre uçuşup durdu. Kalın çift camlı pencere dışarının gürültüsünü içeri sızdırmıyordu; sadece eski lambanın cızırtısıydı sessizliği bozan.

Yaşlı adam, çakmakla fotoğrafın incelemesini tamamlayınca lambayı çıt diye söndürüp, küt parmaklarıyla gözlerini ovuşturdu. Kafasına iki ampul yerleştirmeye çalışır gibi. Parmaklarını çektiğinde gözleri kıpkırmızıydı, tavşan gözleri gibi.

"Bağışlayın," dedi Koyun Profesörü. "Öyle uzun zamandır çevremi aptallar sarmış durumda ki. İnsanlara hiç güvenim kalmamış."

"Önemi yok," dedim.

Kız arkadaşım nazikçe gülümsedi.

"Yapayalnız, bir düşünceyle baş başa bırakılmanın ne demek olduğunu düşünebiliyor musunuz siz, kılıfı, altınızdan çekilip alınmışken, kökleriyle gelen?" diye sordu Profesör.

"Hayır. Düşünemiyorum."

"Cehennemdir. Tam bir yeraltı cehennemi işte. Tek bir aydınlık ışınının ya da tek bir damla suyun bile hafifletemediği bir cehennem. İşte kırk iki yıldır benim yaşadığım, bu."

"O koyun yüzünden mi?"

"Evet, evet, evet. Hepsi o koyun yüzünden. O koyun beni olayların en çapraşık yerine gömülü bırakıp gitti. 1936 ilkbaharında."

"Ve siz de o koyunu aramak için Tarım Bakanlığı'ndan ayrıldınız, öyle değil mi?"

"O kâğıtlarla oynayanların hepsi de aptal. Ne değerlidir, ne değildir, hiçbir fikirleri yoktu. Herhalde bu yüzden, o koyunun anıtsal anlamını da hiçbir zaman bilememişlerdi."

Kapı vuruldu, ardından bir kadın sesi. "Yemeğinizi getirdim."

"Bırak oraya," dedi Koyun Profesörü.

Tepsinin yere bırakılırken çıkardığı sesi uzaklaşan ayak sesleri izledi.

Kız arkadaşım gidip kapıyı açtı ve yemek tepsisini Koyun Profesörü'nün masasına getirdi. Tepside profesör için çorba, salata, ekmek ve köfte, bizim için de iki fincan kahve vardı.

"Yemek yemiş miydiniz?" diye sordu Koyun Profesörü.

"Evet, teşekkürler," dedim.

"Ne yediniz?"

"Şarap salçalı dana eti," dedim.

"Karides, ızgara," dedi arkadaşım.

Koyun Profesörü homurdandı. Sonra çorbasını içip ekmeğini yedi. "Siz konuşurken yediğim için beni bağışlayın ama acıktım da."

"Buyurun siz," dedik.

Koyun Profesörü çorbasını içti ve biz de kahvemizi yudumladık. Yemeğini yerken Profesör, dosdoğru çorba kâsesinin içine konuştu.

"Bu fotoğraftaki yerin neresi olduğunu bilebilir misiniz acaba?" diye sordum.

"Bilebilirim evet. Hem de çok iyi bilebilirim."

"Bize söyler misiniz?"

"Durun bakalım," dedi Koyun Profesörü boşalmış kâsesini bir yana bırakarak. "Her şey sırasıyla. 1936 olaylarından başlayalım. Önce ben konuşayım. Sonra siz konuşursunuz."

Başımla onayladım.

Koyun Profesörü başladı. "O koyun içime girdiğinde 1935 yazıydı. Mançurya-Moğolistan sınırına yakın bir yerdeki otlakları gezerken yolumu şaşırmıştım ki, karşıma bir mağara çıktı. Geceyi orada geçirmeye karar verdim. O gece rüyamda bir koyun gördüm, koyun benden, içime girmek için izin istedi. Neden olmasın? dedim. O zaman bunun üzerinde pek düşünmemiştim. Alt tarafı, bir rüyaydı işte." Yaşlı adam salatasına geçerken kıkır kıkır güldü.

"O güne kadar hiç görmediğim türden bir koyundu. İşim dolayısıyla dünyadaki her tür koyunu tanırdım ama bu, tekti, eşi yoktu. Boynuzları garip bir açıyla bükülmüştü, bacakları kısa ve kalındı, gözler ise pınar suyu kadar duru. Postu bembeyazdı, sadece sırtında kahverengimsi bir yıldız vardı. Dünyanın hiçbir yerinde buna benzer bir koyun yoktur. Bu yüzdendir ki koyuna, içime girmesinde sakınca olmadığını söyledim. Bir koyun uzmanı olarak böylesini bulunca bırakmaya hiç niyetim yoktu çünkü."

"Ve bu koyunun içinizde olması, nasıl bir şeydi?"

"Aslında bir özelliği yoktu. Sadece o koyunu içimde hissediyordum o kadar. Sabahleyin hissediyordum. Uyanıyordum ve o koyun içimdeydi. Olabildiğine katışıksız bir duygu."

"Başınız ağrır mı?"

"Doğduğumdan bu yana, bir gün bile ağrımamıştır."

Koyun Profesörü, köftelerine girişti, salçaya bulayıp büyük bir zevkle ağzına atıyordu. "Kuzey Çin ve Moğolistan topraklarının kimi yörelerinde koyunların insanların içine girmeleri sık rastlanan bir olgudur. Yerel halk arasında bir koyunun bedene girmesinin tanrıların bir lütfu olduğuna inanılır. Örneğin, Yuan hanedanında yayınlanan bir kitapta, sırtında yıldız olan bir ak koyunun Cengiz Han'ın bedenine girdiği yazılıdır. İlginç. Sizce de öyle değil mi?"

"Hem de nasıl!"

"Bedene giren koyunun ölümsüz olduğuna inanılır. Ve içinde koyun barındıran kişinin de ölümsüz olduğu düşünülür. Ama koyun kaçacak olursa ölümsüzlük de gider. Hepsi koyuna bağlıdır. Eğer koyun ev sahibinden hoşlanırsa on yıllarca zaman kalır. Yoksa –zıp!– bakarsın, çıkıp gitmiş. Koyunlar tarafından terk edilmiş insanlara 'koyunsuz' denir. Yani benim gibilere."

Hapır hupur.

"O koyun bedenime girdiğinden beri, ben de koyunla ilgili etnolojik incelemeleri ve halk söylencelerini okumaya başladım. Yerel halkı sorgulayıp, eski yazıları karıştırarak o yörelerde dolaştım durdum. Çok geçmeden içime bir koyun girdiği söylentisi yayıldı ve bu söylenti amirimin de kulağına gitti. Amirim bu durumu hiç de hafife almadı, olumlu yaklaşmadı. 'Kafadan sakat' damgası yedim ve hemen Japonya'ya geri gönderildim. Senin anlayacağın tipik bir 'sömürge olayı.'"

Üç köfteyi temizleyen Koyun Profesörü, ekmeğe geçti.

"Çağdaş Japonya'nın temeldeki eksiği diğer Asya halklarıyla ilişkilerimizden hiç ama hiçbir şey öğrenmemiş olmamızdır. Koyunlarla ilişkilerimizde de aynı şey söz konusu. Japonya'da koyun yetiştiriciliği başarısızlıkla sonuçlanmıştır çünkü biz koyunlara sadece bir yün ve et kaynağı olarak bakagelmişiz. Gündelik yaşam açısından, bizim düşünce biçemimizde eksiklik var. Zaman etkenini, sonuçları alabildiğine büyütmek için küçümsüyoruz. Bu her konuda böyle. Başka bir deyişle ayaklarımızı yere sağlam basmıyoruz. Savaşı yitirmemiz sebepsiz değil."

"O koyun sizinle birlikte Japonya'ya gelmiş anladığım kadarıyla," dedim konumuza dönerek.

"Evet," dedi Koyun Profesörü. "Pusan'dan gemiyle döndüm ben. Koyun da benimle geldi."

"Peki sizce koyunun amacı ne olabilirdi ki?"

"Bilmiyorum," dedi Koyun Profesörü, tükürür gibi. "Koyun bana bir şey söylemedi. Ama hayvanın belli ki bir amacı vardı. Bu kadarını biliyorum. İnsanlığı ve insanlık dünyasını değişime uğratmak doğrultusunda anıtsal bir tasarısı."

"Bir koyun mu tasarlıyordu bütün bunları?"

Koyun Profesörü, ekmeğinin son parçasını ağzına atarken, başıyla onayladı ve ellerindeki kırıntıları silkeledi. "O kadar telaşa kapılacak bir şey yok. Cengiz Han'ı düşünsenize."

"Haklı olabilirsiniz," dedim. "Ama neden şimdi? Neden Japonya?"

"Tahminime göre ben koyunu uyandırdım da ondan. Herhalde o mağarada yüzlerce yıl uyuyakalacaktı o. Ve aptal ben de gidip onu uyandırdım işte."

"Sizin suçunuz değil ki," dedim.

"Hayır," dedi Profesör, "benim suçum. Çok daha önce anlamam gerekirdi. O zaman elimde oynayacak bir kozum olurdu. Ama anlamam

uzun zamanımı aldı. Ve anladığımda da, koyun zaten kaçıp gitmişti bile."

Koyun Profesörü sustu. Buz sarkacı ak kaşlarını parmaklarıyla sıvazladı. Sanki kırk iki yılın ağırlığı bedeninin en ücra köşelerine dek yayılmıştı.

"Bir sabah uyandım ki, koyun gitmiş. İşte o zaman anladım 'koyunsuz'luğun ne demek olduğunu. Cehennemin ta kendisi. Koyun çekip giderken geride sadece bir fikir bırakıyor. Ama koyun olmadan o düşünceyi defetmenin yolu yok. İşte 'koyunsuz' kalmak bu demek."

Koyun Profesörü burnunu bir kâğıt parçasına sildi gene. "Şimdi konuşma sırası sizde."

Koyunun, Koyun Profesörü'nden ayrıldıktan sonra izlediği yolu anlatmakla başladım ben de. Koyunun cezaevinde bulunan sağcı bir gencin bedenine nasıl girdiğini. O genç cezaevinden çıkar çıkmaz nasıl hemen ileri gelen önemli bir sağcı olduğunu. Sonra nasıl kıta Çini'ne geçip bir haber alma örgütü kurduğunu ve bu sayede nasıl servet sahibi olduğunu. Nasıl birinci sınıf savaş suçlusu damgası yediğini ama kıtada sahip olduğu haber alma örgütü karşılığında salıverildiğini. Ve Çin'den geri getirdiği serveti kullanarak savaş sonrası yeraltı politikasında, ekonomisinde, haber alma örgütünde vb. nasıl hak iddia ettiğini vb vb.

"O adamı ben de duymuştum," dedi Koyun Profesörü, acı acı. "Nedense koyun en tekin olmayan hedeflerin kimler olduğu konusunda önsezili değil."

"Koyun, ancak bu ilkbahar, adamın içinden çıkmış. Adamın kendisi komada, ölümün eşiğinde. Şimdiye dek öyle anlaşılıyor ki, beyindeki bir aksaklık koyunun varlığını gizlemekte etken olmuş."

"Ne büyük nimet. 'Koyunsuz'un bu yarı-bilinçlilik kabuğundan kurtulması, en iyisi."

"Sizce koyun neden adamın bedeninden ayrılmıştır ki; bunca zaman ve böyle görkemli bir örgütü kurduktan sonra?"

Koyun Profesörü derin derin iç geçirdi. "Hâlâ anlamadınız mı? O adama da aynen bana olduğu gibi olmuş. Yararlı olmak niteliğini yitirmiş artık. İnsanların sınırları vardır ve sınırına ulaşmış insanlar koyunun artık işine yaramaz. Bana göre adam, koyunun ona biçmiş olduğu rolü tam olarak kavrayamamış. Onun görevi koskocaman bir örgüt kurmaktı ve bu iş tamamlanınca kaldırılıp bir yana atılmış işte. Tıpkı koyunun beni bir ulaşım aracı olarak kullanmış olması gibi."

"Peki o zamandan beri koyun ne işler çevirmekte?"

Koyun Profesörü masadan fotoğrafı aldı. Ve parmaklarıyla bir fiske vurdu. "Tüm Japonya'da dolanıp durmuştur, içine yerleşeceği yeni bir beden aramak için. Koyuna göre bu da herhalde, şu veya bu yola başvurarak örgütün doruğuna getirilecek yeni bir kişi anlamına gelmektedir."

"Peki, koyunun aradığı ne?"

"Önce de söylediğim gibi, bunu sözcüklerle doğru olarak ifade etmek olanaksız. Koyunun aradığı, koyun düşüncesinin somutlaştırılması. Bir bedende."

"Bu iyi bir şey mi?"

"Koyun açısından, elbette iyi."

"Ya sizin açınızdan?"

"Bilmiyorum," dedi yaşlı adam. "Gerçekten bilmiyorum. Koyun gitti gideli ne kadarımın gerçekten ben, ne kadarımın da koyunun gölgesi olduğunu söyleyemeyeceğim."

"Az önce, oynanacak bir kozdan söz ettiniz. O neydi acaba?"

"Bunu size söylemeye hiç niyetim yok," diye başını olumsuz anlamda salladı Koyun Profesörü.

Oda bir kez daha sessizliğe büründü. Dışarıda bardaktan boşanırcasına yağmur yağmaya başlamıştı. Sapporo'ya geldik geleli ilk yağmur.

"Son bir şey, fotoğraftaki yerin neresi olduğunu bize söyleyebilir misiniz?" diye sordum.

"Dokuz yıl boyunca yaşadığım çiftlik. Orada koyun yetiştirdim. Savaştan hemen sonra Amerikan Kuvvetleri tarafından el kondu ve orasını bana geri verdiklerinde ben de bir zengine sattım; otlağı da bulunan bir sayfiye evi olarak. Sahibinin hâlâ aynı kişi olması gerek."

"Ve hâlâ koyun yetiştiriyor mu acaba?"

"Bilmiyorum. Ama resme bakılırsa kuşkusuz koyun yetiştiriyor gibi görünüyor. Her ne olursa olsun, başka bir iş yapmasından iyidir. Görünürde başka ev filan da yok. Yollar kışın kapanır, geçit vermez. Eminim ki sahibi orasını yılda iki ya da ancak üç ay kullanabiliyordur. Orası pek güzel ve sakin bir yerdir."

"Sahibi olmadığı zaman oraya bakan kimse var mı acaba?"

"Kışın orada kimsenin kalacağını sanmam. Benden başka, kış boyu orada kalabilecek başka birini düşünemiyorum. Tepelerin eteklerindeki kasabanın belediye çobanlarına koyunlara bakması için para verebilirsin. Evin damı iyice diktir, bu yüzden kar da birikmez, doğal olarak yere iner ve hırsız tehlikesi de yoktur. Biri çıkıp oradan bir şey çalmaya kalksa bile aşağıya, kasabaya indirmesi çok zahmetli. Oraya şaşırtacak kadar çok kar yağar."

"Şimdi orada kimse var mı?"

"Hımm. Belki şimdi yoktur. Kar başladı başlayacak, üstelik ayılar da kış uykusuna yatmadan önce yiyecek bulmak için çevrede dolaşmaya başlayacaklardır. Oraya çıkmayı düşünmüyorsunuz değil mi?"

"Belki de çıkmak zorunda kalabiliriz. Elimizde başka ipucu yok çünkü."

Koyun Profesörü bir süre susup oturdu. Köftenin domates salçası ağzının kıyıcığında kalmıştı.

"Herhalde sizden önce, bir başkasının da buraya gelip çiftliği sorduğunu biliyorsunuzdur? Şubat dolaylarındaydı. Yaş ve görünüş, şey, sizin gibi diyeyim. Otel lobisindeki fotoğrafla ilgilendiğini söyledi. O zaman buna canım çok sıkılmıştı, bu yüzden ona rastgele bir şeyler anlattım. Yazmakta olduğu bir roman için malzeme aradığını söylemişti."

Cebimden Fare ile benim birlikte çekilmiş bir fotoğrafımızı çıkartıp gösterdim. Sekiz yıl önce, bir yaz günü, J'nin Barı'nda çekilmişti. Ben profilden çıkmışım, sigara içiyorum, Fare de başparmakları havada, işaret vererek objektife bakıyor. İkimiz de genciz ve güneşten yanmışız.

"Bu sizsiniz, ha," dedi Koyun Profesörü, fotoğrafı lambanın altına tutup. "Şimdikinden daha gençsiniz."

"İyi bildiniz."

"Öbürü de, işte o adam. Bu fotoğraftakinden daha yaşlı görünüyordu ve bıyıklıydı, ama oydu."

"Bıyıklı mıydı?"

"Küçük, çizgi halinde bir bıyık ve gerisi uzamış sakal."

Fare'yi bıyıklı olarak gözümün önüne getirmeyi denedim ama getiremedim.

Koyun Profesörü bize çiftliğin ayrıntılı bir haritasını çizdi. Dağların eteğindeki kasabaya gitmek için Asahikava yakınlarında trenden aktarma yapıp, küçük bir bağlantı hattı trenine binecektiniz. Çiftlik oradan otomobille üç saat çekiyordu.

"Her şey için çok çok teşekkürler."

"Doğrusunu öğrenmek isterseniz, bence insanlar koyunlarla ne kadar az haşır neşir olurlarsa o kadar iyi. İşte örneği ben. Onlara bulaşmaktan

dolayı mutlu olanı görmedim. Tek bir bireyin aklı o koyunun varlığı karşısında tutunamaz, dayanamaz. Ama gene de herhalde sizin de kendinizce nedenleriniz olmalı."

"Öyle."

"Dikkatli olun aman," dedi Koyun Profesörü. "Ve lütfen tabakları kapının önüne bırakın."

28

Yunus Oteli'ne veda

Yol hazırlığımız bir günümüzü aldı...

Bir spor mağazasından dağcılık gereçleri ve taşınabilir yiyecekler; giyim mağazasından da, kalın yünden balıkçı kazakları ve yün çoraplar... Bir kitapçıdan gideceğimiz bölgenin 1:50.000 ölçekli bir haritasıyla, yerel tarihi konusunda bir kitap bulduk. Ayrıca kabaralı botlarla, içi kalın astarlı, sıcak tutan çamaşırlar da aldık.

"Tüm bu kat kat giysiler benim iş alanıma hiç de uygun değil," dedi kız.

"Karlara çıktığında bunu düşünecek zamanın olacak mı bakalım," dedim.

"Kar iyice bastırıncaya dek kalmayı mı tasarlıyorsun orada?"

"Bilemem. Ama karın ekim sonunda yağmaya başladığını biliyorum. Hazırlıklı olmak en iyisi. Başımıza neler geleceği bilinmez."

Aldıklarımızı otele taşıdık ve büyük bir sırt çantasına tıktık, sonra Tokyo'dan satın almış olduğumuz tüm fazla eşyayı bir araya toplayıp Yunus Oteli'nin adamına bıraktık. Doğrusunu isterseniz, kız arkadaşımın satın almış olduklarının neredeyse hepsi gereksizdi. Bir makyaj takımı; beş kitap ile altı kaset, çorap ve çamaşır dolu bir kâğıt torba, tişörtler ve şortlar, seyahat için bir çalar saat, bir resim defteri ile bir kutuda yirmi dört adet boya kalemi, mektup kâğıtları ve zarfları, banyo havlusu, mini ilk yardım çantası, saç kurutma makinesi, kulak temizleme pamukları.

"İyi de, elbisen ile topuklu ayakkabılarını neden alıyoruz?"

"Bir partiye gidecek olursak ne yapacağım?"

"Partiye gidileceğini de nereden çıkardın?"

Bir türlü laf anlatamadım. Güzelce katladığı elbisesiyle topuklu pabuçlarını ne yapıp edip zaten olabildiğince kısıtlamaya çalıştığımız yolculuk eşyamızın yanına, sırt çantamıza sokuşturdu. Makyaj malzemesini de yakındaki bir dükkândan aldığı bir yol çantasına yerleştirdi.

Otel sahibi nezaket gösterip, eşyayı saklamayı kabul etti. Ertesi güne dek olan hesabı ödedim ve bir iki hafta sonra döneceğimizi söyledim.

"Babamın yararı oldu mu bari?" diye kaygıyla sordu.

Hem de çok yararı olduğunu söyledim.

"Ben de bazen bir şeyler aramaya çıkmayı arzu ederim," dedi. "Ama yola çıkmak şöyle dursun, ne arayacağımı kendim de bilemem ki. Şimdi, benim babam, tüm ömrü boyunca hep bir şeyler aramış olan bir adamdır. Bugün bile hâlâ arıyor. Çocukluğumdan başlayarak, babam, sürekli rüyalarına giren beyaz koyundan söz ederdi. Bu yüzden ben de hep yaşamın böyle bir şey olacağını düşünmüşümdür. Sürüp giden bir arayış."

Yunus Oteli'nin lobisi her zamanki gibi sessizdi. Yaşlıca bir hizmetçi kadın elinde saplı bir tahta beziyle inip çıkıyordu merdivenleri.

"Babam şimdi yetmiş üç yaşında ve hâlâ koyun filan yok. Öyle bir şey var mı, olmuş mu, onu bile bilmiyorum. Gene de elimde olmadan yaşamın onun için hiç de fena geçmediğini düşünüyorum. Babamı şimdi her zamankinden çok daha mutlu görmek istiyorum, ama o beni küçümsüyor ve hiçbir sözüme kulak vermiyor. Çünkü yaşamda bir amacım, bir hedefim yok da ondan."

"Ama Yunus Oteli'niz var ya," dedi kız arkadaşım, nazikçe.

"Üstelik babanız koyunu aramaktan da vazgeçmiş artık," diye ekledim. "Bayrağı ondan biz devraldık."

Otel sahibi, gülümsedi.

"Eğer öyleyse size söyleyecek başka bir şeyim yok. Babamla ikimiz artık çok iyi geçinmeliyiz."

"Umarım," dedim.

Sonra, yalnız kaldığımızda, arkadaşım sordu bana. "Sence bu ikisi birbirini gerçekten hak ediyor mu?"

"Bunca zaman birlikte olagelmişler. Pekâlâ idare edeceklerdir. Baksana, kırk iki yıl sonra biz de aynı koyunun peşine düşüyoruz."

"Ben bu ikisinden hoşlandım."

"Ben de öyle."

Eşya toplama işimizi bitirdik ve ilişkide bulunduk, sonra gidip bir film seyrettik. Filmde de ilişkide bulunan bir sürü kadın ve erkek vardı. Ne de olsa başkalarının ilişkide bulunmasını seyretmenin bir sakıncası yok.

VIII

Yaban Koyununun İzinde III

29

Junitaki kasabasının doğuşu, yükselişi, gerileyişi

Sapporo'dan Asahikava'ya sabah erken trenine bindik. Kalın, şömiz ciltli *Junitaki Kasabasının Yetkili Tarihçesi* kitabını okumak için yerleşirken, bir de bira açtım. Junitaki, Koyun Profesörü'nün çiftliğinin bulunduğu kasabaydı. Onun tarihçesini okumanın güncel açıdan bana belki bir yararı olmayacaktı ama zararı da dokunmazdı.

Yazar 1940 yılında Junitaki'de doğmuş ve Hokkaido Üniversitesi'nin edebiyat bölümünden mezun olduktan sonra yerel tarihçi olarak etkinlik göstermiş, böyle diyordu kitabın kapağı. Bunca etkinlik göstermiş olmasına karşın, sadece bir kitabı vardı, mayıs 1970'te yayımlanmış. Birinci baskı, herhalde tek baskı.

Yazara bakılırsa, ilk yerleşimciler, bugünkü Junitaki'ye 1881 yazında gelmişler. Toplam on sekiz kişi, on sekizi de Tsugaru'lu yoksul toprak işçileri, varı yoğu yetersiz tarım araç gereçlerinden, yoksul giysilerden, yatak yorgandan, tencere tavadan, bıçaklardan oluşan zavallı insanlar.

Sapporo yakınındaki bir Aynu köyünün içinden geçerlerken ellerindeki az parayla zayıf, kara gözlü bir Aynu gencini rehber olarak tutmuşlar. Gencin Aynu dilindeki adı "Batan Dolunay" (depresyon eğilimini çağrıştıran, diye varsayımda bulunuyor yazar) anlamına geliyormuş.

Belki de bu genç, rehber olacak yaradılışta değilmiş; ama sanıldığından çok daha becerikli olduğunu hemen kanıtlamış, Japoncayı pek anlamamasına karşın, gene de bu on sekiz suratsız, kuşkucu çiftçiyi, İşikari Irmağı boyunca kuzeye götürmüş. Verimli toprakları nerede bulacağını çok iyi biliyormuş.

Dördüncü gün, bu hedefe ulaşmış grup. Sulak, güzel çiçeklerle capcanlı topraklarmış.

"Burası iyidir," demiş genç. "Vahşi hayvanı az, toprağı verimli, sombalığı bol."

"Yaramaz," demiş çiftçilerin önderi. "Daha içerileri istiyoruz biz."

Rehber genç, çiftçilerin ne denli uzağa giderlerse o denli verimli toprak bulacaklarına inandıklarını anlamış. lâ. İstedikleri bu madem, hadi bakalım daha içerilere.

Böylece topluluk, iki gün daha, kuzeye yürümeyi sürdürmüş. Genç, orada, bir yükselti bulmuş ki toprak, bir önceki yer kadar verimli olmasa da, sel korkusu yokmuş.

"Buraya ne dersiniz?" diye sormuş rehber. "Burası da iyi."

Çiftçiler başlarını olumsuz anlamına sallamışlar.

Bu sahne kendini sonunda bugünkü Asahikava'nın bulunduğu yere gelininceye dek, yineleyip durmuş. Sapporo'dan yedi gün ve yüz mil uzağa.

"Buraya ne dersiniz ?" diye sormuş genç rehber, gene olumsuz yanıt bekleyerek.

"Olmaz," diye yanıtlamış çiftçiler.

"Ama buradan sonra, dağa tırmanıyoruz," demiş rehber.

"Bizce sakıncası yok," demiş çiftçiler, neşeyle.

Ve böylece Şiyogari Geçidi'nden geçmişler.

Söylemeye gerek yok, çiftçilerin aşağılardaki zengin toprakları geçip vahşi yörelerin ta içine girmekte direnmelerinin bir nedeni varmış... Gerçek şu ki, hepsi kaçakmış bunların. Kasabadan kaçmışlar çünkü çok yüklü borçları varmış ve uygarlıktan olabildiğince uzağa gitmek istiyorlarmış.

Aynu genci bunları elbette bilemezmiş. Bu yüzden de çiftçilerin bitek toprağı istememeleri karşısında ilk anda duyduğu şaşkınlık giderek artmış,

çaresizliğe ve kendine olan güvenini yitirmesine yol açmış.

Rehber gencin yaradılışı gene de yeterince karmaşık olmalı ki, grup Şiyogari Geçidi'nden geçtikten sonra bile yılmamış, kendini bu anlaşılmaz yazgısına adamış olarak onları kuzeye, daha da kuzeye doğru götürmüş. En çetin yolları, en tehlikeli bataklıkları seçmiş, bin bir zorlukla, salt işverenlerini memnun etmek için.

Grup, Şiyogari Geçidi'nden geçtikten dört gün sonra batıya akan bir ırmağa ulaşmış. Beraberce, doğuya yönelmeye karar vermişler.

Bu yön onları berbat yollardan, bozuk topraklardan geçirmiş. Bambu denizleriyle savaşmışlar, yarım gün boyunca omuz düzeyine gelen otlarla kaplı çayırlardan kendilerine baltayla yol açmışlar, göğüslerine varasıya, çamur içinde yürümüşler, bin bir güçlükle tepelere tırmanmışlar, daha doğuya gidebilmek için her şeyi göze almışlar. Geceleri, muşambalarını ırmak kıyısına seriyor, kurtların ulumalarını dinleyerek uyuyorlarmış. Bambulardan yara bere içinde kalmış, sıyrılmış kollarına, kan emmek için kulaklarından bile içeri giren tatarcıklar, sivrisinekler üşüşmüş.

Beş gün daha doğuya gittikten sonra yollarını dağlar kesmiş, artık ilerleyemez olmuşlar. Bu dağların arkasında insanlar artık yerleşemez demiş, genç rehber. Çiftçiler bunun üzerine, mola vermişler. Tarih, 8 temmuz 1881'miş, Sapporo'dan 150 mil uzak.

İlk yaptıkları, arazinin yayılımını incelemek olmuş, suyu tatmış, toprağa bakmışlar. Çiftçiliğe alabildiğine elverişli toprakmış. Sonra da toprağı aralarında bölüşerek, bir kulübe yapmışlar aralarında ortak.

Aynu genci o bölgeden geçen bir grup Aynu avcısına rastlayıp, "Buranın adı ne?" diye sormuş.

"Bu berbat yere isim koymak zahmetine kim katlanır sanıyorsun?" diye yanıtlamış avcılar.

Bu yüzden şimdilik, bu sınırın adı yokmuş. Kırk mil ötesine kadar, başka bir yerleşim (en azından insanlarla ilişki kurmak isteyen başka bir yerleşim) bulunmadığı için de, yerleşimin bir ada gereksinmesi yokmuş

zaten. Gerçekte, 1889 yılında, Bölgesel Yönetim'den bir nüfus sayım görevlisi ekibi ille de buraya isim vermesi için sıkıştırdığında, oralı bile olmamış yerleşimciler. Elde orak çekiç, ortak kulübede toplanmış ve yerleşime ad konmasının karşısında duran bir karar almışlar. Şaşkınlıktan dilini yutmuş görevli. Elinden gelen tek şey, yakındaki ırmakta bulunan on iki çavlanı saymak ve Bölgesel Yönetime Junitaki-buraku (On İki Çavlan Yerleşimi diye isim bildirmek olmuş. (Burası daha sonra Junitaki-mura, On İki Çavlan Köyü) olacaktır.

Bölge, iki dağ arasında altmış derecelik bir yay çiziyor, ortasından da, derin bir ırmak boğazı geçiyormuş... Tam anlamıyla berbat bir yer. Toprak çalılıklarla kaplıymış ve yaprak dökmeyen koskocaman ağaçların kökleri her yana yayılıyormuş. Kurtlarla geyikler ve ayılar, misk sıçanları, kuşlar, zar zor bulunabilen yiyecek için birbirleriyle kıyasıya savaşıyorlarmış. Her yer sinek, sivrisinek kaynıyormuş.

"Hepiniz burada sahiden yaşamak istiyor musunuz?" diye sormuş Aynu genci.

"Bu da sorulur mu!" diye karşılık vermiş çiftçiler.

Aynulu gencin, kendi yurduna dönmek yerine, yerleşimcilerle kalmaya karar vermesinin nedeni anlaşılmıyor. Belki de merak etmişti, diye tahmin yürütüyor yazar (tahminleri sevdiği anlaşılıyor). Her ne halse, eğer kalmamış olsaydı yerleşimciler kışı geçirebilirler miydi, orası belli değil. Aynu genci yerleşimcilere, kış sebzelerinin nasıl yetiştirileceğini, yiyeceklerin kardan nasıl korunacağını, donmuş ırmakta nasıl balık avlanacağını, kurtlara nasıl kapan kurulacağını, kış uykusuna yatmalarından önce ayıların dikkatinden nasıl kaçılacağını, rüzgârın yönüne bakıp nasıl hava tahmininde bulunulacağını, soğuk ısırmalarının nasıl önleneceğini, çalı köklerinin yemek için nasıl kızartılacağını, yaprak dökmeyen ağaçların hangi yönde kesileceğini öğretmiş. Zamanla bir Japonca isim de almış, yerleşimcilerden birinin kızıyla evlenmiş ve ondan üç de çocuğu olmuş. "Batan Dolunay" adı böylece tarihe karışmış.

Gene de, Aynu gencinin olanca pratik bilgisine karşın, yerleşimcilerin durumu hiç de iç açıcı değilmiş. Ağustosta her aile kendi kulübesini yapmış ama bu kulübeler alelacele çırpıştırılmış çatlak kütüklerden ibaret olduğundan, kış rüzgârına karşı duramamış. İnsanın uykusundan uyanıp yastığının yanında birikmiş yarım metre kar bulması olağan durumlardanmış. Pek çok ailenin de bir tek şiltesi olduğundan, erkekler ister istemez ateşin başında uyumak zorunda kalıyormuş. Yiyecek stokları tükenince yerleşimciler kalın kar tabakasının altında kurumuş yabani bitkiler ve balık aramaya çıkmışlar. Gene de kimse ölmemiş. Kavga yok, gözyaşı yokmuş. Güçlerini, doğuştan yoksul olmalarından alıyorlarmış çünkü.

İlkbahar gelmiş. İki çocuk doğmuş ve yerleşimcilerin sayısı yirmi bire çıkmış. Doğurmadan iki saat önce anneler tarlada çalışıyorlarmış ve doğumdan sonraki sabah da tarlada çalışıyorlarmış.

Topluluk mısır ve patates ekmiş. Erkekler ekilebilir daha çok toprak açmak için ağaç kesmiş, kök yakmışlar. Yeryüzüne yeni bir yaşam gelmiş, genç bitkiler meyvelenmiş, ama yerleşimciler rahat bir soluk alacakken tam, çekirge sürülerinin saldırısına uğramışlar art arda.

Çekirgeler dağlardan inip, her yeri silip süpürüyorlarmış... Dev bir buluta benziyorlarmış ilk bakışta. Ardından bir uğultu kopuyormuş. Kimsenin haberi yokmuş başlarına neler geleceğinden. Sadece Aynulu genç biliyormuş. Erkeklere tarlalarda ateş yakmalarını buyurmuş. Son tahta eşyalarını son damla petrole bulayan erkekler, ellerine geçen her şeyi yakmışlar. Kadınlar havanelleriyle tencerelere vurmuşlar. Ellerinden gelen her şeyi yapmışlar ama bütün bunların hiçbiri, gene de yetmemiş. Yüz binlerce çekirge, ürünlerinin üzerine çöküp, mahvetmiş. Arkalarında bir şey bırakmamışlar.

Çekirgeler gidince Aynu genci, tarlalara çıkıp, ağlamış. Yerleşimcilerden biri bile, bir damlacık gözyaşı dökmemiş. Ölü çekirgeleri toplayıp yakmış, kül olur olmaz da, toprağı temizlemeyi sürdürmüşler.

Ertesi kış boyunca gene balık ve yabanıl sebze yemeye dönmüşler. İlkbaharda üç çocuk daha doğmuş. Çekirgeler, yazın gene ziyarete gelmişler

ve ürünün hepsi, gene köklerine varıncaya dek, çekirgelere yem olmuş. Ama Aynu genci bu kez, ağlamamış.

Çekirge saldırısı sonunda, nihayet, üçüncü yıl durmuş. Uzun süren yağmurlar çekirge yumurtalarını bozmuşmuş çünkü. Ama aşırı yağmur ürüne de zarar vermiş. Ertesi yıl alışılmadık bir biçimde, kınkanatlı böcekler basmış, sonraki yaz da alışılmadık ölçüde soğuk geçmiş...

Buraya kadar okuduktan sonra, kitabı kapatıp, bir bira daha açtım ve sırt çantamdan öğle yemeğimi çıkardım: bir kutu sombalığı yumurtası.

Kız arkadaşım karşımda oturuyordu, kollarını kavuşturmuş, derin uykuda. Sonbaharın sabah güneşi, tren penceresinden yanlamasına giriyor, ince bir örtü yayıyordu kucağına. Küçücük bir güve kim bilir nereden içeri daldı ve minik bir kâğıt parçası gibi, kanat çırpıp durdu. Güve, kızın göğsüne kondu, sonra da tekrar uçup gitti. Güve uçunca, kız da çok ama çok hafif, yaşlanmış gibi göründü gözüme.

Bir sigara içtim, sonra *Junitaki Kasabasının Yetkili Tarihçesi'*ni okumaya devam ettim.

Altıncı yıla gelindiğinde yerleşim, kendi başına ayakta durmayı nihayet başarmıştı. İyi ürün alınıyordu, kulübeler yeni baştan döşenmişti ve soğuk iklimde yaşamaya ayak uydurmuştu herkes. Kalastan yapılma derme çatma kulübeler arasında testereyle kesilmiş düzgün tahta evler görünmeye başladı, ocaklar yapıldı, lambalar asıldı. İnsanlar ürün fazlası olarak neleri var neleri yoksa, kurutulmuş balık ve geyik boynuzlarıyla birlikte, bir kayığa yükleyip, en yakın kasabanın pazarına iki günlük bir yolculuktan sonra ulaştılar ve karşılığında tuz, üst baş ve gazyağı aldılar. Kimileri de, tarlaları açarken kesilen ağaçların kerestesinden odun kömürü yapmayı öğrendi... Irmak aşağısında da böylesi birkaç yerleşim bölgesi oluştu ve ticaret başladı.

Ağaç kesip tarla açma işi de sürüp gittiğinden, kısa zamanda işçi sıkıntısı baş gösterince, grup, köy kurulunda tartışma açtı ve iki gün sonra da, eski kasabasından destek kol gücü çağırmaya karar verdi. Ödenmemiş

alacaklar sorunu doğduysa da, eve yazılan mektuplardaki sorulara yanıt olarak alacaklıların nicedir borçlarını geri almaktan zaten umudu kestikleri bildirildi. Yerleşimcilerin en yaşlısı, bunun üzerine, eski arkadaşlarına mektup yazıp, bu yeni topraklarda çalışmak için onlara katılmalarını istedi. 1889'da nüfus sayımı yapıldı, aynı yıl, yerleşime resmi olarak ad konuldu.

Ertesi yıl, bölgeye, on dokuz yeni yerleşimcili altı aile geldi. Kalaslarla ve yeni yapılmış kulübelerde karşılandılar. Göz yaşartıcı bir toplantı yapıldı. Yeni gelenlere toprak verildi ve ilk yerleşimcilerin yardımıyla buğday ekildi, sonra onlar da kendi evlerini yaptılar.

1893'te, on altı kişiyle, dört yeni aile daha gelmişti. 1897'ye gelindiğinde, yirmi dört kişiden oluşan yedi aile daha.

Yerleşimci sayısı sürekli artıyordu. Ortak kulübe genişletilerek daha resmi bir toplantı salonuna dönüştürüldü, yanı başına da küçük bir tapınak yapıldı. Yerleşim, resmen köy oldu. İsmi de Junitaki-buraku'dan Junitaki-mura'ya dönüştürüldü. Postacı, seyrek de olsa, boy göstermeye başladı. Ve köylülerin ana besini darıyken, saf beyaz pirinç de katmaya başladılar ara sıra ve artık.

Talihsizliklerden kuşkusuz pay almıyor sayılmazlardı. Resmi görevliler geldi, vergi toplamaya, askerlik görevine çağırmaya. Şimdi otuzlu yaşlarının ortasına gelmiş olan Aynu genci, bu gelişmelerden özellikle tedirgin oluyordu. Vergi ve askerlik görevi gibi angaryaların neden gerektiğini aklı bir türlü almıyordu.

"İşler bence eskiden çok daha iyi gidiyordu," diyordu.

Öyle de olsa, kalkınmasına ara vermedi köy.

1903'te, köy yakınlarında, otlak haline getirmeye elverişli, daha yüksek arazi buldular ve köy, koyun otlatmak için orayı ortak mera olarak belirledi. Bölgesel Yönetim'den bir görevli onlara çit yapmakta, su getirmekte ve hayvan barınağı kurmakta yol gösterdi. Sonra da, cezaevinde zorunlu çalıştırılan mahkûmlar çağrıldı, ırmak boyunca bir yol yaptırıldı ve zaman geçtikçe hükümetten ucuza satın alınan koyun sürüleri yoldan yukarı güdülür oldular. Çifçilerin, hükümetin neden bunca eli açık davrandığı

konusunda en ufak bir fikirleri yoktu. Eee, neden olmasın? diye düşündüler. Bunca çetin engellere göğüs gerdikten sonra, rahatlatıcı bir durumdu bu.

Yönetimin bu koyunları onlara verirken gösterdiği eli açıklık karşılıksız değildi kuşkusuz. Asya kıtasına yakında başlatılacak bir sefer için gerekecek kalın yün giysiler bakımından kendi kendine yetebilmek amacıyla, Tarım ve Ekonomi Bakanlığı'na, koyun yetiştiriciliği konusunda çabaların artırılması emrini vermişti hükümet ve Bakanlık da bu planları Bölgesel Yönetim'e zorla uygulatıyordu. Rus-Japon Savaşı çıktı çıkacaktı.

Tüm köyde, koyunlara en büyük ilgiyi gösteren, gene, artık genç olmaktan çıkmış, Aynu'ydu. Yerel görevliden koyun yetiştiriciliği yöntemlerini öğrendi ve köy otlağının sorumluluğunu üstlendi. Koyunlara neden bu denli bağlandığını kimse tam olarak bilemez. Birdenbire ve hızlı adımlarla, neredeyse sıçramalarla gelişen bir köy yaşantısının getirdiği karmaşıklık olabilir.

Otlak otuz altı baş Southdown ve yirmi bir baş Shropshire cinsi koyuna yuva oldu, ayrıca, iki de Border collie köpeğe. Aynu, yetenekli bir çoban olup çıktı, geçen her yıl da, koyunların, köpeklerin sayısı arttı. Aynu, koyunlarına ve köpeklerine zamanla yürekten bağlanıp, çok sevdi onları. Resmi görevliler de memnundu. Köpek yavruları yakınlardaki benzer koyun çiftliklerine birinci sınıf çoban köpekleri olarak gönderildiler. Rus-Japon Savaşı patlak verince, köyden beş genç askere alınıp Çin cephesine yollandı. Küçük bir tepedeki bir çatışmada düşman el bombasının patlamasıyla, ikisi öldü, biri sol kolunu yitirdi. Çatışma, üç gün sonra bitince, sağ kalan ikisi, ölen köylülerinin dağılmış kemiklerini topladılar. Hepsi de birinci ve ikinci dalga yerleşimcilerin oğullarıydı. Ölenlerden biri, sonradan çoban olan Aynu gencinin oğluydu. Sırtındaki ordu malı yün kaputla ölmüştü...

"Çocuklar neden yabancı topraklara savaşmak için gönderiliyorlar ki?" diye herkese sora sora dolaşıyordu Aynu çoban. Kırk beş yaşına gelmişti

Kimsenin ona verecek yanıtı yoktu. Aynu çoban köyden koptu ve otlakta yaşamaya başladı, koyunlarla yatıyor, koyunlarla kalkıyor, olanca zamanını onlarla geçiriyordu. Karısı beş yıl önce bronşitten ölmüş, hayatta kalan kızlarının ikisi de evlenmişti.

Koyunlara baktığı için köy, ona ufak bir maaşla yiyecek sağlıyordu...

Aynu çoban, oğlunu kaybettikten sonra, giderek kabuğuna çekilir oldu. Altmış iki yaşında öldü. Bir kış sabahı, çırak çocuk onu ağılda, yerde ölü buldu... Donmuştu. İlk gelen Border collie'lerin torun çocukları başında üzüntüyle sızlanıyordu. Koyunlar ise oralı bile olmadan, samanlarını yiyorlardı. Koyun dişlerinin çiğnerken çıkardığı ses, kastanyetlerden oluşma bir koroya benziyordu.

Junitaki'nin öyküsü böylece sürüp gitti ama Aynu gencin öyküsü burada bitti. Tuvalete gitmek için kalktım ve iki biralık işedim. Oturduğum yere döndüğümde, kız uyanmış, pencereden dışarı bakıyordu dalgınca. Pirinç tarlaları göz alabildiğine uzanıyor, ara sıra da bir silo görünüyordu. Irmaklar bir yaklaşıyor, bir uzaklaşıyordu. Onun manzarayı seyreden profiliyle birlikte, ben de dışarıyı seyrederek bir sigara tüttürdüm. Tek kelime etmedi. Sigaramı bitirince gene kitaba döndüm. Sayfanın üzerine bir çelik köprünün gölgesi düştü bir an.

Çoban olan, yaşlanan ve ölen Aynu gencin mutsuz öyküsünden sonra anlatılanlar sıkıcı mı, sıkıcıydı. Patlak veren bir koyun hastalığı salgını on baş hayvanı götürmüş, şiddetli soğuk ürüne zarar vermişti ama bunun dışında köyde her şey düzenlice akıp gidiyordu. Taişo bölgesine kasaba olarak katılmış ve adı da Junitaki-ço olarak değiştirilmişti. Junitaki-ço iyi gidiyordu, yaşamı kolaylaştıracak başka binalar yapılmıştı, bir ilkokul, bir belediye binası, bir postane gibi. O tarihte Hokkaido'nun bu yerleşimi, kuruluşunu yaklaşık olarak tamamlamışa benziyordu.

Ekilebilir toprakların sınırına varılınca, birkaç genç şanslarını denemeye Mançurya ve Sahalin gibi yeni dünyalara gittiler. Kasabaya 1937'de Koyun Profesörü geldi.

Tarihçede şöyle yazıyordu: "Tarım ve Ormancılık Bakanlığı teknik yöneticisi, Kore ve Mançurya'daki incelemeleriyle çok tanınmış olan Dr. ... (yaş 32) özel durumlar gereği, görevinden ayrılmış olup, Junitaki-ço'nun kuzeyindeki bir dağ vadisinde kendi koyun çiftliğini kurmuştur."

Hakkında başka hiçbir şey yazılmamıştı.

Yazarın kendisi de otuzlardan sonraki olaylardan sıkılmış olmalı ki, aktardıkları kesik kopuk, tutarsız olmaya başlamıştı. Yazış biçemi bile aksıyor, Aynu genci anlatımdaki duruluğunu yitiriyordu.

1938 ile 1965 arasındaki otuz bir yılı es geçip "Bugünkü Junitaki" adlı bölüme atladım. Gerçi kitabın "bugün"ü 1970 olduğundan, bugünün "bugün"ü sayılmazdı. Gene de bir kasabanın tarihçesini yazmak doğaldır ki, onu bir "bugün"e kadar getirme gereğini de zorunlu kılıyordu. Ve böyle bir bugün çok geçmeden bugün olmaktan çıksa bile, hiç kimse gerçekten bir bugün olduğu gerçeğini yadsıyamaz. Çünkü eğer bir bugün, bugün olmaktan çıkarsa, tarih de tarih olmaktan çıkar.

Benim *Junitaki Kasabasının Yetkili Tarihçesi* kitabıma bakılırsa, 1965'te nüfus hemen hemen salt çiftçilikteki gerileme yüzünden, on yıl öncesine göre 6 000 azalarak 15 000'e düşmüş. Kitabın söylediğine göre, bunda, hızlı bir endüstrileşmeyle birlikte, ulusal üstyapıdaki değişimler ve tarımdaki gerileme kadar, Hokkaido'daki soğuk iklim çiftçiliğinin kendine özgü niteliğinin de payı olmuştur.

Bu çiftçilerin terk ettiği çiftliklerine ne oldu? Yeniden ormanlaştırıldılar. Atalarının tarıma kazandırmamk için açacağız diye kan ter içinde çabaladıkları toprağa torunlar şimdi ağaç dikiyorlardı. Gerçekten de kaderin garip cilvesi işte.

Böylece bugün Junitaki'de önde gelen endüstri, ormancılık ve kerestecilik oluyordu. Kasabada artık birçok kereste fabrikası vardı, televizyon kutuları, ıvır zıvır, turistik eşya olarak da tahta ayılar ve Aynu heykelcikleri yapılıyordu. Ortak eski kulübe, Öncüler Müzesi'ne dönüştürülmüştü, ilk yerleşim günlerinden kalma tarım araçları ve kap kacak sergileniyordu orada. Ayrıca Rus-Japon Savaşı'nda ölen gençlerden kalma anı eşyası vardı. Bir de, bir boz ayının diş izlerini taşıyan sefertası. Hatta ayrılıp buraya geldikleri, eski yurtları olan kasabaya yazılmış ve vergi memurlarının alacak toplamak için uğrayıp uğramadıklarını soran bir mektup bile vardı.

Ama gerçeği söylemek gerekirse, Junitaki bugün çekilmez denecek kadar sıkıcı, iç karartıcı bir kasabaydı. Kasabalılar, işten eve döndüklerinde her gece yatmadan önce ortalama dört saat televizyon seyrediyorlardı. Oy kullanma oranı yüksekti ama seçim sonuçları hiçbir zaman sürpriz olmuyordu. Kasabanın sloganı "Cömert Doğada Cömert İnsanlık"tı. Ya da garın karşısındaki levhada öyle yazıyordu.

Kitabı kapadım, esnedim ve uyuyakalmışım.

30

Junitaki'nin ve koyunlarının gerilemesinin devamı

Asahikava'da aktarma yapıp kuzeye, Şiyogari Geçidi'ne çıkan trene bindik. Aynu genciyle, yoksul on sekiz çiftçinin yüz yıl önce geçmiş oldukları yollardan geçtik.

Sonbahar güneşi, balta girmemiş orman kalıntılarının ve dişbudak ağaçlarının alev saçan kızıl yapraklarının arasından parlıyordu. Öyle ki, bu manzarayı sadece seyretmesi bile insanın gözlerini acıtıyordu.

Tren önceleri boştu ama yarı yolda bir otobüs dolusu ortaokul öğrencisi doluştu içeri ve onların kargaşası, bağrışmaları, kepekleri, beden kokuları ve anlaşılmaz söyleşileri ve çıkış yolu bulamayan cinsel dürtülerinin içinde kalıverdik. Bu otuz dakika böyle sürüp gitti, sonra hep birden, aynı istasyonda indiler. Tren gene boşaldı, hiç ses duyulmaz oldu.

Bir paket çikolatayı aramızda bölüştük ve manzara gözlerimizin önünden geçit yaparken, yavaş yavaş yedik. Yere, sakin bir ışık saçılıyor, her şey öyle uzak görünüyordu ki, bir teleskopun ters ucundan bakıyor gibiydik. Kız arkadaşım ara ara, *Johnny B. Goode'*u çalıyordu ıslıkla. Bu belki de ikimizin konuşmadan durduğu en uzun zaman parçası oldu.

* * *

Trenden indiğimizde akşam yaklaşıyordu. Peronda dikilip, uzun uzun gerindim ve derin bir soluk aldım. Hava öyle temizdi ki ciğerlerim patlayacak sandım. Sapporo'ya oranla burası, en az üç dört derece daha soğuk olmasına karşın, kollarıma düşen güneş ılık ve gıcıklayıcıydı.

Raylar boyunca bir dizi eski kâgir depo uzanıyordu ve bunların yanında da bir gece öncesinin yağmurundan kararmış, sırılsıklam bir kereste piramidi vardı. Geldiğimiz tren gardan ayrılınca ortalıkta kimse kalmadı, sadece bir tarhta, serin esintide dalgalanan kadifeçiçekleri.

Perondan, küçük çaplı örnek bir taşra kasabası görebiliyorduk. Anacaddesi, küçük marketi, otobüs terminali, turist enformasyon merkeziyle. İlk izlenimler bir anlama gelirse, şaşılacak kadar donuk, ruhsuz bir kasaba.

"Hedefimiz burası mı?" diye sordu.

"Hayır, burası değil. Buradan gene trene bineceğiz. Bizim gideceğimiz yer buradan çok, çok daha küçük bir kasaba."

Esnedim ve gene derin bir soluk aldım.

"Burası transit noktamız ve ilk yerleşimcilerin doğuya yöneldikleri yer."

"İlk yerleşimciler mi?"

Aktarma yapacağımız tren gelinceye dek, bekleme odasında sobanın karşısında oturduk ve ben Junitaki-ço'nun tarihçesini bölük pörçük anlattım. Tarih sırası biraz karıştığı için defterimden kopardığım bir sayfaya *Yetkili Tarihçe'*nin arkasındaki özetten yararlanarak basit bir tarih şeması çizdim. Sayfanın soluna Junitaki-ço'nun geçmişindeki tarihleri ve gelişimleri, sağına da aynı dönemde Japonya'nın tarihindeki belli başlı olayları sıraladım. Çok güvenilir bir kronolojik tablo oluştu.

Örneğin, 1905'te Port Arthur düşüyor ve Aynu gencin oğlu, savaşta ölüyor. Eğer belleğim beni yanıltmamışsa, Koyun Profesörü'nün doğum tarihi de bu. Böylece olaylar birbirine bağlanıyor.

"Bu açıdan bakılınca," dedi kız, kronolojinin sağ ve solunu karşılaştırarak, "biz Japonlar anlaşılan savaştan savaşa yaşamışız."

"Gerçekten de öyle görünüyor," dedim.

"Peki işler nasıl olmuş da böyle gelişmiş?"

"Karışık bir şey bu. Ben de söyleyemeyeceğim. O kadar basit değil."

"Hımm."

Bekleme salonu çoğu bekleme salonu gibi ıssızdı ve hiç de ilgi çekici değildi. Sıralar alabildiğine rahatsızdı, kül tablaları, ıslanmış sigara izmaritleriyle dolup taşıyor, havası pis kokuyordu. Duvarlarda seyahat posterleri ve en çok da arananların listeleri vardı. Bizden başka, bir de devetüyü kazak giymiş yaşlı bir adam ile bir anne ve dört yaşındaki oğlu da bulunuyordu orada. Yaşlı adam oturduğu yere yapışmış gibi, bir edebiyat dergisi okuyordu. Yapışkan bant çıkartır gibi yavaş çeviriyordu sayfaları. Bir sayfadan diğerine on beş dakika. Anne ile çocuk da evliliği bitmek üzere olan bir çifte benziyordu.

"Eninde sonunda gelip şuraya dayanıyor, herkes yoksul ama biz, işler yolunda giderse yoksulluktan kurtulacağımıza inanmak istiyoruz."

"Junitaki-ço'dakiler gibi."

"Tastamam öyle. Bu yüzden yeni tarım alanları açmak için ölesiye çabalamışlar... Gene de yerleşimcilerin çoğu yoksul ölmüş."

"Nasıl oluyor bu?"

"Arazi öyle. Hokkaido soğuk bir yer, her birkaç yılda bir öldürücü don oluyor... Ürünleri donunca yiyecek bulamıyorlar, gaz alacak gelirleri olmuyor. Gelecek yılın tohumlarını bile satın alamıyorlar. Böylece topraklarını rehin gösterip yüksek faizle borç alıyorlar. Ama hiçbir bölgedeki hiçbir tarım o faizi ödeyecek kadar verimli olmadığından, sonunda toprakları ellerinden alınıyor. İşte bu yüzden de pek çok çiftçi yarıcı olmak zorunda kalıyor."

*Yetkili Tarihçe'*mi karıştırıp şunları okudum ona: "1930'a gelindiğinde, kendi toprağını işleyen çiftçilerin sayısı Junitaki-ço nüfusunun yüzde 46'sına düşmüştü. Çifte darbe yemişlerdi, çünkü hem piyasa çökmüş hem de öldürücü don olmuştu."

"Demek ki çiftçilik yapmak için toprak açma uğruna verdikleri onca savaşımdan sonra sadece büsbütün borca batmakla kalmışlar," diye özetledi.

Trenimize daha kırk dakika olduğu için, kasabada kendi başına bir yürüyüşe çıkmaya karar verdi. Ben bekleme salonunda kaldım. Bir kola içtim ve okuduğum başka bir kitaba, bıraktığım yerden devam ettim. Çok geçmeden sıkıldım ve bir yana koydum onu da. Kitaba kendimi veremiyordum bir türlü. Kafam, onlara verebildiğim her kâğıdı çatur çutur yiyen Junitaki-ço koyunlarıyla doluydu. Gözlerimi kapadım ve içimi çektim. Oradan geçen bir yük treni düdüğünü uzun uzun çaldı.

Kalkış saatine birkaç dakika kala, bir torba elmayla döndü arkadaşım. Öğle yemeği niyetine onları yedik ve sonra trene bindik.

Tren çok güngörmüş bir trendi. Yıpranan zemin tahtaları yer yer eklerle onarılmıştı. Sıralar arasında yürürken iki yana sallanıyordun. Koltuk derileri sıyrık sıyrıktı, yastıklar en az bir ay beklemiş ekmeği andırıyordu. Bir lanetlenmişlik havası, tuvalet ve petrol kokularıyla karışık, dolduruyordu vagonu... Biraz taze hava girsin diye pencereyi kaldırmak için on dakika uğraştım, ama açar açmaz içeriye incecik bir kum doldu ve kapatmak için gene en az o kadar zaman harcamak zorunda kaldım.

Trenin iki vagonu vardı. Toplam on beş yolcusu, ilgisizlik ve can sıkıntısının ortak bağlarıyla bağlı, birbirlerine sokulmuşlardı. Devetüyü kazaklı yaşlı adam hâlâ dergisini okuyordu. Okuma hızına bakılırsa, elindeki dergi üç ay kadar eskimiş olmalıydı. Tombul, orta yaşlı bir bayan dışarıdaki boşlukta uzak bir noktada bakışlarını eğitiyordu. Bir Scriabin sonatı dinleyen eleştirmen gibi.

Çocuklar da sessizdi. Kıpırdamadan oturuyor, pencereden dışarı bakıyorlardı... Ara sıra biri, bir mumyanın kafasına maşayla vuruluyormuş gibi, kuru kuru öksürüyordu.

Tren her istasyonda durduğunda biri iniyordu. Ne zaman biri inse kondüktör de iniyor, biletini alıyordu inenin, sonra gene biniyordu. Kondüktörün yüzü öyle ifadesizdi ki, yüzünü gizlemeye bile gerek kalmadan rahatça bir banka soyabilirdi. Trene hiç yeni yolcu binmedi.

Dışarıda, ırmak sonsuza dek uzanıyordu, yağmurlardan çamur rengi almıştı. Sonbahar güneşinde parlarken, boylu boyunca dökülmüş sütlü

kahveyi andırıyordu. Irmak boyunca şose, bir görünüyor, bir kayboluyordu ve kereste yüklü koca bir kamyonun batıya doğru gittiği görülüyordu ara sıra. Ama genel olarak yol, hemen hemen hiç kullanılmamışa benziyordu. Yol kıyısındaki reklam panoları, iletilerini kimseye, hiçbir yere ulaştırmıyordu. Can sıkıntımı gidermek için her bir panoya bakıyor, karşı konulmaz, kentsel çağrısını zihnime kaydediyordum. Alabildiğine güneş yanığı bir kız dudaklarını büzüp, kolasını içmeye hazırlanıyor, orta yaşlı bir karakter oyuncusu içmeye hazırlandığı viskinin bardağına kaş çatıyor, bir dalgıç saati suyun içinde göz alıcı biçimde parlıyor, yapmacık, karmaşık bir ev içinde bir manken kız tırnaklarını boyuyordu. Reklamcılığın yeni öncüleri ülkenin ta içerilerine o hain kollarını uzatmaktan çekinmiyorlardı.

İki saat kırk dakika sonra, son istasyona, Junitaki-ço'ya vardık. Yol boyunca biraz uyuklamış olmalıyız ki, gara yaklaştığımız duyurusunu kaçırmışız. Dizel motoru son soluğunu da puflamış, her şey sessizliğe gömülmüştü. Sıçrayarak uyandım, sessizlik beni gıdıklamış gibiydi. Çevreme bakındığımda trende hiç yolcu kalmamıştı.

Çantalarımızı raftan aldım, omzuna hafifçe vurarak kızı uyandırdım, trenden indik. Peron boyunca ıslık çalan rüzgâr şimdiden sonbahar sonunun serinliğine bürünmüştü sanki. Tepelerin karanlık gölgesi, giderek yayılan lekeler gibi yerde yavaş yavaş ilerliyordu. Sokakların hemen arkasında, iki sıra tepe sanki birleşiyor, kasabayı, kibrit ateşini rüzgârdan koruyan iki avuç gibi sarıyor, kuşatıyordu. Tepeler, daracık istasyon peronunun üstünde heyula gibi dikiliyordu. Öylece, olduğumuz yerde, ne yapacağımızı bilmez gibi, manzarayı seyrederek, birkaç dakika dikildik kaldık.

"Koyun Profesörü'nün eski çiftliği neredeymiş?" dedi.

"Yukarıda, dağlarda. Buradan arabayla üç saat uzakta."

"Hemen gidiyor muyuz?"

"Hayır," dedim. "Şimdi yola çıkarsak oraya varmamız gece yarısını bulur. Bu gece burada kalalım da yarın sabah erkenden gideriz."

Garın önünde, ufak bir yuvarlak alan vardı, boştu. Çevrede dolanan kimseler yoktu. Müşteri alan veya bırakan taksi filan da görünmüyordu. Sadece, ortada, içinde su bulunmayan kuş biçiminde bir çeşme. Kuş, ağzı açık, göğe bakıyordu boş boş. Söyleyecek bir şeyi yoktu. Çeşmenin çevresine çepeçevre kadifeçiçekleri ekiliydi. Kasabanın, on yıl öncesine oranla çok, ama çok yoksullaştığı, yıprandığı anlaşılıyordu ilk bakışta. Sokaklarda hemen hemen kimse yoktu ve olan birkaç kişi de sonu yaklaşmış bir kasabanın bitkin yüz ifadesini paylaşıyordu.

Yuvarlak alanın solunda yarım düzine kadar, trenle mal taşınan günlerden kalma eski antrepo vardı. Modası geçmiş kâgir yapılardı bunlar, sivri damlı ve sayısız kez boyanmış, sonunda terk edilmiş kapıları olan. Kocaman kargalar, damların saçakları boyunca dizilmiş, kasabayı gözlüyorlardı sessizce. Sonra boş bir arsa geliyordu, omuzlarına dek seni delik deşik edebilecek sık çalılıklarla kaplanmış, ortasında da doğanın kaprislerine terk edilmiş eski iki araba. Her iki otomobilin de tekerlekleri yoktu, Kopartılmış kaputların altından, bağırsakları sökülüp alınmıştı.

Boş yuvarlak alanın kenarındaki KASABA REHBERİ hava koşullarından öyle etkilenmişti ki, okumak olanaksızdı. Okunabilecek yazılar sadece JUNİTAKİ-ÇO ve bir de GENİŞ ÇAPLI PİRİNÇ EKİCİLİ İNİN KUZEY SINIRI sözcükleriydi.

Alanın hemen karşısında iki yanına dükkânlar sıralanmış küçük bir sokak vardı. Japonya'nın herhangi bir yerinde rastlanan sokaklardan, ama o kadar geniş ki, kasabaya daha da büyük bir boşluk, bir soğukluk havası veriyordu. Yolun her iki yanında bir dizi parlak yapraklı ama nedense gene soğuk görünüşlü üvez ağacı dikiliydi. Bu, tüm canlıların ve insanların yazgısına bakmadan, iliklerine işleyen bir soğuktu. Kasaba halkının tatsız günlük yaşantısı –her şeyi– bu soğuğa bürünmüş gibiydi.

Sırt çantamı arkama taktım, beş yüz metre uzunluğundaki dükkânlar sokağının ta ucuna kadar yürüdüm, kalacak bir yer bulmak için. Öyle bir yer görünmüyordu. Dükkânların üçte birinin kepenkleri inikti. Bir saatçinin yarı kopmuş levhası rüzgârda sallanıp, vurup duruyordu.

Dükkânların bulunduğu sokağın birdenbire kesildiği yerde geniş bir park yeri vardı, o da otlarla kaplanmış. Burada krem renkli bir Honda

Fairlady ile bir spor araba, kırmızı bir Toyota-Celica duruyordu. İkisi de yepyeni. Nasıl bir görüntü oluşturuyorlardı, ölmek üzere olan bir kasabanın ortalık yerindeki bu yepyeni durumlarıyla, tokat gibi.

Dükkânların ötesinde yol, bayır aşağı ırmağa iniyor ve bir T çizerek sağa sola ayrılıyordu. Bu yol boyunca küçük, ahşap evler ve dikenli kollarını göğe yükselten toz kurşunisi renginde ağaçlar vardı. Ne ağaçları olduğunu bilmiyorum ama her ağacın dalları son derece karmaşık ve değişik değişik çıkmıştı. Her evin ön kapısında birbirinin eşi büyük mazot depolarıyla gene birbirinin eşi süt bırakma kutuları vardı. Ve her damda da inanılmayacak kadar yüksek televizyon antenleri. Bu gümüş renkli dokunaçlar kasabaya bir arka zemin oluşturan dağlara meydan okurcasına havaya tırmanıyordu.

"Ama otel filan yok," dedi arkadaşım, kaygılı.

"Merak etme. Her kasabanın ille de bir hanı vardır." Gerisingeri, istasyona döndük ve iki görevliye, nerede yatacak yer bulabileceğimizi sorduk. Aralarında baba oğul olacak kadar yaş farkı bulunan bu ikisinin besbelli canları pek sıkılıyordu ki bulabileceğimiz yatacak yeri, insanın sabrını taşıran ayrıntılarla anlatmaya koyuldular.

"İki tane otel var," dedi görevlilerden, yaşlı olanı. "Biri pahalı, diğeri daha ucuz. Pahalı olanı, Bölgesel Yönetim'den gelen önemli resmi kişileri ağırladığımız ve resmi şölenlerin verildiği han."

"Yemekleri hiç fena değildir," dedi genç olanı.

"Diğeri, kasabaya gelen iş adamı ya da gençlerin, yani sıradan kimselerin kaldığı yer. Görünüşü belki sizi itebilir ama sağlık koşullarından uzak filan değildir hiç. Hele banyosu, bambaşka."

"Ama duvarları ince," dedi genç olanı.

Bunun üzerine duvarların inceliği konusunda bir tartışmaya giriştiler ikisi.

"Pahalısına gideriz," dedim ben. Ekonomi yapmaya gerek yoktu. Zarf hâlâ para doluydu.

Genç görevli bir defterden bir sayfa kopardı ve otelin yolunu pek güzel çizdi.

"Teşekkür ederim," dedim. "Sanırım buraya on yıl önceki kadar çok insan gelmiyor?"

"Hayır, gelmiyor, orası kesin," dedi yaşlı olanı. "Şimdi sadece bir kereste fabrikası kaldı ve başka bir endüstri de yok sayılır. Tarımın dibi göründü, suyu çıktı. Halk da aşağılara indi gitti."

"Doğru dürüst sınıf oluşturacak kadar öğrenci bile kalmadı be," dedi genç olanı.

"Nüfus ne kadar?"

"Yedi bin kadar olmalı diyorlar ama ondan da azdır. Bence herhalde beş bin kadardır," dedi genci.

"Sen bu trene bin gene en iyisi, delikanlı, bizi hepten kapatmalarından önce. Çünkü bugün yarın bu hattı kaldırabilirler... Ne olursa olsun, biz memleketteki en az kullanılan hatlarda üçüncü sıradayız," dedi sonunda yaşlı olanı.

Bundan da daha az kullanılan tren yolları olduğunu duymak beni çok şaşırtmıştı.

Otel, yokuş aşağı, dükkânların bulunduğu sokağın sağında, ırmak boyunca üç yüz metre kadar ötedeydi. Eski bir yapı, çok sevimli, kasabanın parlak günlerinden kalma çekicilik ve parıltısını hâlâ koruyor gibi. Irmağı gören, bakımlı bir bahçesi vardı. Bahçenin bir köşesinde bir çoban köpeği yavrusu burnunu yemek kabına sokmuş, erken bir akşam yemeği yiyordu.

"Dağcılık için geldiniz, öyle mi?" dedi bize odamızı gösteren hizmetçi kız.

"Dağcılık için, evet," diye yanıtladım sadece.

Yukarı katta sadece iki oda vardı. İkisi de genişti ve koridora çıkınca, trenden gördüğümüz sütlü kahve ırmak manzarasıyla karşılaşıyordunuz.

Kız arkadaşım bir banyo yapmak istedi, ben de Belediye binasına bakmaya gittim. Belediye binası, dükkânlar sokağından iki blok batıda, ıssız bir sokaktaydı ama bina benim tahmin ettiğimden çok daha yeni ve çok daha iyi durumdaydı.

Belediye'de Hayvancılık Bölümü'ne çıktım, kendimi iki yıl öncesinden, serbest dergi yazarı olarak çalıştığım zamanlardan kalma kartvizitimle tanıttım ve eğer sakınca görmüyorlarsa, koyun yetiştiriciliği konusunda birkaç soru sormak isterim gibilerden bir masal uydurdum. Bir kadın dergisinin koyunlarla ilgili bir yazıya gerek duyması olacak iş değildi ama hayvancılıkla ilgilenen görevli zokayı hemen yuttu ve beni odasına götürdü.

"Şu sırada kasabamızda iki yüz baş kadar koyunumuz var, hepsi Sheffield cinsi... Yani eti yenen koyunlar. Et, çevre otellere, lokantalara dağıtılıyor ve pek beğeniliyor."

Not defterimi çıkarttım ve gereken bilgileri karaladım. Hiç kuşkusuz bu zavallı adam, bu kadın dergisini birkaç sayı daha satın alacaktı. Bu da ne yalan söyleyeyim, beni utandırmadı değil.

"Yemek pişirme hakkında bir makale herhalde?" diye sordu sadece bir kez, koyun yetiştiriciliğinin bugünkü durumunu ayrıntılarıyla anlatırken.

"Evet, elbette, o tür bir şey," dedim. "Ama ondan da çok, genel bir koyun resmi çizmek istiyoruz biz."

"Genel bir koyun resmi mi?"

"Yani, yaradılışları, alışkanlıkları bu tür şeyler işte."

"Ya?" dedi benim akıl hocam.

Defterimi kapattım ve getirilen çayı içtim. "Tepelerde bir yerlerde eski bir koyun çiftliği olduğunu duymuştuk da."

"Evet, var. Savaştan sonra ABD ordusu tarafından el konmuştu ama artık kullanımda değil. Amerikalılar onu geri verdikten yaklaşık on yıl kadar sonra, bir yerlerden gelen bir zengin adam orasını bir köşk olarak kullandı ama yoldan o kadar uzakta ki, sonunda oraya gitmekten vazgeçti. Ev şimdi terk edilmiş durumda. Bu yüzden çiftlik de kasabaya kiraya verildi. Onu satın alıp bir turist çiftliğine dönüştürmemiz gerekiyor ama korkarım bu kasabanın parasal durumu bunun için yeterli olamaz... Önce yolunu düzeltmemiz gerekecek..."

"Kiraya mı verildi?"

"Yazın, belediyemizin koyun çiftliği, elli baş kadar koyunu yukarı, dağlara çıkartır. Belediyenin otlağında yeterince ot yoktur ve yukarılardaki çayırlar, otlak olarak, çok iyidir. Eylülün yarısı dolaylarında hava kötüye gitmeye başladığı zaman, koyunlar gene aşağı indirilir."

"Koyunların ne zaman oraya; yukarıya çıkartıldığını biliyor musunuz acaba?"

"Yılına göre değişir, ama genelde, mayıs başından eylül ayının ikinci yarısına dek diyebiliriz."

"Peki, koyunları yukarıya kaç kişi çıkartır?"

"Bir kişi. Bu işi şu on yıldır aynı adam yapagelmekte."

"Acaba o adamla konuşmak mümkün olur mu?"

Görevli, belediye koyun çiftliğine telefon etti.

"Şimdi giderseniz onunla görüşebilirsiniz," dedi. "Sizi oraya götürelim mi, arabayla?"

Bu öneriyi önce nezaketle geri çevirdim ama çok geçmeden koyun çiftliğine başka türlü gidemeyeceğimi öğrendim. Kasabada ne taksi vardı ne araba kiralama şirketi ve orası, yürüyerek bir buçuk saat çekiyordu.

Hayvancılık görevlisi küçük bir kapalı araba kullanıyordu. Kaldığımız oteli geçip batıya yöneldi, uzun bir beton köprüyü aşıp soğuk, bataklık bir bölgeye daldık, sonra bir dağ yamacına tırmandık. Lastikler taşlık yolda kayıyordu.

"Tokyo'dan geldiğinize göre, herhalde burayı bir hayalet kasaba gibi görmüşsünüzdür?"

Kaçamak bir şeyler söyledim.

"Gerçek şu ki, sahiden ölmek üzereyiz biz. Tren yolumuz olduğu sürece dayanabiliriz belki ama, o da giderse kesin ölmüş sayılırız. Garip bir şey, bir kasabanın ölmesi. Bir insanın ölmesini anlayabilirim. Ama bütün bir kasabanın ölmesi..."

"Kasaba ölürse ne olur?"

"Ne mi olur? Kimse bilmiyor. Herkes ondan önce kaçmak isteyecektir herhalde, bilmemek için. Eğer nüfus binin altına düşecek olursa –ki bu, pekâlâ mümkün görünüyor– bizler de işsiz kalırız ve her şeyi yüzüstü bırakıp kaçan, bizler olabiliriz."

Ona bir sigara tuttum ve koyun amblemli Dupont çakmakla yaktım.

"Sapporo'da birçok iyi iş bulunabiliyor. Orada yayınevi işleten bir amcam var ve çalıştıracak adama gereksinim duyuyor. Okullardan ona iş gelir, bu yüzden de durumu iyi. Gerçekten oraya taşınmak en iyisi olacak. En azından orada koyun ve sığır getir götürcülüğü olmayacak."

"Herhalde," dedim.

"Ama pılıyı pırtıyı toplayıp da, iş burayı terk etmeye dayanınca, bir türlü yapamıyorum işte. Ne demek istediğimi anlayabiliyor musunuz? Kasaba eğer gerçekten ölecek ise, burada kalmak ve kasabanın son nefesini vermesini seyretmek dürtüsü, ağır basıyor..."

"Burada, bu kasabada mı doğmuştunuz?" diye sordum.

"Evet," dedi ama sözünü sürdürmedi. Hüzne bürünmüş bir güneş, tepelerin ardından üçte birine kadar, batmıştı bile.

Koyun çiftliğinin girişinde iki direk dikiliydi ve arasında da bir levha: JUNİTAKİ-ÇO BELEDİYE KOYUN ÇİFTLİĞİ. Yol, levhanın altından geçip bir bayırı tırmanıyor, sık sonbahar yapraklarının arasında kayboluyordu.

"Ormanın arkasında koyun ağılı ve onun arkasında da bakıcının kaldığı yer var. Kasabaya nasıl döneceksiniz peki?"

"Yokuş aşağı nasıl olsa. Yürüyebilirim. Her şey için çok teşekkürler."

Araba uzaklaşıp, gözden kayboldu, ben de direklerin arasından geçip yokuş yukarı vurdum. Güneşin son ışınları şimdiden altına dönüşmüş akçaağaç yapraklarına turuncu bir renk ekliyordu. Ağaçlar yüksekti, dalların arasından yer yer geçen ışık, taş döşeli yolda parlıyordu.

Ormandan çıkınca dağın karşısında dar bir bina ve binayla birlikte hayvan kokusuyla karşılaştım. Koyun ağılı, üç yerinden havalandırma deliği açılmış olan, kırmızı renkli oluklu sacla örtülüydü.

Ağılın girişinde bir köpek kulübesi vardı. Ben kulübeyi henüz görmüştüm ki, içinden zincirle bağlı küçük bir Border cinsi çoban köpeği çıkıp iki üç kez havladı. Havlamasında hiçbir ürkütücü yan olmayan, mahmur gözlü, yaşlı bir köpekti bu. Boynunu okşayınca hemen yatıştı. Kulübenin önüne sarı plastik kaplarda yem ve su bırakılmıştı. Ben elimi çeker çekmez köpek memnun, kulübesine döndü, oturup çenesini patilerine dayadı.

Ağılın içi loştu. Kimsecikler yoktu görünürde. Ortadan geniş beton bir yol gidiyordu, her iki yanında koyun bölmeleri vardı. Yolun iki yanında da koyun pisliğini akıtmak ve suyla yıkamak üzere oluklar uzanıyordu. Şurada burada ahşap kaplı duvara açılmış pencerelerden tepelerin inişli çıkışlı uçları gözüküyordu. Akşam güneşi, sağ yandaki koyunları kızıla boyuyor, soldakileri ise puslu mavi bir gölgeye gömüyordu.

Ben ağıla girer girmez, iki yüz koyunun iki yüzü de bana döndü. Koyunların yarısı ayaktaydı, diğer yarısı da bölmelerin dibine yayılmış samanın üstünde yatıyorlardı. Gözleri hiç de doğal olmayan bir mavilikteydi, suratlarının iki yanında minicik pınarlar gibi duruyordu. Işığı doğrudan doğruya yansıtan cam gibi parlıyordu bu gözler. Hepsi bana bakıyorlardı. Bir teki bile kıpırdamıyordu. Birkaçı ağzındaki otu çiğnemeyi sürdürdü ama hiç ses çıkmıyordu. Birkaçı da kafaları bölmelerden dışarı çıkmış, su içerken vazgeçmiş, oldukları yerde donup kalmış, gözlerini bana dikmişlerdi. Topluca düşünüyor gibiydiler. Acaba benim bir an için kapıda dikilmem onların bu toplu düşünmelerini yarıda mı kesmişti? Her şey durdurulsun, tüm kararlar askıya alınsın. Yeniden düşünme eylemine geçmeleri benim kıpırdamamla başladı. Sekiz ayrı bölmenin içinde onlar da kımıldamaya başladılar. Dişiler dişi bölmesinde, damızlık koçun çevresinde toplandılar; erkeklere ayrılmış bölmelerde koçlar kim kime üstün gelecek diye birbirlerini kolluyorlardı. Sadece birkaç meraklı, bölmenin parmaklığından ayrılmadan, bana bakıyordu.

Suratlarının iki yanından dikilen uzun, eşit düzeydeki kara kulaklarına plastik çipler takılmıştı. Kimi koyunlarınki mavi, kimilerinin sarı, kimilerinki kırmızıydı bu çiplerin. Ayrıca sırtlarında da renk renk işaretler vardı.

Onları ürkütmemek için parmak uçlarıma basarak yürüdüm. Sözde ilgisizmiş gibi yaparak bölmelerden birine yaklaştım ve genç bir koçun başını okşamak üzere elimi uzattım. İrkildi ama kaçmadı. Gergin, gözler kocaman açılmış, kaskatı. Belki de buraya onun için gelmiştim. Öteki koyunlar ters ters bize baktılar.

Suffolk cinsi koyunlar her şeyden önce, tuhaftırlar. Simsiyahtırlar ama postları beyazdır. Kulakları geniştir ve güve kanadı gibi dikilir, parlak mavi gözleriyle uzun, kemikli burunları onları değişik gösterir. Bu Suffolk'lar benim varlığımı ne reddettiler ne benimsediler, bana sadece geçici bir gösteriymişim gibi baktılar. Birkaçı şakır şakır işedi. İdrar, ayaklarının altından, oluğa süzüldü.

Ağıldan çıktım, çoban köpeğini gene okşadım ve derin bir soluk aldım.

Güneş dağların arkasından batmıştı. Solgun mor bir karanlık, suda dağılan mürekkep gibi yamaçlara yayıldı. Ağılın arkasından dolaştım, bir akarsuyun üstündeki tahta köprüyü aştım ve bakıcının konutuna yöneldim. Rahat, küçük, tek katlı bir ev, yanı başındaki saman ve çiftlik araç gerecinin konduğu kocaman samanlık yüzünden, cüce kalmış.

Bakıcı, samanlığın yanındaydı, bir metre eninde, bir metre derinliğinde beton bir çukura plastik mikrop öldürücü ilaç torbalarını yığmakla uğraşıyordu. Ben yaklaşırken, başını kaldırıp bir kez baktı, sonra varlığımdan hiç etkilenmeden işini sürdürdü. Ancak karşısına dikilince durup, yüzünü boynundaki havluyla kuruladı.

"Yarın koyunları ilaçlama günü," dedi, buruşuk bir sigara paketi çıkartıp sigarasını yakarak. "Burası da sıvı ilacı döktüğümüz ve koyunları bir ucundan diğerine yüzdürdüğümüz çukur. Yoksa, kapalı yerde oldukları için, kış boyu her türden asalak rahat vermez onlara."

"Tüm bu işleri kendi başınıza mı yapıyorsunuz?"

"Şaka mı ediyorsun? İki de yardımcım var. Onlar, ben, bir de köpek. Ama işin çoğunu köpek yapar. Koyunlar köpeğe güvenirler. Eğer koyunlar güvenmese zaten çoban köpeği olmaz."

Adam benden birkaç santim daha kısa, sağlam yapılıydı. Kırklı yaşların sonuna yaklaşmış olmalıydı. Kısacık kesilmiş saçları, fırça gibi dik ve sert. Lastik eldivenlerini derisinin bir katını yüzüyormuş gibi çekti çıkardı. Ellerini bacaklarına vurarak temizledikten sonra, arka ceplerine soktu, öyle durdu. Bir koyun bakıcısından öte biriydi; bir askeri okuldaki eğitim çavuşuna benziyordu.

"Demek bir şey sormaya geldin, ha?"

"Evet, öyle."

"Hadi sor bakalım o zaman."

"Bu işte uzun zamandır mı çalışıyorsunuz?"

"On yıldır," dedi. "Uzun zaman sayılır mı bilmem ama koyunlarımı bilirim ben. Daha önce Sivil Savunma'daydım."

Elindeki havluyu gene boynuna sarıp başını kaldırdı, göğe baktı.

"Kış boyu burada mı kalıyorsunuz?"

"Şey, eh" öksürdü, "sanırım. Gidecek başka yerim yok. Üstelik, kışın burada çok iş olur. Buralarda kar kalınlığı bir buçuk metreyi geçer neredeyse. Yığılır ve dam çökecek olursa, bakarsın koyunlar da yamyassı oluvermiş. Ayrıca onları beslerim, ağılı temizlerim, şu, bu."

"Yaz gelince de yarısını yukarıya dağlara götürüyorsunuz, öyle mi?"

"Doğru."

"Bu kadar koyunu gütmek çok zor mu?"

"Kolay. İnsanlar eskiden beri yaparlar bunu. Ancak son yıllarda çıktı koyun bakıcılığı, koyun çobanlarının yerine. Koyunları yıl boyu oradan oraya güderlermiş eskiden. İspanya'da, bin yedi yüzlerde tüm ülkede çobanlardan başka kimsenin, kralın bile kullanamadığı yollar varmış..."

Adam balgamını yere tükürdü, sonra pabucuyla ezdi.

"Zaten, ürkütülmedikleri sürece koyunlar çok uysal yaratıklardır. Köpeğin peşinden giderler, hiç soru sormadan."

Fare'nin koyun fotoğrafını çıkartıp bakıcıya uzattım. "Fotoğraftaki yer, burası, değil mi?"

"Evet, öyle," dedi adam. "Hiç kuşku yok; bunlar da bizim koyunlarımız."

"Ya bu?" diyerek tükenmez kalemimin ucuyla sırtında yıldız olan tıknaz koyunu gösterdim.

Adam gözlerini kısıp, bir saniye fotoğrafa baktı. "Hayır, bu bizimkilerden değil. Ama çok değişik bir hayvan. Buraya girmiş olamaz;

olanaksız. Her yer dikenli tellerle çevrilidir ve sabah akşam her hayvanı tek tek gözden geçiririm. Bir yabancı gelmiş olsa köpek hemen anlar. Koyunlar da kargaşa çıkartır zaten. Ama biliyor musun, ömrümde bu cins koyun görmedim ben."

"Bu yıl siz koyunlarla dağdayken alışılmadık herhangi bir olay oldu mu?"

"Hayır, hiç, her zamanki gibi son derece sakindi."

"Ve yaz boyu siz orada, yukarıda, yalnız mıydınız?"

"Hayır, yalnız değildim. Günaşırı, görevliler geliyordu kasabadan. Sonra birkaç da resmi gözlemci uğruyordu. Haftada bir kez ben kasabaya inerim, koyunlara bir başkası bakar. Kumanyayı tamamlamam filan gerekir çünkü."

"Demek ki her zaman orada kendi başınıza değildiniz?"

"Hayır. Kar kalınlığı olabildiğince artıncaya dek sürer yaz ve çiftlik ciple sadece bir buçuk saat çeker zaten. Gezinti gibi bir şey yani. Ama kar yağmaya başlayıp da, arabalar gelemez olunca kış boyu orada sıkışır kalırsın."

"Demek ki şimdi yukarıda, dağda kimse yok?"

"Köşkün sahibinden başka kimse yok."

"Köşkün sahibi mi? Ama ben oranın nicedir kullanılmadığını duymuştum?"

Bakıcı, sigarasını yere atıp üzerine bastı. "Nicedir kullanılmıyordu, evet. Ama şimdi kullanılıyor. Eğer kafaya koydunsa, orada yaşamaman için hiçbir neden yok. Ben kendim de eve biraz bakım yaptım. Elektrik, gaz ve telefon çalışıyor... Tek bir cam bile kırık değil."

"Belediyedeki adam orada kimse olmadığını söylemişti de."

"O adamların bilmediği çok şey var zaten. Ben bunca zamandır köşkün sahibinden ek iş almışımdır ve kimseye hiçbir şey çıtlatmadım. Ağzımı sıkı tutmamı söylemişti bana."

Adam bir sigara daha yakmak istedi, ama paketi boştu. Ona yarısı içilmiş Larks paketimi on bin yenlik bir banknotla birlikte uzattım. Adam bahşişe şöyle bir baktı, sonra sigaralardan birini dudağına iliştirdi, geri kalanları da cebine attı. "Çok teşekkürler," dedi.

"Köşk sahibi ne zaman gelmişti?"

"İlkbaharda. Karlar henüz erimeye başlamamıştı, öyleyse aylardan mart olmalı. Belki beş yıl geçmişti, son geldiğinden bu yana... Bunca zaman sonra neden geldiğini doğrusu bilmiyorum ama bu, köşk sahibini ilgilendirir, beni değil. Bana kimseye söylemememi tembihledi. Sanırım kendince nedenleri olmalı. En azından, o günden beri orada, yukarıda. Ona gizlice yiyecek ve yakıt alıyor ve ciple azar azar götürüyorum. Oradaki kumanyayla bir yıl dayanır, rahatça."

"Ben yaşlarda, bıyıklı biri olmasın kendisi?"

"Hıı," dedi bakıcı. "Ta kendisi işte."

"lâ," dedim. Fotoğrafı ona göstermeme gerek kalmamıştı.

31

Junitaki'de gece

Kesenin ağzını açınca bakıcıyla pek kolay anlaştık. Bizi sabah sekizde otelden alıp dağdaki koyun çiftliğine götürecekti.

"Koyunları ilaçlama işi öğleden sonra da olabilir, sanırım," dedi bakıcı. Gerçekçi bir adam.

"Canımı sıkan bir şey daha var," dedi. "Toprak, dünkü yağmurdan yumuşamış olacak ve arabanın belki de geçemeyeceği bir yer vardır. Bu yüzden o noktadan sonra yürümenizi isteyebilirim sizden. Ama kabahat benim değil."

"Olur, tamam," dedim.

Yokuş aşağı yürüyerek dönerken, birden aklıma, Fare'nin babasının Hokkaido'da bir yazlık köşkü olduğu geldi. Fare, yıllar önce, birkaç kez anlatmıştı bunu. Dağlarda, geniş çayırlar, iki katlı eski bir ev. Önemli ayrıntıları uzun zaman sonra da olsa, hep hatırlarım ben. Fare'nin mektubunu aldığım anda aklıma gelmiş olması gerekirdi. Eğer o zaman düşünmüş olsaydım bu işi daha başka yollardan ve daha kolay çözüme ulaştırabilirdim.

Bu düşüncesizliğime canım sıkılmış, gittikçe daha çok kararan bir dağ yolundan yokuş aşağı kasabaya yürüdüm. Yürüdüğüm bir buçuk saat boyunca sadece üç taşıtla karşılaştım. İkisi kereste yüklü kocaman dizel kamyonlarıydı, biri de küçük bir traktör. Üçü de bayır aşağı iniyordu ama hiçbiri beni almayı önermedi. Bana göre hava hoştu zaten.

Otele vardığımda saat yediyi geçiyordu ve zifiri karanlık basmıştı. İliklerime varasıya titriyordum. Çoban köpeği yavrusu burnunu kulübesinden dışarı çıkardı ve bana doğru vızıklandı.

Kız arkadaşım blucin pantolonla benim balıkçı yaka kazağımı giymiş, hanın lobisinin yanındaki dinlenme salonunda bilgisayar oyununa dalmış gitmişti. Herhalde yeniden döşenmiş bir salon olan bu odada son derece göz alıcı bir şömine vardı. Gerçek odun yakan bir şömine. Ayrıca dört bilgisayar oyunu ve iki de pingpong masası, ki bu masalar eski İspanyol masalarıydı, eşini hiçbir yerde bulamayacağınız modeller.

"Açlıktan ölüyorum," dedi.

Akşam yemeği için sipariş verdim ve çabucak banyo yaptım. Kurulanırken uzun zamandır ilk kez tartıldım. Altmış altı kilo, on yıl öncesi kadar. Belimin üç santim kalınlığı da son hafta boyunca güzelce eriyip gitmişti.

Salona döndüğümde yemek hazırdı.

32

Yolda uğursuz bir dönemeç

Sabah, sisli ve serindi. Şu koyunlara acıdım. Böyle bir günde buz gibi mikrop öldürücü ilacın içinden yüzerek geçmek hiç de hoş olmasa gerekti. Belki de koyunlar soğuğu hissetmezler? Hatta belki de hiçbir şey hissetmezler.

Hokkaido'nun kısacık sonbahar mevsimi sonuna yaklaşıyordu. Kuzeydeki kalın kurşuni bulutlar gelecek karın habercisiydi. Tokyo eylülünden Hokkaido ekimine uçmakla ben kendi sonbaharımı yitirmiştim. Başı ve sonu olacaktı ama sonbaharın asıl kalbi olmayacaktı benim için.

Saat altıda uyanıp yüzümü yıkadım. Koridorda tek başıma oturup pencereden dışarıyı seyrettim kahvaltı hazır oluncaya dek. Bir gün öncesinden beri ırmağın suları nedense biraz alçalmış gibiydi ve şimdi dupduru akıyordu. Karşı yakada pirinç tarlaları uzanıp gidiyor, bir azalıp bir artan sabah yelinin yüksek otlarda yarattığı rastgele dalgalanmalar göz alabildiğine uzanıyordu. Bir traktör beton köprüyü geçip tepelere yöneldi, pıt pıt eden motoru rüzgârda belli belirsiz işitildi. Şimdi altın sarısına dönüşmüş kayın ormanlarından üç karga uçtu. Irmağın üstünde tam bir daire çizip binanın oluklarına kondular. Orada öyle tüneyen kargalar, tıpkı bir öncü tiyatronun uslu akıllı seyircileri gibi davranıyorlardı. Bununla birlikte, çok geçmeden bu rolden bile bıkmış olacaklar ki, teker teker uçup akış yukarısında gözden yittiler.

Koyun bakıcısının eski cipi saat tam sekizde otelin önünde park etti. Cipin kutu biçimli bir damı vardı, ön çamurlukta okunabilen Sivil Savunma Kuvvetleri'nin plaka sayısına bakılırsa, bu dam sonradan eklenmiş olmalıydı.

"Biliyor musun, garip bir şeyler oluyor," dedi bakıcı beni görür görmez. "Gitmeden önce yukarıya, dağa telefon etmek istedim ama ulaşamadım."

Kızla ikimiz arka koltuklara yerleştik. Gaz kokuyordu. "Son ne zaman aramaya çalışmıştınız?" diye sordum.

"Şey, geçen ayın on ikisi filan olmalı, sanırım. O günden beri ilişki kuramadı. Genelde o beni arar zaten, ne zaman bir ihtiyaç olursa. Alışveriş listesi ya da bunun gibi bir şey için."

"Telefonu çaldırdınız mı?"

"Meşgul sesi bile vermiyor. Tel bir yerlerden kopmuş olmalı. Eğer kar çok yağdıysa, olmayacak şey değil."

"Ama kar yağmadı ki."

Bakıcı, başını kaldırıp cipin damına baktı ve kafasını, ensesini çatırdatacak kadar çevirdi. "O zaman gidip bir göz atmamız gerekiyor, öyle değil mi?"

Başımla onayladım. Gaz kokusu midemi bulandırmaya başlıyordu.

Beton köprüyü geçip benim dün gittiğim yoldan yokuş yukarı vurduk. Belediye Koyun Çiftliği'nden geçerken, üçümüz de girişteki, üzerinde levhasıyla, iki direğe dönüp baktık. Çiftlik, sessizliğin ta kendisiydi. Koyunları gözümde canlandırabiliyordum; her biri o dupduru mavi gözleriyle kendi sessiz boşluğunu seyre dalmış olmalıydı.

"İlaçlama işini öğleden sonraya mı bıraktınız?"

"Hıı, öyle, zaten acelesi filan da yok ki. Kar yağmadan yapılsın, yeter."

"Kar ne zaman başlar yağmaya?"

"Haftaya yağarsa hiç şaşmam," dedi bakıcı. Tek eli direksiyonda, aşağı bakıp, öksürdü. "Ama yığılmaya başlaması kasım ayını bulur. Bu yörelerde hiç kış geçirdin mi?"

"Hayır," dedim.

"Bir kez bindirmeye başlamayagörsün, sanki bir baraj yıkılmış gibi habire yığılır. İşte o zaman, içerilere kaçıp başını önüne eğmekten başka bir şey yapamazsın artık. Her şeyden önce insanların yaşayacağı yerler değilmiş burası, hiç gelmemelilermiş."

"Ama siz bunca zamandır burada yaşamışsınız işte."

"Koyunları severim de ondan. Koyunlar iyi huylu yaratıklardır. İnsanları bile suratlarından tanırlar. Koyunlarla ilgilenirken bakarsın bir yıl geçivermiş bile, ayırdına varmazsın, sonra da arkası gelir... Sonbaharda çiftleşir, ilkbaharda kuzular, yazın otlarlar. Kuzular büyüyünce, sonbaharda çiftleşirler. Böyle böyle gider işte. Her şey kendini yineler. Koyunlar her yıl değişir. Sadece ben, yaşlanırım. Ve yaşlandığım oranda da yeniden kasabada yaşama isteğim azalır..."

"Koyunlar kışın ne yaparlar?" diye sordu kız arkadaşım.

Elleri direksiyonda, bakıcı arkasını dönüp kıza baktı, tam anlamıyla yüzünü içti sanki, daha önce onun hiç ayırdına varmamış gibi. Yol düzgündü, dümdüzdü, görünürde başka araba yoktu; öyle olduğu halde, sırtımdan buz gibi ter boşandı.

"Kış boyu, içeride kapalı kalırlar öylece," dedi bakıcı, sonunda bakışlarını gene yola çevirerek.

"Canları sıkılmaz mı?"

"Senin kendi yaşamından canın o kadar sıkılıyor mu ki?"

"Pek bilemeyeceğim."

"İşte koyunlar da öyle," dedi bakıcı. "Onlar böyle şeyler düşünmezler ve düşünseler de işlerine yaramaz zaten. Kışı sadece saman yiyerek, işeyerek, pisleterek, karınlarındaki bebeleri düşünerek geçirirler."

Tepeler gittikçe dikleşiyor, yol da iyice dolambaçlı olmaya başlıyordu. O kır manzarası giderek yerini yolun iki yanında, sık ormanların yarattığı

karanlık duvarlara bırakıyordu. Kimi zaman, aradaki bir açıklıktan aşağıdaki ova manzarası çarpıyordu göze.

"Kar altında buralara gelemezdik," dedi bakıcı. "Zaten gelmeye de gerek olmaz."

"Kayak merkezleri veya dağcılık okulları filan yok mu?" diye sordum.

"Burada yok, hiçbir şey. Ve işte bunun için turist de yok ya. Ve kasaba da bu yüzden bir yerlere varamıyor işte. Altmışların başlarına gelinceye dek, kasaba soğuk bölge tarımına örnek olarak olabildiğine canlıydı. Ama pirinç ürünü fazlasından beri, herkes böyle bir buzdolabında çiftçilik yapmaya duyduğu ilgiyi yitirdi. Haksız da sayılmazlar."

"Kereste fabrikalarına ne oldu peki?"

"Çevrede çalışacak yeterli işçi bulunmuyordu. Oralar da daha elverişli yerlere taşındı. Bugün hâlâ birkaç kasabada küçük fabrikalar bulabilirsiniz ama, çok değil. Şimdi, burada, dağda kesilen ağaçlar dosdoğru kasabanın içinden geçerek Nayori'ye veya Asahikava'ya götürülüyor. Kar lastikleri olan büyük bir kamyon, hemen hemen her türlü kar engelini aşabiliyor." Farkında olmadan sigarayı dudaklarıma götürdüm ama gaz buharını anımsayınca hemen gerisingeri, pakete soktum. Onun yerine bir limonlu şeker attım ağzıma. Sonuç; gazlı limonun alışılmadık tadı.

"Koyunlar kavga ederler mi?" diye sordu kız arkadaşım.

"Hem de nasıl ederler," dedi bakıcı. "Toplu halde yaşayan her hayvan gibi. Her bir koyunun koyun toplumunda kendince bir yeri vardır. Bir bölmede elli koyun varsa eğer, bir numaralı koyundan elli numaralı koyuna kadar gider bu sıralama. Ve her biri de yerini tam olarak bilir."

"Vay be!" dedi kız.

"Bu da onları yönetmeyi benim için çok daha kolaylaştırmış olur. Bir numaralı koyunu çekersin ve ötekiler, arkasından gelir, soru filan sorulmaz."

"Mademki her biri yerini biliyor, o halde neden kavga etsinler ki?"

"Diyelim bir koyun yaralandı ya da gücünü yitirdi, konumu belirsizleşir. O zaman da onun altındaki sırada bulunan koyun rahat duramaz olur, daha iyi duruma geçmeyi dener. Kavga çıkınca da en az üç gün sürer ha."

"Zavallılar."

"Sonunda da, hak yerini bulmuş olur. Gençken tekmeyi yemiş olan koyun, sırası gelince başka bir koyuna indirir tekmeyi. Ve sonunda hepsi de kasabın bıçağına geldiklerinde ne bir numara ne elli numara. Sadece mutlu bir mangal partisi."

"Ufff," dedi kız.

"Ama asıl acınacak olan, damızlık koçtur. Koyun haremlerini biliyorsunuz, değil mi?"

"Hayır, bilmiyorum," dedim.

"Koyun yetiştirirken gözden kaçırmamanız gereken en önemli şey, çiftleşmedir. Bu yüzden onları ayrı tutarsınız, erkekler erkeklerle, dişiler dişilerle. Sonra, bir erkeği dişilerin bölmesine atarsınız. Genelde, en güçlü, bir numaralı erkektir bu. Başka bir deyişle, en iyi tohumu hizmete sunuyorsunuzdur. Bir ay sonra, iş olup bitince, bu damızlık koç erkekler bölmesine geri gönderilir. Ama damızlığın işine baktığı sürede, öteki erkekler yeni bir sıralama düzeni kurmuşlardır aralarında. Ve tüm bu hizmetleri gördüğü için de damızlığın kilosu yarıya inmiş ve artık kavga kazanacak durumu kalmamıştır. Bu yüzden tüm öteki erkekler ona saldırırlar. Acıklı bir öyküdür bu."

"Koyunlar nasıl dövüşür?"

"Toslaşırlar. Koyun alınları çelik gibi sert ama içerisi boştur."

Kız bir şey söylemedi, ama derin düşüncelere dalmış gibi oldu. Öfkeli koyunların toslaşmasını gözlerinin önüne getirmeye çalışıyor olmalıydı.

Otuz dakika daha yol gittikten sonra, taş döşeli zemin birdenbire yok oldu ve yolun genişliği yarıya indi. İki yandan, karanlık, sık ormanlar dev dalgalar gibi cipimizin üzerine saldırdılar. Hava soğudu.

Yol berbattı. Cip bizi, depremölçer göstergesi gibi hoplatıp zıplatıyor, ayaklarımızın dibindeki plastik tenekede duran gazı sallıyordu. Gaz uğursuz sesler çıkartıyordu, birisinin beyni, kafatasının içinde, dışarı uğramaya hazır, sallanıp duruyormuş gibi. Sinirim tepeme çıkıyor muydu? Ne demezsiniz.

Yol, belki yirmi veya otuz dakika böyle sürdü gitti. Öylesine sarsılıyordum ki, saatime bile bakamıyordum. Tüm bu süre içinde kimsenin ağzından tek sözcük çıkmadı. Emniyet kemerine sıkı sıkı tutunmuştum, kız da benim sağ koluma yapışmıştı. Bakıcı ise tüm dikkatini direksiyonu kaçırmamakta toplamıştı.

"Solda," diye konuştu birdenbire bakıcı. Ne göreceğimi, ne bekleyeceğimi bilemeden döndüm, karanlık ormandaki bir duvarın yırtılıp açıldığını, zeminin aşağı doğru kaydığını gördüm. Vadi genişti ve manzara inanılmazdı. Ama en ufak bir sıcaklığı yoktu. Kaya duvar dümdüzdü, tek bir yaşam belirtisinden yoksun. Ürkütücü soluğunu koklayabiliyordunuz.

Dümdüz yolun arkasında yine öyle, koni biçiminde bir tepe belirdi. Ucunda, inanılmaz bir güç koniyi çarpıtmıştı.

Elleri sımsıkı direksiyona yapışmış olan bakıcı, çenesiyle o yönü gösterdi.

"İşte bunu dolanıp arkasına geçiyoruz."

Vadinin sağ yamacından yükselen şiddetli rüzgâr, sık yaprakları yukarı doğru dalgalandırıyor, pencerelere kum serpiştiriyordu.

Koninin ucuna yakın bir noktada kum fırtınası da son buldu, sağdaki bayır volkanik çatmaklara, sonra da dimdik taş bir cepheye dönüştü. Biçimsiz bir kaya parçasına asılmış daracık bir çıkıntıda, sürünür gibi ilerledi cip.

Ansızın, hava bozar gibi oldu. Açık kurşuni gökyüzündeki mavimsi parçalar kararsızlığı bir yana bırakıp, iyice karardılar, katran karası bir renkle karışıp, asık suratlı bir örtü çektiler dağlara.

Dağ denilen bu kazanda rüzgârlar, korkunç iniltiler çıkartıp, ıslıklar çalarak dönüp duruyorlardı. Alnımda biriken teri sildim. Kazağımın altından da buz gibi ter akıyordu.

Bakıcı, tekerleklerin her sarsıntısında dudaklarını büzüyor, sağa, gene sağa çekiyordu arabayı. Sonra bir şeyler duymaya çabalıyormuş gibi öne doğru eğildi, cipi giderek yavaşlattı ve sonunda, yolun hafifçe genişlediği yerde, frene bastı. Motoru susturdu ve buz gibi sessizliğin ortasında öylece donduk kaldık. Sadece rüzgârın uğultusu işitiliyordu.

Bakıcı, iki elini birden direksiyona koydu. Yarım saat kadar uzun gibi gelen bir zaman sonra, cipten indi ve kabaralı pabucunun tabanıyla toprağa vurdu. Ben de onun arkasından, cipten inip yanında durdum, yolun yüzeyine baktım.

"İşe yaramaz," dedi bakıcı. "Sandığımdan da çok daha şiddetli yağmur yağmış."

Yol bana o kadar da ıslak görünmüyordu. Tam tersine, sertleşmiş, kuru gibi gözüküyordu.

"Çekirdek ıslak," diye açıkladı. "Herkesi aldatır. Bu yörelerde durumlar bambaşkadır."

"Bambaşka mı?"

Yanıt verecek yerde, cebinden bir sigara çıkartıp yaktı. "Benimle biraz yürümeye ne dersin?" dedi.

Bir dahaki dönemece dek, iki yüz metre kadar yürüdük. Soğuk, iliklerime işliyordu. Rüzgârlığımın önünü kapattım, yakamı kaldırdım ama gene soğuktu.

Tam yolun kıvrılmaya başladığı yerde, durdu bakıcı. Sağdaki kayanın tam karşısında, sigarası hâlâ dudaklarında, yüzünü buruşturdu. Kayanın ortasından açık kahverengimsi, kil gibi su damlıyor, kayayı ıslatıyor, yolu ağır ağır geçiyordu. Parmağımı kayaya sürdüm. Göründüğünden daha gözenekliydi, yüzey en ufak dokunuşta unufak oluveriyordu.

"Burası cehennem gibi bir dönemeçtir," dedi bakıcı. "Toprak gevşektir ama hepsi bu kadar da değil. Yani, nasıl diyeyim, uğursuz bir yerdir. Koyunlar bile ürker burada."

Sonra sigarasını yere attı. "Bunu size yapmak hiç hoşuma gitmiyor ama göze almak istemiyorum gene de."

Başımla evet dedim.

"Yolun geri kalanını yürüyebilir misiniz acaba?"

"Yürümek sorun değil. Beni ürküten, yürürken yaratacağımız titreşim."

Bakıcı ayağını şiddetle yere vurdu. Bir saniye sonra donuk, iç örtücü bir yanıt geldi. "Yürümenin zararı yok."

Cipe döndük.

"Buradan sonra aşağı yukarı üç mil daha var," dedi bakıcı. "Kadın adımlarıyla bile, bir buçuk saat sonra orada olursunuz. Düz bir yol, pek yokuş yok. Sizi oraya dek götüremediğim için üzgünüm."

"Zararı yok. Her şey için teşekkürler."

"Orada, yukarıda kalmayı düşünüyor musunuz?"

"Bilmiyorum. Yarın da dönebilirim. Bir hafta da kalabilirim. Duruma bağlı."

Dudaklarına bir sigara daha iliştirdi ama bu kez, daha yakmasına fırsat kalmadan öksürmeye başladı. "Ama dikkatli olsanız iyi edersiniz gene de. Havanın gidişine bakılırsa, kar erken bastıracak gibi. Ve kar bir kez yerleşince artık çıkamazsınız."

"Gözüm dışarıda olur," dedim.

"Ön kapının yanında bir posta kutusu vardır. Anahtar onun dibinde. Kimse yoksa onu kullanın."

Kurşuni gökyüzünün altında cipi boşalttık. Rüzgârlığımı çıkartıp kalın bir dağ parkası giydim. Gene de üşüyordum.

Bakıcı, büyük güçlükle, sürekli kayaya çarparak, cipi tersyüz edebildi. Kayaya her çarpışında, birazı düşüyordu. Sonunda tümüyle dönebilmeyi başardı. Kornasını çaldı ve el salladı. Ben de el salladım. Cip dönemecin arkasında gözden yitti gitti.

Yapyalnızdık. Dünyanın kıyısından aşağı atılmış gibi.

Sırt çantalarımızı yere indirdik ve orada öylece, hiçbir şey söylemeden, yönümüzü saptamaya çalışarak, dikildik kaldık. Altımızda, incecik bir gümüş ırmak şeridi kıvrıla kıvrıla ilerliyordu vadide, her iki yakası da sık, yemyeşil ormanlık. Vadinin öte yanında sıra sıra, sonbahar renklerine bürünmüş tepeler dalgalanarak gidiyordu, onun ötesinde de hayal meyal seçilebilen düzlük... Hasattan sonra pirinç saplarının yakıldığı tarlalardan incecik duman sütunları yükseliyordu. Soluk kesici bir manzara ama içimi rahatlatmadı. Her şey öyle uzak, öyle yabancı görünüyordu ki...

Gökyüzü nemli, tekdüze kurşuni rengiyle neredeyse üstümüze çökmüş, tek gibi görünen bulutlar tüm aydınlığı örtüyordu. Aşağıda parça parça simsiyah bulutsu maddeler elini uzatsan dokunacak kadar yakın, salına salına gidiyordu. Bulutlar doğu yönünde, Asya kıtasına doğru, yolda Japon Denizi'nden Hokkaido'ya geçerek Ohotsk Denizi'ne, dikkat çekici bir hızla koşuyordu. Bu da bulunduğumuz yerin ne denli güvenilmez bir yer olduğunu bize daha iyi anlatıyordu sanki. Rüzgâr biraz sert esmeyegörsün, şu kayaya yapışmış, dönemeç de bizi kolaylıkla uçurumun dibine sürükleyebilecekti.

"Haydi durmayalım," dedim dev gibi sırt çantamı omuzlayarak. Havada ürkütücü bir şey vardı, yağmur ya da tipi gibi ve ben de bir an önce bir dam altına girmeye can atıyordum. Herhalde burada bu soğukta iliklerimize dek ıslanmayı istemiyordum hiç.

Bu "uğursuz dönemeçten" bir an önce uzaklaşmak için tabanları yağladık. Bakıcı haklıydı; burası gerçekten ürkütücü bir yerdi. Önce bedenime gelen, sonra da kafama dank eden bir felaket önsezisi çökmüştü üstüme... Irmağı geçerken ayağınız birden değişik ısıda bir çamura battığı zaman, yüreğinizi kaplayan duyguya benzer bir duygu.

Yürüdüğümüz üç yüz metrelik kadar mesafede yol yüzeyindeki ayak seslerimiz türlü değişimlere uğradı. İkide birde, ilkbaharla beslenmiş küçük dereler çıkıyordu yolumuza.

Dönemeçten kurtulduktan sonra bile yavaşlamayıp, orayla aramızdaki mesafeyi olabildiğince açmaya çalıştık. Ancak otuz dakika sonra, kaya duvarı daha az dik bir bayıra dönüşüp ağaçlar gözükünce rahatlayabildik.

Buraya dek geldikten sonra, yolun geri kalanıyla artık sorunumuz kalmamıştı. Yol düzleşti ve dağlar sivriliklerini yitirdiler. Kendimizi huzur dolu bir yayla manzarasının ortasında bulduk yavaş yavaş.

Bir otuz dakika daha sonra koni tümüyle arkamızda kalmıştı ve bıçakla kesilmişe benzeyen dağlarla kuşatılmış bir yükseltide bulduk kendimizi. Sanki yanardağın tepesinin yarısı çökmüştü. Sonbahar yapraklarına bürünmüş bir kayın ağacı denizi göz alabildiğine uzanıyordu. Kayınların arasında parlak renkli çalılıklar ve ormanaltı bitkileri, şurada burada devrilmiş bir ağaç, kahverengi ve çürümeye yüz tutmuş...

"Çok güzel bir yere benziyor," dedi kız arkadaşım.

O dönemeçten sonra, gerçekten de güzel görünüyordu.

Yol bizi dosdoğru bu kayın denizinin içinden götürüyordu. Ancak bir cipin geçebileceği genişlikte ve dümdüzdü. Ne tek bir dönemeç, ne dik yokuşlar. Önünüze bakarsanız her şey sanki emilip tek bir noktaya indirgeniyordu. Kara bulutlar bile bu noktanın üstünden dümdüz geçip gidiyorlardı.

Ve sessizdi. Rüzgârın sesi bile, uçsuz bucaksız orman tarafından yutuluyordu. Hava, semiz bir karatavuğun çığlığıyla yarıldı. Kuş, görünmez olunca sessizlik gene akıp geldi, her bir açıklığı dolduran yapışkan bir sıvı

gibi. Yerlere dökülmüş yapraklar iki gün öncesinin yağmuruyla iyice doymuştu. Yol sonsuz gibi görünüyordu, çevresindeki kayın ormanı gibi. Kısa bir zaman önce ürkütücü görünen alçak bulutlar şimdi ormanların arasından, gerçeküstü gibi duruyorlardı.

On beş dakika daha sonra, dupduru bir dereye vardık. Kayın gövdesinden, parmaklıkları olan sağlam bir köprü ve yakınında küçük bir açıklık vardı. Sırt çantalarımızı yere bıraktık, dereye indik ve su içtik. Ömrümde tadı bu kadar nefis bir su içmemiştim! Ellerimi kızartacak kadar soğuk ve tatlı, hafif bir toprak kokusu taşıyan su.

Bulutlar gene koşturuyordu ama beklenmedik bir şey, hava biraz yumuşar gibiydi. Kız dağ pabuçlarının bağcıklarını düzeltti, ben de korkuluğa oturup bir sigara tüttürdüm. Derenin aşağısında bir çağlayanın sesini duyabiliyordum. Sese bakılırsa pek büyük bir çağlayan değil. Soldan, oyuncu bir esinti geldi yaprak yığınlarını dalgalandırıp, dağıttı.

Sigaramı bitirdim ve ayağımla ezdim. Bir de baktım, ayağımın yanında bir başka izmarit var. Yassılmış bir Seven Stars. Islak değil, demek ki yağmurlardan sonra buraya atılmış. Yani ya dün ya da bugün.

Fare'nin hangi marka sigara içtiğini anımsamaya çalıştım. Ama sigara içip içmediğini bile hatırlayamadım. Vazgeçtim ve izmariti dereye fırlattım. Akıntı bir saniyede onu akış aşağı alıp götürdü.

"Neydi o?" diye sordu kız.

"Taze bir sigara izmariti buldum, demek ki biri, kısa bir süre önce benim gibi burada oturup sigara içmiş."

"Arkadaşın mı?"

"Keşke bilseydim."

Kız da yanıma oturdu ve saçlarını geri çekti. Nicedir ilk kez kulaklarını göstermiş oldu bana böylece. Çağlayanın sesi hafifledi. Sonra tekrar yükseldi.

"Kulaklarımı hâlâ beğeniyor musun?" diye sordu

Gülümsedim ve çabucak elimi uzattım, onlara dokunmak için.

"Beğendiğimi biliyorsun," dedim.

On beş dakika daha sonra, yol birden bitiverdi, kayın denizi de öylece, ansızın durdu. Karşımızda geniş bir çayır uzanıyordu, göl gibi...

Beşer metre arayla dikilmiş direkler kuşatıyordu otlağı. Aralarında tel, eski, paslı tel... Anlaşılan, koyunun otlağını bulmuştuk işte. İyice yıpranmış çift kanatlı kapıyı iterek açtım, girdik. Otlar yumuşak, toprak kara ve ıslaktı.

Kara bulutlar otlağın üzerinden geçiyordu. Bulutların uçtuğu yönde, yüksek, girintili çıkıntılı dağ sırası. Açı elbette değişikti ama yanılmak olanaksızdı, burası Fare'nin fotoğrafındaki dağların aynıydı işte. Doğrulamak için cebimden resmi çıkarmam bile gerekmezdi.

Gene de, şimdiye dek, bir fotoğrafta yüzlerce kez gördüğün bir sahneyi bu kez canlı olarak karşında görmek, tedirgin ediyordu. Karşıdaki manzaranın derinliği yapay gibi geliyordu insana. Ben gerçekten orada değildim de sanki bu sahne, salt fotoğrafa uysun diye geçici olarak yaratılmıştı.

Bahçe kapısına dayandım ve içimi çektim. İşte buydu, bunca zamandır arayageldiğimiz şey. Ve bu arama ne anlama geliyorsa, onu bulmuştuk işte.

"Başardık, ha?" dedi, koluma dokunarak.

"Başardık," dedim. Söyleyecek başka şey yoktu.

Otlağın öte yanında Amerikan tarzı eski, iki katlı bir ahşap ev duruyordu. Koyun Profesörü'nün kırk yıl önce yaptığı ve Fare'nin babasının sonradan satın aldığı ev. Yakınlarda karşılaştırılabilecek hiçbir şey yoktu, bu yüzden, ne kadar büyük olduğunu söylemek zordu. En azından, tıknaz ve kişiliksiz bir evdi... Beyaza boyanmıştı ama alçak bulutlar yüzünden, itici

bir kurşuni renkte görünüyordu. Hardal –daha doğrusu pas– rengi sivri damın ortasından dikdörtgen bir tuğla baca çıkıyordu. Ev, çit yerine onu hava koşullarından koruyan ve yaprak dökmeyen bitkilerle kuşatılmıştı. Ev garip bir biçimde, boş gibi duruyordu. Baktıkça bunun çok garip bir ev olduğunu anlıyordum. Özellikle itici ve soğuk değildi belki, biçimsiz de değildi, bakım gerektiriyor gibi de görünmüyordu. Sadece... garipti. Sanki kocaman bir yaratıktı da, duygularını dile getirmeye olanak bulamadan yaşlanmıştı. Hem, nasıl dile getireceğini bilemediğinden değil de, daha çok, neyi dile getireceğini bilemediğinden.

Birden her yeri yağmur kokusu sardı. Kımıldamanın zamanıydı. Otlaktan eve doğru zikzaklar çizerek yürüdük. Batıdan gelen bulutlar artık gelgeç öbekler değildi, kocaman, ürkütücü yağmur bulutlarıydı yaklaşan.

Otlak, uçsuz bucaksızdı. Ne kadar hızlı yürürsek yürüyelim gene de ilerlemiyor gibiydik. Uzaklık kavramımı yitirmiştim. Düşününce, burası yürüdüğümüz ilk düz yoldu, bu yüzden çok uzaktaki nesneler bile, elini uzatsan dokunabilecekmişsin gibi yakın görünüyordu.

Kuzeye giden bulutların önünden bir kuş sürüsü geçti.

Saatler kadar uzun gelen bir zaman sonrası eve ulaştığımızda, yağmur başlamıştı. Yakından bakıldığında ev uzaktan göründüğünden daha büyük ve daha eski duruyordu. Beyaz boyası çatlamış, dökülüyordu, yerdeki boya parçaları eski yağmurlarla kararmıştı. Artık yeni bir kat boya sürmeyi düşünürseniz, önce tüm boya katmanlarını kazımanız gerekiyordu. Böyle bir evi boyamak düşüncesi? Neden bunu düşünüyordum ki? İrkiltti beni bu. Kimsenin oturmadığı bir ev, parça parça dökülür ve bu ev de hiç kuşkusuz, o yoldaydı.

Ağaçlar, evin tersine, coşmuştu, evi İsviçreli *Robinson Ailesi'*ndeki ağaçtan ev gibi kucaklıyordu. Uzun zamandır budanmamış dalları deli deli yayılmıştı.

Dağdan yukarı çıkan o kadar dolambaçlı yol düşünülürse Koyun Profesörü'nün burada bu evi yapması büyük başarıydı. Keresteyi getirmiş, tüm işleri yapmış, nesi var nesi yoksa buraya yatırmış olmalıydı kuşkusuz. Bu Koyun Profesörü'nün şimdi ise, Yunus Oteli'nin karanlık bir odasına

tıkılıp kaldığını düşününce! Hiç ödüllendirilmemiş bir yaşama bundan daha iyi (veya kötü) bir örnek gösterilemezdi.

Buz gibi yağmurun altında dikilip başımı kaldırdım, evi seyrettim. Böyle yakından bile, içeride kimsenin oturduğuna ilişkin bir belirti yoktu. Yüksek, daracık giyotinli pencerelerin tahta kepenklerinde incecik kum katmanları birikmişti. Yağmur bu kumları yapıştırmış, üzerine başka bir kum katmanı gelmiş, onu da başka yağmurlar yapıştırmıştı.

Ön kapının ortasında göz hizasında, içeriden bezle kapatılmış on santimetrekarelik bir pencere vardı. Pirinç kapı tokmağı da kumla kaplanmıştı ve dokundukça dökülüyordu kumlar. Tokmak, yaşlı bir azıdişi gibi gevşemişti ama kapı açılmıyordu. Üç meşe kütüğünden yapılmıştı ve göründüğünden de daha sağlamdı. Ortalığı ayağa kaldıracak biçimde, şiddetle birkaç kez vurdum. Elimi acıtmaktan başka bir işe yaramadı. Koskocaman meşe kanat sarsıldı, üzerinden yağmur gibi kum yağdı, ama bana mısın demedi.

Bakıcının söylediği gibi, anahtar posta kutusunun dibindeydi. Eski moda bir pirinç anahtar, ellerin dokunduğu yerleri donuklaşmış, bembeyaz olmuş.

"Sence anahtarı böyle bırakmak biraz umursamazlık değil mi?" diye sordu kız arkadaşım.

"Buralara dek çıkacak, bir şey çalıp gerisingeri aşağı indirecek bir hırsız düşünebiliyor musun sen?"

Anahtar, deliğe pek güzel uydu. Çevirdim, gırç diye bir ses çıktı, kilit açıldı.

İçerisi loştu, doğal sayılmayacak kadar loş. Kepenkler uzun süredir kapalı tutuluyor olmalıydı, bu yüzden gözlerimin alışması zaman aldı. Her yer karanlıktı.

Oda genişti. Geniş, sessiz ve eski bir samanlık gibi kokan bir oda. Çocukluğumdan anımsadığım bir koku. Eski eşya ve kullanılmadığı için bir

kenara atılmış halıların kokusu. Kapıyı arkamızdan kapatarak dışarıdaki rüzgârın sesini tümüyle kestik.

"Hey," diye bağırdım. "Kimse yok mu?"

Elbette yoktu. Evde kimsenin olmadığı besbelliydi. Sadece ocağın yanında tik tak eden büyük bir sarkaçlı duvar saati.

Kısacık bir an, başım döner gibi oldu. Orada, karanlıkta, zaman kendi başının üzerinde dönüyor, saniyeler birbirinin üzerinden atlıyor, anılar çöküyordu. Sonra her şey geçti. Gözlerimi açtım ve her şey yerli yerine oturdu gene. Gözlerimin önünde düz kurşuni bir boşluk... Başka bir şey yok.

"İyi misin?" diye kaygıyla, sordu kız arkadaşım.

"İyiyim," dedim. "Haydi, yukarıya bakalım."

O, elektrik düğmesi aranırken, ben de saati kontrol ettim. Zincire bağlı üç ağırlığı olan türdendi. Üçü de dibe dayandığı halde, saat son devinimlerini yaşıyordu. Zincirlerin uzunluğuna bakılırsa, ağırlıkların dibe değmesinin bir hafta sürmesi gerekirdi. Bu da, hafta içinde bir birisinin buraya gelip saati kurduğunu gösteriyordu...

Ağırlıkların üçünü de sonuna dek kurdum, sonra kanepeye oturup bacaklarımı uzattım. Savaş öncesinden kalma eski bir kanepe, ama çok rahat. Ne fazla yumuşak, ne fazla sert ve avuç gibi kokuyor.

Bir çıt, ışıklar yandı. Kız mutfaktan çıktı, iskemleye oturdu ve kokulu bir sigara yaktı. Ben de bir tane yaktım. Ondan öğrenmiştim bu sigarayı sevmeyi.

"Anlaşılan, arkadaşın kışı burada geçirmeye niyetliymiş," dedi. "Mutfakta tüm bir kışa yetecek kadar yiyecek ve yakacak biriktirilmiş. Tam bir süpermarket."

"Ama kendisinden haber yok."

"Yukarıya bakmaya ne dersin?"

Mutfağın yanındaki merdivenden çıktık. Yarı yolda bir dirsek yapıyordu merdiven. İkinci kata gelince bambaşka bir atmosfere girmiş gibi olduk.

İkinci katta üç yatak odası vardı. Bir sofanın solunda bir büyük oda, sağında da ondan küçük iki tane. Her odada olabilecek en az eşya vardı ve her oda epey kasvetliydi. Büyük odada iki kişilik bir yatakla bir dolap vardı. Yatakların sadece çerçevesi kalmış, her şeyi alınmıştı. Havadaki zaman, ölmüştü.

Sadece küçük odaların uzakta olanında insan varlığının kokusu kalmıştı. Yatak güzelce yapılmıştı, yastıkta hafif bir baş izi vardı ve yatağın başucuna katlanmış bir mavi pijama konmuştu. Başucu masasında, ters çevrilmiş bir kitabın yanında eski moda bir lamba duruyordu. Kitap, Conrad'ın bir romanıydı...

Yatağın yanında ağır bir şifoniyer vardı. İçinde de çeşit çeşit erkek kazakları, gömlekler, pantolonlar, çoraplar ve çamaşır. Kazaklarla pantolonlar iyice yıpranmış, bir yerleri eprimiş, aşınmıştı hep, ama kaliteli giysilerdi. Bunların bir bölümünü daha önce de bir yerlerde gördüğüme yemin edebilirdim. Fare'ye aittiler, tamam. Kırk numara yakalı gömlekler, beli yetmiş beş santim pantolonlar.

Pencerenin önünde eski bir masayla, artık pek göremediğiniz türden, inanılmayacak kadar basitçe yapılmış bir iskemle duruyordu. Masanın çekmecesinde ucuz bir dolmakalem, üç kutu dolmakalem kartuşu ve kullanılmamış bir mektup takımı. İkinci çekmecede, yarısı kullanılmış öksürük damlaları ve çeşitli öteberi. Ne günlük ne defter, hiçbir şey. Tüm gereksiz şeyleri temizlemişti. Fazlasıyla hem de. Parmağımı masanın üzerinde gezdirdim. Her şey tozdan bembeyaz oldu. Fazla değil. Belki de bir haftalık toz...

Giyotin pencereyi kaldırdım ve kepenkleri itip açtım. Alçak kara bulutlar uçuşuyordu. Rüzgâr şiddetini artırmıştı ve otlak boyunca vahşi bir hayvan gibi koştuğunu neredeyse görebiliyordun. Onun ardında kayınlar ve onun ardında da dağlar vardı. Tıpkısı tıpkısına fotoğraftaki görüntüydü. Yalnızca koyunlar eksikti.

Tekrar aşağıya inip, kanepeye oturduk. Duvar saati güzel güzel on ikiyi vurdu. Son notası da havada dağılıncaya dek, sustuk.

"Şimdi ne yapıyoruz?" diye sordu.

"Bekliyoruz. Ne yapacağız başka?" dedim. "Fare, bir hafta önce buradaymış. Eşyası hâlâ burada... Mutlaka geri döner."

"Ama ya kar daha önce bastırırsa, kış boyu burada kalırız ve süre dolmuş olur."

Doğruydu.

"Kulakların sana bir şey söylemiyor mu?"

"Görev dışındalar. Kulaklarımı açarsam, başım ağrır."

"O halde en iyisi uzanalım ve Fare'yi bekleyelim," dedim.

Bu da, seçeneklerimizin tükendiği anlamına geliyordu.

Kız, kahve yapmak için mutfağa gittiğinde, ben de büyük oturma odasını şöyle bir kolaçan ettim, bir köşeden diğerine, inceledim. Ana duvarın ortasında yerleştirilmiş ocak, sahici, çalışan bir ocak, temizlenmişti ve kullanılmaya hazırdı. Ama son zamanlarda kullanılmamıştı. Izgarasında bacadan girmiş olan birkaç meşe yaprağı duruyordu. Yakında da büyük bir gaz sobası. Yakıt ibresi dolu olduğunu gösteriyordu.

Ocağın yanında duvara gömülü camlı bir kitaplık vardı, tümüyle eski kitaplarla dolu. Birkaç kitap çekip karıştırdım. Hepsi de savaş öncesi baskılardı ve hemen hemen hiçbirinin değeri yoktu. Coğrafya, bilim, tarih, felsefe ve politika. Hepsi de tümüyle işe yaramaz, belki sadece kırk yıl öncesinin bir aydınının okuduğu kitaplar olarak belge değeri taşıyabilir, o kadar. Gene öyle, değersiz savaş sonrası baskılar da vardı. Sadece *Plutarkhos'un Yaşamları ve Seçilmiş Grek Tragedyaları* ile bir avuç roman, yılların aşındıran etkilerine göğüs germeyi başarabilmişti. O güne dek, bu kadar büyük bir yararsız kitaplar kalabalığı görmemiştim hiç.

Kitaplığın yanında gene öyle, gömme bir raf ve üzerinde bir stereo müzik seti –kitap rafı hoparlörleri, amplifikatör, plakçalar– duruyordu, altmışlı yılların ortalarında kullanılan türden. İki yüz kadar plak, hepsi de tanınmayacak hale gelene dek çalınmış ama hiç olmazsa değersiz değil. Müzik zevki, ideoloji kadar aşınmış değildi. Vakum tüplü ses yükselticisini açtım, rastgele bir plak alıp iğneyi koydum üstüne. Nat King Cole'un *South of the Border* şarkısı. Oda bir anda 1950'lere geri götürülmüş oluverdi.

Karşı duvarda eşit aralıklarla dört tane iki metre boyunda giyotin pencere vardı. Şimdi yağmurun bardaktan boşanırcasına yağdığını görebiliyordun. Uzaktaki dağların çizgisini karartan kurşuni renkli bir yağmur.

Odanın zemini tahtaydı, ortasında ikiye dört metrelik bir halı vardı ve üzerine oturma odası takımıyla, ayaklı bir lamba yerleştirilmişti. Odanın bir köşesinde, toz içinde bir yemek masası duruyordu.

Bir odanın boş akıbeti.

Duvarda açılmış, göze çarpmayan bir kapı, olabildiğince geniş bir sandık odasına açılıyordu. Fazla eşyayla, tavana kadar yığılmış halılarla, tabak çanakla, bir takım golf sopasıyla, bir gitar ve bir şilteyle, paltolarla, çizmelerle, eski dergilerle tıka basa doldurulmuş bir oda. Hatta ortaokul kitapları ve uzaktan kumandalı bir uçak bile vardı. Çoğunluğu ellilerin ve altmışların ürünleri.

Ev kendine özgü zamanını oturma odasındaki eski moda saat gibi koruyordu. Oradan geçen insanlar ağırlıkları kuruyor, ağırlıklar kurulduğu sürece de tik taklarını sürdürüyordu saat. Ama insanlar gidip de, ağırlıkları kuran olmayınca, yerde yığınlarca zaman, solmuş yaşam kalıntıları olarak birikiyor, toplanmayı bekliyordu.

Birkaç eski sinema dergisini alıp oturma odasına geçtim. Bir tanesinin kapağındaki fotoğraf, *Alamo* idi. John Wayne'in ilk yönetmenlik denemesi, John Ford'un sınırsız desteğiyle. "Tüm Amerikalıların yüreğinde yer edecek büyük bir kahramanlık destanı yaratmak istiyorum," demişti John Wayne. Kunduz kürkü başlığıyla, inanılmayacak kadar demode görünüyordu.

Kız arkadaşım kahveyle geldi, karşılıklı oturup içtik. Yağmur damlaları pencerelere vuruyordu ara sıra. Zaman ağır ağır akıp giderken, serinlik odaya sızmaya başladı. Ampullerin sarı ışığı odanın içinde çiçektozları gibi uçuşuyordu.

"Yorgun musun?" diye sordu.

"Sanırım," dedim pencereden dışarı dalgınca bakarak. "Tüm bu süre, deli gibi aranarak oradan oraya koşuşturduktan sonra, durduk işte. Buna alışamıyorum. Fotoğraftaki sahneyi bulmak için tüm katlandıklarımızdan sonra ortalıkta ne Fare var ne de koyun."

"Biraz uyu, ben de yemek hazırlayayım."

Yukarıdan bir battaniye getirip üstüme örttü. Sonra gaz sobasını hazırladı, dudaklarımın arasına bir sigara alıp, benim yerime yaktı.

"Biraz canlan, kendine gel. Her şey yoluna girecek."

"Teşekkürler," dedim.

Bunun üzerine mutfağa gitti, kayboldu.

Yalnız kalınca, bedenim sanki ağırlaştı. Sigaradan iki nefes çektim, söndürdüm, battaniyeyi boynuma kadar çektim, gözlerimi kapadım. Birkaç saniye sonra uyumuş gitmiştim.

33

Kız dağdan ayrılıyor; açlık vuruyor

Saat altıyı vurdu ve kanepenin üstünde uyandım. Işıklar sönmüştü, oda koyu akşam karanlığına gömülüydü. Varlığımın çekirdeğinden parmak uçlarıma dek, her yerim uyuşmuştu. Mürekkep tenime karanlık gibi yayılmıştı

Yağmur durmuş, gece kuşlarının sesleri pencereden içeri dolmaya başlamıştı. Sobanın alevleri solgun, dalgalanıp uzayan gölgeler vuruyordu odanın beyaz duvarlarına. Kalktım ve ayaklı lambayı yaktım, mutfağa gidip iki bardak soğuk su içtim. Ocağın üstünde hâlâ sıcak bir tencere çorba duruyordu. Bir kül tablasında da, ezilmiş, kokulu iki tane sigara.

O anda, içgüdülerimle, kızın gitmiş olduğunu anladım.

Orada öyle, ellerim ocağın üstünde, dikildim kaldım ve düşüncelerime çekidüzen vermeye çalıştım.

Artık burada değildi, orası besbelli. Bunun üzerine varsayımlar yürütüp, kafa yormaya gerek yoktu. Gerçek buydu, artık burada değildi. Evin boşaltılmış havası gösteriyordu bunu ve yadsınamazdı bu. Karımın beni terk ettiği zamanla kız arkadaşımla tanıştığım zaman arasındaki birkaç ay içinde iyi tanımış olduğum bir duyguydu bu.

Çıkıp yukarı da baktım. Dolap kapaklarını açtım. Ondan iz yok. Sırt çantası, kuştüyü astarlı ceketi de kayıplara karışmıştı. Antredeki çizmeleri de öyle. Gitmişti, kesindi bu. Bir pusula bırakmış olabileceği her yere baktım ama hiçbir şey bulamadım. Herhalde şimdiye dek, dağdan aşağı inmişti bile.

Onun ortadan kaybolduğu gerçeğini içime bir türlü sindiremiyor, kabullenemiyordum. Tam uyanmış sayılmazdım ama aklım tümüyle başıma gelmiş olsa bile, bu da –ve başıma gelen her şey de– benim kavrayabilme

alanımın çok çok dışındaydı. İnsanın, yapabileceği hiçbir şey yoktu neredeyse, her şeyi oluruna bırakmaktan başka...

Kanepede otururken, birdenbire çok acıktım. Bu, sıradan bir açlık değildi üstelik.

Mutfaktan kilere geçip bir şişe kırmızı şarap açtım. Fazla soğutulmuş ama içilebilir durumda. Mutfağa dönerek birkaç dilim ekmek kestim, sonra bir elma soydum. Çorbanın ısınmasını beklerken üç bardak şarap içtim.

Çorba ısınınca, oturma odasındaki masaya geçtim ve Percy Faith Orkestrası'nın çaldığı "Perfidia"yı dinleyerek yedim yemeğimi. Yemekten sonra, ısıtıcıda kalmış olan kahveyi içtim ve ocağın rafında duran bir iskambil destesiyle, pasiyans açtım. On dokuzuncu yüzyıl İngilteresi'nde icat edilmiş ve moda olmuş, sonra da basit kuralları sayesinde halka mal olmuş bir oyun. Bir matematikçi bu pasiyans açma oyununda başarı oranını yirmi beşte bir olarak hesaplamış. Üç kez açtım, ama elbette çıkmadı... Kâğıtları ve tabakları kaldırdım. Sonra şarabın kalanını bitirdim.

Gece olmuştu. Kepenkleri kapattım ve cızırtılı eski plakları dinlemek için, kanepeye uzandım.

Fare, ne zaman görünecekti?

Geri döneceğini varsayarsak eğer. Ne de olsa kışlık yiyecek ve yakacağını depolamıştı.

Ama bu bir varsayımdı. Fare buradan vazgeçmiş ve şehre dönmüş olabilirdi. Ya da belki bir kadınla birlikteydi artık. Hemen hemen her şey mümkündü.

Bu da benim başımın dertte olduğu anlamına gelebilirdi. Bir aylık ve şimdi tam yarısını bulmuş olan sürem yakında dolacaktı. Ortalıktaysa ne Fare var ne koyun, sadece beni Tanrıların Alacakaranlığı'na sürükleyecek siyahlı adam. Ben bir hiç olduğum halde, bunu yapardı. Bu konuda hiç mi hiç kuşkum yoktu.

Şehirde, ekim ayının ikinci haftası yılın en canlı zamanıdır. Tüm bunlar başıma gelmeseydi ben de şimdi omlet yiyor, viski içiyor olacaktım. Güzel bir mevsimde güzel bir zaman geçirecektim, akşamları yağmur hafifleyince, buzlu içkiler ve sağlam bir tahta bar tezgâhı, zamanın yavaş yavaş, kolayca, sakin bir ırmak gibi akması.

Tüm bunları kafamın içinde evirip çevirirken bir yerlerde başka bir ben'i hayalimde canlandırmaya başladım, bir barda oturmuşum, viski yudumluyorum, dünyada hiçbir şeyi umursamaksızın. Ben düşündükçe bu öteki ben gerçek ben oldu, buradaki ben'i gerçek olmaktan tümüyle çıkardı.

Kafamı toplamak için şiddetle salladım.

Dışarıda, gece kuşları pes sesleriyle ötüyorlardı.

Yukarı çıkıp Fare'nin kullanmadığı küçük odadaki yatağı yaptım. Şilteler, çarşaf ve battaniyeler de merdivenin yanındaki yüklüğü güzelce yığılmıştı.

Eşya, Fare'nin odasındaki eşyanın tıpatıp aynısıydı. Başucu masası, yazı masası. İskemle ve lamba. Eski moda ama eşyanın sağlam ve işlevsel olması için yapıldığı bir çağdan kalma ürünler. Gereksiz süs püs yok.

Tahmin edileceği gibi, karyolanın başucundaki pencereden bakılınca otlak görülüyordu. Yağmur dinmiş, kalın bulut örtüsü yer yer açılmaya başlamıştı. Otlağı zaman zaman aydınlatan güzel bir yarımay vardı. Pekâlâ okyanus da olabilecek bir yeri tarayan bir ışıldak.

Üstümle başımla battaniyelerin altına süzülürken seyrettiğim sahne çok geçmeden dağıldı, sonra yeniden belirdi. Kız arkadaşımın yoldaki uğursuz dönemeci dönen, dağdan aşağı tek başına inen silik görüntüsü gözümün önüne geldi. Sonra yok oldu, yerini koyun sürüsü ve onların fotoğrafını çeken Fare aldı. Ay gene bir bulutun arkasına gizlendi ve yeniden çıktığında, onlar bile gitmişlerdi.

*Sherlock Holmes'*ümü lambanın ışığında okudum.

34

Garajda bir buluntu; çayırın ortasında düşünceler

Ömrümde hiç görmediğim türden kuşlar, ön kapının yanındaki akmeşelere Noel ağacı süsleri gibi asılmış, cıvıldaşıyorlardı. Sabah ışığında dünya, nemli nemli parlıyordu.

Ekmek dilimlerinin elle çevrildiği türden ilkel bir tost makinesinde ekmek kızarttım. Bir tavayı tereyağıyla yağladım, bir çift, sahanda yumurta pişirdim, iki bardak üzüm suyu içtim. Onsuz yalnızlık duyuyordum, ama yalnızlık duyabilmem bile bana bir avuntu gibi geliyordu. Yalnızlık o denli de kötü bir duygu değildi. Küçük kuşlar uçup gittikten sonra akmeşenin sessizliği gibi bir şeydi.

Bulaşığı yıkadım, sonra ağzımdaki yumurta sarısını çalkaladım ve dişlerimi tam beş dakika fırçaladım. Uzun uzun düşünüp taşındıktan sonra, tıraş olmaya karar verdim. Muslukta neredeyse hiç kullanılmamış bir şişe tıraş kremiyle Jilet marka bir tıraş bıçağı vardı. Diş fırçası ve diş macunu, sabun, tıraş losyonu, kolonya bile. On tane her biri ayrı renkte el havlusu, güzelce katlanmış, rafta duruyordu. Aynada olsun, evyede olsun, tek bir leke yok. Tam tamına Fare'nin düzen tutkusunu yansıtıyor.

Tuvalet ve banyo için de aynı şeyler söylenebilirdi. Fayansların arasındaki kirler fırçalanmış, iyice temizlenmişti. Pırıl pırıl, bembeyazdı, bir sanat eseri. Tuvaletteki koku kesesi kutusundan en şık barda duyabileceğiniz bir limonlu cin kokusu yükseliyordu.

Sabah sigaramı içmek için oturma odasına geçtim. Sırt çantamda üç paket Larks marka sigaram kalmıştı. Bunlar da bitince benim için artık sigara içmek diye bir şey söz konusu olmayacaktı. İkinci bir sigara daha yaktım ve sigarasızlığın nasıl bir şey olacağını düşündüm. Sabah güneşi olağanüstü güzel geliyordu ve bedenimin biçimini alan kanepede oturmak, lüksün ta kendisiydi. Tam bir saat, ayırtına varmadan geçip gitmişti bile. Duvardaki, dokuzu çaldı tembel tembel darbelerle.

Fare'nin evi neden böylesine derli toplu bıraktığını, neden fayansların arasını bile fırçaladığını, gömleklerini neden ütülediğini ve buluşacağı kimsesi kesinlikle olmadığı halde, neden tıraş olduğunu anlamaya başlıyordum. Burada, yapacak bir şeyler bulup kıpırdanmazsanız, tüm zaman kavramını yitiriyordunuz da ondan.

Kanepeden kalktım, kollarımı kavuşturdum ve odayı bir kez dolandım ama yapılması gereken hiçbir şey göremedim. Fare, temizlenebilecek her şeyi temizlemişti. Tavandaki is lekelerini bile fırçalamıştı.

Ben de yürüyüşe çıkmaya karar verdim. Olağanüstü güzel bir hava vardı. Gökyüzünde beyaz fırça darbesi gibi birkaç bulut sadece ve bir de kuş sesleri.

Evin arkasında büyük bir garaj vardı. Yerde, eski, çift kanatlı kapının önünde bir sigara izmariti. Seven Stars marka. Bu kez, izmarit epey eski görünümlüydü. Kâğıt yırtılmış, filtre ortaya çıkmıştı.

Kül tablaları. Evde sadece bir tane görmüştüm ve onda da kullanılmışlık izi yoktu hiç. Fare sigara içmiyordu! Filtreyi avucumda evirip çevirdim, sonra gene yere attım.

Ağır kolu kaldırıp kapıları açınca koskocaman bir garajla karşılaştım. Tahta duvarlardaki çatlaklardan içeri çaprazlama güneş sızıyor, kara zeminde bir dizi paralel çizgi oluşturuyordu. Çöp ve gaz kokuyordu hava.

Eski bir Toyota Land Cruiser cip duruyordu orada. Lastiklerinde bir tek çamur lekesi bile yok. Deposu yaklaşık olarak doluydu. Fare'nin anahtarları sürekli sakladığı, yere, çamurluğun altına baktım. Tahmin ettiğim gibi, anahtar oradaydı. Anahtarı kilide sokup, çevirdim. Motor hemen hırıldamaya başladı. Hep aynı Fare'ydi, otomobillerine ayar yapmakta sürekli öyle titiz. Motoru kapattım, anahtarı yerine bıraktım ve sonra, sürücü koltuğunun çevresine bakındım. Dikkat çekecek hiçbir şey yoktu: yol haritaları, bir havlu, yarım paket çikolata. Fare için inanılmayacak kadar kirli arka koltukta bir tomar telle, büyük bir de kerpeten vardı. Arka kapıyı açıp süprüntüleri elime topladım, bir çatlaktan içeri sızan güneş ışığına doğru tutup baktım. Koltuk döşeme dolgusu. Ya da

koyun yünü. Cebimden bir kâğıt mendil çıkardım, süprüntüleri sarıp, göğüs cebime koydum.

Fare'nin, otomobili neden almadığını anlayamıyordum. Arabanın garajda olması ya onun dağdan aşağıya yürüdüğü, ya da hiç gitmediği anlamına geliyordu. İkisine de bir anlam veremiyordum bu olasılıkların. Burada kamp kurmak için evinden ayrılmamıştı ya?

Şaşırmıştım, garaj kapılarını kapatıp otlağa doğru yürüdüm. Böylesine mantık dışı bir durumdan çıkartılabilecek akla yakın hiçbir sonuç düşünemiyordum.

Gökte güneş, çayırdan da buhar yükseliyordu. Dağlar sislere bürünmüş gibiydi ve ot kokusu iç gıcıklıyor, her şeyi bastırıyordu.

Nemli otların arasından otlağa yürüdüm. Atılmış eski bir otomobil lastiği duruyordu orada, beyaz ve çatlak. Buradan bakılınca ev, kıyı çizgisinden ileri doğru uzanan beyaz bir kaya parçasını andırıyordu.

Bu yapayalnız durumumda aklıma çocukken katıldığım okyanus yüzme yarışları geldi. İki ada arasındaki uzun yüzüşlerde bazen yarı yolda durur, çevreme bakınırdım. Kendimi iki nokta arasında ikisine de eşit uzaklıkta bulmak, anlaşılmaz duygular uyandırırdı bende. Arkada, karada insanların her zamanki işleriyle güçleriyle uğraştığını düşünmek de çok tuhaf gelirdi. Huzur bozucu bir şey, toplum, bensiz de pekâlâ idare edebiliyordu demek.

Orada on beş dakika oturduktan sonra gene eve döndüm. Oturma odasındaki kanepeye kurulup *Sherlock Holmes*'ümü okumayı sürdürdüm.

Saat ikide, Koyun Adam geldi.

35

Koyun Adam çıkageliyor

Saat ikiyi çaldığında, kapıya vuruldu. Önce iki kez, sonra iki solukluk bir ara, ardından üç kez.

Kapıya vurulduğunu anlamak zamanımı aldı biraz. Birisinin kapıyı vuracağı hiç mi hiç aklıma gelmemişti. Fare vurmazdı, burası onun eviydi. Bakıcı vurabilirdi ama o da kuşkusuz yanıt beklemeden dalardı içeri. Belki de kız arkadaşım; hayır, daha akla yakın olanı; mutfak kapısından usulca içeri dalar ve kendine bir fincan kahve yapardı o. Kapı vuracak türden biri değildi.

Kapıyı açtım ve orada, bir metre ötemde, Koyun Adam dikiliyordu. Ne açık kapıya ne kapıyı açan bana pek de ilgi gösterir gibi görünüyordu. Olanca dikkatiyle, posta kutusunu inceliyordu, az bulunur, depdeğişik bir örnekmiş gibi. Koyun Adam posta kutusundan ancak birazcık daha uzundu... Olsa olsa bir metre yirmi beş santim. Ayrıca hem kamburu çıkmıştı, hem çarpık bacaklıydı.

Üstelik benim durduğum kapı eşiğiyle, onun durduğu toprak düzeyi arasında on beş santimlik bir fark vardı. Bu yüzden ben ona bir otobüs penceresinden bakıyor gibiydim. Bu eksikliklerini hiç mi hiç umursamıyormuş gibi, posta kutusunu incelemeyi sürdürdü.

"İçeri girebilir miyim?" diye Koyun Adam ateş ediyormuş gibi hızla, hep yan yan bakarak konuştu. Sesi öfkeliydi.

"Lütfen buyurun," dedim.

Eğildi ve çabucak dağcılık potinlerinin bağlarını çözüverdi. Pabuçlara kapkalın bir çamur tabakası yapışmış, kurumuştu. Koyun Adam, botlarını iki eliyle alıp alışkın bir ustalıkla birbirine vurdu. Yere kurumuş çamur

yağdı. Sonra da evin içini çok iyi bildiğini gösterircesine, ayağına terlikler geçirip pat pat yürüdü, gitti, kanepeye oturdu.

Bir bu eksikti, diye geçirdim içimden.

Koyun Adam, bütün bir koyun postunu, başının üzerinden geçirip giymişti. Kollarla bacaklar takma ve yamalıydı ama giysi, tıknaz bedenine tıpatıp oturmuştu. Kukuleta da takmaydı ama, tepesinden çıkan iki boynuz kesinlikle gerçekti. Herhalde içine tel geçirilmiş iki yassı kulak, kukuletanın iki yanından eşit düzeyde çıkıyordu. Yüzünün yukarı yarısını örten deri maske, ona uygun eldivenler ve çoraplar, hepsi siyahtı. Boynundan apış arasına uzanan bir fermuar vardı.

Göğsünde, gene fermuarlı bir cep bulunuyordu, o cepten sigarayla kibrit çıkardı. Koyun Adam bir Seven Stars marka sigarayı dudaklarına iliştirip, yaktı ve uzunca göğüs geçirdi. Gidip mutfaktan, yıkanmış kül tablasını getirdim.

"Bir içki isterim," dedi Koyun Adam. Emri yerine getirmek için kös kös mutfağa gidip, yarım şişe Dört-Gül marka viski ve içinde buzuyla iki bardak getirdim.

Viskiyi buzun üzerine döktü, ben de onun yaptığını yaptım, kadeh kaldırmadan içtik. Koyun Adam, içerken kendi kendine mırıldanıyordu... Yassı burnu bedenine göre iriydi, burun delikleri, her soluk alışında gösterişle açılıp kapanıyordu. Maskeden bakan iki göz fıldır fıldır, huzursuz, odanın içinde dolanıyordu.

Koyun Adam viskisini bitirdiğinde biraz rahatlar gibi oldu. Sigarasını söndürüp, iki eliyle, maskenin altından gözlerini ovuşturdu.

"Yün gözlerime giriyor da," dedi Koyun Adam.

Ne yanıt vereceğimi bilemediğimden, bir şey diyemedim.

"Buraya dün öğleden sonra mı geldiniz?" dedi Koyun Adam, gözlerini biraz daha ovuşturarak. "Hep sizi seyrediyordum ben."

Koyun Adam sustu, yarı erimiş buzun üstüne biraz daha viski eklemek için, sonra da bir dikişte mideye indirdi.

"Ve kadın bugün öğleden sonra yalnız çekti gitti."

"Onu da seyrettin öyle mi?"

"Seyretmek mi? Onu biz götürdük ciple."

"Siz mi götürdünüz?"

"Öyle ya, başımızı mutfak kapısından içeri uzattık ve en iyisi sen evine git dedik."

"Neden?"

Bu, Koyun Adam'ı iyice şaşırttı. Anlaşılan, "neden?" sorusu ona sorulacak türde bir soru değildi ama benim başka bir şey söylememe fırsat kalmadan, gözlerine bambaşka bir parıltı geldi usulca.

"Yunus Oteli'ne döndü o," dedi Koyun Adam.

"Bunu kendi mi söyledi?"

"O bir şey söylemedi. Ama şimdi bulunduğu yer Yunus Oteli."

"Nereden biliyorsun bunu?"

Koyun Adam gene konuşmaya yanaşmadı. Ellerini dizlerine koydu ve masanın üstündeki bardağa ters ters baktı.

"Ama Yunus Oteli'ne döndü, öyle mi?" dedim.

"Hıhı. Yunus Oteli güzel bir oteldir. Koyun kokar," dedi Koyun Adam.

Gene sessizlik.

Daha yakından bakınca Koyun Adam'ın postunun pis olduğunu görebiliyordum, yünü, yağdan kaskatı kesilmişti.

"Giderken bana herhangi bir mesaj bıraktı mı?"

"Yoo," dedi Koyun Adam, "bir şey söylemedi, biz de sormadık."

"Sen ona gitsen iyi edersin dediğin zaman o da bir şey demeden kalkıp gitti, öyle mi?"

"Öyle. Ona giderse iyi edersin dedik çünkü gitmek istiyordu."

"Buraya kendisi istediği için gelmişti."

"Yanlış!" diye haykırdı Koyun Adam. "Gitmek istiyordu ama kendisi de ne yapacağını bilmiyordu. Bu yüzden biz de onu evine kovaladık. Sen onu şaşırtmışsın..." Koyun Adam ayağa kalkıp sağ elini şiddetle masaya indirdi. Viski bardağı beş santim kaydı.

Koyun Adam bu pozda dondu kaldı, gözlerindeki öfke parıltısı yavaş yavaş silininceye dek, sonra pili bitti, kanepenin üstüne çöktü.

"Sen o kadını şaşırttın," dedi Koyun Adam, bu kez daha soğukkanlı. "Bu hiç de güzel bir şey değil. Sen hiçbir şey bilmiyorsun. Tek düşündüğün kendin."

"Bana, o kadın buraya gelmeli miydi demek istiyorsun yani?"

"Öyle. O buraya gelmemeliydi. Kendinden başka bir şey düşünmüyorsun sen."

Orada öyle, dilim tutulmuş gibi, viskimi yudumlayarak, oturdum kaldım.

"Ama olan oldu bir kez. Neyse ki, kadının adına her şey bitti."

"Bitti mi?"

"O kadını bir daha hiç görmeyeceksin."

"Çünkü yalnız kendimi düşündüm, ondan, öyle mi?"

"Öyle. Çünkü yalnız kendini düşündün. Seni bıraktı gitti."

Koyun Adam kalkıp bir pencereye gitti, tek eliyle çerçeveyi yukarı kaldırıp, temiz havayı soludu. Küçümsenebilecek bir güç gösterisi değildi bu.

"Böyle güzel güneşli günlerde pencere açık durmalı," dedi Koyun Adam. Sonra Koyun Adam odanın içinde çabucak şöyle bir dolandı ve kitaplığın önünde durup kollarını kavuşturmuş, kitap sırtlarına baktı. Giysisinin arka ucundan minicik bir kuyruk çıkıyordu filiz verir gibi.. Bu duruşuyla, iki arka bacağı üstünde kalkmış bir koyunu andırıyordu tıpkı.

"Bir arkadaşımı arıyorum ben," diye ağzını yoklayacak oldum...

"Öyle mi?" dedi Koyun Adam, arkası bana dönük, hiç ilgilenmez gibi.

"Burada yaşıyordu da. Bir hafta öncesine dek."

"Ben bilmiyorum."

Koyun Adam ocağın başına dikildi, rafta duran oyun kâğıtlarını karıştırmaya başladı.

"Bir de, sırtında bir yıldız işareti olan bir koyunu arıyorum," diye üsteledim.

"Onu da görmedim," dedi Koyun Adam.

Ama Koyun Adam'ın Fare hakkında da, o koyun hakkında da bir şeyler bildiği belliydi. İlgisizliği aşırı zorlamaydı. Tepki gösterme zamanı aşırı hesaplı, sesi aşırı sahteydi.

Taktik değiştirdim. Vazgeçmiş gibi yapıp esnedim, masanın üstündeki kitabımı alarak sayfalarını karıştırdım. Hafifçe bozulmuş bir Koyun Adam, kanepeye döndü ve benim kitap okumamı sessizce, göz ucuyla izledi.

"Kitap okumak eğlenceli mi?" diye sordu.

"Hımm," diye yanıt verdim.

Koyun Adam acele etmedi. Ben de ona aldırış etmeden, okumayı sürdürdüm.

"Bağırdığım için özür dilerim," dedi Koyun Adam alçak sesle. "Zaman zaman içimdeki koyun ile insan işte böyle anlaşmazlığa düşüyor da."

"Önemi yok," dedim.

"O kadını bir daha hiç göremeyecek olman çok fena. Ama suç bizde değil."

"Hımm."

Arka cebimden üç paket Larks sigarasını çıkartıp Koyun Adam'a verdim. Koyun Adam irkildi, şaşırdı.

"Teşekkürler. Bu markayı hiç içmedim. Ama sana gerekmiyor mu?"

"Ben sigarayı bıraktım," dedim.

"Evet, akıllılık etmişsin," dedi Koyun Adam. Ciddi ciddi baş sallayarak. "Gerçekten sana zararlıdır."

Sigara paketlerini özenle kolundaki bir cebe yerleştirdi. Post dörtgen biçiminde kabardı.

"Arkadaşımı mutlaka görmem gerekiyor. Salt onu görmek için buraya uzun, çok uzun yoldan geldim."

Koyun Adam başıyla onayladı.

"O koyun için de aynı şey söz konusu."

Koyun Adam başıyla onayladı.

"Ama onlar hakkında hiçbir şey bilmiyorsun, öyle mi?"

Koyun Adam çaresizlikle başını salladı. Takma kulakları aşağı yukarı indi kalktı. Bu kez bilmezlikten gelmesi öncekinden çok daha zayıf oldu.

"Burası güzel bir yerdir," diye Koyun Adam konuyu değiştirdi. "Manzarası güzel, havası tertemiz. Burayı seveceksin."

"Hıı, güzel bir yer," dedim.

"Kışın daha bile güzeldir. Çepeçevre kardan başka bir şey olmaz, her şey donar. Tüm hayvanlar uyur, insan görünmez ortalıkta..."

"Bütün kış burada mı kalıyorsun?"

"Hı-hı."

Başka bir şey sormadım. Koyun Adam tıpkı bir hayvan gibiydi. Yanına yaklaşırsan kaçıyordu, uzaklaşırsan yaklaşıyordu. Bense, bir yere gidiyor olmadığım sürece, acelem yoktu. Zamanım boldu.

Koyun Adam sol eliyle siyah sağ eldiveninin parmaklarını teker teker çekti, birbiri ardına. Birkaç çekişten sonra eldiven çıktı, derisi pul pul kalkmış, kararmış bir el gözüktü. Küçük ama etli, başparmağın dibinden başlayıp elinin üstünü dolanan bir yanık izi...

Koyun Adam elinin üstüne uzun uzun baktı, sonra çevirip avucuna baktı. Ama bu Koyun Adam kesinlikle Fare değildi. Boy açısından aralarında yirmi santimlik bir fark vardı.

"Burada kalacak mısın?" diye sordu Koyun Adam.

"Hayır, ya arkadaşımı ya da koyunu bulur bulmaz gidiyorum. Bunun için geldim sadece."

"Burada kış güzeldir," diye yineledi. Koyun Adam. "Pırıl pırıl, bembeyaz. Her şey baştan başa donmuş."

Koyun Adam burnunu çekti, o koskocaman burun delikleri açılıp kapandı. Ağzından çürük dişleri gözüktü, iki ön dişi yoktu. Koyun Adam'ın düşüncelerinin akışında öyle bir düzensizlik vardı ki, bütün oda da sanki onunla birlikte bir genişliyor, bir kasılıyordu.

"Artık gitmem gerek," dedi Koyun Adam, birdenbire. "Tütün için teşekkürler."

Başımla onayladım.

"Umarım arkadaşını ve o koyunu çok geçmeden bulursun."

"Hımm," dedim. "Bir şey duyacak olursan bana da haber ver."

Koyun Adam ofladı, pufladı, huzursuzdu. "Hımm. Olur, peki, elbette."

Gülmemi zor tuttum. Koyun Adam pek zavallı bir yalancıydı.

Eldivenini yeniden giydi ve gitmek için ayağa kalktı. "Gene geleceğim. Kaç gün sonra bilemem ama gene gelirim." Gözleri buğulandı. "Rahatsız etmem, değil mi?"

"Şaka mı ediyorsun?" diye elini sıktım. "En azından, seni yeniden görmeyi isterim ben de."

"Öyleyse gene gelirim," dedi Koyun Adam, sonra kapıyı arkasından vurdu çıktı. Az kalsın kuyruğu sıkışıyordu ama son anda sağ salim kurtuldu.

Kepenklerin arasındaki boşluktan, Koyun Adam'ın öylece dikilip, o, boyaları dökülen beyaz posta kutusuna baktığını gördüm, tam tamına ilk karşılaştığımızda yaptığı gibi. Sonra postu üzerine daha iyi oturtmak için biraz kıvrılıp bükülerek otlaktan geçip ormanlara doğru doğu yönünde paytak paytak uzaklaştı gitti. Bir düzeydeki kulakları bir yüzme havuzunun atlama tahtası gibiydi. Koyun Adam giderek büyüyen uzaklıkta kıvır kıvır beyaz bir beneğe dönüştü, sonunda da kayınların beyazına karıştı.

Koyun Adam gözden yittikten sonra bile, ben otlağa ve kayın ormanlarına baktım durdum. Koyun Adam bir sanrı mıydı yoksa?

Ama işte masanın üstünde viski şişesiyle Seven Stars izmaritleri duruyordu ve kanepenin üstünde de birkaç parça yünü kalmıştı. Onları cipin arka koltuğundan aldığım yünle karşılaştırdım. Tıpatıp aynı.

Zihnimi toplamak için mutfağa gittim, biftek hazırlamaya. Bir soğan doğrayıp tavada kızarttım. Bu arada buzluktan aldığım dana etini orta ayar bıçakla makinede çektim. Mutfağa küçük denebilirdi ama gene de her türlü araç gereç ve baharat vardı.

Buraya doğru düzgün bir yol döşense pekâlâ bir dağ evi tipi lokanta açabilirdin. Hiç de fena bir yer olmazdı, pencereler ardına dek açık, koyun sürüleri, masmavi gökyüzü. Aileler çocuklarını bırakabilirlerdi koyunlarla oynasınlar, sevgililer kayın ormanlarında gezintiye çıkarlardı. Hiç kuşkusuz pek tutulurdu böyle bir yer.

Fare, işletebilirdi lokantayı. Ben de yemekleri pişirirdim. Koyun Adam da bir işe yarayabilirdi. Giysisi buralara, dağlara pek uygun olurdu. Sonra da işbilen, ayakları yere basan biri olarak, koyun bakıcısı bize katılabilirdi: çünkü işe böyle yatkın birine gereksinme duyarsın. Köpek de, hatta Koyun Profesörü bile arada sırada uğrayabilirdi.

Tahta spatulayla yumurtaları çevirirken, aklımdan geçirdiklerim bunlardı.

Ama, güzel-kulaklı kız arkadaşım acaba benim için sonsuza dek yitip gitmiş miydi gerçekten? Bu düşünce tüm hevesimi kırdı, herhalde Koyun Adam'ın söylediği doğru olabilirdi. Buraya tek başıma gelmeliydim. Onu getirmemeliydim. Başımı salladım. Sonra kaldığım yerden, lokantadan sürdürdüm düşüncelerimi.

Şimdi, eğer J'yi de buraya getirtebilirsek. O, tasarının bütün yönetimini ele alabilirdi işte...

Soğanların soğumasını beklerken, pencerenin önüne oturdum ve gene dışarısını, çayırı seyretmeye koyuldum.

36

Rüzgârın kendi özel geçidi

Üç tekdüze gün geçti. Hiçbir şey olmadı. Koyun Adam görünmedi. Yemek yaptım, yedim, kitabımı okudum ve güneş batınca viski içip uyudum.

Çayırda sabah havası giderek serinledi. Gün geçtikçe, ilk kış rüzgârları kurumuş dalların arasından geçip yükseltilerden güneydoğuya doğru estikçe, kayınların parlak altın sarısı yaprakları daha beneklenir oldu. Otlağın ortasında durduğumda rüzgârları açık seçik işitebiliyordum. Geri dönüş yok, diyorlardı. Kısacık sonbahar geçip gitmişti.

İdman ve sigara olmayınca, hızla üç kilo aldım. Bu yüzden saat altıda kalkıp otlağın çevresinde bir yay çizmeye başladım. Bu sayede birkaç kilo verdim. Sigara içmemek zor geliyordu ama yirmi mil çevrede dükkân olmayınca ne yapabilirdi ki insan? Ne zaman canım sigara çekse, kızı ve kulaklarını düşünüyordum. Bugüne dek yitirdiğim tüm şeylerle karşılaştırılınca, sigarayı yitirmek önemsiz geliyordu. Gerçekten de öyleydi.

Tüm bu boş zamanımda, bol bol yemek pişirdim. Rozbif yaptım. Bir somon balığı çözdürüp suda pişirdim. Otlakta yenebilir sebzeler aradım ve bulduklarımı soya sosuyla ve ton balığıyla birlikte kaynattım. Basit kabak turşuları yaptım. Koyun Adam bir içki içmeye uğrarsa diye, bir sürü meze hazırladım. Ama Koyun Adam, hiç uğramadı.

Öğle sonralarımın çoğunu otlağı seyretmekle geçiriyordum. Çok geçmeden bir şeyler görmeye başladım. Kayın ormanlarından çıkıp bana doğru koşan biri. Genelde Koyun Adam'dı ama bazen Fare, bazen kız arkadaşım oluyordu. Başka zamanlarda da sırtında yıldızı olan koyun.

Ne var ki, sonunda, hiçbir görüntü, gerçeğe dönüşmüyordu. Sadece otlağın üzerinden esen rüzgârlar. Sanki otlak rüzgârların kendi özel geçidiydi. Rüzgârlar otlağı boydan boya, hızla aşıyor, arkalarına hiç bakmıyorlardı. Son derece önemli görevleri varmış gibi.

Dağa gelişimin yedinci günü, ilk kar yağdı. Rüzgârlar, sabahtan başlayarak olağan dışı hafif, gökyüzü yoğun, kurşuni bulutlarla kaplıydı. Sabah koşumdan ve duşumu aldıktan sonra kahvemi içerken plak dinlemek için yerleştiğimde kar başladı. Sert bir kar. Camlara boğuk boğuk vuruyordu. Rüzgâr hızlanmış, karı otuz derecelik açıyla yağdırıyordu. Bir market ambalaj kâğıdındaki çizgiler gibi. Çok geçmeden kar yağışı yoğunlaştı ve dışarıdaki her şey bembeyaz kesildi. Tüm sıradağlar ve ormanlar karardı. Bu, ara sıra Tokyo'da yağan kar gibi zavallı bir kar değildi. Bu, tam anlamıyla gerçek kardı bir kuzey yöresi karı. Her şeyi örtecek ve toprağı ta en derinlerine dek donduracak bir kar.

Kar, göz kamaştırıyordu. Perdeyi çektim ve sobanın yanında okumak için büzüldüm. Plak bitti, iğne kalktı ve her şey sessizliğe büründü. Tüm canlıların ölümünü izleyen türden bir sessizlik. Kitabımı bıraktım ve belirli bir neden olmadan, evin içinde yürüme gereğini duydum. Oturma odasından mutfağa geçerken kilere, banyoya ve sandık odasına bir göz atarak, yukarı çıktım, her odanın açık kapısından içeri baktım. Kimse yoktu elbette. Sadece her köşeye yağ gibi yayılan sessizlik. Sadece odadan odaya pek ama pek hafif değişen sessizlik.

Yapayalnızdım. Herhalde ömrümde hiç olmadığım kadar yalnız.

Son iki gündür sigara diye ölüyordum ama sigara olmadığı için susuz viski içiyordum. Kış böyle geçerse alkolik olup çıkacaktım. Gerçi elimin altında alkolik olmama yetecek kadar içki de yoktu ama; üç şişe viski, bir şişe konyak, on iki kasa kutu bira, hepsi bu kadar. Anlaşılan bu olasılık Fare'nin de aklına gelmişti.

Ortağım, yani eski ortağım şişeyle hâlâ haşır neşir miydi acaba? Şirketi yoluna koymayı, onu gene, benim de önerdiğim gibi, eski haline, küçük bir çeviri firmasına dönüştürmeyi başarabilmiş miydi? Belki de aynen bunu yapmıştı. Ama ben olmadan, gerçekten başarabilir miydi? Kendi de bundan korkuyordu ya zaten. Bizim zamanımız dolmuştu artık. Birlikte altı yıl ve yeniden sil baştan.

Akşam olmadan dindi kar. Ansızın, başladığı gibi. Kalın bulutlar yer yer yırtıldı, büyük büyük güneş sütunları aşağıda, otlakta oynamaya başladı. Görkemli bir manzaraydı.

Sert kar, yere şeker taneleri gibi serpilmiş, eriyip gitmeye meydan okurcasına öbek öbek katılaşmıştı. Gene de saat üçü çaldığında neredeyse hepsi erimişti karın. Yerler sırılsıklamdı, güneş, batarken otlağı yumuşacık bir ışıkla sardı. Kuşlar, kafesten salıverilmiş gibi, ötüşmeye başladılar.

Akşam yemeğinden sonra, Fare'nin odasından iki kitap ödünç aldım; *Ekmek Pişirmek* ve Conrad'ın romanı. Sonra gidip oturma odasındaki kanepeye yerleştim bir güzel. Romanın üçte birine geldiğimde, elime Fare'nin kitap ayracı olarak kullandığı bir gazete kesiği geçti. Tarih yok ama kâğıdın rengine bakılırsa, yeni olmalıydı. Yerel bir haberdi, Sapporo Oteli'nde yapılacak, yaşlanma ve toplum konulu bir sempozyum, Asahikava yakınlarındaki bir tren istasyonunda bir toplantı ve Ortadoğu bunalımı konusunda bir konferans. Fare'nin ilgisini çekecek hiçbir şey yok, benimkini de. Arkasında, ilanlar. Esnedim, kitabı kapadım, kalmış kahveyi ısıtmaya gittim.

Birdenbire aklıma geldi ki, bana yıllar olmuş gibi gelen bir zamandır, ilk kez bir gazete görmüştüm ve dünyada olup bitenlerden bir hafta haber alamamış, geri kalmıştım. Ne radyo, televizyon, ne gazete, ya da dergi. Bir nükleer füze Tokyo'yu yerle bir etmiş olabilirdi; bir salgın dünyayı kasıp kavurmuş olabilirdi; Avusturalya'yı Merihliler işgal etmiş bile olabilirlerdi ve benim haberim olmayacaktı. Gerçi garajdaki Land Cruiser cipin bir radyosu vardı ama oraya gidip bakmaya da pek istekli olmadığımı anladım. Benden habersiz bir şeyler olabiliyorsa ne iyi. Bilmem gerekmiyordu gerçekten. Benim zaten kafamda yeterince sorun vardı.

Bir şey içimi kemiriyordu. Gözlerimin önünde geçmiş olan ama benim ayırdına varamadığım kadar aklımı meşgul eden bir şey. Gene de bilinçaltıma kaydedilmişti işte. Kahve fincanımı mutfağa bırakıp, oturma odasına döndüm. Gazete kesiğine bir daha göz attım. İşte arkasında, duruyordu:

Dikkat: Fare
Hemen bağlantı kur. Çok önemli!
Yunus Oteli, Oda no 406

Kesiği gene kitabın içine koyup, kanepeye çöktüm.

Demek ki Fare, onu aradığımı biliyordu. Soru: ilanı nasıl bulmuştu? Rastlantı sonucu mu, dağdan indiği zaman? Ya da belki birkaç haftalık gazetelerin içinde bir şeyler mi arıyordu?

Ve neden benimle ilişki kurmamıştı? İlanı gördüğünde ben Yunus Oteli'nden ayrılmış mıydım? Telefonu daha o zamandan kesilmiş miydi?

Hayır, Fare ilişki kurabilirdi eğer isteseydi, ama istememişti işte. Yunus Oteli'nde olduğum için buranın yolunu bulacağımı da düşünmüş olmalıydı, böylece, eğer beni görmek istiyorsa, sadece beklemesi ya da en azından bana bir pusula bırakması yeterliydi.

İşin gelip dayandığı yer, şurasıydı: Fare, bir nedenle benimle yüz yüze gelmek istemiyordu. Ama beni tümüyle silmek de istemiyordu. Beni burada istememiş olsaydı uzak tutmanın pek çok yolunu bulabilirdi. Ne de olsa burası onun eviydi.

Bu iki olasılıkla cebelleşirken, yelkovanın, saatin yüzünü yavaş yavaş taramasını seyrettim. Bir tam dönüşten sonra, hâlâ düşüncelerim bir ilerleme kaydedememişti. Tüm bunların merkezinde neler yattığını çıkartamıyordum bir türlü.

Koyun Adam'ın bir bildiği vardı. Orası kesin. Benim buraya gelişimi yönlendiren her kim ise, Fare'nin altı aydır burada yaşadığını da biliyor olmaydı.

Gerçekte, Koyun Adam'ın davranışı, Fare'nin isteklerini dile getiriyor gibiydi. Koyun Adam, kız arkadaşımı dağdan aşağı indirtmiş, beni burada yalnız bırakmıştı. Böyle çıkagelmesi hiç kuşkusuz bir gösteriydi. Anlaşılması güç bir şeyler vardı ortada. Bunu her yerde okuyabiliyordunuz. Bir olay çıkmak üzereydi.

Işıkları söndürüp, yukarı çıktım, yatağa girdim, dışarı, mehtaba ve otlağa baktım. Bulutlardaki bir yırtıktan yıldızlar bakıyordu. Pencereyi açıp gecenin havasını kokladım. Hışırdayan yaprakların arasından, uzaklardan bir sesleniş duydum. Garip bir çığlık, ne kuş, ne yabani hayvan sesi.

Uyanınca otlaktaki koşuma çıktım, duş yaptım, ardından kahvaltı. Her sabaha benzeyen bir sabah işte. Gökyüzü, dünkü gibi kapalıydı ama ısı birazcık yükselmişti. Pek kar yağacağa benzemiyordu.

Blucinimle kazağımı giydim, üzerine de bir ceket, ayağıma lastik pabuçlarımı geçirip, çayıra çıktım. Doğudaki ormanlara yöneldim, Koyun Adam'ın dalıp gözden yittiğini gördüğüm, doğu ormanına, sık çalıların arasından kendime yol açtım. Yol denecek yol yoktu, insan yaşantısına ilişkin bir belirti de. Ara sıra, devirilmiş yaşlı bir kayın çıkıyordu önüme.

Orman zemini düzdü, sadece uzun, bir metre genişliğinde bir hendek çıktı karşıma, kurumuş bir ırmak yatağı veya terk edilmiş bir siper gibi. Bu hendek orman içinde millerce gidiyordu. Kimi zaman derine iniyor, kimi zaman sığlaşıyor; bileklerime dek, kurumuş yapraklara batıyordun.

Hendek iki yanı da kuru çukurlara inen bir sırt yoluna dönüştü. Tombul kuşlar yol boyunca uçuşuyor, ormanaltı bitkilerinin arasında görünmez oluyordu. Şurada burada çalı açelyaları kıpkırmızı, ateş saçıyordu.

Bir saat yürüdüm böyle ve her türlü yön duyumu yitirdim. Koyun Adam'ı bu gidişle bulamayacaktım. Bir kuru hendeğin dibinde dolanırken, birden su sesi duydum. Irmağı arayıp buldum ve sonra akış aşağı izledim. Eğer belleğim beni yanıltmıyorsa, burada bir çavlan olacaktı ve yakınında da, gelirken tırmandığımız yokuş...

On dakika daha yürüdükten sonra çavlana geldim. Çavlan, kayalara vurdukça kırılıp saçılıyor, aşağıdaki boğazda donmuş su birikintilerine iniyordu. Birikintilerin yüzeyine düşmüş yaprak, ağır ağır daireler çiziyordu ama balık malık yoktu. Kayadan kayaya atladım, çavlandan aşağıya indim, sonra kaygan karşı kıyıdan yukarı tırmandım. Yola ulaşmıştım.

Bir köprünün ucunda oturmuş olan Koyun Adam beni seyrediyordu. Omzuna, içi yakacak odun dolu, yelkenbezinden kocaman bir torba vurmuştu.

"Çok gezersen ayılara yem olursun," dedi Koyun Adam. "Buralarda bir tane var biliyor musun. Dün izine rastladım ben. Dolaşmak istiyorsan bizim gibi kalçana bir çıngırak asacaksın."

Koyun Adam kalçasına çengelli iğneyle tutturulmuş küçük bir çıngırağı salladı.

"Ben de seni arıyordum," dedim biraz soluklandıktan sonra.

"Biliyorum," dedi Koyun Adam. "Aradığını gördüm."

"Öyleyse neden seslenmedin?"

"Beni aramaya çıkan sensin. Bu yüzden ses etmedim."

Koyun Adam cebinden bir sigara çıkartıp, büyük bir zevkle tüttürdü. Yanına oturdum.

"Buralarda mı oturuyorsun?"

"Hımm," dedi Koyun Adam. "Ama kimseye söyleme. Kimse bilmiyor."

"Ama benim arkadaşım senin hakkında her şeyi biliyor..."

Sessizlik.

"Ve eğer sen benim arkadaşımın arkadaşıysan bu seni benimle de arkadaş yapar, değil mi?"

"Galiba öyle," dedi Koyun adam, duraksayarak. "Öyle yapar herhalde."

"Ve eğer benim arkadaşımsan, bana yalan söylemezsin, değil mi? Düşün hele."

"Şey hayır," diye yanıt verdi şaşkın bir Koyun Adam. Kurumuş dudaklarını yaladı. "Sana gerçekten de üzgün olduğumu söyleyemem, söyleyemem. Söylememeliyim."

"Biri sana çeneni tutmanı mı tembihledi yoksa?"

Koyun Adam sesini çıkarmadı. Rüzgâr çıplak ağaçların arasından ıslık çalıyordu...

"Buralarda duyacak kimseler yok ki," diye fısıldadım.

Koyun Adam gözlerimin içine baktı. "Sen bizim buralarda nasıl yaşadığımız konusunda hiçbir şey bilmiyorsun, değil mi?"

"Hayır, bilmiyorum."

"Bak dinle, burası hiç de öyle sıradan bir yer değildir. Bu kadarını bilmen gerekir."

"Ama daha geçen gün buranın çok güzel bir yer olduğunu sen söylemiştin bana."

"Bizler için öyledir," dedi Koyun Adam. "Bizler için burası yaşanacak tek yer... Buradan kovulacak olursak gidecek yerimiz yok bizim."

Koyun Adam bunun üzerine sustu. Bu konuda tek kelime daha etmedi. İçi dolu yelkenbezi torbasına baktım.

"Kışlık yakacağın mı bu?"

Koyun Adam sessizce, başıyla evetledi.

"Ama ben duman filan görmedim."

"Henüz ateş yakmadık. Kar yağıncaya dek de, yakmak olmaz.

"Ama kar yağdıktan sonra bile bizim ateşimizin dumanını göremezdin sen. Bizim özel bir ateş yakma yöntemimiz vardır." Kendinden hoşnut, sırıttı.

"Peki, söyler misin, buralarda kar ne zaman yığılmaya başlar acaba?"

Koyun Adam başını kaldırıp önce göğe, sonra bana baktı. "Kar bu yıl erken gelecek. Belki on gün kadar sonra."

"On gün sonra yol, buz mu tutacak yani?"

"Herhalde. Kimse çıkamayacak ve kimse inemeyecek. Yılın en güzel zamanı."

"Peki sen uzun zamandır mı burada yaşıyorsun?"

"Uzun zamandır," dedi Koyun Adam. "Gerçekten uzun zaman."

"Ne yersin?"

"Yumrular; filizler, cevizler, kuşlar, yakalayabildiğim küçük balıklar ve öteberi."

"Üşümez misin?"

"Kış bu, soğuktur elbet."

"Bir şeye gerek duyarsan, bendekileri paylaşmakla mutlu olurum."

"Teşekkürler ama şimdilik iyiyim."

Koyun Adam birden kalktı ve otlağa doğru yürümeye başladı. Ben de kalkıp peşine düştüm.

"Neden buralarda gizleniyorsun sen?"

"Söylesem gülersin," dedi Koyun Adam.

"Hayır, gülmeyeceğim, yemin ederim," dedim, gülecek ne olabileceğini aklım almıyordu bir türlü.

"Kimseye söyleyemeyeceksin ama?"

"Kimseye söylemeyeceğim."

"Savaşa gitmek istemedim de ondan."

Bunun üzerine, birkaç dakika hiç konuşmadan yürüdük.

"Kiminle savaşa?"

"Bilmem," diye öksürdü Koyun Adam. "Ama gitmek istemedim. Zaten bunun için koyunum ben. Burada, yukarıda ait olduğu yerde kalan bir koyun."

"Junitaki-ço'lu musun sen?"

"Hı-hı, ama kimseye söyleme."

"Söylemem," dedim. "Kasabayı sevmiyor musun?"

"Aşağıdaki kasabayı mı?"

"Hıı."

"Hiç sevmiyorum... Fazla asker var." Koyun Adam gene öksürdü.

"Sen nerelisin?"

"Tokyo."

"Savaşı duydun mu?"

"Yooo."

Bunun üzerine Koyun Adam bana karşı ilgisini yitirmiş gibi göründü. Otlağın girişine ulaşıncaya dek, sessizliğini korudu.

"Eve uğramak ister misin?" diye sordum.

"Kış hazırlıklarını yapmam gerek," dedi. "Çok işim var. Belki gelecek defa."

"Arkadaşımı görmek isterdim," dedim. "Gelecek hafta onu bir şey konusunda görmem gerekiyor."

Koyun Adam umutsuzca, başını salladı. Kulakları da kanat çırpar gibi sallandı. "Üzgünüm ama önce de söylediğim gibi bizim elimizde olan bir

şey değil."

"O halde eğer iletebilirsin ona bu haberimi ilet."

"Hımm," dedi Koyun Adam.

"Çok teşekkürler" deyip, ayrılmak üzere döndüm.

"Eğer yürüyüşe çıkarsan," diye seslendi Koyun Adam, "çıngırağı unutma sakın."

Koyun Adam, önceki gibi, doğudaki ormanda gözden yiterken, ben de dosdoğru evin yolunu tuttum. Aramızda, kış karanlığında ormansız, yemyeşil bir çayır uzanıyordu.

O gün öğleden sonra ekmek pişirdim. Fare'nin *Ekmek Pişirme* kitabı iyice düşünülerek yazılmış bir yemek kitabı olduğunu kanıtladı. Kapağında şöyle yazılıydı: "Eğer okumayı biliyorsanız, ekmek de pişirebilirsiniz." Hiçbir abartma yoktu bu sözlerde. Ekmeğin kokusu doldurdu havayı, her yanı ısıttı. İlk kez yapan biri için, tadı da hiç fena sayılmazdı. Mutfakta bol bol un ve maya vardı, eğer burada geçirmek zorunda kalırsam, tüm kış boyu ekmek yapmaya yetecek kadar. Ayrıca, düşünemeyeceğim kadar bol pirinç ve makarna.

O akşam, ekmekle salata ve sucuklu yumurta, üzerine de tatlı olarak şeftali konservesi yedim.

Ertesi sabah pirinç pişirdim ve konserve somon balıklı, deniz yosunlu ve mantarlı bir pilav yaptım.

Öğle yemeğinde ise dondurucudan çıkardığım peynirli pasta ile koyu sütlü çay içtim.

Akşam kahvaltısında üzerine portakal likörü dökülmüş fındıklı dondurma yedim

Akşam, haşlanmış piliçle bir kutu hazır çorba.

Gene kilo almaya başlamıştım.

Dokuzuncu gün öğleden sonra, kitap raflarını karıştırırken, yeni okunmuş olabileceğe benzeyen bir cilt ilişti gözüme. Üzerinde tozu olmayan tek kitaptı ve sırtı da diğerlerine oranla hafifçe dışarıda kalmıştı.

Kitabı çekip çıkardım ve karıştırmak için şezlonga oturdum. Panasyanizm... Savaş zamanı baskısı. Ucuz bir kâğıda basılmıştı ve sayfaları çevirdikçe pis pis kokuyordu. İçeriği de, bir savaş yayınından bekleneceği gibi, müthiş tekyanlıydı. Çok da can sıkıcı; her üç sayfada bir insanı esnetecek türden. Kimi sayfalarda sözcüklerin üzeri çizilmişti. 26 Şubat Olayı konusunda tek bir satır bile yoktu.

Kitabın içine, sonlara doğru, bir beyaz kâğıt sokuşturulmuştu. Sararmaya yüz tutmuş sayfaların ardından bu beyaz kâğıt bir tür mucize gibi geldi. Sağ sayfada, kitaba bir ek yapıldığını belirtiyordu. Ünlü ve bilinmeyen tüm Panasyanist denenlerin adlarının, doğum tarihlerinin ve sürekli konutlarının bir listesi vardı. Listeyi baştan sona taradım, ortalarına doğru Patron'un adı vardı. Bizim "koyunlaştırılmış" Patron'un ta kendisi, adına, işini görmek için buralara dek gönderildiğim. Sürekli konutu, Hokkaido-Junitaki-ço.

Çok şaşırmıştım, kitabı dizime bıraktım. Kafamda sözcükler oluşamıyordu bile. Sanki biri veya bir şey, sırtıma bir yumruk indirmişti.

Bunu nasıl düşünememiştim ki ben? Daha Patron'un Hokkaido'da yoksul bir çiftçilik yöresinden geldiğini öğrendiğim anda bunu kontrol etmem, doğrulamam gerekirdi. Patron, geçmişini ne denli beceriyle örtbas etmeye çalışmış olursa olsun, gerçekleri arayarak erişmenin bir yolu bulunurdu kesin. O siyah takım elbiseli sekreter benim adıma araştırmayı yapardı.

Ya da belki, hayır, yapmazdı.

Başımı şiddetle salladım.

Mutlaka kendisi bakmış olmalıydı bunlara. Adam o kadar da dikkatsiz değildi. Karmaşık olsun olmasın, olabilecek her şeyi düşünüp tartmış, her açıdan incelemişti kesin... Tıpkı benim konusu olduğum ev ödevini de hakkıyla yerine getirmiş olduğu gibi.

Demek böyle, o, her şeyi zaten biliyordu.

Burası tartışma götürmezdi. Gene de beni ikna etmek, daha doğrusu bana şantaj yapmak için buralara göndermek uğruna bin bir zahmete katlanmıştı. Neden? Yapılması gereken bir şeydi bu hiç kuşkusuz, o bunu benden çok daha iyi yapacak durumdaydı ve çok iyi bir iş çıkartabilirdi. Ve ben, herhangi bir nedenle bir maşa olacak idiysem, bu yerin adını bana neden daha başlangıçta söylememişti ki?

Böyle, kafam karmakarışık, işin içinden çıkmaya çabalarken aklımı kaçıracak gibi oluyordum. Bu durum giderek inanılmaz bir yanlışlıklar komedyasına dönüşüyordu ama bana hiç de gülünesi gelmiyordu. Fare, ne kadarını biliyordu? Ve dolayısıyla, siyah takım elbiseli adam ne kadarını biliyordu? İşte burada, oportalık yerde, elimde hiçbir ipucu olmaksızın, kalakalmıştım ben. Her dönemeçte, merkez üsten çok uzaklaşmıştım, hedeften de öyle. Elbette tüm yaşamım için de belki aynı şeyi söyleyebilirdiniz. Bu açıdan, sanırım kimseyi suçlayacak durumum yoktu. Gene de bana böyle davranma hakkını onlara kim vermişti acaba? Kullanılmıştım, dayak yemiştim, suyum çıkartılmış, kupkuru bırakılmıştım.

Şu dağdan uzaklaşmaya çoktan hazırdım, ama nedense bu da beni tatmin edemeyecekti. Fazla derinlere batmıştım bir kez. Haykırmak istiyordum, ağlamak istiyordum, ama ne için? Bu ana gelmeden çok çok önce ağlanmaya değer bir şeyin olması gerekiyordu.

Mutfağa gidip viski şişesini aldım. İçmekten başka yapacak bir şey düşünemiyordum.

37

Aynanın gösterdiği şeyler, aynanın göstermedikleri

Onuncu günün sabahı, her şeyi unutmaya karar verdim. Unutmam istenenleri zaten unutmuştum. Sabah koşumun ortasındayken, kar başladı. Bu kez yapışkan, ıslak, donuk bir yağış, buz tanecikleri gibi. İlk yağan yumuşak karın tersine, berbattı bu. Bedene yapışıyordu. Koşumu kısa kesip eve döndüm ve banyoyu doldurdum. Banyo ısınadursun. Kendimi sobanın önüne attım, ama gene de bir türlü ısınamıyordum. Rutubet, iliklerime işliyordu. Parmaklarımı bükemiyordum. Ve kulaklarım yanıyordu, gevrek gevrek olmuşlardı sanki, her an kırılıp düşeceklerdi. Cildim, tepeden tırnağa ucuz müsvedde kâğıdından yapılmış gibi geliyordu. Banyoda otuz dakika kalmak ve konyaklı sıcak çay, beni eski normal halime döndürdüyse de, iki saat daha, titreme nöbetleri geldi gitti. Demek ki dağda kış, buymuş

Akşama kadar aralıksız yağdı yağ. Tüm çayırı bembeyaz örttü. Ancak bastıran gece, dünyayı karanlığa boğduğu zaman, dindi ve gene derin bir sessizlik, sis gibi, her yanı örttü, kapladı. Ne yapsam, ne etsem, bilmezden gelemeyeceğim bir sessizlik. Pikabı otomatiğe getirdim ve "White Christmas" şarkısını art arda, tam yirmi altı kez dinledim.

* * *

Kar yağışı uzun sürmedi. Koyun Adam'ın da önceden söylediği gibi, toprak daha bir süre donmayacaktı. Ertesi gün, on birinci günüm, hava pırıl pırıl açıktı. Arsız güneş, hiç acele etmiyordu, otlağı yer yer parıldayan karla karışık yamalı bir bohçaya dönüştürmüştü. Damda biriken kar, kayarak saçaklarda, buzdan sarkaçlar oluşturuyor, onlar da yere düşüp buzdağı olmaya adayken, sinir bozucu bir sesle dağılıyorlardı. Eriyen kar, pencerelerin dışında damlıyordu. Her şey parlıyordu. Her meşe yaprağının ucuna takılmış olan her damla parlıyordu.

Ellerimi ceplerime daldırdım ve pencerenin önünde durup dışarıyı seyrettim. Orada her şey tümüyle benim dışımda gelişiyordu. Benim

varlığımla bağlantısı yok –kimsenin varlığıyla bağlantısı yok– her şey gelip geçiyordu. Kar yağıyor, kar eriyordu.

Damlayan ve yığın yığın düşen kar seslerinin eşliğinde, evde temizlik yapmaya karar verdim. Kar yüzünden buraya tıkılmış olduğum için bedenim bir şeyler yapmak istiyordu; üstelik bir başkasının evinde konuk değil miydim? Temizliğe ve yemek pişirmeye hiçbir zaman itirazım olmamıştır benim.

Gene de, büyük bir evi temizlemenin sandığımdan çok daha çetin bir iş olduğunu anladım. On mil koşu yapmak bunun yanında kolaydı. Köşe bucak, her yerin tozunu aldım, sonra büyük elektrik süpürgesiyle dolaştım, tozları yutmak için. Tahta döşemeleri nemli bezle sildim, sonra ellerimle dizlerimin üzerinde, cila sürdüm. Soluğum yarı yarıya kesilir gibi oldu ama sigarayı bırakmış olmam sayesinde, diğer yarısıyla pek güzel idare edebildim. Gırtlağımdaki o berbat hırıltıdan ve gıcıktan eser kalmamıştı.

Mutfağa gidip bir bardak soğuk üzüm suyu içtim ve öğleden önce, kalan temizliği bir çırpıda tamamladım. Kepenkleri ardına dek açtım ve yeni cilalanmış tahtalar parladı. Kırların zengin toprak kokusuyla, cila kokusu birbirine karışınca olağanüstü, özlem dolu bir izlenim yaratmıştı.

Tahta cilalamakta kullandığım bezleri yıkadım, sonra bir tencere suyu kaynasın diye ateşe koydum. Makarna için, içine de morina balığı yumurtası, bol tereyağı, beyaz şarap ve soya sosu kattım. Nefis bir öğle yemeği, yakındaki ormandan gelen ağaçkakan sesiyle taçlanmış...

Makarnayı bir çırpıda bitirdim, bulaşığı yıkadım, sonra gene temizliğe döndüm. Banyo küvetini ve musluğu ovdum, tuvaleti temizledim, eşyayı cilaladım. Fare'nin sayesinde, zaten, ortalık pek kirlenmemişti; bir püskürtme eşya cilası, pekâlâ yeterli oldu. Sonra uzun bir hortum çıkartıp pencere ve kepenkleri de yıkadım. Bununla tüm evin yüzü güldü. Pencereler yıkandıktan sonra, temizlik işim tamamlanmıştı. Akşama kadar kalan iki saati de plak dinleyerek geçirdim.

Başka bir kitap almak için yukarı, Fare'nin odasına çıkarken, merdivenin başındaki boy aynasına ilişti gözüm. Dikkatimden kaçmıştı, ayna pisti. Bir bezle sildim ama ne kadar silsem de, ya da cam temizleyicisi

püskürtsem de işe yaramadı. Fare'nin yalnız bu aynayı neden bu kadar pis bıraktığını anlayamıyordum. Bir kova ılık su hazırlayıp getirdim ve naylon bir telle, katılaşmış yağları temizlemeye çalıştım. Kovadaki suyu simsiyah yapacak kadar çok kir varmış aynada.

Oymalı tahta çerçevesinden, antika bir ayna olduğu anlaşılıyordu, belki de çok para ederdi, bu yüzden fazla gayretkeşlik edip aynayı hırpalamamaya özen gösterdim.

Ayna, görüntümü tepeden tırnağa yansıtıyordu, çarpıtmadan, hemen hemen tıpatıp beni. Orada öyle dikildim ve kendime baktım. Yeni bir şey yok. Ben bendim, her zamanki, hiçbir özelliği bulunmayan yüz ifademle. Bununla birlikte, görüntüm, gereksiz denecek kadar keskindi. Aynadaki yassı görüntümü görmüyordum. Gördüğüm ben değildim, tam tersine sanki ben aynanın yansımasıydım ve bu yansıyan görüntüm, gerçek beni görüyordu. Sağ elimi yüzüme kaldırıp ağzımı sildim. Aynadaki ben de aynı hareketi yaptı. Ama belki de aslında ben, aynadakinin yaptığını taklit ediyordum. Ağzımı kendi özgür irademle sildiğime emin olamıyordum.

"Özgür irade" sözcüğünü kafamdan uzaklaştırdım ve sol elimle kulağımı çimdikledim. Aynadaki ben de tıpatıp aynı şeyi yaptı. Anlaşılan o da "özgür irade" sözcüğünü benimle aynı zamanda kafasından uzaklaştırmıştı.

Pes ettim ve aynanın karşısından ayrıldım. O da ayrıldı.

On ikinci gün, üçüncü kez yağdı kar. Ben uyanmadan yağmaya başlamıştı. Yaman, sessiz bir kar, bu kar ne sertti ne yapışkan, ıslak. Gökten yavaş yavaş, döne döne iniyor, bir şeye dönüşmeden eriyip gidiyordu. Gözlerini usulca kapattıran türden, sakin bir kar.

Eski gitarı sandık odasından çekip aldım ve büyük zorlukla akort ettikten sonra, biraz eski parçalardan çalayım dedim. Benny Goodman'in "Air Mail Special"ine çalışırken, vakit öğleyi buldu. Ev yapımı, şimdiden kaya gibi sertleşmiş ekmeğimin içine kalın kalın salam dilimleri koyup, bir sandviç yaptım ve bir kutu da bira açtım. Otuz dakika daha gitar çalışmasından sonra kim çıkageldi dersiniz, Koyun Adam'ın ta kendisi.

"Senirahatsızediyorsamgiderim," dedi Koyun Adam, açık ön kapıdan.

"Hayır, hiç etmiyorsun. Zaten can sıkıntısından patlıyordum," diyerek gitarı yere bıraktım.

Koyun Adam pabuçlarındaki çamuru geçen sefer yaptığı gibi silkeledi, sonra içeri girdi. Bedeni kalın koyun giysisinin içini doldurmuş gibiydi. Karşıma, kanepeye oturdu, eli dayanak yerinde ve kıpırdanarak güzelce yerleşti.

"Henüz yığılıp kalmaz, öyle mi?" diye sordum.

"Henüz değil," diye karşılık verdi Koyun Adam. "Yığılıpkalankarvardır,birdeyığılıpkalmayan.Bukalmayankar."

"Hımm."

"Kalacakkargelecekhaftayağacak."

"Bir bira içer misin?"

"Teşekkürler. Amadoğrusukonyağıyeğlerim..."

Mutfağa gittim, ona konyağını aldım, kendime de bira ve hepsini oturma odasına getirdim, bir de peynirli sandviçle birlikte.

"Gitarçalıyordun," dedi Koyun Adam, ilgilenmişti. "Bizdemüzikseveriz.Amahiçbirçalgıçalamayız."

"Ben de öyle. Neredeyse on yıldır çalmıyordum."

"Benimiçinbirşeyçalarsaniyiolur."

Koyun Adam'ın neşesini bozmak istemediğim için "Airmail Special"ı doğaçlama çalmaya başladımsa da, notaları şaşırdım ve pes edip, gitarı elimden bıraktım.

"İyiçalıyorsun," dedi Koyun Adam ciddi ciddi. "Herhaldeçalgıçalmakinsanıçokmutluederdeğilmi?"

"Eğer iyi çalışırsan. Ama iyi çalmak istiyorsan, önce kulaklarını eğitmek zorundasın."

"Yokcanım,gerçektenöylemi?" dedi Koyun Adam.

Ben biramı doğrudan doğruya kutudan içerken, Koyun Adam da konyak kadehinden zarif, küçük yudumlar alıyordu.

"Mesajınısahibineiletemedim," dedi Koyun Adam.

Başımla evetledim.

"Sadecebunusöylemeyegelmiştim."

Duvardaki takvime bir göz attım. Sürenin bitimine, kırmızıyla işaretlenmiş tarihe sadece üç gün kalmıştı. Ama bunun artık ne anlamı vardı ki?

"Durum değişti" deyiverdim. "Çok ama çok öfkeliyim. Ömrüm boyunca hiç bu denli öfkelenmemiştim."

Koyun Adam orada öyle, konyak kadehi elinde, oturdu, bir şey demedi.

Gitarı boynundan yakaladığım gibi arkasını şöminenin tuğlalarına vurdum, parçaladım. Parçalanmasıyla telleri inanılmaz berbat, karmakarışık sesler çıkardı. Koyun Adam kanepeden uçar gibi oldu, kulakları titreyerek.

"Öfkelenmekte hiç de haksız değilim," dedim, bu gerçeği daha çok, kendi kendime söyler gibi. Öyle ya, öfkelenmekte çok haklıydım.

"Sanayardımcıolamadığımiçinüzülüyorum.Amaanlamalısın.Gerçekten desendenhoşlanıyoruzbiz."

İkimiz öyle, karşılıklı dikildik. Karı seyrettik. Kar, bir bulutun yırtığından dökülen dolgu gibi, pamuk pamuktu.

Bir bira daha almak için mutfağa gittim. Ne zaman merdivenin önünden geçsem, gözüm aynaya takılıyordu. Anlaşılan, öteki ben de bira

almaya gitmişti. Birbirimizin yüzüne bakıp iç geçirdik. İki ayrı dünyada yaşıyorduk ama hâlâ aynı şeyleri düşünüyorduk. Tıpkı *Ördek Çorbası* filmindeki Groupo ile Harpo Marx Kardeşler gibi.

Arkamda, oturma odası aynaya yansıyordu. Ya da onun arkasındaki, onun oturma odasıydı bu. Benim arkamdaki oturma odasıyla onun arkasındaki oturma odası aynı oturma odasıydı. Aynı kanepe, aynı halı, aynı saat ve tablo ve kitaplık, hepsi birbirinin tıpatıp eşi. Pek zevkli döşenmiş sayılmasa da, tüm oturma odaları gibi özellikle rahatsız bir yer değil. Gene de farklı olan bir şey vardı. Ya da belki sadece ben, farklı bir şeyin var olduğunu hissediyordum...

Bir mavi Löwenbrau kutusu daha aldım ve kutu elimde, oturma odasına dönerken, aynadaki oturma odasına bir daha baktım, sonra da oturma odasına baktım. Koyun Adam kanepede oturmuş, yağan karı seyrediyordu tembelce.

Aynadaki Koyun Adam'a baktım bu kez. Ama aynada Koyun Adam filan yoktu! Oturma odasında kimse yoktu, sadece boş bir kanepe. Aynadaki dünyada, yapyalnızdım ben. Sırtımdan aşağı soğuk ter boşandı, korktum.

"Benzin atmış," dedi Koyun Adam.

Pat diye kanepeye çöktüm ve bir şey demeden, bira kutusunun halkasını çekip açtım, bir yudum aldım.

"Üşütmüşolmalısınherhalde.Alışıkdeğilsenburalardakışsenifenaçarpabilir.Havasıdarutubetlidirüstelik.Bugünerkendenyatsaniyiedersin."

"Yok yahu," dedim. "Bugün uyumayacağım ben. Burada arkadaşımı bekleyeceğim."

"Bugüngelmeyecek, biliyorsundeğilmi?"

"Biliyorum," dedim. "Bu akşam saat onda burada olacak."

Koyun Adam başını kaldırıp yüzüme baktı. Maskenin içinden beni süzen gözlerde hiç ama hiçbir ifade yoktu.

"Bu gece eşyamı toplayacak, yarın gideceğim. Onu görürsen eğer söyle bunu. Gene de söylemen gerekeceğini sanmıyorum ya."

Koyun Adam, anlamış gibi başını salladı. "Kuşkusuzsengidinceyalnızkalacağız.Amasanırımbunundaüstesindengelebiliriz.Aklımagelmişken,şupeynirlisandviçialabilirmiyim?"

"Elbette."

Koyun Adam sandviçi bir kâğıt peçeteye sarıp cebine tıktı, sonra eldivenlerini giydi.

"Umarımgenegörüşürüz," dedi. Koyun Adam, ayrılırken.

"Görüşeceğiz," dedim ben de.

Koyun Adam çayırdan, doğuya doğru uzaklaştı. Kar perdesi giderek kucaklayıp, içine aldı. Ve her şey sessizliğe gömüldü.

Koyun Adam'ın kadehine iki parmak konyak koyup bir dikişte mideye indirdim. Boğazım yandı, sonra da yavaş yavaş midem yandı ama otuz saniye sonra, bedenimin titremesi geçti. Sadece kafamın içinde güm güm vuran, duvardaki saatin tik takları.

Herhalde biraz uyumaya ihtiyacım vardı.

Yukarıdan bir battaniye getirip kanepede uyudum. Son derece yorgundum, üç gündür ormanlarda dolaşıp durmuş bir çocuk gibi... Gözlerimi kapar kapamaz uyumuşum.

Korkunç bir rüya gördüm. Anımsanamayacak kadar korkunç bir rüya.

38

Ve zaman böylece geçiyor

Karanlık, yağ gibi, usulca kulaklarımdan içeri süzüldü. Birisi, donmuş yerküresini koskocaman bir çekiçle kırmaya çabalıyordu. Çekiç, küreye tam tamına sekiz kez vurdu. Ama yeryüzü kırılmadı. Sadece biraz çatladı.

Saat sekiz, akşamın sekizi.

Başımı sallayarak uyandım. Bedenim uyuşmuştu. Başım ağrıyordu. Yoksa birisi beni buz parçalarıyla birlikte bir kokteyl kabına koymuş da, çılgın gibi sallayıp duruyor muydu?

Zifiri karanlıkta uyanmaktan beter bir şey yok. Geri dönüp hayatı başa baştan başa yeniden yaşamak gibi bir şey bu. Gözlerimi ilk açtığımda bir başkasının yaşamını sürüyormuş gibiydim. Çok, çok uzun bir zaman sonra, yaşam, benim kendi yaşamımla uyum sağlamaya başladı. Garip bir birbirinin üzerine bindirme bu, benim kendi yaşamım bir başkasınınki gibi... Benim gibi bir insanın yaşıyor olması bile akla yakın bir şey değildi.

Mutfak musluğuna gidip yüzüme su çarptım, sonra çabuk çabuk, art arda birkaç bardak su içtim. Su buz gibi soğuktu ama yüzüm hâlâ alev alev yanıyordu. Gidip gene karanlık ve sessizlik ortasında, kanepeye oturdum ve giderek, yaşamımın parçalarını toplamaya başladım. Fazla bir şey kavrayamadım ama en azından benim yaşamımdı. Yavaş yavaş, kendime döndüm. Buraya varabilmenin ne olduğunu anlatmak güç ve ilginizi de gerçekten çekeceğinden kuşkuluyum.

Birisinin beni gözlediği gibi bir izlenim vardı içimde ama hiç umursamıyordum. Büyük bir odada tek başına kaldığın zaman kapıldığın bir duygudur bu.

Hücreleri düşündüm. Eski karımın söylediği gibi, sonunda her bir hücre kaybolup gidecek. Kendine, sana bile kaybolacak. Avucumu yanağıma bastırdım. Karanlıkta elimin hissettiği yüz, benim değildi.

Düşünmedim. Bir başkasının yüzüydü bu, benim yüzümün biçimini almış. Ama ayrıntıları anımsayamıyordum. Her şey –isimler, izlenimler, mekânlar– karanlıkta dağılıyor ve karanlık tarafından yutuluyordu...

Karanlıkta saat sekiz buçuğu vurdu. Kar dinmişti ama gök hâlâ kalın bulutlarla kaplıydı. Hiçbir yerde ışık yok. Uzun bir süre öyle, kanepede gömülü yattım, parmaklarım ağzımda. Elimi göremiyordum, Soba sönmüş, oda soğumuştu. Battaniyenin altında kıvrılmış, boş boş dışarı bakıyordum. Derin bir kuyunun dibinde büzülmüştüm.

Zaman. Karanlık zerrecikleri retinamın üzerinde esrarlı şekiller çiziyordu. Sesizce bozulup dağılan şekiller, sonra yerini yeni şekillere bırakmak için. Karanlık ama yalnızca karanlık, oradan oraya geziniyordu, kıpırtısız boşluktaki cıva gibi.

Düşüncelerime son verdirdim ve bıraktım zaman akıp gitsin. Bıraktım zaman beni alıp götürsün. Yeni bir karanlığın yeni şekiller çizdiği bir yere.

Saat dokuzu vurdu. Dokuzuncu vuruş sesi sönüp giderken sessizlik, onun yerini doldurmaya geldi.

"Şimdi ben anlatabilir miyim?" dedi Fare.

"Bana göre hava hoş," dedim.

39

Karanlıkta oturanlar

"Bana göre hava hoş," dedim,

"Zamanından bir saat önce geldim," dedi Fare özür dilercesine.

"Zararı yok. Gördüğün gibi, bir işim de yoktu zaten."

Fare, sessizce güldü. Arkamdaydı. Sanki sırt sırtaydık.

"Eski günlerdeki gibi tıpkı," dedi Fare.

"Galiba bol zaman bulamadığımız sürece oturup güzel güzel konuşamayacağız biz," dedim.

"Gerçekten de öyle görünüyor," dedi Fare. Simsiyah; zifiri karanlıkta bile, sırt sırta oturmuşken bile, gülümsediğini anlayabiliyordum. Havadaki en ufacık bir değişimden bile birçok şeyi anlayabilirsiniz. Eskiden arkadaştık. Ama öylesine uzun zaman önce ki, ben bile ne zaman olduğunu anımsayamıyorum desem yeri.

"Birisi bir zamanlar, 'Birlikte zaman geçirecek bir arkadaş, yüce bir arkadaştır' dememiş miydi?"

"Bunu söyleyen sendin, değil mi?"

"Altıncı his, her zamanki gibi keskin. Haklısın."

İçimi çektim. "Ama bu kez, tüm bu olup bitenlerde altıncı hissim de hiç işe yaramadı baksana. Öylesine yaramadı ki, utanıyorum. Ve bana veregeldiğin onca ipucuna, uyarıya karşın yaramadı."

"Çare yok. Sen gene pek çoğundan daha iyi iş çıkardın sayılır."

Sustuk. Fare, eline bakıyordu sanki.

"Seni gerçekten de çok uğraştırdım, değil mi?" dedi Fare. "Başına bela oldum. Ama başka yolu yoktu. Güvenebileceğim başka kimse yoktu şu dünyada. O mektuplarda da yazdığım gibi."

"Benim de sana sormak istediğim bu. Çünkü her şeyi öylesine kolaylıkla kabullenemiyorum."

"Elbette kabullenemezsin," dedi Fare. "Benim hepsini doğru düzgün anlatmam gerekiyor. Ama ondan önce, bir bira içelim hele."

Fare, beni yerimden kalkmadan durdurdu.

"Ben getiririm," dedi. "Burası benim evim, ne de olsa."

Fare'nin, zifiri karanlıkta, her zamanki yürüyüşüyle, mutfağa gittiğini, buzdolabından bir kucak dolusu bira alıp geldiğini duydum, bense tüm bu süre içinde gözlerimi açıp kapatmaktaydım. Odanın karanlığı, kapalı gözlerimin karanlığından, pek çok az farklıydı renk tonu olarak.

Fare, birasıyla döndü, kutuyu masaya bıraktı. Ben de el yordamıyla bir kutu bulup halkasını çektim ve yarısını içtim.

"Gözün görmeyince bira olduğunu bile anlayamıyorsun," dedim.

"Beni bağışla ama karanlık olmak zorunda."

İçerken hiç konuşmadık.

"Şimdi, bakalım," dedi Fare, hafifçe öksürerek. Boşalmış kutumu masaya bıraktım ve battaniyeme sarınmış halde, kıpırdamadım. Konuşmaya onun başlamasını istiyordum ama sesi çıkmıyordu. İşitebildiğim tek şey, Fare'nin, içinde ne kadar kaldığını anlamak için bira kutusunu sallaması oldu. Eski alışkanlığı işte.

"Şimdi, bakalım," dedi Fare, ikinci kez. Sonra birasının kalanını bir dikişte mideye indirip, boş kutuyu tak diye masaya bıraktı. "Önce, buraya neden geldiğimden başlayalım, olur mu?"

Yanıt vermedim. Fare, konuşmayı sürdürdü.

"Babam burasını ben beş yaşındayken satın almıştı. Buralarda mülk almak için neden yolunu değiştirdiğini bilmiyorum. Herhalde bir Amerikan askeri kuruluşu aracılığıyla ucuza kapatmış olmalı. Gördüğün gibi, burası ulaşım için son derece elverişsiz ve yaz dışında, kar bir kez yığılınca, yoldan geçmek olanaksız. İşgal Kuvvetleri yolu düzeltmeyi ve burasını da radar istasyonu veya benzeri bir şey olarak kullanmayı tasarlamışlar ama anlaşılan, uzun zaman alacağı ve çok para gerektireceği için vazgeçmiş olmalılar. Ve kasaba da pek yoksul olduğundan yol için bir şey yapamamış... Zaten yolu elverişli hale getirmiş olsaydılar da, bir işe yaramazdı ya. İşte tüm bu nedenler, bu mülkü boşuna bir yatırım durumuna sokmuş, uzun zaman unutulmuş gitmiş."

"Peki ya Koyun Profesörü? O buraya, evine dönmeyi düşünmez miydi?"

"Koyun Profesörü anılarında yaşıyor. Dönecek evi yok ki onun."

"Belki de haklısın..."

"Daha bira ister misin?" dedi Fare.

"Şimdilik tamam," dedim. Soba yanmadığı için donmak üzereydim neredeyse. Fare bir kutu daha açıp tek başına içti.

"Babam burasını beğenmiş, masrafını kendi yaparak yolu az buçuk iyileştirip, evi onarmış. Buraya çok para yatırmış olmalı. Bu sayede, eğer araban varsa, burada pek güzel bir yaşam sürebilirdin. En azından yaz boyu. Isıtma, sifonlu tuvalet, duş, telefon, gerektiğinde devreye giren elektrik jeneratörü. Koyun Profesörü bunlar yapılmadan önce burada nasıl yaşayabilmiş, doğrusu bilmiyorum."

Fare, ne geğirtiye ne de iç çekmeye benzeyen bir ses çıkardı.

"Ben on beş yaşımda oluncaya dek, her yaz geldik buraya. Annem, babam, kız kardeşim ve ben, bir de ev işlerine bakan hizmetçi kız. Şimdi düşünüyorum da, onlar belki de ömrümün en güzel yıllarıymış. Otlağı kasabaya kiraya veriyorduk –aslında, hâlâ veriyoruz– bu yüzden, yaz

gelince, buraları kasabanın koyunlarıyla doluyordu. Kulaklarına varıncaya kadar koyun. Bu yüzden benim yaz anılarım hep koyunlarla bağlantılıdır...

"Ondan sonra, aile buraya hemen hemen hiç çıkmadı. Önce, evimize yakın başka bir sayfiye evimiz oldu, sonra da kız kardeşim evlendi. Ben kendimi artık pek aileden saymıyordum, babamın şirketi zor zamanlar geçiriyordu ve işte, bin bir türlü olay geçti. Her ne halse, sonunda bu mülk terk edildi. Buraya son gelişim on bir yıl önceydi. Ve o zaman yalnız geldim. Bir ay için, kendi başıma."

Fare, anımsıyormuş gibi, bir an sustu.

"Tek başına, üzülmüş müydün?" diye sordum.

"Ben, üzgün ha? Dalga mı geçiyorsun? Eğer mümkün olsaydı, hep burada kalacaktım. Ama bu hiçbir bakımdan mümkün olamazdı. Ne de olsa burası babamın evi. Yaşlı adama hiçbir yardımım dokunmadı ki benim."

"Peki, ya şimdi?"

"Gene aynı şey," dedi Fare, "şunu söylemek zorundayım ki burası, dönmek isteyeceğim en son yerdi. Ama gene de Yunus Oteli'nde buranın fotoğrafına rastlayınca bir kez daha görmek istedim. Duygusal nedenlerle. Sen bile kimi zaman böyle duygulara kapılırsın, değil mi?"

"Hıı," dedim. İşte burada benim adıma yanılıyordu.

"İşte, Koyun Profesörü'nün öyküsünü duyduğum zamandı bu. Sırtında yıldızı bulunan, rüyadaki koyunun öyküsü. Bunu biliyorsun herhalde?"

"Evet, biliyorum."

"Böylece, uzun sözün kısası," dedi Fare. "Öyküyü dinledim ve tüm kışı geçirmek niyetiyle, bir an önce buraya koştum. Bu isteği bir türlü silkip atamıyordum. Babamın olmuş, olmamış artık benim için önemi yoktu. Öteberimi toplayıp çıktım buraya. Sanki biri beni buraya çekiyormuş gibi."

"O zaman rastladın değil mi koyuna?"

"Evet," dedi.

"Bundan sonra olanları konuşmak pek zor," dedi Fare.

Fare ikinci boş kutusunu alıp dişiyle yokladı.

"Belki bana soracak soruların olabilir. Ama bilinmesi gerekenlerin çoğunu zaten biliyorsun, öyle değil mi?"

"Tamam, ama eğer senin için sakıncası yoksa, baştan başlamayalım."

"Dökül bakalım."

"Sen öldün, değil mi?"

Fare'nin yanıt vermesi ne kadar sürdü bilmiyorum. Birkaç saniye de olabilirdi... Çok daha uzun da. Büyük bir sesizlik oldu. Ağzımın içi kupkuruydu.

"Doğru," dedi Fare. "Ben öldüm."

40

Saati kuran Fare

"Mutfakta bir kirişe kendimi astım," dedi Fare. "Koyun Adam beni garajın yakınına gömdü. Ölmek, kendi pek zor bir şey değil, eğer bu tür şeylerden kaygı duyuyorsan. Gerçekten de, hiç önemi yok."

"Ne zaman?"

"Sen buraya gelmeden bir hafta önce."

"O halde saati sen kurdun, değil mi?"

Fare güldü. "Kahrolsun, bunun nedenini ben de çözemedim işte. Yani demek istiyorum ki, otuz yıllık ömrümde yaptığım son, ama son şey, bir saati kurmak oldu. Hiç anlamı yok."

Fare konuşmayı kesti ve sessizlik bastırdı, bir tek, saatin tik takları. Kar diğer bütün sesleri yutuyor, içine alıyordu. Uzaya atılmış iki kişi gibiydik.

"Ne olurdu eğer..."

"Sus," diye Fare sözümü ağzıma tıkadı. "Artık eğer filan yok. Bunu sen de biliyorsun, değil mi?"

Başımı hayır anlamına salladım. Hayır, bilmiyordum.

"Eğer buraya bir hafta önce gelseydin, ben gene ölmüş olacaktım. Belki de daha sıcak, daha neşeli koşullarda karşılaşmış olabilirdik. Ama hepsi aynı kapıya çıkar. Ölmem gerekecekti gene de. Yoksa durum daha da zorlaşmış olurdu, o kadar. Ve sanıyorum ben bu türden bir zorluğa katlanmak istemedim."

"Peki ama neden ölmen gerekiyordu?"

Avuçlarını birbirine sürttüğünü duydum

"Bu konuda çok konuşmak istemiyorum. Sonunda sadece kendi kendini aklamaya dönüşebilir... Ve ölü bir adamın kendi kendini savunması kadar uygunsuz bir şey olamaz, sence de öyle değil mi?"

"Ama eğer bana anlatmazsan, asla bilemeyeceğim."

"Biraz daha bira iç."

"Üşüyorum," dedim.

"O kadar da soğuk değil ki."

Titreyen ellerle bir bira daha açıp bir yudum içtim. Ve içki mideme inince gerçekten de o kadar soğuk gibi gelmedi.

"Peki, bunu kimseye anlatmayacağına söz verirsen."

"Birine anlatsam bile, bana kim inanır ki?"

"Doğru söyledin ya," dedi Fare kıkırdayarak. "Kimsenin inanacağını sanmıyorum. Öyle inanılmaz bir şey ki..."

Saat dokuz buçuğu vurdu.

"Saati durdurmamın sakıncası var mı?" diye sordu Fare. "Öyle gürültü çıkartıyor ki."

"Buyur. Senin saatin."

Fare ayağa kalktı, duvar saatinin kapağını açtı ve sarkacı tuttu. Tüm sesler, tüm zamanlar, silindi gitti.

"Olan, şuydu," dedi Fare. "Ben içimdeki koyunla birlikte öldüm. Koyun iyice uykuya dalıncaya dek bekledim, sonra ipi mutfaktaki kirişin üzerinden geçirdim ve kendimi astım. O pis kan emiciye kaçacak zaman bırakmamış oldum."

"Bu kadar ileri gitmek zorunda mıydın?"

"Evet, bu kadar ileri gitmek zorundaydım. Biraz daha bekleseydim koyun hepten iradesi altına alacaktı. Bu benim için son fırsattı."

Fare gene avuçlarını birbirine sürttü. "Ben aslında kendimken, her şeyden kaçıp kurtulmuşken karşılaşmak istiyordum seninle. Kendi benliğimle, kendi anılarımla ve kendi zayıflıklarımlayken. Bunun için sana fotoğrafı gönderdim. Bir tür şifre olarak. Eğer rastlantı sonucu seni buraya yönlendirseydi sonunda kurtulabileceğimi düşünüyordum."

"Ve kurtuldun mu?"

"Hıı, kurtuldum ya, evet," dedi Fare, usulca.

* * *

"Anahtar nokta, zayıflık," dedi Fare. "Her şey oradan başlıyor. Sözü nereye getirmek istediğimi anlayabiliyor musun?"

"İnsanlar zayıftır."

"Genel kural olarak," dedi Fare, parmaklarını birkaç kez şaklatarak "Ama istediğin kadar genelleme sırala, gene de bir yere varamazsın. Benim şimdi burada sözünü ettiğim, pek bireysel bir şey. Zayıflık, bedende çürüyen bir şeydir. Kangren gibi. Ben daha yeniyetmelik çağımdan beri bunu anlayagelmişimdir. Bunun içindir ki her zaman tetikteydim. İçinde çürümekte olan o şey var ve sen onu hep duyumsuyorsun. Bunun neye benzediğini anlayabiliyor musun?"

Susmuş oturuyordum, battaniyeye sımsıkı sarılı.

"Herhalde anlayamazsın," diye sürdürdü konuşmasını Fare. "Senin o yönün yok. Ama işte, her neyse, bu, zayıflık. Ne denli anlayabilirsen anla, kendi kendini tedavi için yapabileceğin hiçbir şey yok. Bir el çırpmasıyla kurtulacağın bir şey değil ki bu. Giderek daha kötüye, daha kötüye gidiyor, o kadar."

"Neye karşı zayıflık?"

"Her şeye. Ahlak zayıflığı, bilinç zayıflığı, sonra bir de varoluşun kendi zayıflığı var..."

Güldüm. Bu kez kendimi tutamadım. "Sen böyle konuşmaya başlarsan, zayıf olmayan tek insan yoktur ki."

"Bu kadar genelleme yeter. Demin de söylediğim gibi. Elbette, herkesin zayıf yanları olduğunu söylememe gerek yok, bu bir gerçek. Ama gerçek zayıflık, gerçek güçlülük gibidir. Seni durup dinlenmeden aşağıya, karanlığa çeken zayıflığı bilemez, anlayamazsın. Böyle bir şeyin dünyada gerçekten var olduğunu öğrenemezsin. Senin genellemelerin her şeyi kapsamıyor, biliyor musun?"

Bir şey diyemedim.

"Bunun için şehirden ayrıldım. Başkalarının benim gittikçe derinlere battığımı görmesini istemiyordum. Bilinmeyen yerlerde tek başıma gezinirken, en azından hiç kimseye sorun çıkartmayacaktım. Ve en sonunda da..." Fare biraz duraksar gibi oldu.

"En sonunda da, zayıflık yüzünden koyunun hayaletinden kaçamadım. Bu konuda benim, kendimin yapabileceği hiçbir şey yoktu. Hatta belki sen bile o sırada karşıma çıkmış olsaydın, bu konuda gene bir şey yapamayacaktım. Eğer dağdan inmeye karar vermiş olsaydım da, sonuç değişmeyecekti. Sonunda herhalde gene de dönüp buraya gelecektim. Zayıflık, işte böyle bir şey."

"Koyun senden ne istiyordu?"

"Her şeyi. Nem var nem yoksa, hepsini. Bedenimi, belleğimi, zayıflığımı, çelişkimi... Koyunun aslında meraklısı olduğu, bu tür şeyler işte. Hainin her türlü duyargası var. Onları saman çöpü gibi senin kulaklarından ve burnundan içeri daldırıyor ve seni sömürüp kurutuyor. Düşündükçe şimdi bile ürperiyorum."

"Karşılığında ne veriyor?"

"Benim gibiler için fazlasıyla iyi olan şeyleri. Yoksa koyun bana gerçek biçimiyle bir şey göstermiş değil. Görebildiğim, yalnızca pastanın incecik bir dilimiydi. Ve..."

Fare gene sustu.

"Ve bu da beni içine çekmeye yeterliydi... Açıklayabileceğimden çok daha fazla. Bu, sözcüklerle anlatabileceğim bir şey değil. Dokunduğu her şeyi eriten akkor halindeki bir fırın gibi diyeyim. O kadar güzel ki, aklını başından alıyor senin. Ama saçları diken diken edecek kadar kötü bir şey. Sen bedenini ver hele, hepsi ardından gider. Bilinç, değerler, heyecanlar, acılar, hepsi. Gider. En çok benzetilebileceği şey, evrenin tek bir yalnız noktasında olanca hayatın kökü olan yaşamsal gücü yaratan bir üreteç olabilir."

"Ama sen gene de onu yenmeyi başarmışsın işte."

"Evet. Hepsi benim bedenimle birlikte gömülüp gitti. Onu sonsuza dek gömülmüş görmek için yapacak son bir şey kalıyor geriye."

"Son bir şey mi?"

"Son bir şey. Ve bunu yapmanı da senden istemek zorundayım. Ama bunu şimdi konuşmayalım."

İkimiz de biralarımızı yudumladık. Üşümem geçiyor, ısınıyordum.

"Beyindeki ur bir tür kırbaç işlevi görüyor, değil mi?" diye sordum. "Koyunun ev sahibini dilediğince oynatabilmesi için."

"Tastamam öyle. Ur bir kez oluşunca, artık koyundan kurtulmanın yolu yok."

"Patron neyin peşindeydi öyleyse, yaptığı şeyleri yaparken?"

"Aklını kaçırmıştı. Herhalde o akkor fırının ısısını azaltamıyordu bir türlü. Koyun onu çok yüksek bir güç istasyonu kurmakta kullanmıştı. Bu yüzden onun içine girmişti zaten. O, tek sözcükle, oyuncak olmaya hazırdı. Ne de olsa adam, bir düşünür olarak, sıfırdı."

"Patron böylece ölünce, güç istasyonu olarak sen seçilmiştin."

"Korkarım evet."

"Ve bundan sonra neler olacaktı?"

"Tam bir kavram kargaşası çıkacaktı ortaya. Tüm karşıtların boyun eğdirileceği bir tasarı. Ben ve koyunun merkez olduğu."

"Peki sen neden istemedin bunu?"

Zaman, ölüme doğru akıp gidiyordu. Ve bu ölü zamanın üzerine, sessiz bir kar yağıyordu.

"Galiba kendimi zayıflığıma bağımlı hissettim. Acılarım ve dertlerime de. Yaz güneşi, rüzgârın kokusu, cırcırböceklerinin sesi. Böylesi şeylerden hoşlanıyorsam, neden özür dileyecektim ki? Seninle bira içtiğim için de öyle..." Fare, sözcüklerini yuttu. "Nedendir bilmem."

Ne diyebilirdim ki?

"Şöyle ya da böyle, aynı malzemeden iki tane apayrı bütün yaratmışız biz," dedi Fare. "Sen dünyanın iyiye gittiğine inanıyor musun?"

"İyiye ya da kötüye, kim bilebilir ki?"

Fare güldü. "Yemin ederim ki, sen genellemeler ülkesinde yüce imparator olurdun..."

"Koyunsuzca..."

"Ne demezsin, koyunsuzca." Fare üçüncü birasını bir dikişte bitirdi, sonra boş kutuyu tak diye yere attı.

"Sen en iyisi ilk fırsatta dağdan aşağı inmeye bak. Kar seni hapsetmeden. Bütün kışı burada geçirmek istemezsin. Dört, bilemedin beş güne kalmaz, kar yığılmaya başlar ve dinle, donmuş dağ yollarından aşağıya yolculuk çok tehlikelidir."

"Ya sen, bundan sonra ne yapacaksın?"

Fare, karanlıkta güzel, neşeli bir kahkaha patlattı. "Benim için 'bundan sonra' yok artık. Ben sadece kış boyu eriyip gideceğim. Bu eriyişin ne kadar uzun zaman alacağı, bu kışın ne denli uzun süreceğine göre değişir. Bilmiyorum... Ama bir kış, bir kıştır. Seni gördüğüme sevindim. Ancak daha aydınlık, daha sıcak bir yerde olsaydı, daha güzel olurdu elbette."

"J selamlarını gönderiyor."

"Sen de ona benim selamımı götür, olur mu?"

"Kadını da gördüm."

"Nasıldı?"

"İyi. Hâlâ aynı firmada çalışıyor."

"Demek ki evlenmemiş?"

"Hayır. Bitip bitmediğini doğrudan doğruya senden duymak istiyordu."

"Bitmiştir," dedi Fare, "senin de bildiğin gibi. Ben kendim bitirmeyi başaramadıysam bile, bitmiştir, gerçekten. Yaşamımın hiçbir anlamı yoktu. Gerçi senin saygıdeğer genellemelerine göre, herkesin yaşamının hiçbir anlamı yok anlamına gelir bu... Öyle değil mi?"

"Öyle olsun," dedim. "Son iki sorum var sadece."

"Olur."

"Birincisi, bizim Koyun Adam konusunda."

"Koyun Adam iyi heriftir."

"Ama Koyun Adam, yani, buraya gelen, sendin, değil mi?"

Fare boynunu birkaç kez çevirdi, kemiklerini çatırdattı. "Öyle. Onun kalıbına girdim ben. Demek anladın, öyle mi?"

"Yarı yolda," dedim. "O zamana dek hiçbir fikrim yoktu."

"Doğruyu söylemek gerekirse, gitarı kırmakla beni çok şaşırttın. Seni ilk kez bu kadar öfkeli görüyordum ve üstelik o da benim satın aldığım ilk gitardı. Ucuz bir şey, ama gene de..."

"Bunun için üzgünüm. Sadece seni, yeterince sarsmak istemiştim. Kendini açığa vurasın diye..."

"Önemi yok. Nasıl olsa yarın her şey bitmiş olacak," dedi Fare, biraz sertçe. "Demek böyle, şimdi, ikinci sorun da kız arkadaşın konusunda, öyle değil mi?"

Fare uzun süre bir şey söylemedi. Onun avuçlarını birbirine sürttüğünü ve içini çektiğini duyabiliyordum. "Onunla iş görmek istemiyordum. Hiç hesaba katmadığım fazladan bir etkendi o."

"Fazladan etken mi?"

"Hı-hı. Bunun bir tür, seninle benim, kendi aramızda eğlence olmasını istemiştim ben... Ama kız ortasına düştü eğlencenin. Onun bu işe karışmasına hiç mi hiç izin vermememiz gerekiyordu. Senin de çok iyi bildiğin gibi kızın şaşılası güçleri var. Gene de buraya gelmesi hesapta yoktu. Burası onun sahip olduğu güçlerin bile çok ama çok üstünde."

"Kıza ne oldu peki ?"

"İyi. Hem de çok iyi," dedi Fare. "Ne var ki, artık onda çekici bulabileceğin hiçbir şey kalmadı. Üzücü ama böyle işte."

"Nasıl oluyor bu?"

"Gitti. Buharlaştı. Onda çekici olan ne var idiyse, artık yok."

Söyleyecek bir şey bulamamıştım.

"Neler hissettiğini biliyorum," dedi Fare. "Ama er veya geç, yok olmaya mahkûmdu o. Ben de, sen de, o bir şeylere sahip olan bu kızlar da, zamanı gelince hepimiz gitmek zorundayız."

Söylediklerini düşündüm...

"Artık gitsem iyi olacak," dedi Fare. "Zaman geçiyor. Ama gene görüşeceğiz, bunu biliyorum işte."

"Hiç kuşku yok," dedim.

"Tercihen daha iç açıcı bir yerde, belki yazın," dedi Fare. "Ama şimdi, son bir isteğim var. Yarın sabah saat dokuzda, duvar saatini kurmanı, sonra da saatin arkasındaki telleri birbirine bağlamanı istiyorum. Yeşil teli yeşil tele, kırmızı teli de kırmızı tele bağla. Sonra da saat dokuz buçukta buradan yıldırım hızıyla uzaklaşmanı ve dağdan aşağı inmeni istiyorum. Saat tam on ikide birisiyle randevum var. Anladın mı?"

"Olmuş bitmiş bil."

"Seni görebildiğime sevindim."

Aramıza bir an sessizlik girdi.

"Hoşça kal," dedi Fare.

"Görüşürüz," dedim ben.

Hâlâ battaniyeyle sımsıkı sarınmış halde, gözlerimi kapattım ve dinledim. Fare papuçlarını sürüyerek yürüdü, kapı açıldı. Dondurucu soğuk hava girdi odaya. Bir esinti değil ama yavaş yavaş yayılan, içe işleyen bir soğuk.

Fare, açık kapıda bir an dikildi. Bir şeye bakıyor gibiydi, dışarıdaki manzaraya değil, odanın içine değil, bana da değil, tümüyle bambaşka bir şeye. Kapının tokmağına ya da pabucunun ucuna, bir şeye. Sonra, zamanın kapısını kapatıyormuş gibi, tak diye kapandı kapının kanadı.

Sonra sessizlik, her şey sessizliğe gömüldü, sessizlikten başka bir şey kalmadı.

41

Yeşil teller ve kırmızı teller; donmuş martılar

Fare çekip gidince evin her yerine dayanılmaz bir soğuk yayıldı. Kusmayı denedim ama hiçbir şey çıkmıyordu, sadece pis bir soluk kokusu.

Yukarı çıktım, kazağımı çıkardım ve yorganın altına girip büzüldüm. Dalga dalga, bir soğuk basıyordu, bir sıcak. Oda her dalgayla şişip kasılıyordu. Yorganım ve çamaşırım terden sırılsıklam olmuştu, buz gibi, gerilmiş bir deriye dönüşüyor, donar gibi oluyordu.

"Saati dokuza kur," diye fısıldadı biri kulağıma. "Yeşil tel yeşil tele... kırmızı tel kırmızı tele... saat dokuz buçukta buradan yıldırım hızıyla uzaklaş."

"Tasalanma," diyor Koyun Adam. "Her şey yoluna girecektir."

"Hücreler kendilerini yeniler," diyor eski karım. Sağ elinde beyaz dantelden bir kadın donu tutuyor.

Kafamın içi sallanıyor,

Kırmızı teli kırmızı tele... yeşil teli yeşil tele...

"Hiçbir şey anlamıyorsun, değil mi?" diye suçluyor kız arkadaşım.

Hayır, hiçbir şey anlamıyorum.

Dalgaların sesi geliyor. Yüksek kış dalgalarının. Beyaz başlıklarla beneklenmiş kurşun rengi bir deniz. Donmuş martılar.

Akvaryumun hava geçirmez salonundayım. Sıra sıra balina penisleri sergilenmiş. Sıcak ve pis kokan bir hava. Birisi pencereyi açsa ya.

Biri pencereyi açıyor. Ürpertici, içe işleyen soğuk. Keskin martı çığlıkları, paralayıcı sesler parçalıyor tenimi.

"Kedinin adını hatırlıyor musun?"

"Ringa," diye yanıt veriyorum.

"Hayır, Ringa değil," diyor sürücü. "Adı değişti onun. Adlar her zaman değişir. Bahse girerim ki kendi adını bile hatırlayamıyorsundur."

Ürpertici soğuk. Ve martılar, çok ama çok fazla martı.

"Basitliğin yolu hem uzun, hem çetindir," diyor siyah takım elbiseli adam. "Yeşil tel yeşil tele, kırmızı tel kırmızı tele."

"Savaş konusunda bir şey duydun mu?" diye soruyor Koyun Adam.

Benny Goodman Orkestrası "Airmail Special"ı çalıyor. Charlie Cristian'ın uzun bir solosu var. Yumuşak, krem rengi bir şapka takmış.

42

Gene uğursuz dönemeçte

Kuşlar ötüyordu.

Güneş ışıkları şerit şerit, kepenk aralıklarından yatağa düşüyordu. Yerde duran kol saatim 7:35'i gösteriyordu. Hem battaniyem hem gömleğim bir kova suya batırılmış gibi sırılsıklamdı.

Başım hâlâ uğulduyordu ama ateşim düşmüştü. Dışarıda dünya, karın süpürdüğü bir manzaradan ibaretti. Çayır, yepyeni sabah ışığında pırıl pırıl göz alıyordu. Yüzüm solmuş, yanaklarım bir gecede çökmüştü. Bütün suratıma yetecek tıraş kreminin üç katını sürdüm ve makine gibi, ayırdına varmadan tıraş olmaya başladım. Sonra gidip bir buçuk kova dolduracak kadar işedim.

İşemekten o denli yorgun düşmüştüm ki, tam on beş dakika şezlonga yığıldım kaldım. Kuşlar ötmeyi sürdürüyordu. Kar erimeye ve saçaklardan damlamaya başlamıştı. Bir yerlerden bir çatırtı duyuluyordu ara sıra.

Kalktığımda saat neredeyse sekiz buçuktu. İki bardak üzüm suyu içtim, bir bütün elma yedim. Sonra kilerden bir şişe şarap, büyük bir Hershey marka çikolata ve iki elma daha aldım.

Eşyamı toplayıp paketledim. Oda terk edilmiş bir havaya büründü. Her şey sona yaklaşıyordu.

Dokuzda, kol saatimle kontrol ederek duvar saatini kurdum. Sonra ağır zaman makinesini çevirdim ve arkasındaki dört teli bağladım. Yeşil teli yeşil tele... kırmızı teli kırmızı tele.

Teller saatin arkasına delinmiş dört delikten çıkıyordu. Bir çift yukarıda, bir çift aşağıda. Teller cipte görmüş olduğum telin aynısı olan başka tellerle tutturulmuştu. Duvar saatini tekrar yerine ittim sonra aynaya gidip kendimle vedalaştım.

"Umarım her şey yolunda gider," dedim.

"Umarım her şey yolunda gider," dedi öteki.

Geldiğim gibi, çayırı ortasından geçtim. Kar, ayaklarımın altında gıcırdıyordu. Çayır gümüşi bir yanardağ gölünü andırıyordu. Hiçbir yerde tek bir ayak izi yoktu. Yalnızca, dönüp baktığımda eve kadar bir yol çizen benimkiler. İzlerim eğriler çizerek geliyordu. Düz çizgi halinde yürümek hiç de kolay değil.

Ev, bu kadar uzaktan neredeyse canlı bir varlıkmış gibi görünüyordu. Büzülmüş. Kamburu çıkmış, dik damından karı aşağı silkelemek için kıvrılıp bükülüyordu. Bir kar kümesi damdan aşağı kayıp, pat diye yere düştü.

Ben otlakta yürümeyi sürdürdüm. Sonsuz kayın ormanlarından içeri, köprüyü aşarak, koni biçimindeki tepenin eteğini dolanarak, yoldaki uğursuz dönemece.

Bir mucize eseri, dönemeçteki kar donmamıştı. Ne olursa olsun, hiç kuşkum yoktu ki, adımlarımı ne denli dikatli atarsam atayım, o derin uçurumun dibine sürüklenecektim. O yer yer çöken kayanın yüzüne yapışmış eğimli çıkıntıya dek yürümeyi sürdürmek epey çaba isteyen bir işti. Koltukaltlarım tere batmıştı. Unutulmaz bir çocukluk karabasanı.

Yolun ötesinde düzlükler vardı. Onlar da karla örtülmüştü, ortada Junitaki Irmağı parıl parıl parlıyordu. Uzaktan bir tren düdüğü duydum. Gerçekten de olağanüstüydü.

Derin bir soluk aldım ve sırt çantamı arkama attım, sonra hafif bayırdan aşağı yola koyuldum. Bir dahaki dönemeçte yepyeni bir cip duruyordu. Cipin önünde de, Patron'un siyah takım elbiseli sekreteri.

43

Saat on iki randevusu

"Sizi bekliyordum," dedi siyah takım elbiseli adam. "Her ne kadar sadece yirmi dakika olsa da."

"Nereden biliyorsunuz?"

"Yeri mi? Zamanı mı?"

"Zamanı," dedim sırt çantamı yere bırakarak.

"Patron'un özel sekreteri olmayı nasıl başardım sanıyorsunuz? Beceri mi? Üstün zekâ mı? Yerinde davranmak mı? Hayır. Özel yeneteklerim sayesinde Patron'un özel sekreteriyim ben. Altıncı his. Galiba buna öyle diyorsunuz."

Kayak pantolonunun üstüne kuştüyü astarlı bej bir ceket giymiş, gözüne Ray-Ban marka gözlük takmıştı.

"Birçok ortak yanımız vardı eskiden, Patron ile benim. Aklın, mantığın ve ahlak anlayışının da ötesine uzanan şeyler."

"Eskiden mi?"

"Patron bir hafta önce öldü. Güzel bir cenaze törenimiz oldu. Yerine kimin geçeceğine karar vermek için, bütün Tokyo'nun altı üstüne geldi. O sıradan insan kalabalığı çılgın gibi oradan oraya koşuşturdu."

İçimi çektim. Adam ceket cebinden gümüş bir sigara tabakası çıkarıp, içinden bir uçlu sigara alarak yaktı.

"İçer misiniz?"

"Teşekkürler, hayır," dedim.

"Ama üstünüze düşeni yaptığınızı kabul etmeliyim. Umduğumdan da daha çoğunu hem de. Açık söyleyeyim, beni şaşırttınız. Başlangıçta, size yardımcı olmak zorunda kalacağımı ve çıkmaza girdiğinizde ipuçları vermem gerekeceğini sanmıştım. Bu da sizin Koyun Profesörü'yle rastlaşmanızı daha da büyük bir zekâ belirtisi olarak ortaya koydu. Neredeyse benimle çalışmayı düşünmenizi isteyeceğim sizden."

"Şu halde, öyle anlaşılıyor ki daha baştan beri burasını biliyordunuz siz, öyle mi?"

"Elbette. Şimdi olduğu gibi. Siz beni ne sanıyorsunuz?"

"O halde size bir şey sorabilir miyim?"

"Sorunuz," dedi adam, keyfi pek yerindeydi. "Ama kısa olsun."

"Neden bana başlangıçta söylemediniz?"

"Tüm bu yolları kendiliğinizden ve kendi isteğinizle aşmanızı ve sizin onu ininden bir yolunu bulup çıkartmanızı istedim."

"İninden mi?"

"Zihnindeki ininden. Bir insan koyunlaşınca bir süre için zihni de bulanır ve kabuğuna çekilir. Diyelim, midye gibi. Onu bu durumundan bir yolunu bulup çıkarmak sizin görevinizdi. Bununla birlikte, onun size güvenmesi için sizin de bomboş bir levha olmanız gerekiyordu. Çok basit, öyle değil mi?"

"Öyle diyelim."

"Sen tohumları ek, arkası nasıl olsa gelir. Programı hazırlamaktı zor olanı. Ne de olsa bilgisayarlar insan hatalarını hesaba katamıyor. Bu yüzden insan öğesinin de işe karışması gerekiyor işte. Ama kişinin öylesine bin bir zahmetle hazırladığı programın tıkır tıkır, tam tasarı uyarınca işlediğini görmek de eşsiz bir zevk doğrusu."

Omuz silktim.

"İyi öyleyse," diye konuşmayı sürdürdü adam. "Bizim yaban koyunu avı sonuna yaklaşıyor. Benim hesaplarım ve sizin saflığınız sayesinde. Onu tam istediğim yerde ele geçirmiş bulunmaktayım. Öyle değil mi?"

"Öyle görülüyor," dedim. "Sizi orada, yukarıda bekliyor kendisi. Saat tam on ikide randevunuz olduğunu söylüyor."

Adam da ben de, aynı anda kol saatlerimize göz attık. On kırk.

"Yola koyulsam iyi olacak," dedi adam. "Onu bekletmemeliyim. Siz ciple aşağı inebilirsiniz, isterseniz. Ha, sahi, işte ödülünüz burada."

Adam elini cebine attı ve bana bir çek uzattı. Hiç bakmadan cebime koydum.

"Göz atmanız gerekmez miydi?"

"Gerektiğini sanmıyorum."

Adam güldü, besbelli hoşuna gitmişti. "Sizinle iş yapmak büyük zevkti. Haa, aklıma gelmişken, sizin ortağınızın şirketini tasfiye ettim ben. Üzücü bir şey. Gelecek de vaat ediyordu üstelik. Reklamcılık endüstrisinde parlak bir gelecek var çünkü. Siz de kendi başınıza bu işe girmelisiniz."

"Aklınızı kaçırmış olmalısınız," dedim.

"Gene karşılaşırız, umarım," dedi adam ve dönemeci dönerek yaylalara doğru, yürüyerek yola koyuldu.

"Ringa çok iyi," dedi sürücü, cipi dağdan aşağı sürerken. "Keyfi yerinde, şişmanladı da."

Sürücünün yanına oturmuştum. O limuzin canavarını süren adamdan başka biri olup çıkmıştı sürücü. Patron'un cenazesini ve Ringa'ya nasıl baktığını bana uzun uzun, ayrıntılarıyla anlattı durdu, ama ben dinlemedim bile.

Cip garın önüne yanaştığında saat on bir buçuktu. Kasaba ölü gibi sessizdi. Garın önündeki alanın karlarını süpüren yaşlı bir adam ile yakınında oturup, kuyruğunu sallayan sıska bir köpekten başka kimsecikler görünmüyordu ortalıkta.

"Teşekkürler," dedim sürücüye.

"Bir şey değil," dedi. "Ha aklıma gelmişken, Tanrı'nın telefon numarasını denediniz mi?"

"Hayır, zamanım olmadı..."

"Patron öldüğünden bu yana, ben de ulaşamıyorum bir türlü. Acaba ne oldu dersiniz?"

"Herhalde işi başından aşkındır da ondan," dedim.

"Belki öyledir," dedi sürücü de. "Neyse, kendinize dikkat edin."

"Hoşça kalın," dedim.

Tam on ikide kalkan bir tren vardı. Peronda tek kişi bile yoktu. Trende sadece dört yolcu, benimle birlikte. Öyle bile olsa, bunca zaman sonra başkalarını görmek insanın içini rahatlatıyordu. Şöyle ya da böyle, yaşayanlar ülkesine dönmenin yolunu bulmuştum işte. Ne denli sıradan ve sıkıcı bir dünya olsa bile, gene de bir yaşayan dünyasıydı en azından.

Çikolatamı yerken hareket çanı çaldı. Sonra, çan susunca ve tam tren kalkmak üzereyken, bir patlama sesi geldi. Pencereyi sonuna dek kaldırıp açtım, başımı dışarı uzattım. On saniye sonra ikinci bir patlama daha oldu. Tren hareket etti. Üç dakika sonra, koni biçimindeki tepe yönünden, kapkara bir duman sütunu yavaş yavaş yükselmeye başladı.

Tren sağa doğru bir dönemeci dönünceye ve duman görünmez oluncaya dek, gözlerimi oradan ayırmadım.

Sonsöz

"Her şey bitmiştir," dedi Koyun Profesörü, "bitmiştir."

"Olmuş bitmiştir."

"Sanırım size teşekkür borçluyum."

"Şimdi hemen hemen her şeyi yitirmiş bulunuyorum artık."

"Hayır, yitirmediniz." Koyun Profesörü, başını olumsuz anlamda, salladı. "Canınız var ya."

"Haklısınız," dedim.

Koyun Profesörü, ben odadan çıkarken, masasına kapanmış, hıçkırıyordu... Alabildiğine üzücü olmasına karşın, saplantısını çalmış, elinden almıştım onun ve bunu yapmakla doğru davranıp davranmadığımı hiçbir zaman bilemiyordum.

"Kız bir yerlere gitmek üzere ayrıldı," dedi Yunus Oteli'nin sahibi. "Nereye gittiğini söylemedi. Pek iyi görünmüyorsunuz siz de."

"İyiyim, bir şeyim yok," dedim.

Çantalarımı alıp eski odaya yerleştim, Aynı ne idüğü belirsiz şirkete bakan aynı pencereli odaya. Koca memeli kadın gözükmüyordu ortalıkta. İki genç erkek görevli, masalarında sigara içerek çalışıyorlardı. Biri, bir listeden sayılar okuyor, bir diğeri de, koskocaman bir kâğıda, cetvelle inişli çıkışlı bir grafik çiziyordu. Belki de koca memeli kadın olmadığı içindi ama ofis tümüyle bambaşka bir yer gibi görünüyordu şimdi. Sadece ne tür bir şirket olduğunu anlayamadığım gerçeği değişmemişti. Saat altıda, tüm çalışanlar çıktılar ve bina karanlığa gömüldü.

Televizyonu açıp, haberleri izledim. Herhangi bir dağdan herhangi bir patlama haberi yoktu. Ama dur, o patlama dün müydü? Peki ben tüm bir

gün ne yapmıştım acaba? Neredeydim? Beynim zonkluyordu.

Neyse, şöyle veya böyle, bir gün geçmişti işte.

Her ne halse, en azından, kendimi "bellek"ten uzaklaştırmayı öğrendim. O bilinmeyen gelecekte uzaktan gelen bir ses zifiri karanlıklardan beni çağırıncaya dek.

Televizyonu kapattım ve pabuçlarımı çıkarmadan kendimi yatağa attım. Tek başıma, leke içindeki tavanı seyrettim. Çoktan ölmüş ve unutulmuş insanların izlerini.

Oda, neon ışıklarının yansımasıyla renk değiştirdi. Kol saatim kulağımın yanında tıklayıp durdu. Kayışı açıp saati yere attım. Trafik gürültüsü, uzaktan bir koro halinde kat kat üstüme geliyordu. Uyumayı denedim, başaramadım. Böyle bir sözle anlatılamazlıkta kim uyuyabilir ki?

Sırtıma bir kazak geçirip kasabaya çıktım, ilk rastladığım diskoteğe daldım. Hiç durmadan çalan soul müziğini içime sindirirken, üç tane buzlu viski yuvarladım. Bana, bir normal yaşam duyusu vermekte yardımcı oldu bu. Ve normal yaşama dönmek her şey demekti. Herkes benden normal biri olmamı bekliyordu.

Yunus Oteli'ne döndüğümde, üç parmaklı otel sahibini şezlongda oturmuş, son haberleri seyrederken buldum.

"Yarın sabah saat dokuzda ayrılıyorum," dedim.

"Tokyo'ya dönüyorsunuz, öyle mi?"

"Hayır," dedim. "Ondan önce uğrayacağım bir yer var. Beni saat sekizde uyandırın, lütfen."

"Tamam," dedi.

"Her şey için teşekkürler."

"Bir şey değil." Otel sahibi sonra içini çekti. "Babam yemek yemek istemiyor. Böyle giderse, ölecek."

"Büyük bir darbe yedi de ondan."

"Biliyorum," dedi otel sahibi, dertli dertli. "Ama babam bana hiçbir zaman hiçbir şeyini anlatmaz ya."

"Ona zaman tanımalısınız..."

Ertesi gün uçakla Tokyo'nun Haneda Havaalanı'na gittim, oradan da yeniden uçtum. Gideceğim yere vardığımda deniz pırıl pırıl parlıyordu.

J, patates soyuyordu, her zamanki gibi. Genç bir yardımcı kadın, çiçek vazolarını dolduruyor, masaları siliyordu. Hokkaido sonbaharını bitirmişti, ama burada hâlâ dayanıyordu mevsim. J'nin barının pencerelerinden bakıldığında tepeler çok güzel renklerde görünüyordu.

Tezgâha oturdum ve bar açılmadan bir bira içtim, fıstıkları tek elimle ayıklayarak.

"Böylesine güzel ve gevrek fıstık bulmak iyi oluyor," dedi J.

"Ya?" dedim fıstık yiyerek.

"Söylesene hâlâ tatil filan yok mu?"

"Bıraktım."

"Bıraktın mı?"

"Uzun hikâye."

J patates soyma işini bitirdi, sonra onları yıkamak için büyük bir süzgece koydu. "Bundan sonra ne yapacaksın peki?"

"Bilmiyorum. Gelecek için biraz tazminat param var, sonra da şirketin satışından yarı pay. Pek fazla sayılmaz ama. Ve bir de bu var."

Çeki cebimden çıkartıp miktarı göstermeden J'ye verdim. J bir baktı ve başını salladı.

"İnanılmaz para bu, inanılmaz."

"Sana göre öyle."

"Ama uzun hikâye değil mi?"

Güldüm. "Bunu sana bırakayım izninle. Dükkânın kasasına koy."

"Burada kasa ne gezer?"

"Peki yazarkasaya ne dersin?"

"Bankadaki kasama koyarım," dedi J kaygılı. "Ama bununla ne yapmayı tasarlıyorsun?"

"Söylesene J, bu yeni yere taşınman çok para gerektirdi, öyle değil mi?"

"Evet, öyle."

"Borca mı girdin?"

"Hem de çok büyük borca."

"Bu çek o borçları kapatmaya yeter mi?"

"Yeter de, artar bile. Ama..."

"Ne dersin? Diyelim Fare ile beni ortak olarak alsan? Faize, kazançtan paya filan boş ver. İsim olarak ortaklık yeter."

"Ama bunu yapamam."

"Elbette yapabilirsin. Karşılığında yapacağın tek şey Fare'yi ve beni birimizden birimizin başı derde girdiği zaman, alman."

"Bunun zaten her zaman yapageldiğimden bir farkı yok ki."

Elimde bira bardağı J'nin yüzüne baktım. "Biliyorum. Ama benim istediğim böylesi değil."

J güldü ve çeki cebine soktu. "İlk ama ilk kez sarhoş olduğun gün hâlâ aklımda. Kaç yıl önceydi, söylesene?"

"On üç."

"O kadar oldu mu?"

J, bunu izleyen yarım saat boyunca eski günlerden konuştu, pek az yaptığı bir şey. Müşteriler sökün etmeye başlamıştı, gitmek için kalktım.

"Ama daha yeni gelmiştin," dedi J.

"Terbiyeli çocuk gereğinden fazla kalmaz," dedim.

"Fare'yi gördün mü?"

Ellerim tezgâhın üzerinde, derin bir soluk aldım. "Gördüm ya."

"Bu da mı uzun hikâye?"

"Hem de ömrün boyu dinlediğin tüm hikâyelerden daha uzun."

"Biraz çıtlatamaz mısın?"

"Çıtlatmakla bir şey anlaşılmaz..."

"İyi miydi bari?"

"İyiydi. Seni görmek istermiş."

"Sence bir gün onu görebilecek miyim?"

"Görebileceksin. Ne de olsa ortağın. Bu, Fare ile benim kazandığımız para."

"İyi öyleyse, sevindim."

Bar taburesinden indim ve çevreme şöyle bir göz attım.

"Ha, mademki ben de ortağım, bir oyun makinesiyle otomatik müzik kutusuna ne dersin?"

"Bir dahaki gelişine hazır ederim."

Irmak boyunca, ırmak ağzına doğru yürüdüm. Kumsalın son elli metresinde oturup ağladım. Ömrümde hiç bu kadar çok ağlamamıştım.

Pantolonumdaki kumları silkeleyip kalktım, gidecek bir yerim varmış gibi.

Gün bitti bitecekti. Ama yürümeye başladığımda dalgaların sesini duydum.

Dipnotlar

[1] Kaz ciğeri.

[2] Güveçte tonbalığı.

[3] Taze kremalı balık ciğeri.

[4] Kaplumbağa çorbası.

[5] Yeşil salata.

[6] Fırında dilbalığı.

[7] Denizkestanesi çorbası.

[8] Naneli dana kızartması.

[9] Domates salatası.

Table of Contents

Yaban Koyununun İzinde
I - Bir Başlangıç
    1
II - Temmuz, Sekiz Yıl Sonra
    2
    3
III - Eylül, İki Ay Sonra
    4
    5
    6
IV - Yaban Koyununun İzinde I
    7
    8
    9
    10
    11
    12
V- Fare'den Mektuplar ve O Doğrultuda Anılar
    13
    14
    15
    16
VI - Yaban Koyununun İzinde II
    17
    18
    19
    20
    21
    22
    23
    24
VII - Yunus Oteli Olayı
    25

26
27
28
VIII - Yaban Koyununun İzinde III
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
Sonsöz
Dipnotlar